

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

60. gadagājums

2017. gada 30. jūnijs

Saturs

I Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi

REZOLŪCIJAS

Reģionu komiteja

121. plenārsesija 2017. gada 8. un 9. februārī

2017/C 207/01	Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija “Eiropas Komisijas 2017. gada izaugsmes pētījums”	1
2017/C 207/02	Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija “Romans līguma parakstīšanas 60. gadadiena”	5

ATZINUMI

Reģionu komiteja

121. plenārsesija 2017. gada 8. un 9. februārī

2017/C 207/03	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ieguldījumu nepietiekamības novēršana: kā pārvarēt problēmas?”	7
2017/C 207/04	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Fiskālās spējas un automātiskie stabilizatori ekonomiskajā un monetārajā savienībā”	15
2017/C 207/05	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Trūkstošie transporta savienojumi pierobežas reģionos”	19
2017/C 207/06	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ostas pilsētu un ostu teritoriju revitalizācija”	25
2017/C 207/07	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Satvars partnerībai ar trešām valstīm migrācijas jomā”	32
2017/C 207/08	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Priekšlikums par jaunu Eiropas Konsensu attīstības jomā: mūsu pasaule, mūsu cieņa, mūsu nākotne”	39
2017/C 207/09	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Efektīva ūdens resursu apsaimniekošanas sistēma: inovatīvu risinājumu pieeja”	45

2017/C 207/10	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ceļā uz jaunu pielāgošanās klimata pārmaiņām ES stratēģiju – integrēta pieeja”	51
2017/C 207/11	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Atbalsts jaunajiem Eiropas lauksaimniekiem”	57
2017/C 207/12	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Nepieciešamība izstrādāt un virzība uz ES stratēģiju ar alkohola lietošanu saistītu jautājumu risināšanai”	61

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

REĢIONU KOMITEJA

121. plenārsesija 2017. gada 8. un 9. februārī

2017/C 207/13	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas kopējās patvēruma sistēmas reforma: otrais dokumentu kopums un Savienības pārmitināšanas sistēma”	67
2017/C 207/14	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Autortiesības digitālajā vienotajā tirgū”	80
2017/C 207/15	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Telekomunikāciju tiesību aktu kopuma pārskatīšana”	87
2017/C 207/16	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Starptautisko kultūras attiecību ES stratēģijas veidošana”	95
2017/C 207/17	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Savienības politika attiecībā uz Arktiku”	100
2017/C 207/18	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “ <i>LIFE</i> programmas vidusposma novērtējums”	104

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

REĢIONU KOMITEJA

121. PLENĀRSESIJA 2017. GADA 8. UN 9. FEBRUĀRĪ

Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija “Eiropas Komisijas 2017. gada izaugsmes pētījums”

(2017/C 207/01)

Iesniegušas politiskās grupas PSE, PPE, ALDE, EA un ECR

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK),

- ņemot vērā gan Eiropas Komisijas paziņojumu “Gada izaugsmes pētījums par 2017. gadu”⁽¹⁾, gan 2017. gada Eiropas pusgada sākšanos,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta 2016. gada 26. oktobra rezolūciju “Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgads – 2016. gada prioritāšu īstenošana”⁽²⁾,

1. atzinīgi vērtē to, ka gada izaugsmes pētījumā (GIP) galvenā uzmanība ir vērsta uz investīcijām, strukturālām reformām un atbildīgām publiskajām finansēm, bet vēlētos, lai lielāka uzmanība tiktu pievērsta ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanai, kas ir viens no pilāriem, uz kuriem balstās Eiropas ekonomikas, sociālā un vides stratēģija pēc 2020. gada;

2. atzīmē, ka vairāki rādītāji – IKP, ieguldījumi, darbvietu radīšana, nodarbinātības un ekonomiski aktīvā darbaspēka līmenis – liecina par Eiropas ekonomikas atlabšanu, lai arī pasaulē kopumā ir vērojama nenoteiktība; tomēr piekrīt Komisijai, ka nav iemesla justies apmierinātiem ar sasniegto, jo daudzos Eiropas reģionos joprojām ir pārmērīgi augsts bezdarba līmenis, un nepietiekami ieguldījumi vairākus gadus pēc kārtas (“ieguldījumu nepietiekamība”) smagi ietekmē Eiropas konkurētspēju un kohēziju;

3. pauž bažas par to, ka esošā nelīdzsvarotība ES un eurozonā rada nopietnu problēmu attiecībā uz izaugsmi un kohēziju un ka daudzos gadījumos ir apstājusies konverģence starp dalībvalstīm un arī atsevišķu dalībvalstu ietvaros; uzsver, ka atšķirības dalībvalstīs ir galvenais iemesls ekonomiskajām un sociālajām atšķirībām, kas ES aizvien pieaug, un izsaka nožēlu, ka minētās problēmas nav konstruktīvi izskatītas GIP;

⁽¹⁾ COM(2016) 725 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P8-TA-2016-0416+0+DOC+PDF+V0//LV>

4. uzsver, ka spēcīgs Eiropas sociālo tiesību pilārs, kurā respektēti subsidiaritātes un proporcionalitātes principi, varētu ievērojami sekmēt sociālo standartu koordinēšanu un augšupēju konvergenci un stiprināt ES demokrātisko leģitimitāti;
5. aicina Komisiju izvirzīt priekšlikumu par tādām fiskālajām spējām eurozonai, kas ir pieejamas visām dalībvalstīm, un apvienot to ar budžeta ietekmes analīzi⁽³⁾;

Investīciju atjaunota piesaiste

6. atzinīgi vērtē ESIF pirmā darbības gada rezultātus attiecībā uz ieguldījumu apjomu, ko tas spējis mobilizēt; tomēr pauž bažas par ESIF nenoteiktajiem rezultātiem attiecībā uz papildvērtību, par tā finansēto projektu nelīdzsvaroto ģeogrāfisko sadalījumu un par sīkas un pārredzamas informācijas trūkumu; norāda, ka šīm bažām pievienojas arī Revīzijas palāta⁽⁴⁾ un tās minētas arī neatkarīgajā novērtējumā, ko publicējusi Komisija⁽⁵⁾; uzsver, ka ESIF atbalstu vajadzētu būt tiesīgiem saņemt projektiem, kuru vērtība sasniedz EUR 10 miljonus, tā, lai vietējās un reģionālās pašvaldības vairāk izmantotu ESIF, tostarp ar ieguldījumu platformu starpniecību, un izsaka nožēlu, ka daudzām pašvaldībām vēl trūkst informācijas par ESIF; ir pārliecināta, ka Eiropas pusgada kontekstā prioritāte būtu piešķirama administratīvās rīcības spējas problēmām, kas bieži kavē VRP izmantot ESIF;
7. atzinīgi vērtē GIP iekļauto norādi uz to, ka ir šķēršļi investīcijām vietējā un reģionālajā līmenī; izsaka nožēlu, ka investīciju šķēršļu analīze, kas tika uzsākta 2016. gada Eiropas pusgadā un kurā RK sniegusi ieguldījumu, analizējot šādus šķēršļus teritoriālā līmenī⁽⁶⁾, tomēr nav ņemta vērā 2017. gada GIP; uzskata, ka svarīgi ir atzīt pasākumu, kuru mērķis ir padziļināt vienoto tirgu, nozīmīgo lomu vispārējās investīciju vides uzlabošanā ES līmenī un investīciju šķēršļu likvidēšanā valstu, reģionālajā un vietējā līmenī;
8. uzsver ieguldījumu, kādu ESI fondi ir snieguši investīciju jomā, norādot, ka kohēzijas politikas programmās valstu līmenī ir iekļauts 61 ieteikums no konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem 2016. gadam; piekrīt, ka ESI fondus varētu izmantot apvienojumā ar ESIF, tomēr uzsver, ka ESI fondi ir ES galvenais investīciju instruments un ka tie ir paredzēti kohēzijas palielināšanai, kā noteikts Līgumos;
9. atzinīgi vērtē GIP iekļauto norādi uz to, ka globalizācijas sniegtās priekšrocības jāsadala taisnīgi un jāpalielina tirdzniecības politikas leģitimitāte; uzsver arī iedzīvotāju bažu pamatotību un to, ka jānodrošina Eiropas Savienības, kā arī dalībvalstu un reģionu parlamentu un valdību patstāvīgas rīcības iespējas un demokrātiskā rīcības brīvība un tādā veidā jāsauglabā arī to iedzīvotāju iespējas demokrātiski ietekmēt šo rīcību; uzskata, ka Komisijai sarunās par tirdzniecības nolīgumiem un slēdzot tirdzniecības nolīgumus stingrāk jāiestājas gan par Eiropas kvalitātes standartu, gan par dalībvalstu pieņemto noteikumu un standartu saglabāšanu arī tādās jomās kā vides aizsardzība, dzīvnieku labturība un klimata, datu, veselības un patērētāju aizsardzība, lai tirdzniecības nolīgumi varētu nodrošināt godīgu un pārredzamu rezultātu;
10. ir gandarīta, ka GIP ir atzīta loma, kāda reālās ekonomikas finansēšanas sekmēšanā ir skaidrām norādēm par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu publiskajam finansējumam infrastruktūrā; uzsver, ka lielākā daļa minētā finansējuma attiecas uz vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumiem, un aicina Komisiju paplašināt vispārējās tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu jomu, lai ņemtu vērā jaunās problēmas;

Strukturālo reformu īstenošana

11. norāda, ka strukturālās reformas ir galvenie faktori konkurētspējas palielināšanai, kas vairāk nekā jebkad ir vajadzīga, lai veicinātu ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un nodarbinātību globālās tirdzniecības un konkurences kontekstā;

⁽³⁾ Sk. RK atzinuma projektu "Fiskālās spējas un automātiskie stabilizatori ekonomiskajā un monetārajā savienībā", ziņotājs – Carl Fredrik Graf (PPE/SV), ECON-VI-018, paredzēts pieņemt RK 2017. gada februāra plenārsesijā.

⁽⁴⁾ ECA, "ESIF: priekšlaicīgs priekšlikums pagarināt darbības termiņu un izvērst" (EFSI: an early proposal to extend and expand), atzinums Nr. 2/2016.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/priorities/publications/independent-evaluation-investment-plan_en

⁽⁶⁾ "7. RK uzraudzības ziņojums par stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanu un Eiropas pusgadu" (7th CoR Monitoring Report on Europe 2020 and the European Semester), <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/pub/Documents/2016/7mp.pdf>.

12. atzinīgi vērtē to, ka ir atzīta publiskā iepirkuma svarīgā loma konkurētspējas un inovācijas palielināšanā, un uzsver, ka lielu daļu publiskā iepirkuma veic vietējās un reģionālās pašvaldības; norāda, ka pasākumiem, kuru mērķis ir administratīvās rīcības spējas palielināšana nolūkā risināt jautājumus saistībā ar publisko iepirkumu, vajadzētu būt konkrēti vērstiem uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

13. uzsver, ka MVU, jaunuzņēmumi un uzņēmējdarbība būtu jāatbalsta, sekmējot to piekļuvi finansējumam, stimulējot ieguldījumus pētniecībā un izstrādē, samazinot administratīvo slogu un veltot īpaši lielu uzmanību labākam regulējumam; norāda, ka jānodrošina, lai MVU visās nozarēs, tai skaitā pakalpojumu sniedzēji, var piedalīties globālajās vērtību ķēdēs, piemēram, ar atbalstošas rūpniecības un regulatīvās politikas starpniecību;

14. uzsver, ka valsts pārvaldes administratīvās rīcības spējas trūkums visos līmeņos un jo īpaši vietējā un reģionālajā līmenī ir šķērslis strukturālo reformu īstenošanai un ka Komisijai vajadzētu izstrādāt vienotu stratēģisku dokumentu, ar ko koordinēt pārvaldes efektivitātes paaugstināšanai paredzētās ES finansētās tehniskās palīdzības visus virzienus, tostarp strukturālo reformu atbalsta programmu;

15. atzinīgi vērtē gada izaugsmes pētījumā iekļauto atsauci uz prioritāru atbalstu ieguldījumiem cilvēkkapitālā. RK jo īpaši uzsver gan to, ka ir svarīgi veicināt garantijas jauniešiem īstenošanu, gan arī aicinājumu turpināt apkarot jauniešu bezdarbu, kura līmenis daudzos reģionos un vietējās pašvaldībās joprojām ir augsts;

Ekspansīvas fiskālās politikas un atbildīgu publisko finanšu nodrošināšana

16. atzinīgi vērtē diskusijas par pozitīvu fiskālās politikas nostāju attiecībā uz eurozonu kopumā, kas neapšaubāmi ir jāapvieno ar strukturālo reformu īstenošanu;

17. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir ieinteresētas ar Stabilitātes un izaugsmes pakta atļautā elastīguma pilnīgā izmantošanā; atkārtoti prasa, lai vietējo un reģionālo pašvaldību ESI fondu ietvaros veiktās investīcijas netiktu iekļautas deficīta un parāda griestu aprēķināšanā nevienā dalībvalstī;

18. uzsver, ka šajos kopējos centienos jānodrošina stabila valsts finanšu sistēma un valsts parāda ierobežojums visos pārvaldes līmeņos, norāda, ka, ņemot vērā ESAO principus par publisko ieguldījumu efektivitāti visos pārvaldes līmeņos, būtu jāuzlabo publisko izdevumu sadalījums; ir iesaistījusies šādu noteikumu izpildes pārbaudē; aicina Komisiju veikt pasākumus ar mērķi visā ES veicināt fiskālo decentralizāciju, kas, balstoties uz pieejamajiem faktiem, palīdzētu palielināt publiskā finansējuma efektivitāti;

Eiropas pusgada pārvaldības pilnveidošana

19. norāda, ka vairāk nekā puse no konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem attiecas uz strukturālajām reformām, ko var īstenot vienīgi partnerībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām; tādēļ uzsver, ka vietējo un reģionālo pašvaldību ierobežotā iesaistīšana ir viens no iemesliem Eiropas pusgada ekonomikas politikas koordinācijas neefektivitātei un finansiālās ieinteresētības trūkumam, kā to pierāda konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos norādīto strukturālo reformu īstenošanas pieticīgais līmenis;

20. atzinīgi vērtē to, ka par Eiropas pusgadu atbildīgās amatpersonas, ko Komisija norīkojusi uz dalībvalstīm, jau tagad dažās dalībvalstīs sadarbojas ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Šādu pieeju vajadzētu būt standartam visās dalībvalstīs;

21. izsaka nožēlu par to, ka GIP nav atzīta vietējo un reģionālo pašvaldību loma un ka konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos nav ņemts vērā tas, ka daudzās jomās ekskluzīva kompetence ir tieši reģionālajam līmenim; uzsver, ka komiteja gatavo atzinumu, ar ko ierosina Rīcības kodeksu vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalībai Eiropas pusgadā; atzinīgi vērtē atbalstu, ko šim priekšlikumam pāvis Eiropas Parlaments; prasa, lai ES iestādes apspriestu minēto priekšlikumu, tiklīdz tas būs publicēts;

22. atzīmē, ka vairākām dalībvalstīm adresētajos ieteikumos rosināts veikt strukturālas reformas, kuru īstenošanai varētu būt vajadzīgs vairāk laika nekā viens gads, un tādēļ, vērtējot īstenošanu, panāktais progress, iespējams, tiek novērtēts pārāk zemu, un tas var maldināt un no pūliņu turpināšanas atturēt valsts līmeni un tam pakārtotos pārvaldes līmeņus; tādēļ rosina Komisiju un Padomi dalībvalstīm adresētos ieteikumus izstrādāt tā, lai godīgi un pārredzami tiktu novērtēts reformu īstenošanā panāktais progress;

23. uzdod komitejas priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam, Padomes prezidentvalstij Maltai un Eiropadomes priekšsēdētājam.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas rezolūcija “Romas līguma parakstīšanas 60. gadadiena”

(2017/C 207/02)

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Mēs, Eiropas Reģionu komitejas (RK) locekļi,

1. arī atzīmējam Romas līguma parakstīšanas gadadienu kā nozīmīgu brīdi, kad sākušās plašas pārdomas par Eiropas Savienības (ES) nākotni, un vēlreiz norādām, ka Savienības misija ir nodrošināt pamattiesību ievērošanu, mieru, labklājību, stabilitāti un jaunas iespējas visiem ES iedzīvotājiem;
2. rosinām veidot Eiropu, kas spēj vairot tās iedzīvotāju uzticēšanos un labāk risināt turpmākās problēmas gan Eiropas Savienībā, gan pasaulē, kā arī pieņemt lēmumus par vienotu rīcību solidaritātes garā, vienlaikus respektējot subsidiaritātes principu;
3. atgādinām, ka Eiropas identitāte vēsturiski sakņojas tās reģionos, pilsētās un ciematos un ka pastāvīgi palielinās vietējo un reģionālo pašvaldību ieguldījums Eiropas ekonomikas, kultūras un politikas integrācijā;
4. atgādinām, ka pirms 25 gadiem tika atzīts, ka radusies plaša starp iedzīvotājiem un Eiropas Savienību, un šo trūkumu mēģināja novērst, ar Māstrihtas līgumu izveidojot arī Eiropas Savienības pilsonību un Eiropas Reģionu komiteju. Taču būtiskā nozīme, kas ar Lisabonas līgumu tika paredzēta decentralizētām vietējām un reģionālajām pašvaldībām, subsidiaritātes jomā un Eiropas likumdošanas procesā vēl ir jānodrošina. Tādēļ noteikti ir jāuzlabo pašreizējais stāvoklis, ko raksturo tas, ka vietējās un reģionālās pašvaldības joprojām, neraugoties uz Reģionu komitejas centieniem, kā arī politisko un institucionālo apņemību attiecībās ar citām Eiropas iestādēm, pārāk bieži ir tikai ES politikas pasākumu adresātes, nevis patiešām nozīmīgas šīs politikas, it īpaši tiesību aktu, izstrādes dalībnieces;
5. uzskatām, ka RK, būdama reģionālā un vietējā līmeņa pārstāvju asambleja, iestājas par Savienību, kas globalizētajā pasaulē ir vienota savā kultūru un valodu daudzveidībā; esam apņēmības pilni veicināt Eiropas demokrātiju un aktīvu pilsoniskumu, sekmēt pamattiesību nostiprināšanu un minoritāšu aizsardzību, vairot drošību, veicināt līdztiesību un nodrošināt saskanīgu un ilgtspējīgu attīstību atbilstoši ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas mērķiem;
6. uzsveram, ka steidzami jāstiprina Eiropas Savienības demokrātiskā saikne ar tās iedzīvotājiem, nodrošinot, ka Savienībai ir efektīvi un tūlītēji risinājumi lielām kopējām problēmām, ko pilsētas, reģioni un dalībvalstis vienatnē nevar atrisināt, piemēram, tādās jomās kā ES konkurētspējas uzlabošana, kohēzijas stiprināšana, ES kļūšana par drošības telpu, kurā visiem garantēta brīvība, drošība un tiesiskums, konkrētu nākotnes perspektīvu nodrošināšana jauniešiem gan nodarbinātības, gan izglītības jomā, migrantu un bēgļu krīzes pārvarēšana, Šengenas zonas saglabāšana, klimata pārmaiņu ierobežošana un noturība pret katastrofām, pāreja uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni un Enerģētikas savienības atbalstīšana, Savienības kā nozīmīga starptautisko procesu dalībnieka ietekmes palielināšana un it īpaši programmā 2030. gadam izvirzīto ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšana, bezdarba mazināšana un terorisma apkarošana;
7. uzsveram, ka “četras pamatbrīvības”, kas raksturīgas ES vienotajam tirgum, proti, iedzīvotāju, pakalpojumu, preču un kapitāla brīva aprīte, ir konkrēts sasniegums, kurš kalpo ES iedzīvotājiem, un Eiropas politiskā projekta neatņemama sastāvdaļa; tas ir nedalāms tiesību kopums, un nedrīkstam domāt, ka šīs tiesības var atraut vienu no otras, jo tad apdraudēsim vērtības, kas ir pašas ES pastāvēšanas pamatā; tādēļ paužam bažas par dažu dalībvalstu mēģinājumiem ierobežot šo brīvību, it īpaši personu brīvas pārvietošanās brīvības nodrošināšanu;
8. tomēr atkārtoti norādām, ka vienotajam tirgum būtu jānodrošina arī sociālā attīstība un ka ekonomisko brīvību un konkurences noteikumi nedrīkst prevalēt pār pamattiesībām – sākot ar diskriminācijas, nabadzības un bezdarba novēršanu;
9. uzskatām, ka Romas līguma gadadienas atzīmēšana ir jāizmanto kā iespēja panākt Savienības iedzīvotāju tiešu līdzdalību, kritisku domāšanu un aktīvu ieinteresētību Savienības nākotnes veidošanā, un tas nozīmē, ka lēmumi jāpieņem viņiem iespējami tuvākajā līmenī; uzskatām, ka šādam procesam vajadzētu būt vērstam uz līdzdalības un pārstāvības nodrošināšanu un jāpaver visiem iedzīvotājiem vienādas iespējas piedalīties Savienības norisēs, sekmēt tās un apņēmīgi tās atbalstīt. Vietējās un reģionālās pašvaldības kā tādas var vislabāk virzīt šo procesu un sekmēt “iedzīvotāju Eiropas” iedzīvināšanu;

10. uzskatām, ka ir svarīgi gūt patiesu priekšstatu gan par iedzīvotāju vēlmēm un cerībām, kas saistītas ar ES, gan par viņu bažām un neapmierinātību; tādēļ atzinīgi vērtējam 2017. gada ziņojumu par ES pilsonību, kurš ir trešais šāda veida ziņojums un kura pamatā ir informācija, ko iedzīvotāji snieguši aptaujās un sabiedriskā apspriešanās;

11. tādēļ uzsveram, ka Eiropas Savienībai:

- jāspēj ierobežot globalizācijas nelīdzsvaroto ietekmi uz eiropiešu dzīvi, stiprinot sociāli taisnīgas, ekonomiski spēcīgas un solidāras Eiropas principu,
- no tās dalībvalstīm būtu jāsaņem atbilstoši pārvaldības instrumenti un pietiekami finanšu līdzekļi, lai tā sadarbībā ar tās vietējām pašvaldībām un reģioniem spētu rīkoties, kad nopietnas problēmas skar sabiedrību un iedzīvotājus,
- jānodrošina decentralizēta pieeja komunikācijai un saprotami jāinformē par tās īstenotajiem politikas pasākumiem un procesiem, skaidri atspoguļojot nozīmīgo ES līmeņa lēmumu saistību ar vietējiem apstākļiem dažādās ES daļās; šajā saistībā būtiska nozīme ir *Europe Direct* informācijas centriem un citiem Eiropas informācijas tīkliem, kas uzrunā reģionus un vietējās pašvaldības,
- vajadzīgs skaidrāks un pārredzamāks politisko pienākumu sadalījums, jānodrošina savu iestāžu pārskatatbildība un jāgarantē lēmumu pieņemšanas procesu atvērtība iedzīvotājiem, un tādēļ iespējams, ka būs jāturpina Līgumu reformas,
- būtu jāapsver iespēja īstenot institucionālas reformas, kuru mērķis ir plašāk iesaistīt reģionus un vietējās pašvaldības un kuras atspoguļo nozīmi, kas tām ir likumdošanas procesā, proti, subsidiaritātes principa ieviešanā, kā arī augšupējas demokrātiskas pārvaldes nodrošināšanā iedzīvotāju, reģionu, teritoriālo vienību un vietējo pašvaldību Eiropā;

12. formulēdami savu viedokli, kas izskanēs turpmākajās politiskajās debatēs par Savienības nākotni, aņemamies:

- sākt plašu procesu, proti, pilsoņu dialogus, lai uzklautu viedokļus, priekšlikumus un bažas, ko pauž vietējais līmenis visā Eiropas Savienībā. Šo procesu papildinās politiskas konsultācijas ar visu dalībvalstu reģionālo un vietējo pašvaldību Eiropas un valstu apvienībām un citām ieinteresētajām personām, lai izstrādātu konkrētus novatoriskus un praktiskus risinājumus nākotnes problēmām,
- par šo vienlaicīgo procesu rezultātiem informēt citas ES iestādes, lai sniegtu ieguldījumu turpmākajā konventā, kas gatavos Eiropas Savienības nākotnei nozīmīgus Līguma grozījumus,
- veltīt vairāk pūļu, lai popularizētu ar ES pilsonību saistītās tiesības un mūsu kopējās vērtības un veicinātu iedzīvotāju dalību Savienības demokrātiskajā dzīvē,
- apsvērt iespējas stiprināt dialogu ar Eiropas iestādēm, it īpaši ar Eiropas Parlamentu,
- saistībā ar tādām iniciatīvām kā “Eiropas Savienības darbības uzlabošana, izmantojot Lisabonas līguma piedāvāto potenciālu” vai “Eiropas Savienības pašreizējās institucionālās struktūras iespējamā attīstība un pielāgošana” padziļināt dialogu un debates ar Eiropas iestādēm, it īpaši ar Eiropas Parlamentu, lai panāktu vēl aktīvāku un efektīvāku Reģionu komitejas līdzdalību Eiropas likumdošanas procesā;

13. uzsveram, cik svarīgi ir visā Eiropā nodrošināt jauniešu tiesības. Pieejamāka ES veicinās atvērtu dialogu starp visu paaudžu cilvēkiem. Saistībā ar tādiem dibināšanas principiem kā miers un labklājība norādām, ka ES, kas ieklausās iedzīvotājos, arī atbildīs jauniešu vēlmēm;

14. uzdodam Eiropas Reģionu komitejas priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Komisijai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai, dalībvalstu un reģionu parlamentiem un valdībām, kā arī vietējās pārvaldes iestādēm.

Briselē, 2017. gada 9. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

121. PLENĀRSESĪJA 2017. GADA 8. UN 9. FEBRUĀRĪ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ieguldījumu nepietiekamības novēršana: kā pārvarēt problēmas?”

(2017/C 207/03)

Ziņotājs: Markku Markkula (FI/PPE), Espo pilsētas domes deputāts**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Pašreizējā ieguldījumu nepietiekamība Eiropas pilsētās un reģionos

1. norāda, ka ieguldījumi Eiropā kopumā ir samazinājušies par 15 % un ka šāds samazinājums ir finanšu un ekonomikas krīzes tiešas sekas, turklāt ir samazinājušies arī publiskie ieguldījumi Eiropas un valstu līmenī izmantoto budžeta regulēšanas mehānismu dēļ, un norāda arī, ka kopējo ieguldījumu līmenis ES nominālā izteiksmē joprojām ir zemāks par pirmskrīzes līmeni – 2015. gadā ieguldījumu apjoms bija par gandrīz EUR 60 miljardiem mazāks nekā 2008. gadā⁽¹⁾; uzskata, ka Eiropas Savienību apgrūtina ne tikai ieguldījumu sarukums absolūtā izteiksmē, bet arī konkurētspējas deficīts, kura cēlonis ir novecojošas infrastruktūras un nepietiekami ieguldījumi digitālajā un ekoloģiskajā pārejā, kā arī inovācijā;
2. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir atbildīgas par vairāk nekā pusi publisko ieguldījumu Eiropa Savienībā un ka to ieguldījumiem tādās jomās kā infrastruktūra, enerģētika, sabiedriskais transports, izglītība, veselības aprūpe un daudzās citās ir tieša ietekme uz vietējo ekonomiku, uzņēmējdarbības attīstību un Eiropas iedzīvotāju dzīvi un labklājību;
3. atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta aicinājumu uzņemties lielāku atbildību valsts, reģionālā un vietējā līmenī par izaugsmes un darbvieta radīšanas stratēģiju izstrādi un īstenošanu un atzinīgi vērtē atbalstu Reģionu komitejas izvirzītajai prasībai ieviest rīcības kodeksu, kas ļautu panākt vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību Eiropas pusgada procesā⁽²⁾;

⁽¹⁾ Sk. Eurostat, datu kopas kods: tec00011 “Bruto pamatkapitāla veidošana (ieguldījumi)” un teina210 “Vispārējā pamatkapitāla veidošana valstīs”.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2016. gada 26. oktobra rezolūcija par Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu – 2016. gada prioritāšu īstenošana (2016/2101(INI)): “6. [Eiropas Parlaments] pilnībā atbalsta centienus nodrošināt valstu lielāku līdzatbildību KVAI formulēšanā un īstenošanā, ko var uzskatīt par nepārtrauktu reformu procesu; uzskata – lai palielinātu valstu līdzatbildību un atbalstītu KVAI efektīvu īstenošanu un ņemot vērā to, ka vairāk nekā puse no KVAI ir jāīsteno vietējām un reģionālajām pārvaldes iestādēm, šos ieteikumus būtu skaidri jāformulē, balstoties uz Eiropas līmeni precīzi noteiktām un strukturētām prioritātēm un attiecīgā gadījumā iesaistot valstu parlamentus un reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes; atkārtoti uzsver, ka, ņemot vērā varas un kompetenču sadalījumu dažādās dalībvalstīs, KVAI izpildi varētu uzlabot vietējo un reģionālo pārvaldes iestāžu aktīva līdzdalība, un tāpēc atbalsta Reģionu komitejas priekšlikumu rīcības kodeksam attiecībā uz vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistišanu Eiropas pusgadā; aicina dalībvalstis savos parlamentos nodrošināt valsts reformu programmu pienācīgu demokrātisko kontroli;”

4. šai saistībā uzsver, ka pašreizējais ieguldījumiem paredzētais publisko izdevumu apjoms joprojām atbilst tikai pusei no šādu izdevumu apjoma pirms krīzes, un tas nozīmē, ka katru gadu Eiropas reģionos un pilsētās netiek ieguldīti vairāki simti miljonu euro;
5. atgādina par kopīgo apsekojumu, ko Eiropas Reģionu komiteja un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) veica 2015. gadā un kura laikā 96 % respondentu, kuri pārstāvēja pilsētas un reģionus, ziņoja par publisko ieguldījumu izdevumu nepietiekamību⁽³⁾. Šādas situācijas esamību apstiprina Reģionu komitejas neseno veikts apsekojums⁽⁴⁾, kura laikā 75 % respondentu vietējā un reģionālā līmenī informēja, ka laikposmā no 2008. gada līdz 2014. gadam novērojuši ievērojamu kopējo ieguldījumu samazinājumu savā pilsētā vai reģionā, un tikai viena trešā daļa respondentu norādīja, ka patlaban situācija uzlabojas;
6. atbalsta ESAO⁽⁵⁾ un SVF aicinājumu koordinēti globālā līmenī atjaunot fiskālos stimulus, ievērojot pašreiz ierobežotās monetārās politikas rīcības iespējas, ārkārtīgi zemās procentu likmes un ņemot vērā faktu, ka beidzamos gados veiktā fiskālā konsolidācija ir devusi iespēju daudzās valstīs samazināt parāda attiecību pret IKP un paver plašākas rīcības iespējas. Lai izdotos veicināt darbību, publiskajiem papildizdevumiem jābūt proporcionāliem un šie izdevumi pirmām kārtām jāorientē uz tādām izaugsmi veicinošām ieguldījumu prioritātēm kā pētniecība un attīstība, darba ņēmēju apmācība un zaļā infrastruktūra;
7. uzsver, ka stratēģisko ieguldījumu potenciāls pilsētās un reģionos ir daudz lielāks, nekā rāda pirmskrīzes vispārīgās tendences. Tā galvenais iemesls ir plašā zināšanu un prasmju attīstība, procentu likmju pazemināšanās un digitalizācijas pavērtās iespējas, sadarbīgā un aprītes ekonomika un iespējas, kas ļauj uzlabot MVU dalību globālajā uzņēmējdarbības vidē, kura arvien paplašinās;
8. vēlreiz norāda, ka šāds ilgstošs kopējo ieguldījumu samazinājums nav ilgtspējīgs un ka zems ieguldījumu līmenis ne tikai palēnina atveseļošanu, bet arī apdraud ES nākotnes izaugsmes un inovācijas potenciālu, ilgtermiņā kaitējot ekonomikas sniegtam un darbvietu radīšanai;
9. uzsver, ka ieguldījumiem Eiropas pilsētās un reģionos ir izšķiroša nozīme, lai veicinātu ilgtspējīgu izaugsmi un darbvietu radīšanu Eiropā, kā arī lai saglabātu esošās darbvietas, kurām patlaban apdraudējumu rada nepietiekamo ieguldījumu izraisītās grūtības; tādēļ rosina rīkoties, lai likvidētu šķēršļus pirmskrīzes ieguldījumu līmeņa sasniegšanai Eiropā, un veikt ieguldījumus patiesajā potenciālā, kas piemīt reģioniem un pilsētām kā Eiropas virzītājspēkam;
10. pauž atbalstu tam, ka globālā, Eiropas un valstu līmenī attīsta "pacietīgu kapitālu", kas ir daļa no ilgtermiņa redzējuma tādu pamatvajadzību finansēšanai, kuras neatbilst publisko izdevumu gada cikliskumam un privāto finansētāju vidū dominējošajam ceturkšņa cikliskumam. Galvenā uzmanība būtu jāpievērš ieguldījumiem pasākumos cīņai pret klimata pārmaiņām, kā arī stratēģiskajai infrastruktūrai, inovācijai un ierobežotu resursu pieejamībai;
11. uzsver to, cik būtiska nozīme ir visaptverošam redzējumam attiecībā uz ilgtspējīgiem un pārdomātiem ieguldījumiem kā būtiskai politikas prioritātei 2015.–2020. gada pilnvaru periodā⁽⁶⁾. Šis un vēl citi atzinumi un Bratislavas deklarācija⁽⁷⁾, kā arī Reģionu komitejas rīcības plāns ieguldījumu jomā ir nozīmīgs solis uz priekšu šajā procesā;

⁽³⁾ Reģionu komiteja, *Results of the OECD – CoR Consultation of Sub-national Governments: Infrastructure planning and investment across level of government: current challenges and possible solutions* ("ESAO un Reģionu komitejas apspriežu ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām rezultāti. Infrastruktūras plānošana un ieguldījumi attiecīgajā pārvaldības līmenī: aktuālās problēmas un iespējamie risinājumi"), 2016. gada marts, dokuments tiešsaistē pieejams šeit.

⁽⁴⁾ Reģionu komiteja, *Results of the CoR online consultation on obstacles to investments at local and regional level* ("Reģionu komitejas tiešsaistes apspriežu par šķēršļiem ieguldījumiem vietējā un reģionālā līmenī rezultāti"), 2016. gada septembris, dokuments tiešsaistē pieejams šeit.

⁽⁵⁾ Sk. pasaules ekonomikas attīstības perspektīvas, ko ESAO publicēja 2016. gada 28. novembrī: <https://www.oecd.org/eco/economicoutlook.htm>

⁽⁶⁾ Reģionu komiteja, "Eiropas Reģionu komitejas politikas prioritātes 2015.–2020. gadam", 2015. gada oktobris, dokuments tiešsaistē pieejams šeit.

⁽⁷⁾ Reģionu komiteja, "Jauns sākums Eiropai: reģioni un pilsētas uzsāk ieguldījumu plānu uz iedzīvotāju vajadzībām orientētai ES darbībai", dokuments tiešsaistē pieejams šeit: <http://cor.europa.eu/lv/news/Pages/Regions-and-cities-launch-investment-plan-for-a-citizen-centred-EU.aspx>; Reģionu komitejas Bratislavas deklarācija "Ieguldījumi un saiknes veidošana", 2016. gada jūlijs, tiešsaistē pieejama šeit.

Holistiska pieeja ieguldījumiem reģionos un pilsētās: kohēzijas politikas, ieguldījumu plāna un citu finanšu instrumentu nozīme

12. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas un Eiropas Investīciju bankas (EIB) iniciatīvas un to likto uzsvāru uz ieguldījumu veicināšanu, kam ir izšķiroša nozīme, un atgādina par sekmīgo sadarbību starp EIB un Reģionu komiteju kopīga rīcības plāna īstenošanā⁽⁸⁾;

13. norāda uz pasākumiem, kurus finanšu instrumentu īstenošanas jomā veicina Eiropas Komisija un Eiropas Investīciju banka (EIB) un kuros piedalās vairāki reģioni, jo šie pasākumi ievērojami sekmē likviditātes palielināšanos tirgos un veicina ieguldījumus;

14. uzsver, ka Eiropas ieguldījumu instrumenti var pozitīvi ietekmēt publisko finansējumu, jo īpaši saistībā ar iepriekšēju administratīvo spēju un it sevišķi attiecībā uz rentabliem projektiem; tieši tādēļ šādiem instrumentiem būtu jāveicina aizdevumu un inovatīvu finanšu instrumentu, kā arī inovatīva publiskā iepirkuma izmantošana; tomēr uzsver arī dotāciju kā ļoti būtisku finanšu instrumentu reģionos un pilsētās, jo šādas dotācijas ļauj īstenot projektus, kas ļauj novērst tirgus nepilnības vai nerada pietiekamus ieņēmumus investoru piesaistīšanai;

15. uzsver to, cik būtiska nozīme ir kohēzijas finansējumam, – tam arī turpmāk jābūt ES ieguldījumu politikas pamatā un jāveicina partnerība starp Eiropas reģioniem kā patiesa sadarbības un solidaritātes izpausme, jo kohēzijas politikas nākotne ir saistīta ar ES nākotni. Tādēļ Eiropas Savienībā ir jāstiprina kohēzijas politikas ietekme pēc 2020. gada⁽⁹⁾;

16. vēlreiz norāda, ka ir jāizvērtē visi finansējuma veidi, proti, daudzgadu finanšu shēma, kohēzijas politika un Eiropas strukturālie un investīciju (ESI) fondi, tā dēvētais Junkera plāns un Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF), kā arī citi finanšu instrumenti, – ikviens no tiem balstās uz unikālu, taču ne pretēju redzējumu, un tādēļ tiem vajadzētu būt savstarpēji papildinošiem, turklāt vajadzības gadījumā jānodrošina to sinerģija;

17. atzinīgi vērtē gan ESIF⁽¹⁰⁾ termiņa pagarināšanu, gan finansēšanas spēju paplašināšanu, jo tas paver iespēju pilnveidot esošās procedūras; tomēr norāda: lai ESIF 2.0. darbotos sekmīgāk, būtu jāprecizē sinerģija, kas, pateicoties ESI fondiem, rodas ar Eiropas kohēzijas politiku; uzskata, ka ESIF nav uzskatāms par instrumentu, kas izstrādāts spēkā esošo kohēzijas politikas instrumentu aizstāšanai; ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību lomu vidēja termiņa un ilgtermiņa ieguldījumu ierosināšanā un plānošanā, aicina ciešāk iesaistīt minētās pašvaldības šā fonda pārvaldībā, jo īpaši reģionālo vai vairāku reģionu finanšu platformu veidošanā;

18. prasa publiskot sīkāku informāciju par ESIF finansētajiem projektiem, attiecīgā gadījumā īpaši uzsvērot to papildvērtību un savstarpējo papildināmību. Reģionu komitejas aktīvāka līdzdalība ziņošanas un uzraudzības pasākumos palīdz uzlabot informācijas plūsmu starp reģioniem un pilsētām; šai saistībā uzsver, ka jānodrošina no ESIF finansēto projektu reāla papildu vērtība, jo īpaši attiecībā uz ES budžeta finansējuma izmantošanu, piemēram, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam un pamatprogrammai "Apvārsnis 2020";

19. aicina neizmantot citu fondu vai konkurējošu programmu līdzekļus ESIF vajadzībām;

Šķēršļi ceļā uz ES pilsētu un reģionu pilnīga ieguldījumu potenciāla sasniegšanu

20. norāda: lai risinātu problēmas, kas kavē ieguldījumus, jāīsteno tālejošas reformas visos pārvaldības līmeņos nolūkā likvidēt administratīvos, regulatīvos un citus šķēršļus, kas attur ieguldītājus, un tādējādi kopumā jāuzlabo ieguldījumu vide;

⁽⁸⁾ Reģionu komiteja, *EIB and Committee of Regions intensify co-operation to boost Europe's economic recovery* ("EIB un Reģionu komiteja stiprina sadarbību, lai veicinātu Eiropas ekonomikas atveseļošanu"), 2015. gada septembris, paziņojums presi pieejams šeit.

⁽⁹⁾ Atzinuma projekts par kohēzijas politikas nākotni pēc 2020. gada "Virzībā uz spēcīgu un efektīvu Eiropas kohēzijas politiku pēc 2020. gada", ziņotājs *Michael Schneider* (PPE/DE).

⁽¹⁰⁾ Lai iepazītos ar Reģionu komitejas nostāju attiecībā uz Eiropas Stratēģisko investīciju fonda termiņa pagarināšanu, kā arī šā fonda un Eiropas Investīciju konsultāciju centra tehnisku uzlabojumu ieviešanu, sk. Reģionu komitejas atzinumu "ESIF 2.0" (ziņotājs *Wim van de Donk* (PPE/NL)).

21. atgādina, ka ieguldījumus vietējā un reģionālā līmenī veic dažādās transversālās jomās, piemēram, infrastruktūra, transports, izglītība, pētniecība un inovācija, vide, veselības aprūpe, sociālie pakalpojumi, kā arī citās sabiedrības kapitāla un cilvēkkapitāla formās, kas ir ļoti būtiskas, lai palielinātu stratēģisko ieguldījumu ilgtermiņa ietekmi;

22. norāda, ka vietējās un reģionālās pašvaldības var funkcionēt kā katalizatori, kas apvieno dažādus publiskā un privātā sektora pārstāvjus ieguldījumu projektu īstenošanai, jo īpaši, ja tiek īstenoti vērienīgāki projekti vai publiskās un privātās partnerības; tomēr uzskata, ka jāturpina veicināt pārrobežu sakarus un daudzlīmeņu sadarbību, aktīvi atbalstot starpreģionu ieguldījumus, lai paātrinātu Eiropas vienotā tirgus izveidi, jo īpaši, attīstot kapitāla tirgu savienību, vienlaikus turpinot risināt regulatīvās un administratīvās problēmas, īstenojot Eiropas Komisijas labāka regulējuma programmu, lai nodrošinātu, ka politikas mērķi tiek sasniegti pēc iespējas efektīvāk, radot pēc iespējas mazāku slogu;

23. uzsver to, cik būtiska nozīme ir reģionu viedās specializācijas stratēģijām kā instrumentiem, kas ļauj kopā veidot Eiropas partnerības, lai īstenotu salīdzinošu mācīšanos un virzītu augstas kvalitātes daudzpusējus un daudzdimensionālus ieguldījumu projektus; šai saistībā uzsver, ka šķēršļu likvidācija ieguldījumu jomā var būt cieši saistīta ar tādu jautājumu kā uz lietpratīgu specializāciju orientētu reģionālo inovācijas stratēģiju (RIS3) īstenošana ES mērogā; lietpratīga specializācija var būt noderīgs instruments, kas var koncentrēt politikas atbalstu un ieguldījumus galveno prioritāšu īstenošanai un problēmu risināšanai un tādējādi veicināt privātos ieguldījumus;

Teritoriālie šķēršļi: smags regulatīvais slogs

24. norāda, ka ievērojama daļa šķēršļu ieguldījumiem, kas ieskicēti Eiropas pusgada procesā, ir “saistīti ar teritoriālo aspektu” tādēļ, ka tie ir saistīti ar vietējo un reģionālo pašvaldību funkcijām ieguldījumu jomā, vai arī tādēļ, ka vietējās un reģionālās pašvaldības var šos šķēršļus mazināt vai likvidēt;

25. ņemot to vērā, pašreizējiem šķēršļiem ieguldījumu jomā bieži vien iemesli un attiecīgi arī risinājumi meklējami vietējā un reģionālajā līmenī, turklāt tas darāms, īstenojot transnacionālu sadarbību;

26. tomēr uzsver, ka dalībvalstīs pastāv ļoti dažādas ieguldījumu sistēmas un šķēršļi ieguldījumu veikšanai, un tādēļ nav viena standarta risinājuma, kas būtu piemērots visiem;

27. norāda, ka šāda situācija izveidojusies galvenokārt tādēļ, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir dažādas un atšķirīgas funkcijas ieguldījumu jomā, – pirmkārt un galvenokārt, pilsētas un reģioni ir *ieguldītāji*, jo tie ir atbildīgi par vairāk nekā pusi (54 %) ES publisko ieguldījumu. Šos ieguldījumus veic dažādās un savstarpēji papildinošās nozarēs un funkcijās, proti, cilvēkkapitālā, prasmēs, izglītībā, veselības aprūpē un daudzās citās. Tādējādi pilsētas un reģioni ir *pakalpojumu sniedzēji un nodrošinātāji*. Vietējās un reģionālās pašvaldības ir arī *plānotāji*, jo īsteno attīstības stratēģijas, un, veicot plānošanu, vietējās un reģionālās pašvaldības var mērķtiecīgi virzīt politikas atbalstu un ieguldījumus galveno prioritāšu īstenošanai un problēmu risināšanai un tādējādi veicināt ieguldījumus. Pilsētas un reģioni ir pārmaiņu *katalizatori un regulatori*, piemēram, veicot telpisko plānošanu un izsniedzot būvniecības atļaujas. Visbeidzot, pilsētas un reģioni ir *ieguldītāju partneri*, kas apvieno dažādus publiskā un privātā sektora dalībniekus ieguldījumu projektu īstenošanai⁽¹¹⁾;

28. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas pusgada laikā Eiropas Komisija šādu šķēršļu un problēmu noteikšanai ieguldījumu jomā pievērsusies, īstenojot dažādas iniciatīvas – no gada izaugsmes pētījuma (GIP) un tā ieguldījumu problēmu uzskaitījuma līdz pārskatiem par katru valsti un konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem (KVAI); tomēr, lai Eiropas līmenī sniegtu ieguldījumu kvalitatīvāku publisko izdevumu koncepcijas izveidē, RK atbalsta priekšlikumu Eiropas pusgada ietvaros konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos iekļaut arī minimālā publiskā ieguldījuma mērķus, īpaši salīdzinājumā ar kārtējiem izdevumiem⁽¹²⁾.

⁽¹¹⁾ Vietējo un reģionālo pašvaldību daudzveidīgās funkcijas saistībā ar publiskajiem un privātajiem ieguldījumiem padziļināti analizētas Reģionu komitejas pasūtītā pētījumā. Sk. jo īpaši 4. nodaļu, *Metis GmbH, Obstacles to investments at local and regional level* (“Šķēršļi ieguldījumiem vietējā un reģionālajā līmenī”), Reģionu komitejas pasūtīts pētījums, 2016. gads. Tiešsaistē pieejams šeit.

⁽¹²⁾ Šis priekšlikums atbilst priekšlikumiem, ko Eiropas Parlaments 2012. gada novembrī formulēja rezolūcijā par “Sociālo ieguldījumu paktu – atbildes reakciju uz krīzi”, ko izstrādājusi referente *Danuta Jazłowiecka* (PL/PPE): <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0419+0+DOC+XML+V0//LV>

29. šajā kontekstā atkārtu savu Eiropas Komisijai adresēto aicinājumu publicēt balto grāmatu, kurā, vadoties no publisko izdevumu ilgtermiņa ietekmes, ir noteikta ES līmeņa klasifikācija publisko ieguldījumu kvalitātes novērtēšanai publisko izdevumu aprēķinos ⁽¹³⁾;

30. atgādina arī par savu Eiropas Komisijai adresēto priekšlikumu ⁽¹⁴⁾ oficiāli apstiprināt Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) ieteikumu, kurā ir noteikti vairāki publisko ieguldījumu principi ⁽¹⁵⁾ (2014. gada marts); atzinīgi vērtē to, ka minētajā ieteikumā visās politiskās darbības jomās (publisko ieguldījumu koordinācija, spēju veidošana, vispārēja satvara izveide) ir atzīts, ka publisko ieguldījumu plānošanā un īstenošanā vietējo un reģionālo pašvaldību loma ir būtiska un kļūst aizvien lielāka;

31. uzsver, ka no 178 ar teritoriālo aspektu saistītiem jautājumiem, kas ierosināti 2016. gada pārskatos par katru valsti un kas aptver visas valstis un politikas jomas, gandrīz 60 % jautājumu saistīti ar šķēršļiem ieguldījumu jomā un galvenokārt attiecas uz apgrūtināšu horizontālo un nozaru regulējumu, nepietiekamu publiskās pārvaldes kvalitāti, īpašiem šķēršļiem darbspēka tirgū, kā arī uz mazo un vidējo uzņēmumu finansējuma tirgu ⁽¹⁶⁾;

32. uzsver, ka Reģionu komitejas nesen veikta vietējo un reģionālo pašvaldību apsekojuma rezultāti vēlreiz apstiprina, ka aptuveni 9 no 10 respondentiem par šķēršļiem ieguldījumu jomā faktiski atzinuši apgrūtināšus noteikumus, kas ietekmē investīciju un uzņēmējdarbības vidi, darba tirgu, mazumtirdzniecību un citas jomas, kā arī ar augstām izmaksām saistītas/ilgstošas/apgrūtināšas administratīvās procedūras, kuras paredzētas, lai uzsāktu, paplašinātu vai pārtrauktu darbību, un pārāk lēnas vai apgrūtināšas juridiskās procedūras;

33. iesaka nodrošināt, lai problēmu noteikšana ieguldījumu jomā arī turpmāk būtu galvenais uzdevums Eiropas pusgada laikā, tostarp katru gadu aktualizējot ziņojumu "Ar ieguldījumu vidi saistītās problēmas dalībvalstīs", kuru kopā ar GIP pirmo reizi iesniedza 2015. gada novembrī;

34. mudina vietējās un reģionālās pašvaldības aktīvāk un lielākā mērā strukturēti iesaistīties Eiropas pusgada procesā, lai efektīvi risinātu šīs ar teritoriālo aspektu saistītās problēmas ieguldījumu jomā; aicina Eiropas Parlamentu šajā procesā iesaistīt Reģionu komiteju, mudinot to aktīvi piedalīties starpparlamentārajās sanāksmēs par jautājumiem, kas saistīti ar Eiropas pusgadu;

Administratīvo spēju trūkums vietējā un reģionālajā līmenī

35. atgādina, ka jāturpina vienkāršot ES dalītās pārvaldības fondus, jo īpaši saistībā ar finanšu instrumentu izmantošanu, un uzsver to, cik svarīgi ir uzlabot administratīvās spējas un publiskā sektora iestāžu īpašās zināšanas institucionālajā jomā, mazinot ieguldījumu nepietiekamību ES;

36. norāda, ka Reģionu komitejas apsekojumā par šķēršļiem ieguldījumu jomā ⁽¹⁷⁾ respondenti, no kuriem lielākā daļa pārstāvēja vietējās un reģionālās pašvaldības, uzsvēra vietējo un reģionālo pašvaldību administratīvās spējas kā šķērslī ieguldījumiem viņu pilsētā vai reģionā. Spēju iesaistīties publiskā un privātā partnerībā (PPP) par problēmu vai būtisku problēmu ieguldījumu jomā uzskatīja 71 % respondentu, savukārt 70 % respondentu norādīja, ka tā bija problēma vai būtiska problēma publiskā iepirkuma pārvaldībā, jo īpaši sarežģītāko procedūru gadījumā ⁽¹⁸⁾;

37. norāda, ka administratīvo spēju trūkums nav raksturīgs tikai dažām no ES mazāk attīstītajām dalībvalstīm un reģioniem, jo, sagatavojot 2016. gada konkrētām valstīm adresētos ieteikumus, 20 no 28 dalībvalstīm tika adresēti ieteikumi uzlabot valsts pārvaldes kvalitāti, tostarp vietējā un reģionālajā līmenī ⁽¹⁹⁾;

⁽¹³⁾ RK 2014. gada 3. decembra atzinums CdR 4885/2014 "Kvalitatīvu publisko izdevumu sekmēšana jomās, kas ir ES darbības kompetencē", ko sagatavoja *Catiuscia Marini* (IT/PSE).

⁽¹⁴⁾ Turpat.

⁽¹⁵⁾ <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/oecd-principles-on-effective-public-investment.htm>

⁽¹⁶⁾ Reģionu komiteja, *Territorial Analysis of the Country Reports and accompanying Communication* ("Valstu pārskatu teritoriālā analīze un tai pievienotais paziņojums"), stratēģijas "Eiropa 2020" īstenošanas uzraudzības foruma koordinācijas komitejas ziņojums, 2016. gada maijs, tiešsaistē pieejams šeit.

⁽¹⁷⁾ Skatīt 4. zemsvītras piezīmi.

⁽¹⁸⁾ Skatīt 4. zemsvītras piezīmi.

⁽¹⁹⁾ Skatīt 16. zemsvītras piezīmi.

38. mudina Komisiju un dalībvalstis pielikt lielākas pūles, lai samazinātu administratīvo slogu, kā arī izstrādāt jaunas iniciatīvas un stiprināt jau esošās iniciatīvas, kas ļautu uzlabot publiskā un privātā sektora partnerības norisēm vajadzīgās zināšanas, prasmes un kompetenci un administratīvo efektivitāti, jo īpaši vietējo un reģionālo pašvaldību administratīvo efektivitāti, un īpaši ņemt vērā to dažādās funkcijas saistībā ar ieguldījumiem (plānotājs, ieguldītājs, ieguldījumu partneris, regulators, nodrošinātājs un atbalstītājs/veicinātājs);

39. uzsver, ka, veicot stratēģiskos ieguldījumus sarežģītā globālā vidē, vajadzīgi jauni administratīvo un organizatorisko spēju veidi, lai veicinātu nākotnes uzņēmējdarbības modeļa attīstību un vērtības radīšanu, vietējās un reģionālajās vērtībradīšanas ekosistēmās iesaistot peļņā ieinteresētas un bezpeļņas organizācijas;

40. uzsver, ka efektīvi risinājumi administratīvās efektivitātes paaugstināšanai ietver kompetences palielināšanu, kas notiek, izmantojot apmaiņu, ekspertu komandējumus, mācību braucienus un darbseminārus, kuros vietējās un reģionālās pašvaldības piedalās kā līdzinieki; šai saistībā norāda arī uz instrumenta TAIEX REGIO PEER 2 PEER⁽²⁰⁾ gadījumā izmantoto modeli, kuram jāklūst par paraugu un kas jāizplata;

41. uzsver, kā norādīts Reģionu komitejas apsekojumā⁽²¹⁾, ir apgrūtināta finanšu instrumentu efektīva izmantošana vietējo un reģionālo pašvaldību administratīvo spēju palielināšanas jomā; šai saistībā pauž atzinību par *Fi-Compass* platformas⁽²²⁾ izveidi, kā arī par Komisijas standarta finanšu instrumentiem⁽²³⁾, – tās abas ir vērtīgas iniciatīvas, jo īpaši vietējām un reģionālajām pašvaldībām ar lielākām problēmām administratīvo spēju veidošanas jomā; mudina vietējās un reģionālās pašvaldības izmantot šos instrumentus, lai turpinātu piesaistīt privātos un publiskos resursus saviem ieguldījumu projektiem; uzsver Reģionu komitejas gatavību sadarboties ar Eiropas Komisiju, lai veicinātu un atbalstītu šo iniciatīvu;

Nepietiekama informētība par finansējuma piesaistes un ieguldījumu iespējām

42. uzsver, lai gan vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir izšķiroša nozīme ESIF sekmīgā īstenošanā, tās par šo fondu ir slikti informētas. Reģionu komitejas veiktā vietējo un reģionālo pašvaldību apsekojuma laikā tika konstatēts, ka tikai 7 % respondentu uzskatīja, ka ir “labi informēti” par to, kā ESIF var izmantot viņu pilsētā vai reģionā, vēl 18 % respondentu atzina, ka ir informēti, taču 35 % respondentu norādīja, ka ieguvuši tikai pamatinformāciju, un 39 % uzskatīja, ka “nav informēti”⁽²⁴⁾;

43. uzsver, ka informētības trūkums attiecināms arī uz citām iniciatīvām, kuras saistītas ar ESIF, – 73 % Reģionu komitejas apsekojuma respondentu norādīja, ka “nav informēti” par iespēju izveidot ieguldījumu platformas, kuru mērķis būtu finansēt ieguldījumus viņu pilsētā vai reģionā ar ESIF atbalstu, savukārt tikai 2 % respondentu norādīja, ka bija “labi informēti” par Eiropas ieguldījumu projektu portālu vai Eiropas Investīciju konsultāciju centru⁽²⁵⁾;

44. aicina Komisiju un EIB darīt vairāk, lai uzlabotu informētību un izpratni par ESIF un ar to saistītajām iniciatīvām, piemēram, izveidot publiskā un privātā sektora dalībnieku konsultāciju centrus vietējā un reģionālajā līmenī, jo pašreizējā situācija apdraud “Investīciju plāna” sekmīgu īstenošanu;

45. ierosina sadarboties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, Reģionu komiteju, tās tīkliem un valsts un reģionālajām attīstības bankām, kā arī citām iestādēm, lai apzinātu sekmīgu projektu piemērus valsts un reģionālajā līmenī, un apliecinā Reģionu komitejas gatavību atbalstīt reģionu un pilsētu salīdzinošo mācīšanos, kas notiek, apmainoties ar labāko praksi, un tādējādi nodrošināt atbalsta saņēmēju un vadošo iestāžu kritisko masu;

⁽²⁰⁾ Plašāka informācija par modeli TAIEX REGIO PEER 2 PEER pieejama šeit: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/taix-regio-peer-2-peer

⁽²¹⁾ Divas trešās daļas apsekojuma respondentu norādīja, ka inovatīvu finanšu instrumentu, tostarp finanšu instrumentu, izmantošana bija problēma vai būtiska problēma ieguldījumu jomā viņu pilsētā vai reģionā. Reģionu komiteja, *Results of the CoR online consultation on obstacles to investments at local and regional level* (“Reģionu komitejas tiešsaistes apspriežu par šķēršļiem ieguldījumiem vietējā un reģionālā līmenī rezultāti”), 2016. gada septembris, dokuments tiešsaistē pieejams šeit.

⁽²²⁾ Plašāka informācija par *Fi-Compass* platformu pieejama šeit: <https://www.fi-compass.eu/>

⁽²³⁾ Plašāka informācija par standarta produktiem pieejama sadaļā “EK norādījumi par regulējumu” šeit: <https://www.fi-compass.eu/resources>

⁽²⁴⁾ Skatīt 4. zemsvītras piezīmi.

⁽²⁵⁾ Skatīt 4. zemsvītras piezīmi.

46. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus investīciju popularizēšanas turneju laikā dalībvalstīs informēt par finansēšanas iespējām;

47. norāda, ka starp konsultatīvajām un informētības uzlabošanas stratēģijām nav atbilstības, un pauž bažas, ka esošo centru konsultatīvā funkcija varētu nebūt pietiekama, lai noteiktu un piesaistītu jaunus projektus reģionos, kuros ir zems informētības līmenis par ieguldījumu iespējām;

48. uzsver, ka būtu jāgādā par to, lai Eiropas Savienībā ESIF dēļ nepalielinātos atšķirības kohēzijas ziņā, būtu jāievieš pakalpojumi un stimuli, kas ļautu novērst nepietiekamu ģeogrāfisko līdzsvaru, kā arī jāpaplašina to vispārējo mērķu tvērums, uz kuriem var attiecināt ESIF atbalstu, jāuzlabo vai pat jādecentralizē konsultāciju un ekspertzināšanu dienesti, kā arī jāstiprina Eiropas Investīciju konsultāciju centra loma un labāk jāizmanto Eiropas Investīciju projektu portāls, kura mērķis ir novērst plaisu starp ES projektu virzītājiem, kas meklē finansējumu, un investoriem visā pasaulē, kuri meklē investīciju iespējas;

Ekonomikas pārvaldība un fiskālais regulējums

49. uzsver: lai mūsu ekonomika spētu piesaistīt vairāk ieguldījumu un kapitāla, ir vajadzīgas radikālas izmaiņas ekonomiskajā un fiskālajā regulējumā, šādām izmaiņām jānotiek vienlaikus ar pastiprinātiem centieniem novērst ar regulējumu saistītus šķēršļus; lai gan ekonomikas pārvaldība un fiskālie noteikumi var netikt tieši uzskatīti par ieguldījumu jomas elementu vai par šķērslī ieguldījumiem, tie veido visaptverošu satvaru, jo īpaši publisko ieguldījumu jomā;

50. pauž nopietnas bažas par to, ka publiskie ieguldījumi bieži vien tiek samazināti krīzes laikā, jo tie ir mazāk pamanāmi un politiski vieglāk samazināmi salīdzinājumā ar daudziem citiem publisko izdevumu veidiem, jo īpaši tas attiecas uz pamata ieguldījumiem cilvēkkapitālā, veselībā un izglītībā, kas sniedz lielu atdevi ilgtermiņā; tādēļ uzsver, ka turpmāka noturīgā izaugsme un labklājība ir atkarīga no tā, vai tiks uzlabota ekonomikas regulējuma vide jaunuzņēmumiem, un no privāto ieguldījumu piesaistīšanas, kā arī ilgtermiņa publisko ieguldījumu saglabāšanas pat fiskālās konsolidācijas laikā;

51. norāda: lai gan Reģionu komiteja atbalsta stingru un noteikumus balstītu pieeju fiskālai politikai, publisko ieguldījumu atjaunošana var būt sarežģīta spēkā esošo fiskālo noteikumu radīto ierobežojumu dēļ, un tādēļ uzsver, ka jāmeklē labvēlīgāka pieeja ieguldījumiem, jo īpaši, taču ne tikai publiskām un privātām partnerībām, kas nodrošina fiskālo noteikumu pilnīgu piemērošanu un vienlaikus tiecas nodrošināt pēc iespējas lielākas ieguldījumu iespējas Eiropas reģionos un pilsētās;

52. labu risinājumu varētu atrast pašreizējā fiskālajā satvarā, jo īpaši Stabilitātes un izaugsmes paktā un fiskālajā paktā ietvertajos strukturālā deficīta parāda griestos attiecībā uz vidēja termiņa budžeta mērķi (VTM). Lai vēl paliktu pietiekami daudz vietas ieguldījumiem un vienlaikus nepārkāptu fiskālos noteikumus, vietējo un reģionālo pašvaldību gadījumā vajadzētu noteikt tādu nemainīgu reālo deficītu publiskajiem ieguldījumiem, kurš netiktu skaitīts kā daļa no strukturālā deficīta attiecībā pret vidējā termiņa mērķi;

53. šai saistībā atgādina, ka iebilst pret ESI fondu apturēšanu, kas ir makroekonomisko nosacījumu piemērošanas tiešās sekas Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros, jo šāda rīcība negatīvi ietekmēs ES līdzfinansēto projektu īstenošanu un attiecīgajās dalībvalstīs un reģionos vēl vairāk pasliktinās situāciju ieguldījumu jomā;

54. neatlaidīgi prasa strukturālajos izdevumos, kā tie definēti Stabilitātes un izaugsmes paktā, neietvert publiskos izdevumus, ko dalībvalstīs un vietējās un reģionālās pašvaldības piešķir kā ESI fondu un EIB līdzfinansējumu, jo šie ieguldījumi pēc definīcijas ir Eiropas vispārējās nozīmes ieguldījumi, kuru sviras efekts ekonomikas izaugsmes veicināšanas ziņā ir pierādīts;

Meklējot risinājumus: vietējo un reģionālo ieguldījumu potenciāla palielināšana

55. atgādina, ka Reģionu komitejas galvenā prioritāte ir dot izšķirošu impulsu ES ekonomikai, pamatojoties uz augšupēju pieeju, kas veicina mērķtiecīgus ieguldījumus, ņemot vērā vietējās vajadzības, pamatojoties uz labāko praksi vietējā līmenī un veicinot jaunu uzņēmējdarbības garu; uzsver, ka jāveido inovatīva un uzņēmējdarbību veicinoša Eiropa, kura vērsta uz iedzīvotājiem;

56. uzsver Reģionu komitejas apņemšanos sniegt atbalstu pilsētām un reģioniem to centienos labāk veikt visas savas funkcijas, veicinot sadarbīgo praksi, sasaistot zināšanas un veicinot sadarbību, kā arī paplašinot partnerības Eiropā, lai attīstītu nepieciešamās spējas nolūkā kopā izstrādāt augstas kvalitātes un sarežģītus projektus, izmantojot finanšu instrumentus, ESI fondus un ESIF, kā arī citus fondus;
57. uzsver, cik svarīgi ir dati par šobrīd vietējā līmenī esošiem investīciju projektiem, kas šobrīd vēl ir nepietiekami, taču kuriem ir liela pievienotā vērtība visos pārvaldības līmeņos; tāpēc ierosina izveidot Eiropas rezultātu pārskatu par vietējiem un reģionāliem ieguldījumiem un šādas datubāzes izveides nolūkā aicina Komitejas locekļus sniegt informāciju par saviem projektiem, ieteikumiem un problēmām;
58. uzsver, ka jāturpina ES darbs, samazinot pārmērīgu birokrātiju, lai padarītu ieguldījumu vidi pieejamāku ne tikai jauniem, bet arī jau esošajiem uzņēmumiem; uzsver: lai gan pilsētas un reģioni savā līmenī var paveikt daudz, lai atvieglotu regulatīvo slogu, to darbības jāpapildina ar iniciatīvām valsts un Eiropas līmenī;
59. atkārto, ka ieguldījumi jāveic ne tikai transporta un citā infrastruktūrā, bet arī jānovirza tādām jomām kā cilvēkkapitāls, prasmes, izglītība, pētniecība un inovācija, viedie energotīkli, mājokļi, sociālā un veselības aprūpe, kā arī inovatīvu un dinamisku uzņēmumu izveidei un darbības attīstīšanai;
60. atgādina: lai ES saglabātu starptautisko konkurētspēju, ieguldījumu plānu mērķim jābūt radīt videi nekaitīgāku, pārdomātāku, iekļaujošāku un teritoriālā ziņā līdzsvarotāku ekonomiku;
61. apņemas kopā ar privāto sektoru meklēt risinājumus, lai piesaistītu lielākus ieguldījumus pilsētās un reģionos, – tas ir arī galvenais politiskais vēstījums Bratislavas deklarācijā "Ieguldījumi un saiknes veidošana", ko Reģionu komiteja pieņēma 2016. gada 8. jūlijā ⁽²⁶⁾.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽²⁶⁾ Skatīt 7. zemsvītras piezīmi.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Fiskālās spējas un automātiskie stabilizatori ekonomiskajā un monetārajā savienībā”

(2017/C 207/04)

Ziņotājs: Carl Fredrik Graf (SE/PPE), Halmstades komūnas padomes loceklis**I. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

II. IEVADS

1. norāda, ka euro bija domāts kā aizsardzība pret valūtas maiņas kursa svārstībām un tika ieviests, lai nodrošinātu labāku ilgtermiņa izaugsmi. Tomēr tā ieviešana ir likvidējusi politiskas alternatīvas, ar ko līdzsvarot asimetriskus satricinājumus, tostarp valūtas maiņas kursa devalvāciju;
2. pauž nožēlu par ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) nepilnībām, kas pastāv kopš tās nostiprināšanas Māstrihtas līgumā, jo kompetence monetārās politikas jomā ir piekritīga ES līmenim, savukārt finanšu politika ir palikusi dalībvalstu ziņā, un to regulē tikai noteikumi, kas paredz ne visai stingru koordināciju attiecībā uz valstu politikām;
3. uzskata, ka EMS neaizsargātība vislabāk bija vērojama pasaules finanšu un ekonomikas krīzes laikā, kad ilgtnespējīgs līdzsvara trūkums, kuru radīja pārmērīgais publisko un privāto parādsaistību apmērs, noveda pie valsts parādu krīzes, kas izpaudās kā valdības aizņēmuma izmaksu krass pieaugums dažās dalībvalstīs, pat apdraudot eurozonas pastāvēšanu, jo nebija izveidots pienācīgs fiskālā atbalsta mehānisms;
4. atzīst rezultātus, kas kopš krīzes sākuma sasniegti riska mazināšanas jomā, un daudzos pasākumus, ko ES iestādes veikušas, stiprinot valstu fiskālās politikas koordināciju;
5. konstatē, ka, neraugoties uz minētajiem pūliņiem un pozitīvu izaugsmes rādītāju atjaunošanos vairākos ES reģionos, lai gan tā lielā mērā ir ārēju faktoru rezultāts, tikai ar valstu fiskālo politiku koordināciju vien nav izdevies nedz palielināt dalībvalstu spēju absorbēt ekonomiskos satricinājumus, nedz novērst ieguldījumu nepietiekamības rašanos, nedz arī novērst nevienlīdzības palielināšanos EMS⁽¹⁾. Šie pasākumi izrādījušies nepietiekami, lai izraisītu izaugsmi veicinošas, ilgtspējīgas un sociāli līdzsvarotas strukturālās reformas;
6. atzīst, ka ECB kopš krīzes sākuma ir nodrošinājusi ekonomikas cikla stabilizāciju. ECB priekšsēdētājs ir aicinājis izveidot integrētas iestādes, eurozonas mērogā īstenot spēcīgāku un proaktīvāku fiskālo politiku un mudinājis eurozonas dalībvalstis veikt strukturālas reformas; brīdina, ka monetārā politika pati par sevi nespēj atdzīvīnāt ekonomiku, tomēr uzsver, ka pašreizējās zemās procentu likmes veicina aizņemšanos un ieguldījumus. Lai atgrieztos pie ilgtspējīgas ilgtermiņa izaugsmes, ir vajadzīgas fundamentālas strukturālās reformas un līdzatbildība arī iedzīvotājiem vistuvākajā līmenī, un nepieciešama arī fiskālā atbildība;
7. uzsver, ka piecu priekšsēdētāju ziņojumā par Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanu ir norādīts, ka eurozonas līmenī ir vajadzīga satricinājumu amortizācijas kapacitāte, ar ko nepieciešamības gadījumā tiktu papildināti valstu līmeņa automātiskie stabilizatori;
8. uzskata, ka, lai atgūtu uzticēšanos, euro ir jāsniedz solītā stabilitāte, konverģence, izaugsme un nodarbinātība. Fiskālās spējas varētu palīdzēt sasniegt šādus mērķus. Solidaritāte ir cieši saistīta ar atbildību un atkarīga no tās, un tas nozīmē, ka papildu finansiālais atbalsts eurozonas līmenī būtu jānodrošina tikai nepārtrauktā fiskālās atbildības un strukturālo reformu klātbūtnē;

(¹) Sk. Ikgadējo nodarbinātības un sociālā stāvokļa novērtējumu Eiropā, ko Eiropas Komisija publicēja 2016. gada 20. decembrī.

9. atkārtoti uzsver, ka visos lēmumos par EMS attīstību, piemēram, veidojot fiskālās spējas un ieviešot automātiskos stabilizatorus, ir pilnībā jāatzīst un, kad vien iespējams, jānostiprina vietējo un reģionālo pašvaldību loma, radot apstākļus ilgtermiņai izaugsmei. Tas jo īpaši attiecas uz ekonomikas un sociālās politikas, tostarp strukturālo reformu, īstenošanu un centieniem radīt uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, kas sekmē darbvietu radīšanu un investīciju veicināšanu;

III. VISPĀRĪGI PRINCIPI

10. uzsver, ka banku savienības izveides pabeigšana ir īstermiņā visefektīvākais līdzeklis, ar ko novērst krīzes finanšu sistēmā un līdz minimumam samazināt ekonomikas satricinājumu negatīvo ietekmi⁽²⁾;

11. norāda, ka banku savienība padara uzticamāku ECB principu, saskaņā ar kuru valstu banku sistēmu finansējuma vajadzības ir jāatsaista no valstu publiskajiem budžetiem, un ka banku krīze kādā ES dalībvalstī nedrīkst novest pie banku krīzes visā ES;

12. uzsver, ka sarunās par jaunu instrumentu, piemēram, automātisko stabilizatoru, ar ko mazina asimetriskus satricinājumus, ieviešanu ir aktīvi jāiesaista gan vietējās un reģionālās pašvaldības, gan ekonomiskie un sociālie partneri;

13. uzskata, ka būtu jāstiprina EMS sociālā dimensija, sekojot līdzi attīstības rādītājiem atsevišķos reģionos un valstīs. Uzsvars būtu jāliek uz turpmākiem pasākumiem aktīvas darba tirgus politikas jomā un strukturālajiem sociālajiem rādītājiem. Sociālajiem partneriem reģionālā, valsts un ES līmenī būtu jāiesaistās turpmākajos pasākumos, kas izriet no šiem rādītājiem;

14. pieņem zināšanai pārlicību, ka ir vajadzīgas fiskālās spējas, lai EMS rīcībā būtu pagaidu mehānisms satricinājumu absorbēšanai⁽³⁾; uzskata, ka fiskālajām spējām nav jāpārklājas ar kohēzijas politikas instrumentiem, bet gan tie jāpapildina;

15. tomēr uzskata, ka fiskālās spējas ES līmenī būtu jāveido tā, lai neradītu pastāvīgu pārvedumu risku, tādā veidā vājinot stimulus pieņemt saprātīgus lēmumus ekonomikas un sociālajā jomā un īstenot stabilu politiku valsts un reģionālā līmenī, kā arī novērst valstu vai reģionu strukturālās nepilnības. Tādēļ un lai novērstu morālo risku, tām vajadzētu būt cieši saistītām ar atbilstību ES vispārējam regulējumam un progresu konverģences jomā;

16. pieprasa noteikt: lai piekļūtu Eiropas ekonomikas stabilizācijas instrumentiem, dalībvalstīm jāpierāda, ka tās īsteno atbildīgu ekonomikas politiku. Šo instrumentu izmantošanai jāiet roku rokā ar strukturālo reformu pilnīgu īstenošanu, lai uzlabotu konverģenci, koordināciju un integrāciju, un stabilizācijas rezultātā nekādā gadījumā nedrīkst izveidoties pastāvīgas vienvirziena plūsmas starp valstīm⁽⁴⁾. Atbalsts ir jādefinē Eiropas līmenī, tam jābūt ar pagaidu raksturu un ir jāparedz skaidri termiņi;

17. norāda, ka Stabilitātes un izaugsmes pakts ir jāievēro, kā precizēts Komisijas 2015. gada janvāra paziņojumā "Elastīguma vislabākā izmantošana saskaņā ar stabilitātes un izaugsmes pakta esošajiem noteikumiem", un uzsver, ka ir svarīgi, lai visām dalībvalstīm būtu stabila ekonomika un stabils valsts finanses, jo tas ir priekšnoteikums nepieciešamajiem īstermiņa un ilgtermiņa publiskajiem ieguldījumiem;

18. uzskata, ka vidēja termiņa budžeta mērķis (VTM), kas vērsts uz parāda bremzēšanu strukturālā deficīta gadījumā, jāpapildina ar nemainīgu reālo deficītu attiecībā uz vietējo un reģionālo pašvaldību publiskajiem ieguldījumiem, lai ievērojot fiskālos noteikumus, nodrošinātu pietiekamu līdzekļu rezervi ieguldījumiem;

19. atkārtoti aicina īstenot plašāku ekonomisko un sociālo konverģenci un stiprināt labu pārvaldību, kam ir izšķiroša nozīme, lai izvairītos no pastāvīgiem pārvedumiem un morālā riska, kā arī uzsver, ka ir vajadzīga lielāka konverģence;

20. vienlaikus uzsver, ka sociālo, ekonomisko un teritoriālo nevienlīdzību gan starp dalībvalstīm, gan pašās dalībvalstīs varēs mazināt tikai ar tādas koncepcijas piemērošanu, kas ietver teritoriālo dimensiju. Fiskālās atbildības ideju nevajadzētu reducēt līdz centralizētai vispārējās sistēmas piemērošanai. Patiesībā: jo vairāk decentralizācijas un lokalizācijas publiskajos izdevumos, jo vairāk stimulu un nosacījumu fiskālajai atbildībai, reformām un ieguldījumu pievilcīgumam;

⁽²⁾ Atzinums "Turpmākais darbs pēc piecu priekšsēdētāju ziņojuma "Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšana", 2016. gada 7. aprīlis, ziņotājs Paul Lindquist, COR-2015-05112, 24. punkts.

⁽³⁾ Lindquist atzinums, 35. punkts.

⁽⁴⁾ Lindquist atzinums, 33. punkts.

21. uzsver, ka reģionālās atšķirības ir jāsamazina, lai mazinātu sociālo nevienlīdzību, palielinātu izaugsmi, radītu darbvietas un uzlabotu konkurētspēju un kohēziju gan EMS, gan ES; šajā sakarā norāda uz vietējo un reģionālo pašvaldību svarīgo lomu, jo tās ir gan darba devēji, ieguldītāji, piegādātāji, gan arī pakalpojumu sniedzēji, plānotāji, pārmaiņu katalizatori un regulatori, kā arī ieguldījumu partneri;

22. norāda, ka iesaistīto vietējo un reģionālo pašvaldību līdzatbildībai strukturālajās reformās ir izšķiroša nozīme šo reformu sekmīgā īstenošanā, un uzsver Eiropas pusgada teritoriālo dimensiju. Komiteja atkārtoti aicina Eiropas Komisiju un Eiropas Parlamentu ieviest rīcības kodeksu, ar ko nodrošina vietējo un reģionālo pašvaldību strukturētu iesaisti Eiropas pusgadā, kas ir arī strukturālo reformu sagatavošanas līdzeklis ⁽⁵⁾;

23. aicina dalībvalstis pabeigt kapitāla tirgu savienības izveidi, kas veicinās pārrobežu kapitāla plūsmas, neapdraudot atsevišķu reģionu vai valstu stabilitāti, un uzņēmumiem, īpaši mikrouzņēmumiem un MVU, pavērs piekļuvi plašam finansējuma avotu klāstam un tādējādi sekmēs ekonomisko satricinājumu absorbēšanu ⁽⁶⁾;

IV. BUDŽETA ASPEKTI

24. norāda, ka euro tika ieviests bez jebkādam finansiāli politiskā atbalsta strukturām, ar ko novērst nelīdzsvarotību eurozonā, un ka ES budžets ir lielā mērā nepiemērots finansējuma ātrai mobilizēšanai, kas vajadzīga tirgu stabilizācijai, banku refinansēšanai un maksājumu bilances krīžu pārvarēšanai;

25. aicina Komisiju Eiropas turpmākās ekonomikas un finanšu politikas izstrādē nodrošināt iespēju katram reģionam piemērot ekonomiskos rādītājus, kas noteiktu tā labklājību, ņemot vērā valsts parādu un tā attiecīgo ieguldījumu Eiropas IKP izaugsmē;

26. uzsver, ka fiskālo spēju struktūra un iezīmes ir intensīvi jāapspriež un jārod risinājums, kas ir saskaņā ar prasību nodrošināt pārredzamību un demokrātisku kontroli un LESD 125. pantā noteikto klauzulu par "saistību neuzņemšanos" ⁽⁷⁾;

V. APSVĒRUMI PAR FISKĀLAJĀM SPĒJĀM

27. uzskata, ka tās varētu pildīt divas funkcijas: pirmkārt, laikā, kad ekonomikas apstākļi ir labi, varētu radīt stimulus dalībvalstu strukturālajām reformām, lai eurozonā sekmētu ekonomisko un sociālo konvergenci un uzlabotu eurozonas ekonomisko konkurētspēju un noturību. Otrkārt, eurozonas dalībvalstu ekonomisko ciklu atšķirības, ko izraisa strukturāli faktori, varētu mazināt, izveidojot instrumentu asimetrisku satricinājumu novēršanai;

28. uzskata, ka ir jāpanāk ievērojams progress ilgtspējīgu strukturālo reformu īstenošanā, lai sekmētu konvergenci, izaugsmi, nodarbinātību un konkurētspēju un tādējādi efektīvi novērstu asimetriskus satricinājumus;

29. aicina dalībvalstis apsvērt vietējo un reģionālo pašvaldību lielāku autonomiju nodokļu jomā, lai sekmētu lielāku pašu atbildību par strukturālajām reformām un nodrošinātu to labāku īstenošanu;

30. uzskata, ka ES līmeņa finansiālais atbalsts, kas nav saistīts ar esošajiem kohēzijas politikas instrumentiem, saskaņoto strukturālo reformu īstenošanai dalībvalstīs būtu jāizmanto piesardzīgi. Ikvienam iespējamajam papildu atbalstam vajadzētu nevis pārklāties ar esošajiem instrumentiem, bet gan papildināt tos;

31. uzskata, ka finanšu atbalsts būtu jāsaista ar konkrētai valstij adresēto ieteikumu īstenošanu. Strukturālo reformu atbalsta programma, kas paredzēta tehniskā atbalsta nodrošināšanai valstu iestādēm, būtu jāattīsta tālāk kā ieguldījums fiskālo spēju funkcijā sekmēt strukturālās reformas;

⁽⁵⁾ COR-2016-05386-00-00-DT.

⁽⁶⁾ Lindquist atzinums, 30. punkts.

⁽⁷⁾ Rezolūcija "Ilgtspējīga ekonomiskās un monetārās savienības (EMS) nākotne", 21. punkts.

32. norāda, ka būtu lietderīgi pārbaudīt, vai mērķtiecīgs būtu tāds papildu instruments strukturālo reformu veicināšanai, kas nodrošina finansējumu aizdevumu veidā, ar ko finansēt publisko ieguldījumu stratēģiju. Tas ļautu apzināt finansējuma avotu un ieguldījumu projektu kopumu, kas varētu būt noderīgs, lai palīdzētu īstenot nepieciešamās reformas;
33. uzskata, ka, neraugoties uz pašreizējiem centieniem konverģences un ilgtspējīgu strukturālo reformu jomā, nevar pilnībā izslēgt asimetriskus satricinājumus, kas ietekmē eurozonas stabilitāti kopumā, ņemot vērā eurozonas dalībvalstu spēcīgo integrāciju; tāpēc uzsver, ka ir vajadzīgs instruments, kas ārkārtas situācijās ļautu panākt tūlītēju stabilizāciju;
34. uzskata, ka vietējās un reģionālās pašvaldības, ņemot vērā to lielo nozīmi dalībvalstu sociālās aizsardzības sistēmās, dažās valstīs var būt vairāk pakļautas asimetrisku satricinājumu ietekmei;
35. uzskata, ka Eiropas Stabilizācijas mehānisms (ESM) būtu jāturpina attīstīt un jāpārvērš par Eiropas Monetāro fondu ar pienācīgu aizdošanas un aizņemšanās spēju un skaidri noteiktām pilnvarām, kas ietver arī iespējamu tā ieguldījumu eurozonas fiskālo spēju sekmēšanā;
36. uzskata, ka attiecībā uz fiskālajām spējām būtu piemērojama kopīga lēmumu pieņemšana un īstenošana EMS līmenī, taču tai uz brīvprātības pamata vajadzētu būt atvērtai arī tām dalībvalstīm, kuras neietilpst eurozonā;

VI. NOSLĒGUMA PIEZĪMES

37. atkārtoti aicina iesaistīt komiteju baltās grāmatas par pāreju no EMS reformas 1. posma uz 2. posmu izstrādāšanā;
38. uzsver, ka monetārās savienības padziļināšanas pasākumos ir svarīgi ņemt vērā arī ietekmi uz valstīm, kuras nav eurozonas dalībvalstis;
39. norāda, ka visi pasākumi, kuru mērķis ir pabeigt EMS izveidi, ir jāīsteno pēc iespējas pārredzamāk un ievērojot monetārās savienības demokrātisko leģitimitāti.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Trūkstošie transporta savienojumi pierobežas reģionos”

(2017/C 207/05)

Ziņotājs: Michiel Scheffer (NL/ALDE), Gelderlandes provinces padomes loceklis

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. uzsver, ka Eiropas integrācija pirmām kārtām izpaužas pie robežām. Atvērtas robežas un cilvēkus vienojoša infrastruktūra ir Eiropas idejas būtība. Arī pierobežas reģionu attīstību Eiropā lielā mērā nosaka tādas infrastruktūras pieejamība, kas dara iespējamus savienojumus starp pilsētām, uzņēmumiem un iedzīvotājiem robežas abās pusēs.

Nesenā bēgļu krīze, kas izraisīja robežu slēgšanu, daudzos pierobežas reģionos rada jaunas problēmas reģionu integrētai attīstībai;

2. pierobežas reģionus arvien biežāk atzīst par funkcionāliem reģioniem, kuri savu izaugsmes un darbvietu radīšanas potenciālu var izmantot tikai tad, ja robežas abas puses ir pietiekami savienotas gan savstarpēji, gan Eiropas tīklā. Migrācijas ietekme pierobežas reģionos būtu jāvērtē līdzsvaroti, ņemot vērā pārrobežu darba ņēmēju, pircēju, MVU un tūristu intereses;

3. reģionu un valstu sadarbībā būtu jācenšas arī panākt atvieglojumus nodarbinātībai abpus robežai. Augstas kvalitātes infrastruktūras un transporta savienojumu attīstība rosina pierobežas reģionu iedzīvotājus strādāt atbilstoši izglītībai, pat ja tas nozīmē tālāku ceļu līdz darbam. Šādā veidā uzlabots nodarbinātības rādītāji un kvalifikāciju saderība ar darba tirgus vajadzībām, un tādējādi tiktu labāk izmantots cilvēkkapitāla potenciāls. Tas attiecas uz piekļuvi ne tikai ekonomikas centriem, bet arī apriņķojumiem;

4. šajā atzinumā galvenā uzmanība pievērsta pārrobežu savienojumiem, ko nodrošina dzelzceļš, autoceļi un, mazākā mērā, ūdensceļi. Tajā aplūkoti tikai pierobežas reģioni, kas atrodas Eiropā. Tomēr, ņemot vērā arī atzinumu “Aviācijas stratēģija”⁽¹⁾, RK nav aizmirsusi, ka, no vienas puses, ir svarīgi gan gaisa, gan jūras savienojumi starp nomaļajiem reģioniem, salām un tālākajiem reģioniem un, no otras puses, ar tuvajām pārrobežu teritorijām, un tā aicina, lai Komisija, turpmāk pārskatot TEN-T, ņemtu vērā šo situāciju;

5. trūkstošie savienojumi pierobežas reģionos ir daļa no plašāka temata, proti, tas ir vietējās un reģionālās infrastruktūras attīstībai nepieciešamo finanšu līdzekļu trūkums. Lai pierobežas reģionos atrisinātu mobilitātes jautājumus, ir vajadzīga inovatīva pieeja;

6. pēdējos gados Eiropas Savienība galvenokārt koncentrējusies uz centralizētiem risinājumiem liela mēroga Eiropas transporta tīklam (TEN-T), īpaši izmantojot Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (EISI), kā arī programmu “Apvārsnis 2020”. Tādiem decentralizētiem instrumentiem kā, piemēram, *Interreg* programmai, kuru mērķis ir izveidot trūkstošos mazākus infrastruktūras savienojumus Eiropas pierobežas reģionos, pieejams salīdzinoši maz līdzekļu, lai gan šajās programmās daudz labāk ņemtas vērā attiecīgās pārrobežu teritorijas vietējās vajadzības;

7. Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI) 2014.–2020. gadam jau ir ļāvis finansēt daudzus projektus, kas ir nozīmīgi mobilitātei Savienībā, un attiecīgie tā līdzekļi lielākoties jau ir piešķirti. Tādēļ būtu svarīgi atjaunot EISI ekonomiskās saistības un palielināt tā finansējumu, tai skaitā veicinot iniciatīvas, ar kurām visaptverošo tīklu un savienojumu sistēmu ar TEN-T tīklu ievieš pierobežas reģionos;

⁽¹⁾ COR-2016-00007.

8. tāpēc svarīgs uzdevums ir arī meklēt un piešķirt finansiālu atbalstu pārrobežu transporta savienojumu izveidei, attīstīšanai vai atjaunošanai, tiecoties uz vienveidīgāku attieksmi pret dalībvalstīm līdzfinansēšanas noteikumu jomā. Dalībvalstīm jebkurā gadījumā ir īpaša loma būvdarbu finansēšanā;

9. TEN-T tīklam ir izšķirīga nozīme Eiropas reģionu ilgtspējīgā attīstībā. Lielākā daļa finanšu līdzekļu ir paredzēti TEN-T tīkla galvenajiem koridoriem, taču nedrīkst aizmirst arī savienojumus ar vietējiem un reģionālajiem visaptverošajiem tīkliem. Eiropas Komisijas 2016. gada oktobra aicinājums konkrēti attiecībā uz pārrobežu savienojumiem Eiropas transporta tīkla un EISI ietvaros ir ļoti atbalstāms pirmais solis minētajā virzienā;

10. šis EISI aicinājums attiecībā uz trūkstošajiem posmiem ir labs piemērs iespējamajam rezultātam starpiestāžu sadarbībā starp Eiropas Komisiju, Eiropas Parlamentu, Eiropas Reģionu komiteju, dalībvalstīm un attiecīgajām autonomajām kopienām vai reģioniem, apzinot kopīgas problēmas pierobežas reģionos, aprakstot iespējamus risinājumus un nodrošinot nepieciešamos līdzekļus šo problēmu pārvarēšanai. Šī sadarbība varētu kalpot par pamatu iespējamiem secinājumiem, kā EISI būtu jāveido turpmāk pēc 2020. gada, un būt par modeli līdzīgiem pasākumiem citās ES politikas jomās;

11. daudzgadu finanšu shēmas pārskatīšana 2016. gada beigās un notiekošās debates par kohēzijas politikas konfigurāciju pēc 2020. gada var būt izcila iespēja izvirzīt jaunus priekšlikumus par ES atbalstu trūkstošās infrastruktūras izveidošanai pierobežas reģionos. Saskaņā ar subsidiaritātes principu vispiemērotākais risinājums būtu atļaut šo infrastruktūru (tostarp arī mazāka mēroga infrastruktūru) finansēt no pārrobežu sadarbības programmām (*Interreg A*) un attiecīgi palielināt tām piešķirtos līdzekļus;

12. pētījumā *The potential of closing missing links of small scale infrastructure in Europe's border regions for growth and employment*⁽²⁾ analizēti vairāki piemēri, kas šo viedokli apstiprina;

Ekonomikas attīstības iespējas

13. pierobežas reģionus bieži uzskata par perifēriju, bet tie var būt ekonomiski svarīgi. Turklāt reģionālās saimnieciskās izaugsmes, teritoriālās kohēzijas un pārrobežu funkcionālo reģionu potenciāla attīstības priekšnosacījums bieži vien ir labi funkcionējoša mobilitātes sistēma. Tieši pierobežas reģionos vēl ir daudz iespēju attīstīt ekonomiku un radīt darbvietas;

14. vērš uzmanību uz to, ka daudzi pierobežas reģioni gūst labumu no pārrobežu tirdzniecības. Autoceļu, dzelzceļu un ūdensceļu pieejamības un kvalitātes uzlabošana netieši palīdzētu risināt sociālās un ekonomiskās problēmas, tostarp samazināt bezdarbu un paaugstināt iedzīvotāju dzīves līmeni. Piekļūstot robežreģioniem paredzētam finansēšanas mehānismam, minētie aspekti būtu jānosaka par prioritāriem;

15. infrastruktūras uzlabošanas virzītājspēks var būt tūrisms. Savukārt labāka infrastruktūra var veicināt tūrisma attīstību. Šāda veida katalizatori būtu jāizmanto attīstības mērķim. Jo īpaši nedrīkst aizmirst par pārrobežu velotīkla lomu tūrisma attīstībā;

16. pārrobežu savienojumu gadījumā tirgus pieprasījuma attīstība var prasīt vairāk laika. Augstāku izmaksu dēļ izmaksu un ieguvumu līdzsvars ir trausls, īpaši īstenošanas sākumposmā. Minētais ir jāņem vērā projektu finansēšanas inženierijā. Projektu finansēšanas inženierija ir ļoti svarīga arī saistībā ar ienākumu no ieguldījumiem atdevi un to ekonomiskās aktivitātes rezultātu dēļ, ko rada ieguldījumi infrastruktūrās, kuri tiek veikti pārrobežu sadarbības programmu un transporta attīstības atbalsta programmu ietvaros. No projektu viedokļa izšķiroši faktori ir atšķirīgais finansēšanas avotu salikums, pašu ieguldījuma apmērs, pasākumu finansēšanas līmenis un konsorciiju dalībnieku izdevumi. Ņemot vērā visus šos elementus, komiteja iesaka tajos gadījumos, kad transporta struktūru veidošana ietekmē abas attiecīgās valstis, katrai pierobežas teritorijai pieņemt vienas norādes un vienu regulējumu, kas būtu kopīgs dalībvalstīm, lai projektiem nodrošinātu vēl daudz efektīvāku finansiālo atbilstīgumu;

⁽²⁾ <http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Potential-missing-link.pdf>

Infrastruktūra un pakalpojumi

17. trūkstošo savienojumu problēma risināma ar infrastruktūras izveidošanu, bet jārada arī iespējas atvieglot pakalpojumu sniegšanu, piemēram, izveidojot jaunus sabiedriskā transporta un kravu pārvadājumu savienojumus. Jautājums var būt arī par jau esoša maršruta atjaunošanu. Jaunu savienojumu izveides iespējamību nosaka galvenokārt tirgus pieprasījums;

18. risinot trūkstošo pārrobežu savienojumu jautājumu, ir jābūt integrētai pieejai gan preču, gan pasažieru pārvadājumiem, gan attiecībā uz visiem transporta veidiem: autotransportu, dzelzceļa transportu un ūdensceļu transportu. Īpaša uzmanība jāpievērš bezšķēršļu pārrobežu ceļojuma biļešu pārdošanai un informācijas nodrošināšanai, tādējādi sekmējot intermodalitāti. Tādēļ ir svarīgi iesaistīt un koordinēt dažādos uzņēmumus, kuri ir šo savienojumu operatori, it īpaši valsts uzņēmumus, kā arī dalībvalstis un reģionus atbilstīgi to kompetencei;

19. šajā ziņā pirmais solis ir uzlabot sabiedriskā transporta kustības sarakstu saskaņošanu pierobežas reģionos. Nākamais solis var būt pārrobežu koncesiju piešķiršana sabiedriskā transporta jomā;

20. lēnieni transporta veidiem, piemēram, velotransportam, var būt svarīga nozīme pierobežas reģionos. Velotransports daudzos gadījumos papildina sabiedrisko transportu. Tas kļūst arvien populārāks un konkurētspējīgāks, it īpaši pilsētās, kurās ir lieli sastrēgumi. Tādēļ nepieciešama pārrobežu pieeja šim jautājumam un labas kvalitātes pārrobežu velotransporta infrastruktūra. Tāda transporta attīstība, kas saistīts ar *EuroVelo* veloceļu tīkliem, palīdz uzlabot tūrisma galamērķu piekļuves iespējas, un tādējādi to var uzskatīt par sociālu un ekonomisku mērķi;

21. integrēta plānošana ir ieteicama arī lauku apvidos un ekonomiski mazāk attīstītos reģionos, lai likvidētu šķēršļus piekļuvei darbvietām un aprikojumiem;

Nepieciešama daudzlīmeņu pārrobežu sadarbība

22. robežšķērsošanas punktiem jāatrodas ne tikai galvenajos infrastruktūras tīklos, bet arī visaptverošajos tīklos. Tas nodrošina lielāku elastīgumu, pārvietojoties no mājām uz darbvietu un atpakaļ, un dara iespējamu piekļuvei darbvietām robežas abās pusēs. Lai radītu netraucētas mobilitātes sistēmu, nepieciešama visu pārvaldības līmeņu un visu iesaistīto partneru cieša pārrobežu sadarbība;

23. tādēļ būtu vēlams pieņemt arī Eiropas Parlamenta, Eiropas Komisijas, Eiropas Reģionu komitejas un dalībvalstu kopīgu politisku iniciatīvu, kas varētu ietvert šādus elementus:

- izmantot Eiropas Komisijas pašreiz īstenoto pārrobežu pārskatīšanu, lai novērstu šķēršļus pārrobežu transporta risinājumiem. Reģionu komiteja ir apņēmusies īstenot aktīvu lomu šo šķēršļu pārvarēšanā,
- izveidot platformu esošo projektu vērtēšanai un vadlīniju un labākās prakses izplatīšanai,
- ar Eiropas Komisijas *MOVE* ĢD spēcīgu atbalstu veidot pierobežas reģionu kopīgu transporta infrastruktūras projektu bāzi un veicināt zināšanu apmaiņu un sadarbību pārrobežu mobilitātes problēmu risināšanā,
- izmantot *Interreg-A* programmas, lai atvieglotu pārrobežu infrastruktūras un aprikojumu plānošanu un pakalpojumu integrāciju, un pārrobežu ieguldījumu īstenošanas nolūkā izmantot Eiropas teritoriālās sadarbības grupu (ETSG), tostarp uz robežām starp dalībvalstīm un trešām valstīm, un jo īpaši lai veidotu transporta infrastruktūras pārrobežu posmus, kā arī citas pārrobežu sadarbības struktūras, kas, veicot savu institucionālo darbību, dod ieguldījumu šādā plānošanā;

24. daļa no šādas iniciatīvas varētu būt kopīga pierobežas reģionu transporta infrastruktūras projektu un darbības standartu saskaņošanas bāze, ko uzrauga un atbalsta politiskā līmenī.

Eiropas Komisijas *MOVE* ĢD varētu koordinēt iniciatīvas, zināšanu apmaiņu un sadarbību saistībā ar pārrobežu mobilitātes jautājumiem un minēto projektu bāzi;

25. *Interreg* var būt vairāk nekā tikai finansējums un var sekmēt arī labāku pārrobežu infrastruktūras un aprīkojumu plānošanu. Sadarbībai *Interreg-A* ietvaros var būt liela nozīme, kad jāsaskaņo dažādas pieejas un jāmeklē risinājumi pārrobežu mobilitātes problēmām;

26. ieguldījumu īstenošanu var sekmēt, vairāk izmantojot Eiropas Teritoriālās sadarbības grupu (ETSG). Tam ir priekšrocības arī transporta infrastruktūras pārrobežu posmu izveidē;

Pilsoņu iesaistīšanās agrīnā posmā

27. pārrobežu projektu izstrādē agrīnā posmā ir jāiesaista pilsoņi. Tam ir būtiska nozīme, lai projekti būtu sekmīgi un gūtu sabiedrības atbalstu. Pilsoņu iesaistīšana arī palielina iedzīvotāju izpratni par iespējam pierobežas reģionos;

28. attīstot pārrobežu savienojumus, jāņem vērā izmaiņas attieksmē pret atvērtām robežām, it īpaši saistībā ar bēgļu krīzi, bezdarbu un pieaugošo nacionālismu;

29. būtu jāveicina iniciatīvas, kas sekmē kaimiņos esošo Eiropas Savienības valstu un kaimiņvalstu, kuras robežojas ar dalībvalstīm, kopienu integrāciju. Atbalsts transporta savienojumu tīkliem veicinātu labāku savstarpējo saprašanos. Šie uzlabojumi sekmēs iedzīvotāju un uzņēmumu savstarpēju tuvināšanos, kas labvēlīgi ietekmētu iedzīvotāju dzīves kvalitāti robežas abās pusēs;

Nepieciešamība saskaņot tehniskos aspektus un noteikumus

30. lai nodrošinātu labi savienotu pārrobežu infrastruktūru un lai dažādu ieinteresēto valstu pieeja tai būtu saskaņota, liela nozīme ir tehniskai, regulatīvai un ar finansēm saistītai saskaņošanai. Īpaši svarīgi ir standartizēt dzelzceļa līnijas un savienojumus, piemēram, attiecībā uz elektrifikāciju un Eiropas drošības sistēmām (ERTMS), kā arī novērst problēmas, kas saistītas ar standartu atšķirību daudzās Austrumeiropas valstīs un kuras ietver dzelzceļa līniju sliežu ceļu platumu. No tehnisko aspektu harmonizācijas viedokļa jāpiemin arī komunikācijas un informācijas izplatīšanas šķēršļi un kopējas platformas izveide lietotāju informēšanai, biļešu pārdošana internetā un ar infrastruktūru saistītu datu pārraides modernizācija. Lai sasniegtu šos mērķus, ir svarīgi iesaistīt dzelzceļa infrastruktūras apsaimniekošanas valsts iestādes, kas ir atbildīgas par minētajiem pārrobežu savienojumiem, un koordinēt to darbību;

31. papildus tehniskai saskaņošanai ir jāaskaņo arī normatīvā vide un atļaujas izsniegšanas procedūras, lai pielāgotu pārrobežu pasākumu īstenošanas grafikus. Pārrobežu koncesiju piešķiršana sabiedriskajam transportam var būt stimuls pārrobežu mobilitātes sistēmas uzlabošanai. Daudz vairāk būtu jāstrādā saistībā ar reģionālā pārrobežu transporta zonām un iestādēm, kas atbild par pārrobežu transporta jautājumiem;

32. Luksemburgas priekšlikuma ieviest "instrumentu īpašu noteikumu attiecināšanai un piemērošanai pārrobežu reģionos" izmantošana un iespējama paplašināšana dotu iespēju nelielos pārrobežu transporta savienojumu posmos piemērot vienas valsts juridiskos un tehniskos noteikumus tās attiecīgajā robežvalstī. Šādi varētu samazināt tehniskos šķēršļus un izmaksas. RK aicina Komisiju apsvērt priekšlikumu par Eiropas pārrobežu konvenciju, kas paredzētu īpašus noteikumus pierobežas reģionos, izvērtēt tās iespējamo izmantošanu un iesniegt priekšlikumu par tās īstenošanas kārtību;

Infrastruktūra atver robežas, tāpēc tā jāfinansē

33. lielākā daļa (95 %) no ES finansējuma (*TEN-T*, EISI) patlaban tiek atvēlēti *TEN-T* pamattīkla koridoriem. Nelieli visaptverošā tīkla (*comprehensive network*) projekti un savienojumi ar *TEN-T* tīklu patlaban bieži vien nav tiesīgi saņemt ne (līdz)finansējumu, arī ne valsts finansējumu, lai gan tie ir būtiski konkrētu problēmu risināšanai un pārrobežu sakaru un ekonomikas attīstībai. Daļēji tas ir saistīts ar to atrašanos pie robežas. Iekšzemes maršruti un savienojumi nereti ir vairāk izmantoti;

34. samērā mazu projektu saskaņotas paketes var lielā mērā palīdzēt likvidēt šķēršļus pierobežas apgabalos. Tāpēc ES programmā mazākiem pārrobežu infrastruktūras projektiem būtu jāpiešķir tikpat liela prioritāte kā lielākajiem Eiropas transporta tīkla projektiem. Līdztekus infrastruktūras projektiem ir lietderīgi īpaši uzsvērt iniciatīvas pakalpojumu izvēšanai un iniciatīvas, kuras robežvalstis savstarpēji koordinē ar mērķi pārvaldīt mobilitātes pieprasījumu, piemēram,

pasākumus, kas paredzēti, lai atturētu no privāto transporta līdzekļu izmantošanas un veicinātu kolektīvās vai kopīgās mobilitātes veidus. Lai īstenotu investīcijas infrastruktūrā, līdztekus Savienības resursiem ir nepieciešams arī pašu ieguldījums. No Eiropas Savienības fondiem (ESI fondi) finansētu mazu un lielu projektu īstenošanai ir nepieciešams projekta partneru pašu ieguldījums. Dalībvalstu līmenī šis pienesums būtu jāpapildina arī ar dažāda apmēra nacionālo (līdz) finansējumu atkarībā no kompetenču sadalījuma attiecīgajā dalībvalstī. Pārrobežu projekti, kā arī konsorcijs partneru finansiālā stabilitāte nodrošina sekmīgu īstenošanu un līdzekļu piesaisti;

35. attiecībā uz preču mobilitāti var būt lietderīgi veicināt pasākumus ar mērķi saskaņot ceļu satiksmes noteikumus, īstenojot iniciatīvas, kas samazinātu dažās valstīs spēkā esošo ierobežojumu ietekmi uz ceļu satiksmi, un veicināt dzelzceļa/autotransporta intermodālos termināļus, kurus izmanto pārrobežu satiksmē;

36. lietderīgi var būt alternatīvi finansēšanas modeļi, un būtiska nozīme šajā saistībā ir iepirkuma noteikumu un valsts atbalsta noteikumu vienkāršošanai. Plānojot Savienības tiešo resursu izmantošanu, jau sākot ar projekta izstrādes posmu, var rasties neskaidrība par valstisko un nevalstisko dalībnieku pašu ieguldījumu garantijām. Ņemot vērā to investīciju lielo apmēru, kuras tiek ieguldītas infrastruktūrās, būtu vēlams apsvērt iespēju izveidot fondu transporta attīstībai un projektu izstrādes atbalstam, kā arī kopēju un valsts fondu izveidi. Pārrobežu sadarbības projektu gadījumā partnerībām var rasties problēmas jau plānošanas posmā pašu ieguldījuma neesamības dēļ;

37. Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF) piedāvā inovatīvas finansēšanas iespējas mobilitātes un infrastruktūras projektiem pierobežas reģionos. Tāpēc RK atzinīgi vērtē ESIF 2.0 lielāku koncentrēšanu uz pārrobežu un ilgtspējīgiem projektiem;

38. ESIF darbojas labāk, ja ir iesaistītas pārrobežu finanšu organizācijas vai ja tiek īstenota pārrobežu sadarbība. Būtu jāizpēta, kādā veidā ETSG varētu būt piemērotas struktūras un kā tās var izmantot, lai saņemtu ESIF un/vai EIB atbalstu;

39. ESIF ietvaros saistībā ar garantijām būtu lietderīgi izstrādāt papildu finanšu instrumentus, tādējādi sekmējot tādu pasākumu īstenošanu, kas ir pārrobežu interesēs, taču kuriem ir zema rentabilitāte, lai gan tie ir būtiski, ņemot vērā tiklu, kā arī mobilitātes un pakalpojumu uzlabošanu;

40. esošas dzelzceļa infrastruktūras, kas labi darbojas, elektrifikācijai ir iespējams koordinēti izmantot ESIF;

Ģeogrāfijas un izmaksu un ieguvumu attiecības nozīme

41. ne visiem pierobežas reģioniem ir vienādas īpatnības un vienāds līmenis. Ir lielpilsētu pierobežas reģioni un pierobežas reģioni, kuros vairāk izteikta ir lauku vide. Turklāt ģeogrāfiskais stāvoklis un dabiskie šķēršļi ietekmē iespējas izveidot atbilstošus un efektīvus pārrobežu savienojumus, un tiem jābūt arī faktoriem, kas sekmē tos lauku vai nomaļos reģionos, kuri atrodas stratēģiski svarīgās pozīcijās, bet kuriem tikpat kā nav pārrobežu savienojumu. Reģionos, kuri robežojas ar trešām valstīm, reģionālās attīstības atšķirību dēļ ekonomiska un sociāla rakstura iezīmes, īpaši stāvoklis nodarbinātības jomā, spēcīgi ietekmē pierobežas reģionu ieguldījumu ekonomiskajā attīstībā;

42. reģionos, kuros ietilpst salas, vienīgais savienojums ar apkārtējām teritorijām bieži vien ir tikai prāmji. Šādam stāvoklim jāpievērš īpaša uzmanība;

43. īpaša uzmanība ir jāvelta kalnainiem pārrobežu reģioniem, jo dažas kalnu grēdas ir grūti pārvaramas un to šķērsošanai vajadzīga īpaša un dārga infrastruktūra (viadukti, tuneļi u. c.). Labāki dzelzceļa savienojumi kalnu apgabalos var ievērojami samazināt oglekļa dioksīda emisijas un uzlabot gaisa kvalitāti, kā arī optimizēt tūrisma potenciālu un tādējādi sekmēt kalnu reģionu demogrāfisko un vides ilgtspēju;

44. izstrādājot pārrobežu projektus un pieņemot attiecīgus lēmumus, ir jāveic izmaksu un ieguvumu attiecības analīze, kā arī sagatavošanās darbs, kas nodrošina attīstības projektu veiksmīgu īstenošanu. Tāds infrastruktūras savienojums kā dzelzceļa līnija bieži vien izmaksā ļoti dārgi. Īstenojot projektus, ir jāpievērš uzmanība līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas, juridiskajām, finanšu un pastāvošo risku analizēšanas procedūrām, kuras bieži vien katrā valstī ir atšķirīgas. Turklāt, pieņemot lēmumu, jāņem vērā arī dzelzceļa savienojuma pamatdarbības izmaksas;

45. jāizvērtē ne tikai īstermiņa saimnieciskā darbība, bet arī jauno savienojumu stratēģiskā nozīme, jo tie var būt stimuls attīstībai (tālākos) pierobežas reģionos. Tādējādi saistībā ar pārrobežu projektiem jau plānošanas un infrastruktūru izmaksu analīzes posmā ir jāņem vērā arī dalībvalstu pieņemtās transporta attīstības stratēģijas, kā arī tās saistītās nacionālās attīstības stratēģijas, kas vērstas uz vides aizsardzību, tehnoloģiju pētniecību un inovāciju, un jā rūpējas par saskaņu ar tām.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ostas pilsētu un ostu teritoriju revitalizācija”

(2017/C 207/06)

Ziņotājs: Stanisław SZWABSKI (PL/EA), Gdiņas pilsētas domes loceklis**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. uzsver, ka ostu pilsētas un teritorijas ir Eiropas Savienības (ES) ekonomikas sistēmas būtisks elements, kas pieaugošās globalizācijas apstākļos spēcīgi ietekmē iespējas atjaunot konjunktūru, paaugstināt efektivitāti, stimulēt inovāciju un ilgtermiņā nodrošināt konkurētspēju;
2. norāda, ka sakarā ar tehnoloģiskajām pārmaiņām jūras un iekšējo ūdensceļu transportā ir vērojama ostu darbības ģeogrāfiskā koncentrācija un mainās daudzu mazu un vidēju ostu nozīme, zūd minēto ostu ekonomiskās funkcijas un notiek ostu teritoriju un ar tām saistīto pilsētu teritoriju degradācija;
3. norāda, ka tendence liberalizēt ostu apsaimniekošanu būtiski palīdz paaugstināt to efektivitāti, kas savukārt pozitīvi ietekmē Eiropas transporta nozares konkurētspēju. Šajā saistībā komiteja atzīmē, ka izskan bažas par liberalizāciju, kura var apgrūtināt ostu centienus sniegt vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumus (vai arī pildīt citas ostu funkcijas, kas ir sistēmas “osta–pilsēta” darbības un attīstības būtisks elements). LESD 345. pantā tomēr ir noteikts, ka Līgumi nekādi neietekmē dalībvalstu tiesību aktus, kas reglamentē īpašumtiesību sistēmu, un ES noteikumi neuzspiež ostu pārvaldes iestādēm izmantot noteiktu ostas pārvaldības modeli;
4. uzskata, ka līdzšinējiem pasākumiem, kas vietējā un reģionālā līmenī – tostarp salās – veikti ostas pilsētu un teritoriju revitalizācijai, ir vajadzīgs intensīvāks un mērķtiecīgāks atbalsts kohēzijas politikas un citu ES politiku ietvaros, ņemot vērā ES Teritoriālās attīstības programmu, ES pilsētprogrammu, Leipcigas hartu un Amsterdamas paktu, kā arī izmantojot to sniegtās iespējas;
5. atzinīgi vērtē Ostu regulas 15. pantā izklāstītos principus un, neapšaubot panākto vienošanos, rosina Eiropas Komisiju sniegt turpmākas norādes par tās īstenošanu; norāda, ka tirdzniecības ostās darbību veic privāti operatori un ka par ostu attīstību ostu iestādēm ir jāapspriežas ar privātajiem operatoriem;
6. rosina ostu pārvaldes iestādes, kuģu īpašniekus, ūdensceļu iestādes, privāto termināļu operatorus un to Eiropas un reģionālās apvienības iesaistīties dialogā ar piekrastes, salu un upju baseinu teritoriju vietējās un reģionālās pārvaldes struktūrām, lai izstrādātu elastīgus kompromisa risinājumus ar mērķi revitalizēt dažāda veida jūras un iekšzemes ostu pilsētas un teritorijas;

PROBLĒMAS UN IZAIČINĀJUMI**Ostu un ostas pilsētu nozīme ES ekonomikā**

7. apzinās, ka jūras ostas, un galvenokārt 104 Eiropas transporta pamattīkla (TEN-T) ostas, ir galvenie vārti uz Eiropas Ekonomikas zonu un ka to savienojumiem ar pasaules nozīmes ostām un ostas pilsētām (piemēram, Ķīnā) ir būtiska nozīme ES ekonomikas konkurētspējas saglabāšanā un uzlabošanā un tādējādi arī labklājības un sociālās saskaņas nodrošināšanā;
8. apzinās, ka iekšzemes ostas, un it īpaši 79 TEN-T pamattīkla un visaptverošā tīkla iekšzemes ostas, darbojas kā reģionālās un vietējās ekonomikas mezgla punkti. Tās kalpo kā efektīvi multimodāli mezgli Eiropas iekšzemes ūdensceļu koridoros. Tās ir saskarnes punkti, kur starptautiskā/jūras transporta posms satiekas ar sauszemes transporta veidiem (dzelzceļu, ceļu un iekšējo ūdensceļu transportu); tās ir kā paplašināti vārti uz jūras ostām;

9. uzsver, ka dažas Eiropas vietējās pašvaldības, īpaši lauku un salu kopienās, darbojas arī kā ostu iestādes ar plašu pienākumu klāstu: sniedz atbalstu piekrastes iedzīvotājiem, veicina ekonomikas attīstību un veido sekmīgi funkcionējošas un ilgtspējīgas jūras ostas. Reģionālās un vietējās pašvaldības var nodrošināt būtisku publisku ieguldījumu efektīvā ostu pārvaldībā;
10. atsaucas uz daudziem empīriskiem pētījumiem, kas apstiprina un dokumentē tēzi, ka gadsimtu gaitā izveidojušies savstarpējie sakari starp Eiropas ostām un ostas pilsētām pēdējā laikā būtiski mainās sakarā ar tirdzniecības un pasažieru kuģu apmēra palielināšanos, kā arī arvien pieaugošo konteinerizāciju un ostu funkciju ģeogrāfisko koncentrāciju;
11. norāda: neraugoties uz jūras satiksmes pieaugumu kopumā, daudzas Eiropas ostas pilsētas un ar tām saistītie reģioni zaudē ekonomiskās funkcijas un darbvietas, bet pilsētā esošās ostu teritorijas – degradējas;
12. atgādina, ka, ņemot vērā pašreizējos zemos ekonomikas cikla rādītājus un prognozes, svarīgi ekonomikas turpmākās izaugsmes priekšnosacījumi ir nepārtraukta inovācija, automatizācija, digitalizācija un tādu jaunu kontinentālu un ilgtspējīgu tirgu kā aprītes ekonomikas un bioekonomikas potenciāla izmantošana;
13. uzsver, ka ir vajadzīga stabila vide ieguldījumiem un pastāvīgs ES finansējums novatoriskiem projektiem un iniciatīvām. Komiteja atbalsta tādas augšupējas iniciatīvas un idejas kā Eiropas IŪT (iekšējo ūdensceļu transporta) ilgtermiņa platforma, kurā piedalās gan publiskās un privātās ieinteresētās personas, gan valsts iestādes un kura atbalsta pētniecību un inovāciju, lai uzlabotu ostu un pilsētu attiecības un nozares inovāciju spēju;
14. īpaši norāda, ka pozitīvi papildu ieguvumi, ko rada ostas, tostarp vislielākās, globalizācijas dēļ aizplūst uz tāliem reģioniem un pilsētām, tostarp ārpus Eiropas; no otras puses, atzinīgi vērtē iepriekš panīkušo ostu darbības dažādošanu, proti, centienus piesaistīt jaunus saimnieciskās darbības veidus, kas vietējā līmenī rada pozitīvu ietekmi;
15. atgādina: tā kā ir jāsamazina autoceļu noslogotība un ES ir izvirzījusi mērķi līdz 2030. gadam 30 % no autoceļu pārvaldījumiem novirzīt uz dzelzceļu un ūdensceļiem (Baltā grāmata par transportu, 2011. gads, COM(2011) 144 final), rodas iespēja palielināt labi attīstīta iekšzemes ūdensceļu tīkla un daudzo iekšzemes ostu nozīmi, lai jūras ostas labāk savienotu ar iekšzemi;
16. atzīmē arī nozīmi, kāda ir Eiropas transporta tīklā (TEN-T) iekļautajām vidēja lieluma ostām, kā arī mazajām ostām salās, arhipelāgos un tālākajos reģionos, jo tās ir ekonomikas izaugsmes virzītājspēks. Tās ir arī ļoti svarīgas ES teritoriālajai kohēzijai. Minēto iemeslu dēļ šīm ostām vajadzētu būt daudz labākai piekļuvei Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta finansējumam;
17. uzskata, ka jūras un iekšzemes ostu efektivitātes paaugstināšana un konkurētspējas uzlabošana, ostas pilsētu darbības uzlabošana un ostu teritoriju revitalizācija ir ļoti svarīga ne tikai ES, tās dalībvalstu un reģionu pašreizējo attīstības problēmu atrisināšanai, bet arī rūpniecības atjaunotnei visā pasaulē;
18. uzskata arī, ka lielāks kohēzijas politikas un citu nozaru politikas atbalsts ostas pilsētu un teritoriju revitalizācijai būtu katalizators ekonomikas, sociālajai un teritoriālajai attīstībai Eiropas Savienībā;

IETEIKUMI

Sistēmu “osta – ostas pilsēta” veidi

19. norāda, ka Eiropā gan jūras, gan iekšzemes ostas un ostas pilsētas ievērojami atšķiras pēc lieluma, ģeogrāfiskā izvietojuma, pārkraušanas jaudas, specializācijas un citām ar tām saistītām ekonomiskām funkcijām, kā arī pēc ostas nozīmes pilsētas ekonomikā;
20. konstatē, ka attiecības starp vietējas, reģionālās un lielas teritoriālās nozīmes piekrastes pilsētām un ostām ar mazu, vidēju vai lielu pārkraušanas jaudu rada atšķirīgas problēmsituācijas, kurām ir vajadzīga diferencēta pieeja; iesaka Eiropas

Komisijai, ierosinot pasākumus minēto problēmu risināšanai, ņemt vērā šo daudzveidību, kā arī atbilstīgi subsidiaritātes principam ieklausīties jūrlietu nozares dalībnieku un piekrastes teritoriju vietējo un reģionālo pašvaldību viedokļos;

21. norāda, ka ostas dominējošā nozīme pilsētā un otrādi parasti rada sistēmas “osta – ostas pilsēta” nevienmērīgu attīstību, kaitējot abām pusēm; atbilstoši ES Teritoriālās attīstības programmas principiem šāda attīstība jānovērš, izmantojot ekonomikas dalībnieku, kas darbojas jūrniecības nozarē, rūpniecībā un pakalpojumu jomā, un pilsētu un reģionu administratīvo iestāžu kopīgus pasākumus, tos atbalstot ar juridiskiem un finansiāliem instrumentiem koordinētas ES nozaru politikas ietvaros;

Integrēta pieeja ostas pilsētu un teritoriju revitalizācijai

22. apzinās, ka ostu teritorijas ir īpašs teritoriju veids, kurās daudzveidīga ekonomiskā darbība un ar to saistītās vajadzības un intereses koncentrējas ļoti šaurā teritorijā un veido kompleksu teritoriālo, ekonomisko un sociālo sistēmu; tas nenovēršami rada pretrunas un konfliktus, kas prasa īpašu pieeju, kuras pamatā ir integrācija, partnerība un rīcība daudzos līmeņos;

23. norāda, ka daudzas Eiropas ostas, sevišķi tās, kas radās XIX gadsimtā, *de facto* ir rūpnieciski ostas rajoni, kur koncentrējas ražotnes, kas saistītas ar piekļuvi ūdenim vai ar ostās pārkrauto izejvielu vai pusfabrikātu pārstrādi, un arī daudzi uzņēmumi, kuri sniedz pakalpojumu saistībā ar kuģošanu, pārkraušanu vai citu ostas darbību, piemēram, zvejniecību un akvakultūru, atpūtu un enerģijas ražošanu;

24. norāda, ka jānodrošina gan laba koordinācija starp ostām, kas atrodas vienā un tajā pašā administratīvajā reģionā, gan arī plašāka sadarbība starp ostām vienā un tajā pašā piekrastē – neatkarīgi no to atrašanās reģiona;

25. uzsver, ka jāuzlabo ostu teritoriju un pilsētu iestāžu attiecības, un iesaka izveidot ostu un pilsētu integrācijas komitejas, sekojot to Eiropas ostu labas prakses piemēram, kur jau ir izveidotas šādas komitejas, kurās iesaistītas vietējās, reģionālās un ostas pārvaldes iestādes;

26. rosina TEN-T koridoru forumos risināt jautājumu par ostas pilsētu un ostu teritoriju saikni un iesaka izveidot īpašas platformas ostas pilsētām, kas definētas kā pilsētas mezgli;

27. uzsver, ka integrēta pieeja ostas pilsētu un teritoriju revitalizācijai nozīmē, ka ir jāņem vērā daudzi faktori: ostas pilsētu stratēģiskā pārvaldība, sinerģija starp ostas pilsētām, kā arī ostas, ostas pilsētas un piekrastes reģiona attiecībās, publiskie stimuli un ieguldījumi, ostas pilsētu un teritoriju ekonomikas struktūras diversifikācija, savienojumi ar sauszemes transportu un iekšzemes ūdensceļu transportu, savienojumi ar dzelzceļa transportu, vides jautājumi, ostas, pilsētas un piekrastes zonas telpiskā plānošana, ostas iekļaušana pilsētas sociālajā dzīvē;

28. norāda: lai ostas pilsētas attīstītos līdzsvaroti, vajadzīgi novatoriski un integrēti risinājumi, kuri būtu saskaņā ar ES pilsētu integrētas attīstības principiem un kuros ņemti vērā šo teritoriju ekonomiskie, sociālie un ekoloģiskie aspekti;

Sinerģijas nepieciešamība ostas un pilsētas attiecībās

29. norāda: lai gan vērojama moderno apjomīgo konteineru termināļu atkāpšanās no tām ostas teritorijām, kas saistītas ar pilsētu vai bieži vien ar pilsētas centru, sinerģija ostas un pilsētas attiecībās mainās, taču nevājinās, it īpaši tādās jomās kā transporta savienojumi ar iekšzemi, telekomunikāciju un elektroenerģijas infrastruktūras, piekļuve pilsētas pakalpojumiem, kvalificēts darbspēks, drošības uzturēšana, kā arī augsti specializēti ostas pakalpojumi un uzņēmējdarbības vide;

30. uzsver, ka ostas un pilsētas attiecību sinerģija ir jāapzina un jānostiprina. Vajadzības gadījumā var noderēt nesaistoši politikas instrumenti, piemēram, apstākļu radīšana pieredzes apmaiņai, komunikācija, rīcības kodeksi, pamatnostādnes;

Publiskie stimuli un ieguldījumi ostu teritorijās

31. atzīst, ka ostu teritorijas, kur pārkraušanas vai piekrastes rūpnieciskā darbība samazinās vai ir izzudusi, ir, no vienas puses, nopietns apgrūtinājums ostas pilsētām, bet, no otras puses, arī lieliska attīstības iespēja; norāda, ka iespēju un risku attiecība galvenokārt ir atkarīga no sistēmas "osta-pilsēta" veida;

32. norāda, ka bijušo ostu un piekrastes rūpniecisko teritoriju tehniskā un ekoloģiskā revitalizācija gandrīz vienmēr ir dārga, ilga un apgrūtinājoša, savukārt apkārtējām pilsētas teritorijām, iespējams, ir vajadzīga sociāla revitalizācija, kas ir priekšnosacījums, lai šīs teritorijas varētu piekļūt ieguldījumiem. Ieguldījumiem, kas atbalsta revitalizāciju un veicina pārveidošanu, var būt būtiska nozīme;

33. rosina ES pilsētprogrammas un Amsterdamas pakta īstenošanas gaitā radīt juridiskos instrumentus, kas ļautu juridiski un finansiāli atbalstīt minēto teritoriju tehnisko un ekoloģisko revitalizāciju;

34. ostas ir arī svarīgs saimniecisks, ar kultūru saistīts un vēsturisks lauku apvidu, salu un nomaļu teritoriju dzīvības avots. Lai radītu izaugsmi, ir jāizvērs šis tūrisms, kruīzi un kuģošana, kas ļauj iespējami labāk izmantot dabas un kultūras mantojumu. Pilsētas centra reģenerācijai un ieguldījumiem vēl lielāka nozīme ir dziļākos lauku rajonos, salās un nomaļos apvidos;

35. ierosina bijušajās ostu teritorijās un piekrastes rūpnieciskajās teritorijās ļaut īstenot institucionālus risinājumus, kas ir līdzīgi speciālajām ekonomiskajām zonām paredzētajiem, vienlaikus ievērojot gan subsidiaritātes, gan finansēšanas pārredzamības principus un nosakot skaidrus kritērijus attiecībā uz valsts atbalstu;

36. norāda arī uz iespēju izmantot līdzšinējo pieredzi un ES un dalībvalstu līmenī izstrādātos publiskā un privātā sektora partnerības risinājumus, it īpaši pilsētu piekrastes teritorijās;

Privātie ieguldījumi ostu teritorijās

37. norāda, ka ostas ir daļa no ES publiskās transporta infrastruktūras un ka to apsaimniekošanu galvenokārt veic valsts, reģionālās vai vietējās iestādes; šis stāvoklis būtu jā saglabā, lai stimulētu ekonomikas attīstību visā Eiropas Savienībā un nodrošinātu tās līdzsvarotību;

38. apzinās, ka ostu teritoriju revitalizācijai un ar to saistītajai ostas pilsētu ekonomiskajai atlabšanai ir vajadzīgi ieguldījumi, kas ievērojami pārsniedz valstu budžetu iespējas. Tādēļ ir vajadzīga privāto ieguldījumu un līdz ar to arī finanšu iestāžu līdzdalība. Tādēļ komiteja rosina visu līmeņu publiskās iestādes visur Eiropā nodrošināt tādu politikas pasākumu kopumu, kas būtu pievilcīgs šādiem ieguldījumiem. Tādā veidā publiskos budžetus, it sevišķi tos, kam ir grūti finansēt visas vajadzības, var precīzāk novirzīt tādiem gadījumiem, kad tirgus spēki vieni paši nevar nodrošināt atbilstošu reakciju;

39. uzsver: lai līdzsvarotu publiskās un privātās intereses, ņemot vērā ostu nozīmes atšķirības Eiropas Savienības līmenī, kā arī ostu un ostas pilsētu attīstības atšķirības, ir vajadzīga individuāla pieeja katram atsevišķam gadījumam, kā arī centieni panākt kompromisus kopīgu ilgtermiņa ieguvumu nolūkā;

40. rosina Eiropas Komisiju izstrādāt risinājumus, kas ļautu veikt privātos ieguldījumus ostu teritorijās, vienlaikus nodrošinot ekonomisko brīvību, vienlīdzīgu attieksmi pret dalībniekiem, finanšu pārredzamību un skaidrus valsts atbalsta kritērijus, kā arī ievērojot reģionālās un vietējās ilgtermiņa intereses;

Ostas pilsētu un ostu teritoriju funkcionālā diversifikācija

41. norāda, ka, turpinoties globalizācijai un tehnoloģiskajām pārmaiņām jūras un sauszemes transportā, mainās daudzu Eiropas ostu un ostas pilsētu pozīcija nacionālajās un reģionālajās izvietojuma, transporta un ekonomikas sistēmās;

42. norāda, ka līdz ar šīm pārmaiņām ne tikai vājinās to ekonomiskais pamats, bet notiek arī pilsētu un to vietējo kopienu funkcionāla diversifikācija un rodas nepieciešamība atjaunot pamestu ostu un piekrastes rūpniecisko teritoriju

izmantošanu; uzsver: lai ostas un ostas pilsētas varētu pildīt jaunās ekonomiskās funkcijas, ne vienmēr ir nepieciešama atrašanās piekrastē, taču ieguldītāji to izvēlas, jo tā nodrošina labu piekļuvi pilsētai, tajā ir izveidota infrastruktūra un tā ir ainaviski un kultūras ziņā pievilcīga;

43. īpaši uzsver, ka daudzām Eiropas (jūras un iekšzemes) ostām ir ievērojama kultūras vērtība, un to specifikas dēļ ir jāveic īpaši pasākumi Eiropas kultūras mantojuma saglabāšanas programmu un projektu ietvaros;

44. uzskata, ka bijušo ostu un piekrastes rūpniecisko teritoriju revitalizācijas atbalsta programmām un instrumentiem vajadzētu sekmēt tādu privātu un publisku projektu īstenošanu, kuru mērķis ir šādu teritoriju labāka izmantošana, pat ja tie nav saistīti ar jūrlietām un ūdens transportu;

Nozīme, kāda ir transporta savienojumiem starp ostu un ostas pilsētu un iekšzemi

45. norāda, ka Eiropas jūras ostu ierobežotās attīstības iemesls lielā mērā ir nepietiekamie transporta savienojumi ar iekšzemi, un tas mazina transporta un loģistikas ķēdes efektivitāti. Tāpēc komiteja rosina uzlabot ostu un to teritoriju sasaisti ar visiem pārējiem transporta veidiem, it īpaši dzelzceļu, un īstenot darbības ar pievienotu vērtību, lai veicinātu attiecīgo teritoriju ilgtspējīgu attīstību;

46. saistībā ar integrētu loģistiku norāda: lai radītu efektīvu transporta tīklu, iekšzemes teritorijās noteikti jāizveido loģistikas platformas, kas būtu paredzētas preču uzglabāšanai, šķirošanai un saglabāšanai un kas atbilstu intermodālo pārvadājumu prasībām;

47. uzskata, ka Eiropas Komisijai, galvenokārt izstrādājot tiesisko regulējumu un izveidojot jaunus finanšu instrumentus, būtu jāatbalsta projekti ar mērķi uzlabot gan piekļuvi iekšzemei no esošajām un plānotajām ostām, gan savienojumus ar attāliem apgabaliem, salām un tālākajiem reģioniem; tādēļ *TEN-T* un *TEN-R* tīklā, kā arī Eiropas enerģētikas tīklā (*TEN-E*) un Eiropas telekomunikāciju tīklā (*TEN-Telecom*) būtu jāmodernizē esošie un jāveido jauni transporta savienojumi, ņemot vērā ostas pilsētu vajadzības un intereses pilsētas un reģionālā transporta jomā;

48. norāda: piekrastes reģioniem – sevišķi tiem, kuros ir ostas, – pateicoties savām dabas radītajām priekšrocībām, ir visas iespējas kļūt par atjaunojamo energoresursu, ilgtspējīga tūrisma un radošo nozaru izcilības centriem. Tomēr piekrastes teritorijas nereti atrodas nomaļos un tālākajos reģionos, un tajos ir jāveido infrastruktūra, kas tos savienotu ar ES vienotā tirgus centru un pārējo attiecīgā reģiona teritoriju;

Ostu un ostas pilsētu darbības un attīstības ekoloģiskie aspekti

49. atzīst, ka ostu darbība un attīstība rada daudzas smagas ekoloģiskas problēmas, kas skar ne vien ostas pilsētas, bet arī visus piekrastes un upju baseinu reģionus: dabiskā līdzsvara izjaukšana, krastu apbūve, ūdens piesārņojums, ūdens ekosistēmu degradācija, bet vietējā mērogā – atkritumu, tostarp bīstamu atkritumu, rašanās, bakterioloģiskie draudi, troksnis un kaitīgas emisijas atmosfērā;

50. atgādina, ka parasti bijušo ostu un piekrastes rūpnieciskās teritorijas ir stipri piesārņotas, un tāpēc ir vajadzīga vides sanācija, kas būtu īpaši jāatbalsta ar dažāda mēroga vides programmām un projektiem, tostarp ar tiem, kas attiecas uz vides, jūras piekrastes vai upju krastu aizsardzību. Tas it īpaši attiecas uz naftas, naftas produktu un dabasgāzes termināļiem un ar minēto saistītajām pārstrādes iekārtām, kas rada īpaši augstu ekoloģisko risku;

51. uzsver, ka jaunu pārkraušanas termināļu būve, kas parasti notiek tālu no esošajām ostu teritorijām, pārsvarā rada nopietnu kaitējumu videi. Tāpēc ir vajadzīga ļoti rūpīga plānošana, kurā tiktu iesaistītas vietējās un reģionālās pašvaldības, sabiedrības ieinteresētās personas un vides aizsardzības organizācijas, lai pēc iespējas mazinātu vides kaitējumu un nodrošinātu iespējamās kompensējošos vides aizsardzības pasākumus;

52. norāda: nepārtrauktā ostu, jahtu piestātņu un zvejniecības ostu darbībā ārkārtīgi liela nozīme ir tādām riska novērtējuma un drošības pārvaldības sistēmām, kuras atbalsta darba ņēmējus. Šajā jomā ES ostas un apkārtējās teritorijas nevar atļauties kaitējumus reputācijai;

53. norāda, ka Direktīvā 2014/94/ES ir noteiktas jaunas prasības attiecībā uz alternatīvo degvielu infrastruktūru izveidošanu ostās; saskaņā ar minēto direktīvu līdz 2025. gada 31. decembrim pietātnēs ir jānodrošina piekļuve sašķidrīnātai dabasgāzei un elektroenerģijai. Ņemot vērā vides aspektus un ostas pilsētu iedzīvotāju veselību, šīs jaunās prasības ir pilnīgi pamatotas, taču to īstenošanai ir vajadzīgs ES finansiāls atbalsts, kuru transporta dokumentu kopumā vajadzētu paredzēt jau pašreizējā posmā un kurš noteikti jāparedz nākamajā plānošanas periodā pēc 2020. gada;

54. norāda, ka vides jautājumiem ir jābūt visu to ES programmu un projektu neatņemamai daļai, kuru mērķis ir ostas pilsētu un ostu teritoriju revitalizācija, un saistībā ar vides, it īpaši jūras un ūdens vides, aizsardzības programmām un projektiem;

Ostas iekļaušana ostas pilsētas dzīvē

55. atgādina, ka vēsturiski izveidojušās ostu teritorijas agrāko tehnisko un ekonomisko apstākļu dēļ parasti atrodas pilsētas centra tiešā tuvumā un bieži vien ir to vispievilcīgākā daļa;

56. atzīst, ka pēc daudzu funkciju decentralizācijas uz pilsētas nomalēm daudzu Eiropas pilsētu centriem ir vajadzīga tehniska, ekonomiska un sociāla revitalizācija ar mērķi tos padarīt pievilcīgākus iedzīvotājiem, tirdzniecībai, gastronomijai, kultūras iestādēm, valsts un sociālajām iestādēm;

57. uzskata, ka labus rezultātus var dot integrēta pieeja degradētiem pilsētu centriem, bijušajām ostu un piekrastes rūpnieciskajām teritorijām, kurām vajadzīga revitalizācija un atbalsts saskaņā ar ES pilsētprogrammas un Amsterdamas pakta nostādņēm;

58. uzsver, ka panākumu atslēga šāda veida pasākumiem ir vietējās sabiedrības iesaistīšana un vismaz daļas no revitalizētās teritorijas pārveidošana par publisku telpu, kas ir pieejama gan pastāvīgiem iedzīvotājiem, gan tūristiem;

59. norāda, ka, sākot ostu teritoriju revitalizāciju, būtu plašāk jāizmanto ES, valstu un reģionu programmas un projekti, kuri paredzēti publiskās telpas veidošanai un vietējo kopienu atbalstam;

Stratēģiskā un telpiskā plānošana: jūra, piekraste, ostas pilsēta un teritorija

60. atzīst: lai efektīvi pārvaldītu ostas pilsētu un teritoriju revitalizāciju, ir vajadzīga visu ieinteresēto personu (privāto, publisko un sabiedrisko) cieša sadarbība un novatoriski risinājumi piekrastes teritoriju stratēģiskajā un telpiskajā plānošanā vietējā un reģionālajā mērogā attiecībā uz jūras baseiniem, iekšzemes ūdeņiem, ostas pilsētām un piekrastes teritorijām;

61. atzīst, ka stratēģiskās un telpiskās plānošanas, kā arī ostu teritoriju pārvaldības noteikumu un procedūru nesaskaņotība apgrūtina to revitalizāciju. Tāpēc ir vajadzīgs atbalsts, pieredzes apmaiņa un, iespējams, nesaistošs ES regulējums;

ES pilsētprogramma un Amsterdamas pakts saistībā ar dažāda lieluma ostas pilsētu un teritoriju problēmām

62. rosina gādāt par to, ka ES pilsētprogrammā tiek ņemta vērā pilsētu funkcionālā un ģeogrāfiskā daudzveidība, tostarp ostas pilsētu attīstības īpašās problēmas. Šis trūkums būtu jānovērš turpmākajā darbā pie minēto dokumentu īstenošanas;

63. atzinīgi vērtē to, ka abu dokumentu pamatā ir partnerības princips, kā arī pilsētu pārvaldes iestāžu, pilsoniskās sabiedrības pārstāvju, zināšanu un inovāciju iestāžu un uzņēmumu nozīmīgā līdzdalība;

NOBEIGUMA SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

64. uzskata: lai gan ostu un ostas pilsētu problēmas ir galvenokārt reģionālo pašvaldību un valsts iestāžu kompetencē, labumu var dot efektīva sadarbība ES līmenī. Ir svarīgi turpināt dažādu Eiropas tīklu, t. i., TEN-T, TEN-E un TEN-Telecom, izvēršanu, īpašu uzmanību pievēršot transporta savienojumu modernizācijai, par prioritāti izvirzot Eiropas dzelzceļa tīklu un neizslēdzot iespēju veidot jaunus tīklus;

65. iesaka ES politikas jomās, kas saistītas ar transportu, jūrlietām, jūras un ūdens vides aizsardzību, ņemt vērā izaicinājumus ostu un ostas pilsētu attīstības jomā;
66. iesaka ES pilsētprogrammas un Amsterdamas pakta turpmākajā īstenošanā ņemt vērā ostas pilsētu darbības un attīstības īpatnības;
67. iesaka paplašināt un uzlabot nomaļo reģionu ostu un ostas pilsētu savienojumus ar dzelzceļa transportu.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Satvars partnerībai ar trešām valstīm migrācijas jomā”

(2017/C 207/07)

Ziņotājs: Peter Bossman (SL/PSE), Piranas komūnas mērs**Atsauces dokuments:** Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei un Eiropas Investīciju bankai par jauna satvara partnerībai ar trešām valstīm izveidi saskaņā ar Eiropas programmu migrācijas jomā

COM(2016) 385 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**Vispārīgs konteksts**

Pēc Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos biroja (UNHCR) datiem šobrīd pasaulē ir vairāk nekā 60 miljoni bēgļu vai pārvietotu personu, kas lielākoties nāk no diviem reģioniem: Tuvajiem Austrumiem un Āfrikas.

Starptautiskā Migrācijas organizācija lēš, ka 2015. gadā pa jūru Eiropā ieradušies vairāk nekā 1,2 miljoni migrantu, bet pa sauszemi – gandrīz 35 tūkstoši. Salīdzinājumam: visa 2014. gada laikā pa sauszemi un jūru ieradušies kopumā 280 tūkstoši. Šajos skaitļos nav ietverti tie, kas Eiropā iekļuvuši nepamanīti.

ES un Turcijas nolīgums ir ievērojami samazinājis to migrantu skaitu, kuri laivās atceļo no Turcijas, tomēr migrantu plūsma no Āfrikas ziemeļu piekrastes atkal ir palielinājusies. Migrantiem, kas nāk no Rietumāfrikas un Centrālāfrikas, galvenais ceļu krustpunkts Rietumāfrikā ir Nigēra: saskaņā ar 2016. gada maija aplēsēm cauri Nigērai ceļā uz ziemeļiem ik nedēļu dodas vairāk nekā 16 000 cilvēku. Dažas aplēses rāda, ka Lībijā tūkstošiem migrantu meklē veidus, kā nokļūt Eiropas Savienībā.

Reģionu komiteja jau ir paudusi nepārprotamu atbalstu tam, ka migrācijai vajadzīga visaptveroša pieeja, kas ļautu migrācijas plūsmas pārvaldīt decentralizētāk un efektīvāk. RK pilnīgi piekrīt nostādnei, kas atspoguļota Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam, proti, ka starptautiskā migrācija ir daudzdimensiju realitāte, kura būtiski ietekmē attīstību migrācijas izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstīs un uz kuru jāreaģē saskaņoti un visaptveroši.

RK ir apņēmusies arī izpildīt prasības, kas izriet no četriem migrācijas pārvaldības stūrakmeņiem, kuri minēti 2015. gada ES Migrācijas programmā: mazināt stimulus neatbilstīgai migrācijai, uzlabot robežu pārvaldību un ES ārējo robežu drošību, tostarp veicot pasākumus, lai nepieļautu migrantu bojāeju jūrā, īstenot stingru kopējo patvēruma politiku un ieviešot jaunus likumīgās migrācijas noteikumus.

RK ir norādījusi, ka neatbilstīgas migrācijas pamatcēloņi – gan ekonomiskas, gan sociālas dabas – Eiropas Savienībai būtu jānovērš tur, kur tie radušies.

RK atbalsta reģionālo un vietējo sadarbību nolūkā panākt, ka migrācija ir droša, sakārtota un reglamentēta, tajā tiek ievērotas cilvēktiesības un humāna attieksme pret migrantiem, bēgļiem un pārvietotajām personām neatkarīgi no viņu statusa, kā uzsvērts Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam.

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē paziņojumu “Jauna satvara izveide partnerībai”, jo tajā uzsvērts, ka migrācija ir sarežģīta un vairākos līmeņos risināma problēma; norāda, ka tiesības uz patvērumu ir cilvēka pamattiesības, ko aizsargā starptautiskie tiesību akti

un starptautiskās saistības, kuras ir obligāti jāpilda visām dalībvalstīm; tādēļ rosina ES un dalībvalstis pavērt bēgļiem drošas un likumīgas iespējas, piemēram, izveidot humanitāros koridorus, piešķirt ieceļošanas vīzas uz humānu apsvērumu pamata un uzlabot ģimenes atkalapvienošanās iespējas; dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja nodrošināt, ka patvēruma pieteikumus var iesniegt to vēstniecībās un konsulātos;

2. atzīst, ka paziņojumā izklāstīta novatoriska pieeja, kuras pamatā pirmkārt un galvenokārt ir sadarbošanās ar trešām valstīm, lai migrācijas pārvaldību uzlabotu tādā veidā, kas atbilst gan Eiropas Savienības, gan partnervalstu interesēm;

3. atzīst un atbalsta nostādni, ka Eiropas Savienībai jāpauž vienots viedoklis un jāiesaista visas attiecīgās ieinteresētās personas un iestādes. Visaptverošu migrācijas partnerību (paktu) kopīgā īstenošanā, kurā piedalās ES un valstu līmenis un trešās valstis, var un vajag ciešāk iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, īpaši tos reģionus un pašvaldības, kurās ir liels skaits iedzīvotāju no partnerības satvarā iesaistītajām valstīm;

4. piekrīt, ka ir jādara daudz vairāk, jo Eiropas Savienība joprojām saskaras ar humanitāru krīzi. Trešās valstis un ES partneres ir devušas patvērumu miljoniem bēgļu, no kuriem daudzi ir nepavadīti nepilngadīgie, kas savas mājas pametuši piespiedu kārtā, un daudziem ekonomiskajiem migrantiem, kas vēlas doties uz Eiropu. Šajā ziņā ES un trešo valstu starptautiskajai sadarbībai ir jāklūst aktīvāki un ir jāņem talkā jauni instrumenti, ar kuriem var labāk risināt gan neseno radušās, gan vēl tikai gaidāmās problēmas, kas saistītas ar migrāciju;

5. mudina Eiropas Komisiju aicināt visas iesaistītās puses – gan dalībvalsts, gan ES iestādes, gan nozīmīgas trešās valstis – veidot partnerību, lai ieviestu kārtību migrācijas plūsmās un nepieļautu, ka patvēruma meklētāji un bez dokumentiem palikuši ekonomiskie migranti nonāk cilvēktirgoņu vai kontrabandistu rokās un dodas bīstamā jūrasbraucienā. Tajā pašā laikā RK saprot, ka izcelsmes valstīs ir steidzami jānovērš neatbilstīgas migrācijas un piespiedu pārvietošanas pamatcēloņi. Lai patiešām tiktu īstenota kopīga Eiropas migrācijas politika, kā paredzēts Eiropas programmā migrācijas jomā, izšķirīga nozīme ir sadarbībai starptautiskā, valstu, reģionālā un vietējā līmenī;

6. atzīst, ka migrācijas politika ir cieši saistīta ar attīstības politiku. Šai saiknei bija nozīmīga vieta sarunās par ANO attīstības programmu laikposmam pēc 2015. gada, par kuru lēma 2015. gada septembrī Ņujorkā. Lai šo programmu varētu sekmīgi īstenot, ārkārtīgi svarīga loma jāierāda efektīvai un humānai migrācijas pārvaldībai. RK skaidri apzinās priekšrocības un labumu, ko droša, sakārtota un reglamentēta migrācija dod gan pašiem migrantiem, gan viņu izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstīm. Komiteja arī uzsver, ka diasporas kopienas ir svarīgi iesaistīt to izcelsmes valsts attīstībā. Komiteja apzinās arī to, ka neatbilstīga migrācija postoši ietekmē migrantus, un to, ka izcelsmes valstīm ir pienākums atpakaļuzņemšanas un atgriešanas procedūru kārtībā uzņemt atpakaļ savus valstspiederīgos, kā tas paredzēts ES Atgriešanas direktīvā un starptautiskajos noteikumos;

7. atkārtoti pauž atbalstu 2015. gadā iesniegtajai Eiropas programmai migrācijas jomā; programmā norādīti dažādi paralēli veicami pasākumi, kuru mērķis ir pievērsties gan ārējiem, gan iekšējiem pašreizējās migrācijas problēmas aspektiem. Ārējā programma ir vērsta uz to, lai, ņemot vērā neatbilstīgās migrācijas pamatcēloņus, partnerībā ar trešām valstīm izvirzītu reālus un sasniedzamus mērķus, kā samazināt tādu gadījumu skaitu, kad cilvēki ir spiesti bēgt;

8. piekrīt, ka līdzās jau veiktajiem ES pasākumiem, piemēram, Valetas samitam, ES un Turcijas paziņojumam, augsta līmeņa dialogiem par migrāciju, pārskatītajai Eiropas kaimiņattiecību politikai un Rietumbalkānu valstu vadītāju sanāksmei, ir jāturpina stiprināt ES stratēģisko ilgtermiņa pieeju trešām valstīm un uzlabot iekšējo saskaņotību un koordināciju ar ES dalībvalstīm. Ir vajadzīga saskaņotāka, sistemātiskāka un strukturētāka pieeja, lai panāktu maksimālu sinerģiju un sviras efektu Savienības iekšējā un ārējā politikā. Jāgarantē arī vietējo un reģionālo pašvaldību iespējas tieši piekļūt Eiropas kaimiņattiecību politikas līdzekļiem, kā arī citiem līdzekļiem, kas paredzēti Vidusjūras reģionam;

9. piekrīt, ka Eiropas Savienībai ir ne tikai jāmazina iespējas neatbilstīgai migrācijai un iespējas nelikumīgā ceļā iekļūt Eiropas Savienībā, bet arī sadarbībā ar izcelsmes valstīm jāstiprina saskaņota, pārlicinoša un efektīva atpakaļuzņemšanas un atgriešanas politika, kas paredz ES valstīs dzīvojošu imigrantu kopienai līdzdalību, un šajā procesā ir jāievēro cilvēktiesības un neizraidīšanas princips un jāņem vērā izcelsmes vai tranzīta valstu faktiskās spējas nodrošināt tiesības personām, kuras ir uzņemtas atpakaļ vai atgrieztas;

10. neskarot starptautiskās saistības nodrošināt aizsardzību patvēruma meklētājiem un visām personām, kam ir tiesības uz cita veida starptautisko aizsardzību, neatkarīgi no viņu ieceļošanas Eiropas Savienībā likumības, rosina trešās valstīs izveidot ātrās reģistrācijas centrus (karstos punktus) personām, kuras pieprasa starptautisko aizsardzību. Šie karstie punkti būtu jāizveido trešās valstīs, tie būtu jāpārvalda ES un starptautiskām struktūrām (UNHCR), un to uzdevums būtu izskatīt patvēruma pieteikumu leģitimitāti. Personām, kurām patvēruma tiesības vai starptautiskā aizsardzība tiek atzīta, ir jādod iespēja izmantot legālus transporta līdzekļus, ar kuriem šie cilvēki varētu sasniegt izvēlēto Eiropas valsti, tādējādi novēršot transportēšanu kontrabandistu nolietotajās laivās;

11. piekrīt, ka Eiropas Savienībai ir jāizveido procedūras, kā cilvēki likumīgā veidā var nokļūt Eiropas Savienībā, meklējot vai nu starptautisku aizsardzību, vai darba, izglītības, zinātniskās darbības vai investīciju iespējas;

12. mudina ES un Eiropas Komisiju uzstāt, ka jāuzlabo sadarbība starp dažādajām iestādēm un aģentūrām, kas cīnās pret cilvēku tirgotājiem un kontrabandistiem – *Frontex*, *NATO*, *EUNAVFORMED*, Eiropas migrantu kontrabandas apkarošanas centru Eiropolā –, un ka jāuzlabo izlūkdatu apmaiņa starp minētajām aģentūrām un dalībvalstu aģentūrām;

13. rosina Eiropas Savienību sniegt papildu atbalstu organizācijām (piemēram, Starptautiskajai Migrācijas organizācijai (IOM)), kas palīdz atgriezties migrantiem, kuri nokļūst tranzīvalstīs un saprot, ka ir tikuši apkrāpti, vai arī vienkārši nevēlas turpināt ceļu uz ES;

Partnerības satvars – jauna visaptveroša sadarbība ar trešām valstīm migrācijas jomā

14. atzinīgi vērtē partnerības satvara galīgo mērķi – saskaņotu un īpaši pielāgotu iesaistīšanos, kas nozīmē, ka Eiropas Savienība un tās dalībvalstis rīkojas koordinēti un apvieno instrumentus, rīkus un mehānismus, lai panāktu visaptverošas partnerības (paktus) ar trešām valstīm un tādējādi uzlabotu migrācijas pārvaldību, pilnībā respektējot visu partneru humanitārās un cilvēktiesību saistības;

15. pilnībā atbalsta īstermiņa mērķi – glābt cilvēku dzīvību Vidusjūrā – un rosina izvirzīt ilgtermiņa mērķi, proti, sadarbīties ar partnervalstīm, novērst bīstamus pārbraucienus pa jūru, kurus kontrolē noziedzīgi grupējumi; atbalsta tādu pasākumu izstrādi, kas stimulē atgriešanos un atpakaļuzņemšanu izcelsmes valstīs un dot migrantiem un bēgļiem iespēju uzturēties tuvāk viņu mājām. Priekšroka dodama mazāk aizsargātiem pieteikuma iesniedzējiem, un īpaša uzmanība jāpievērš nepavadītiem nepilngadīgajiem, kuru interešu ievērošanai vienmēr jābūt galvenajam apsvērumam saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas nolēmumiem. Šajā saistībā Komiteja rosina Eiropas Komisiju turpināt darbu pie jautājuma par nepavadītiem nepilngadīgajiem migrācijas procesā, jo šo nepilngadīgo uzņemšana bieži vien ir reģionu kompetencē. Tādēļ Komiteja pauž cerību, ka Komisija nāks klajā ar jaunu visaptverošu stratēģiju, kura būtu izstrādāta kā papildinājums rīcības plānam par nepavadītiem nepilngadīgiem (2011.–2014. g.) un kurā būtu ņemts vērā pazudušo un nepavadīto bērnu stāvoklis;

16. atgādina par ES apņemšanos savas ilgtermiņa ekonomiskās, sociālās un demogrāfiskās problēmas un darbaspēka trūkuma jautājumu risināt, izmantojot jaunu, mērķtiecīgu likumīgās migrācijas politiku saskaņā ar ES Migrācijas programmu un citiem svarīgākajiem migrācijas politikas instrumentiem. To var darīt, arī atbalstot pastāvīgo iedzīvotāju likumīgās vēlmes piedalīties un sniegt ieguldījumu sabiedriskajā un politiskajā dzīvē. Migrācija no trešām valstīm var nodrošināt ilgtspējīgu ES ekonomikas izaugsmi, un Eiropai ir vajadzīgi kvalificēti darbinieki, lai nodrošinātu konkurētspēju globālā līmenī. Vienlaikus partnervalstis bažijas par intelektuālā darbaspēka emigrāciju. Cirkulārā migrācija varētu būt veids, kā partnervalstīs novērst intelektuālā darbaspēka aizplūšanas risku;

17. atgādina Padomei, ka RK var palīdzēt veidot dialogu un sadarboties ar migrantu izcelsmes un tranzīta valstu vietējām reģionālajām pašvaldībām, izmantojot, piemēram, jau esošās struktūras un platformas (*ARLEM*, *CORLEAP*, apvienotās konsultatīvās komitejas un darba grupas). Šāda sadarbība ir priekšnoteikums pirmsizbraukšanas pasākumu veikšanai, lai sagatavotu gan migrantus, pirms viņi likumīgā ceļā ierodas Eiropas Savienībā, gan bēgļus, kurus paredzēts pārmitināt no partnervalstīm, kas patlaban viņus uzņēmušas (piemēram, Turcijas, Libānas vai Jordānijas);

18. ierosina atvieglot informācijas apmaiņu starp ES vietējām un reģionālajām pašvaldībām un ekonomisko migrantu izcelsmes valstīm, tādējādi ievērojami mazinot stimulus neatbilstīgai migrācijai; šādā veidā varētu palielināt izpratni par

atpakaļuzņemšanas nolīgumiem, informēt tās personas, kas vēlas doties uz ES, par reālajām darba iespējām ES dalībvalstīs, par briesmām, kuras saistītas ar nelegāliem migrācijas veidiem, par patieso stāvokli saistībā ar starptautiskās aizsardzības noteikumiem un normām (šajā ziņā bieži tiek izplatīta īstenībai neatbilstoša informācija, kas migrantus pamudina uzticēties kontrabandistiem), par darba iespējām, pieejamajiem sociālajiem pabalstiem utt.;

19. piekrīt, ka ES attīstības politikā ir vajadzīgi pozitīvi stimuli, lai atbalstītu valstis, kas pilda savu starptautisko pienākumu uzņemt atpakaļ savus valstspiederīgos, valstis, kuras sadarbojas, pārvaldot migrāciju no trešām valstīm, kā arī valstis, kas gādā par to, lai pienācīgi uzņemtu personas, kuras bēg no konfliktiem un vajāšanas;

20. piekrīt: lai jaunā pieeja būtu sekmīga, attiecībā uz partnervalstīm ir vajadzīgi gan pozitīvi, gan negatīvi stimuli. Vienlaikus ir rūpīgi jāievēro līdzsvars starp migrācijas pārvaldības stimuliem un globālo ES attīstības palīdzību. Palīdzība nedrīkst būt pilnīgi atkarīga no tā, vai ir izpildītas saistības, kas paredzētas atpakaļuzņemšanas nolīgumos ar trešām valstīm, jo tas traucētu sasniegt ilgtspējīgas attīstības mērķus un pildīt ES Lisabonas līgumā pausto apņemšanos izskaust galēju nabadzību un nevienlīdzību. Ir skaidri jānošķir partnervalstu spēja un griba migrācijas pārvaldībā sadarboties ar ES, jo šie ir pilnīgi atšķirīgi aspekti. Šajā saistībā RK uzskata, ka oficiālā attīstības palīdzība projektēm drošības un robežu pārvaldības jomā būtu jāsniedz tikai tad, ja tā dod nenoliedzamu labumu palīdzības saņēmējiem. Tām partnervalstīm, kas migrācijas nolīgumus nespēj īstenot, tik un tā būtu jāsaņem atbalsts no finanšu un cita veida instrumentiem, kuru mērķis ir nodrošināt, ka ES migrācijas pakti reāli darbojas;

21. tāpēc mudina ES mēģināt izstrādāt speciāli pielāgotus partnerības nolīgumus ar trešām personām, kas patiesi atspoguļo trešo personu vajadzības, bažas un iespējas, ņemot vērā to, ka dažādiem partneriem ir dažādas problēmas un atšķirīgi apstākļi;

22. mudina tās ES dalībvalstis, kam ar noteiktām valstīm tradicionāli ir ciešas saiknes (vēsturiskas, ar kultūru saistītas, saimnieciskas utt.), izmantot šos sakarus, lai veicinātu sadarbību ar šīm valstīm un to starpā, tādējādi atvieglojot atpakaļuzņemšanu un atpakaļuzņemto personu reintegrāciju;

23. aicina Eiropas Komisiju pēc 2015. gadā notikušās Eiropas kaimiņattiecību politikas pārskatīšanas iespējami ātrāk sagatavot jaunās prioritātes partnerībai ar Jordāniju un Libānu. Libāna un Jordānija līdz ar Turciju ir uzņēmušas lielāko daļu no 5 miljoniem Sīrijas bēgļu. Gandrīz 700 000 jeb katrs devītais no 6,7 miljoniem cilvēku, kuri patlaban mīt Jordānijā, ir Sīrijas pilsoņu kara bēgļi. Libānā šis skaitlis sasniedz 1,1 miljonu no 4,6 miljoniem cilvēku, bet Turcijā – vairāk nekā 2,5 miljonus no 79,5 miljoniem iedzīvotāju;

24. pauž bažas par ES un Turcijas 2016. gada 18. marta nolīgumu par bēgļiem, it īpaši par daudzām nopietnām cilvēktiesību problēmām, kas saistītas ar patvēruma meklētāju aizturēšanu Egejas salu “karstajos punktos” Grieķijā, kā arī par patvēruma meklētāju atgriešanu Turcijā kā “pirmajā patvēruma valstī” vai “drošā trešā valstī” un tādēļ, ka Turcija, iespējams, pati atgriež bēgļus Sīrijā. RK pauž bažas arī par lēno tempu, kādā pieaug Grieķijas patvēruma sistēmas spēja pārvaldīt patvēruma procesu karstajos punktos, un par kavēšanos ar atbalsta sniegšanu Grieķijai, par to, ka līdz šim tiek pārmināts ļoti maz bēgļu no Turcijas, un par kavējumiem ES finansiālās palīdzības izmaksāšanā Turcijai, lai tā varētu uzturēt Sīrijas bēgļus;

25. kritiski vērtē to, ka Komisijas paziņojumā par jaunajiem nolīgumiem, neraugoties uz to, ka nav reālu garantiju, norādītas 16 prioritāras valstis, kaut arī ne visas var uzskatīt par “drošām trešām valstīm” un/vai ir zināms, ka ne visās cilvēktiesību līmenis ir pieņemams. Pat ja “drošās trešās valsts” nosacījums šajos nolīgumos netiks piemērots, Turcijas piemērs šajā ziņā raisa bažas. Būtu jāizveido ES mehānismi uzņemšanas kontrolei minētajās valstīs;

26. ar nepacietību gaida stratēģiskā paziņojuma par Tunisiju pieņemšanu. Ja pēc revolūcijas šajā valstī turpināsies mierīga un demokrātiska pāreja uz stabilitāti ekonomikas un drošības jomā, tas visam reģionam būs ļoti pozitīvs signāls, un tādēļ Eiropas Savienībai šī pāreja būtu jāatbalsta;

27. atgādina, ka stāvoklim Lībijā vajadzīga īpaša uzmanība un stratēģiski pasākumi, un atzinīgi vērtē apņemšanos, kas šajā ziņā paredzēta Komisijas paziņojumā. RK uzsver, ka ir svarīgi sadarboties ar Lībijas vietējām un reģionālajām pašvaldībām, un aicina Komisiju pilnībā atbalstīt ARLEM pēdējā plenārsesijā Nikosijā uzsāktos RK un ARLEM centienus sekmēt ES vietējo un reģionālo pašvaldību un Lībijas pašvaldību sadarbības iniciatīvas (Nikosijas iniciatīva);

28. atzinīgi vērtē uzsvāru uz sadarbību ar tranzīvalstīm, kurām parasti jānes ievērojams finansiālais slogs – īpaši vietējā un reģionālajā līmenī – saistībā ar pajumtes došanu patvēruma meklētājiem un neatbilstīgiem migrantiem. ANO Ņujorkas Deklarācijā par bēgļiem un migrantiem, kas pieņemta 2016. gada septembrī, atzīts, ka bēgļu un migrantu masveida pārvietošanās nesamērīgi ietekmē kaimiņvalstis un tranzīta valstis, pārslogojot to iespējas. Tādēļ tranzīvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jāsaņem ES atbalsts, kam būtu jāizpaužas spēju veidošanā, finansiālā palīdzībā un informācijas apmaiņā. Komiteja rosina Eiropas Savienību paredzēt mehānismus, kas atbalsta tiešu savstarpēju sadarbību starp ES un partnervalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai uzlabotu plānošanas un pārvaldības spējas vietējā un reģionālajā līmenī;

29. piekrīt, ka ikviena pakta būtiska sastāvdaļa būs kopīgi centieni panākt, ka reāli darbojas nesekmīgo patvēruma meklētāju un neatbilstīgo migrantu atgriešana un atpakaļuzņemšana. RK atzīst, ka migrācijas politikā izcelsmes valstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska loma, jo tām jāpilda daudzi svarīgi pienākumi, piemēram, jāgādā par piekļuvi darba tirgum, mājoklim, izglītībai un veselības aprūpei, kas tiešā veidā ietekmē to spējas reintegrēt atgriezušās personas un tādējādi nodrošināt sociālo kohēziju un sabiedrības ilgtspēju. Ikdienas jautājumi, kas saistīti ar migrantu uzņemšanu, integrāciju un reintegrāciju, īpaši aktuāli ir vietējā un reģionālajā līmenī. Tādēļ ar pakta palīdzību būtu jātiecas palielināt atgriešanas procesa efektivitāti un ilgtspēju un nodrošināt pienācīgu finansējumu tiem, kas atgriezušies brīvprātīgi, kā arī palīdzēt izcelsmes valstīm reintegrēt atpakaļuzņemtos pilsoņus;

30. uzskata, ka daudzlīmeņu pārvaldība ir piemērotākais veids, kā izveidot vajadzīgo pasākumu un iniciatīvu kopumu, lai panāktu optimālus rezultātus migrantu uzņemšanā, integrācijā un reintegrācijā;

31. atgādina, ka gan ES, gan trešo valstu vietējās un reģionālās pašvaldībās ir jāizpilda labas prakses piemēri saistībā ar ikvienu migrācijas aspektu, piemēram, integrācijas un reintegrācijas politiku, neatbilstīgu migrāciju, agrīnu brīdinājuma pazīmju atpazīšanu un/vai krīzes situāciju agrīnu novēršanu, cilvēku kontrabandas un nelikumīgas migrantu pārvadāšanas apkarošanu (saskaņā ar ES Rīcības plānu cīņai pret migrantu kontrabandu (2015.–2020. gads), ANO Protokolu par migrantu nelikumīgu ieviešanu pa zemes, jūras un gaisa ceļiem, ES Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai (2012–2016) un Palermo protokolu). Reģionu komitejai ir labas iespējas uzrunāt partnervalstu pilsētas un reģionus, lai sekmētu un rosinātu novatorisku ideju un paņēmieni apmaiņu un veicinātu vietējo un reģionālo pašvaldību efektīvāku iesaistīšanos migrācijas un integrācijas politikas veidošanā un īstenošanā saskaņā ar daudzlīmeņu pārvaldības un subsidiaritātes principu;

32. piekrīt, ka pakta īstenošanā ļoti liela nozīme būs dalībvalstu pieredzei un resursiem un ka sadarbības efektivitāte ir atkarīga no ES ekspertu tīkliem uz vietas, tostarp tādiem, kam ir zināšanas par migrācijas vietējo un reģionālo dimensiju. Tādēļ RK atzinīgi vērtē Eiropas migrācijas sadarbības koordinātoru norīkošanu uz prioritārajām izcelsmes un tranzīta valstīm, lai palīdzētu koordinēt ES sadarbību cīņā pret migrantu kontrabandu, un mudina dalībvalstis ātri izvirzīt piemērotus ekspertus šā uzdevuma veikšanai;

Finansiāla palīdzība

33. atbalsta esošo finanšu instrumentu un trasta fondu izmantošanu, lai sasniegtu pakta īstermiņa mērķus, taču šajā saistībā rosina ES dalībvalstis atbilstīgi norunai bez kavēšanās veikt attiecīgās iemaksas šajos fondos;

34. uzsver, ka ir jāizmanto sinerģija starp tādiem jau pastāvošiem fondiem kā Bēgļu atbalsta mehānisms Turcijā (3 miljardi euro), ES Ārkārtas trasta fonds Āfrikai (1,8 miljardi euro), ES Reģionālais trasta fonds reaģēšanai uz krīzi Sīrijā (1 miljards euro), kā arī citi finanšu instrumenti, kas pakta īstenošanai 2016.–2020. gadā, iespējams, varētu nodrošināt līdz pat 8 miljardiem euro. Būtu jāapsver arī iespējas veidot sinerģiju ar struktūrfondiem;

35. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu par vērienīgu Ārējo investīciju plānu, ar kura palīdzību izskaust neatbilstīgas migrācijas pamatcēloņus un atbalstīt partnervalstu darbu, kas saistīts ar neatbilstīgas migrācijas sekām gan Āfrikā, gan ES kaimiņvalstīs, vienlaikus veicinot pārējo ANO attīstības mērķu sasniegšanu, un rosina Komisiju ciešā dialogā ar ES dalībvalstīm un starptautiskajiem partneriem izstrādāt šo instrumentu pēc iespējas drīzāk;

36. atzinīgi vērtē ierosināto dokumentu kopumu, proti, Ārējo investīciju plānu Āfrikai un ES kaimiņvalstīm, kura mērķis ir mobilizēt ieguldījumus (uzlabojot uzņēmējdarbības vidi un izveidojot vienotu kontaktpunktu ieguldījumu pieprasījumiem un privātā sektora finansējumam) un stimulēt darbvietu radīšanu partnervalstīs;

37. ir gandarīta par ES tehniskās palīdzības un atbalsta palielināšanu ekonomikas un strukturālajām reformām, ar kurām paredzēts uzlabot uzņēmējdarbības vidi. RK īpaši rosina nodrošināt, ka ierosinātā tehniskā palīdzība tiek attiecināta uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām un uzņēmumiem, un palīdzēt tiem izstrādāt vairāk bankām pieņemamu projektu, kas uzlabo vispārējo uzņēmējdarbības vidi, kā arī informēt par tiem ieguldītāju aprindas citās valstīs;

38. ir pārliecināta, ka ierosinātajam investīciju plānam būs gan īstermiņa, gan ilgtermiņa ietekme: tas nodrošinās ilgtspējīgāku attīstību tajās ES partnervalstīs, kas ir lielākās migrantu izcelsmes valstis vai patvēruma meklētāju un neatbilstīgu migrantu tranzīta valstis. Tādējādi ierosinātais plāns tiešā veidā iedarbosies uz neatbilstīgas migrācijas pamata cēloņiem un palīdzēs samazināt motivāciju, kas cilvēkus mudina iesaistīties neatbilstīgā migrācijā;

39. atzīst, ka investīciju plānā sava artava būtu jādod ES, tās dalībvalstīm, trešām valstīm, starptautiskām finanšu iestādēm un Eiropas divpusējām attīstības iestādēm, kā arī privātajam sektoram. RK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu ierosināt vērienīgu Ārējo investīciju plānu nolūkā mobilizēt 62 miljardus euro, lai palīdzētu sasniegt ANO attīstības mērķus, tādējādi novēršot neatbilstīgas migrācijas pamatcēloņus;

40. šajā saistībā rosina īstenot Komisijas iniciatīvu, parakstot ar dalībvalstīm un citiem starptautiskajiem partneriem konkrētu nolīgumu, kas tiem uzliktu pienākumu ieguldīt tikpat daudz līdzekļu kā ES, lai stimulētu jaunus publiskos un privātos ieguldījumus;

41. atzinīgi vērtē plānu, kurš nāca klajā septembrī un kura pamatā ir trīs pilāri: privāto ieguldījumu mobilizēšana, tehniskās palīdzības palielināšana un vispārējās uzņēmējdarbības vides uzlabošana; pauž nožēlu par to, ka paziņojumā nekur nav norādīts uz vietējām un reģionālajām pašvaldībām, un uzsver, ka svarīga ir palīdzības un resursu novirzīšana vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Otrais pilārs nepārprotami nozīmē arī vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanu, un Reģionu komitejai ir jābūt partnerei tā īstenošanā. Lai vieglāk noteiktu projektus, kam vajadzīgs finansējums, un izraudzītos iespējamus sadarbības partnerus, noderīgs instruments var būt RK Decentralizētas sadarbības atlants. Komiteja rosina Ārējo investīciju plāna pārvaldības struktūrā iekļaut vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvjus;

42. tādēļ mudina Eiropas Komisiju plāna izstrādē iesaistīt Reģionu komiteju, kas pārstāv ES vietējās un reģionālās pašvaldības, no kurām daudzām ir plaša pieredze attīstības sadarbībā;

43. mudina Komisiju apsvērt, kā ES dalībvalstīs varētu iesaistīt dažādas diasporas grupas, lai tās kļūtu par partneriem ieguldījumu finansēšanā savās izcelsmes valstīs. Migranti no jaunattīstības valstīm 2013. gadā nosūtījuši uz mājām vairāk nekā 400 miljardus euro. Šie pārskaitījumi parasti ir stabilāki nekā citas privātā kapitāla plūsmas; nesenas globālās finanšu krīzes laikā tie samazinājās tikai par 5 % un ātri atguva pirmskrīzes līmeni. Naudas pārvedumu potenciālu labi demonstrē fakts, ka 2013. gadā diasporas pārskaitītie līdzekļi veidoja 10 % no Senegālas IKP;

Vietējo un reģionālo pašvaldību loma informācijas sniegšanā

44. atgādina, ka gan ES, gan trešo valstu vietējās un reģionālās pašvaldības var un vajag iesaistīt ES un dalībvalstu līmeņa, kā arī valstu kopīgajos centienos īstenot migrācijas partnerības. It īpaši vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska loma izpratnes palielināšanā un nepieciešamās informācijas sniegšanā izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstu iedzīvotājiem;

45. norāda, ka potenciālajiem migrantiem ir jāapzinās, kāds ir risks un kādas briesmas viņiem draud, ja Eiropas Savienībā viņi mēģina iekļūt neatbilstīgā veidā. Viņi arī jāinformē par apstākļiem un struktūrām galamērķa valstīs, tostarp par darba tirgu, attiecīgas apmācības un valodu kursu pieejamību, kā arī ģimenes atkalapvienošanās nosacījumiem. Potenciālajiem migrantiem ir jānorāda uz kultūras atšķirībām starp viņu izcelsmes valsti un galamērķa valsti, un viņi jābrīdina par to, kāda uzvedība un rīcība ir nepieņemama;

46. norāda, ka galamērķa valstu iedzīvotāji un uzņēmumi ir jāinformē par ieguvumiem no migrācijas un pienācīgi jāapmāca, lai varētu palīdzēt migrantu integrācijā. Šī informācija adresātu vislabāk var sasniegt vietējā un reģionālā līmenī, jo pašvaldības iedzīvotājiem ir vistuvāk. Laba likumīgās migrācijas un ilgtermiņa integrācijas politika vietējā un reģionālajā līmenī ir līdzeklis pret rasismu un ksenofobiju;

47. atgādina: lai gan ierosinātā partnerības satvara ievadā ir minēts, ka vietējo spēju veidošana jāstiprina ar attīstības un kaimiņattiecību politikas palīdzību, tomēr trūkst sīkāka izklāsta par konkrētiem pasākumiem, kas šai ziņā būtu jāveic. Reģionu komitejai ir gan iespējas, gan nepieciešamība kļūt par partneri partnervalstu vietējo un reģionālo spēju veidošanas darbā;

48. uzsver vajadzību investēt vietējo spēju stiprināšanā un partnervalstu vietējo un reģionālo pašvaldību darbā. Vietējām pašvaldībām jāklūst par partnerēm visos Ārējo investīciju plāna pilāros, un RK atbalsta *PLATFORMA* ierosinājumu par sadarbību starp ES pilsētām un partnervalstu pilsētām kā vienu no svarīgākajiem instrumentiem, ar ko ieviest jauno pieeju, stiprināt spējas un dalīties tehniskajā pieredzē par vietējiem migrācijas pārvaldības risinājumiem; šajā saistībā Komiteja uzskata, ka no Ārējo investīciju plāna būtu jāfinansē pilsētu savstarpējā un reģionu savstarpējā sadarbība;

49. uzsver, ka sadarbība starp ES, dalībvalstīm, ES dalībvalstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām un migrantu izcelsmes un tranzīta valstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām var palīdzēt paaugstināt migrācijas pārvaldības efektivitāti, kas ir visu pušu interesēs. Lai to panāktu, Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ir jāatbalsta vietējās un reģionālās pašvaldības gan finansiāli, gan politiski.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Priekšlikums par jaunu Eiropas Konsensu attīstības jomā: mūsu pasaule, mūsu cieņa, mūsu nākotne”

(2017/C 207/08)

Ziņotājs:	<i>Jesús Gamallo Aller</i> (ES/PPE), Galisijas autonomā apgabala valdības ārējo attiecību un Eiropas lietu ģenerāldirektors
Atsauces dokuments:	Komisijas paziņojums “Priekšlikums par jaunu Eiropas Konsensu attīstības jomā: “Mūsu pasaule, mūsu cieņa, mūsu nākotne”
	COM(2016) 740 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Ievads

1. atzīst, ka Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam, ko Apvienoto Nāciju Organizācija pieņēma 2015. gada septembrī, noteikts jauns un tālejošs saistību satvars, kurā visas valstis aicinātas īstenot pārmaiņas virzībā uz iekļaujošām un ilgtspējīgām attīstības stratēģijām kā valstu, tā arī starptautiskajā līmenī;
2. atzīst, ka programma 2030. gadam jau no paša sākuma ir izstrādāta kā vispārēja programma, kurā noteikts, ka katra konkrētā valsts un visas valstis kopumā, arī ES un tās dalībvalstis, apņemas pārskatīt savu iekšējo politiku un starptautiskās saistības ar mērķi saskaņot tās ar minētās programmas mērķiem un uzdevumiem; tomēr norāda, ka tas jādara ne tikai valsts līmenī, bet arī ES reģionālo un vietējo pašvaldību politikas un kompetences jomās;
3. uzsver, ka ES un tās dalībvalstīm ir jāuzņemas noteicošā loma programmas 2030. gadam izstrādē un īstenošanā; šajā saistībā pozitīvi vērtē pasākumus, kas izklāstīti paziņojumā “Turpmākie pasākumi attiecībā uz ilgtspējīgu Eiropas nākotni” un “ES globālā ārpolitikas un drošības politikas stratēģija”;
4. uzskata, ka Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam ir jāsaprot kā daudzlīmeņu un daudzpusēja programma, kurā ne tikai valdības, bet arī visas dažādu līmeņu (vietējā, reģionālā, valsts un starptautiskā līmeņa) publiskās pārvaldes iestādes, kā arī citi sociālās jomas dalībnieki aicināti uzņemties saistības; tajā pašā laikā norāda, ka daudzi programmas 2030. gadam mērķi un uzdevumi ir tieši saistīti ar vietējo un reģionālo pašvaldību darbības un kompetences jomām, tādēļ programmas īstenošanas nolūkā ir jāveicina reģionu un vietējo pašvaldību pilnīga iesaistīšanās ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) transponēšanā un to sasniegšanas politiku veidošanā;
5. piekrīt Komisijai, ka ir jāvienojas par jaunu konsensu attīstības jomā, ar kuru tiktu pārskatīts un aktualizēts 2005. gadā apstiprinātais konsenss, lai īstenotu uzdevumus, kas ietverti programmā 2030. gadam, kā arī pielāgotos starptautiskajā vidē un attīstības sadarbības sistēmā notikušajām pārmaiņām;
6. piekrīt Komisijas viedoklim, ka labākais veids, kā veiksmīgi īstenot attīstības programmu 2030. gadam, ir stiprināt ES un dalībvalstu sadarbības politiku koordināciju; tomēr, ņemot vērā programmas 2030. gadam visaptverošo raksturu un tās mērķu savstarpējo saikni, uzsver, ka ir jāpanāk ES un dalībvalstu politiku lielāka saskaņotība;

Globālie uzdevumi un programma 2030. gadam

7. konstatē, ka līdz ar globalizācijas dinamiku panākto progresu pasaule ir kļuvusi integrētāka un sarežģītāka, ir mainījies varas raksturs un sadalījums starptautiskajā mērogā, ir palielinājušās jaunattīstības valstu atšķirības, nabadzības sadalījums pasaulē ir mainījies, palielinājusies nevienlīdzība valstu iekšienē, kā arī paplašinājusies starptautisko sabiedrisko labumu telpa; saprot, ka Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam ir nepārprotams mēģinājums reaģēt uz iepriekš minētajām pārmaiņām un uz attīstības veicināšanas uzdevumiem nākamajās desmitgadēs;

8. atzīst, ka programma 2030. gadam ir vispārēja programma, kurā visām valstīm un sabiedrībām paredzēts pienākums īstenot kopīgus centienus, lai to politikas mēģinātu saskaņot ar programmā izvirzītajiem mērķiem; tomēr vērš uzmanību uz to, ka šie centieni jāīsteno visos publiskā sektora rīcības līmeņos, tostarp reģionālo un vietējo pašvaldību līmenī;

9. apstiprina, ka ar IAM saistītie uzdevumi liek paplašināt oficiālās attīstības palīdzības (OAP) darbības jomu; saprot, ka, neraugoties uz to, ka OAP arī turpmāk būs nozīmīgs nabadzīgāko valstu finansēšanas avots un pārmaiņu katalizators citās valstīs, jaunajai programmai ir vajadzīga plašāka perspektīva, kurā ietvertas arī citas plūsmas un instrumenti, kas nav OAP darbības jomā;

10. atzīst, ka ir nepieciešams piesaistīt resursus un spējas papildus minētajai palīdzībai, tāpēc ir stratēģiskāk jāizmanto dažādas starptautiskajās līmenī esošās sadarbības shēmas un nosacījumi; kaut arī ziemeļu–dienvidu sadarbībai būs svarīga nozīme arī turpmāk, tai jābūt vairāk saskaņotai ar dienvidu–dienvidu vai trīspusējās sadarbības shēmām; vērš uzmanību arī uz to, kāda jaunajā programmā var būt decentralizētas sadarbības nozīme pieredzes apmaiņas veicināšanā starp vietējā un reģionālā līmeņa dalībniekiem to kompetences jomās; visbeidzot, uzskata, ka saskaņā ar daudzlīmeņu pieeju, kas ir programmas 2030. gadam pamatā, ES un dalībvalstu sadarbībā ir plašāk jāizmanto dažādi reģionālās un daudzpusējās sadarbības mehānismi;

11. uzskata, ka, ņemot vērā programmas 2030. gadam vērienu un visaptverošo raksturu, tās īstenošanā ir jāiesaista pēc iespējas lielāks skaits dažādu dalībnieku, to skaitā vietējās un reģionālās pašvaldības, kā arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas, uzņēmumi, nodibinājumi, universitātes, pētniecības centri u. c. ar mērķi veidot un izmantot papildvērtību, ko var dot katrs konkrētais dalībnieks atbilstoši savai pieredzei un darbības jomai;

Eiropas Savienības reakcija

12. atbalsta mērķi ES un dalībvalstīm uzņemties stingras un aktīvas saistības programmas 2030. gadam īstenošanā; lai to panāktu, ir jāveicina IAM konsekventa iekļaušana visās publiskā sektora politikās, ko Eiropas Savienībā piemēro dažādos līmeņos – ES, valsts, reģionālajā un vietējā līmenī; uzsver arī nepieciešamību pakāpeniski saskaņot politikas un stimulus, ko dalībnieki izmanto, lai sasniegtu programmā izvirzītos mērķus;

13. piekrīt, ka IAM īstenošanā svarīga nozīme ir ES ārējai darbībai, un tāpēc pauž gandarījumu par panākto progresu šā uzdevuma veikšanā saskaņā ar prioritātēm, kas noteiktas Līgumā par Eiropas Savienību (LES 21. panta 2. punkts) un Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD 208. pants); atbalsta arī Komisijas ieceri panākt, lai jaunais konsenss attīstības jomā sekmētu Globālajā Eiropas Savienības ārpolitikas un drošības politikas stratēģijā noteikto ES ārējās darbības prioritāšu īstenošanu;

14. atbalsta Komisijas ieceri pastiprināt attīstības politikas koordināciju ar citām starptautiskā līmenī īstenotajām ES politikām tādās jomās kā, piemēram, humānā palīdzība, tirdzniecība, reģionālā integrācija, veselības aizsardzība, izglītība, enerģētika, zivsaimniecība, lauksaimniecība, vide, zinātne un tehnoloģija, migrācija, patvēruma un Eiropas kaimiņattiecību politika; tomēr uzsver, ka ar politiku koordinācijas līmeņa paaugstināšanu vien nepietiek, ir jāpaaugstina arī šo politiku un starptautiski apstiprinātu attīstības mērķu saskaņotības līmenis;

15. piekrīt Komisijai, ka efektīvai ES reakcijai jābūt vienotai un balstītai uz kopīgiem kritērijiem; tomēr uzsver, ka vienotībai jāpastāv ne tikai starp ES un tās dalībvalstīm, bet arī starp dalībvalstīm un reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kurām uzticēta daļa no IAM sasniegšanai nepieciešamajām pilnvarām;

16. atbalsta Komisijas ieceri attīstības jomā īstenoto Eiropas Savienības un tās dalībvalstu sadarbību balstīt uz tiesisku pieeju, kurā cilvēks ir attīstības centienu pilntiesīgs dalībnieks un saņēmējs; uzskata, ka šāda pieeja atbilst IAM un programmā 2030. gadam ietvertajam principam “neizmirst nevienu”, kas paredz, ka attīstības jomā panāktais progress nāk par labu mazāk aizsargātām sabiedrības grupām;

17. piekrīt Komisijai, kura uzsver, ka dzimumu līdztiesība ir nozīmīgs tiesiskās pieejas aspekts un tas jāņem vērā visās ES un tās dalībvalstu darbībās attīstības sadarbības, kā arī decentralizētas sadarbības jomā, un tas nozīmē ne tikai cīņu ar šajā jomā vērojamo nevienlīdzību, bet arī sieviešu tiesību, emancipācijas un izglītības pieejamības veicināšanu visos līmeņos;

Mūsu kopīgās prioritātes

18. uzskata, ka viens no ES un dalībvalstu attīstības politikas galvenajiem mērķiem ir atbalstīt valstis cīņā ar nabadzību, tostarp uzlabot sociālo pamatpakalpojumu kvalitāti un to pieejamību visiem iedzīvotājiem, kā tas paredzēts programmā 2030. gadam; tomēr norāda, ka lielu daļu šo pakalpojumu sniedz decentralizētas iestādes, un tādēļ ļoti svarīgs ir reģionālajām un vietējām pašvaldībām sniegtais atbalsts IAM īstenošanā;

19. piekrīt programmā 2030. gadam izvirzītajam mērķim veidot iekļaujošu sabiedrību, apkarojot nevienlīdzību un veicinot sociālo kohēziju; vienlaikus uzskata, ka decentralizētajām pārvaldes iestādēm ir svarīga nozīme nevienlīdzības pamatā esošās sociālās atstumtības un marginalizācijas apzināšanā un minēto problēmu risināšanā;

20. konstatē, ka ir svarīgi veidot miermīlīgu un labi pārvaldītu sabiedrību, izskaužot nedrošību un vardarbību un stiprinot iestāžu efektivitāti un pārredzamību; norāda uz nepieciešamību balstīt šo procesu uz iedzīvotājiem tuvāko teritoriju, atbalstot vietējo un reģionālo iestāžu pilnveidošanu, lai tādējādi sekmētu sabiedrības, kura apņēmusies sasniegt 2030. gadam izvirzītos ilgtspējīgas attīstības mērķus, demokrātiskās līdzdalības un uzraudzības mehānismu nostiprināšanos; tāpēc izglītošanai par globālo pilsoniskumu ir jāklūst par neatņemamu dimensiju politikās un stratēģijās, ko īsteno dažādas ieinteresētās personas un dalībnieki – gan valstiskie, gan nevalstiskie –, kuri iesaistījušies starptautiskajā attīstības sadarbības sistēmā;

21. piekrīt programmas 2030. gadam mērķim nodrošināt apstākļus vides ziņā ilgtspējīgiem attīstības procesiem, uzlabojot dabas resursu pārvaldību un apdraudēto ekosistēmu aizsardzību; vēlreiz uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīga nozīme šo politiku īstenošanā, tām cenšoties saskaņot ilgtspēju ar ekonomikas un sociālo progresu attiecīgajās kopienās; šis mērķis ir īpaši nozīmīgs attiecībā uz ilgtspējīgas attīstības 11. mērķi, kurā norādīta nepieciešamība “padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, pielāgoties spējīgas un ilgtspējīgas”;

22. uzskata, ka ir svarīgi palīdzēt valstīm virzīties uz iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, kas radītu pienācīgas kvalitātes nodarbinātību, kā tas paredzēts programmā 2030. gadam; norāda uz reģionālo un vietējo pašvaldību nozīmi šo procesu veicināšanā, veidojot ražošanas struktūru, kas balstīta uz konkrētu teritoriju, un dalībnieku, to skaitā mazo un vidējo vietējo uzņēmumu, partnerattiecības;

23. īsumā, norāda uz partnervalstu decentralizētas publiskās pārvaldes nozīmi programmas 2030. gadam faktiskā īstenošanā; uzsver, ka decentralizēta sadarbība var būt noderīga, lai šie dalībnieki pieredzi un prasmes varētu savstarpēji nodot tālāk; mudina jaunajā konsensā attīstības jomā atzīt un stimulēt šādas sadarbības iespējas;

Partnerattiecības: Eiropas Savienība kā Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošanas virzītājspēks

24. atzīst, ka, neraugoties uz to, ka katrai valstij pašai jābūt atbildīgai par savu attīstību, IAM varēs sasniegt tikai tad, ja tiks izveidota pasaules mēroga aliance, kurā iesaistītas visas valstis, daudzpusējās struktūras un pārējie sociālie dalībnieki un kurā tiktu īstenota sadarbība ar mērķi izstrādāt iekļaujošas un ilgtspējīgas stratēģijas, kā tas paredzēts programmā 2030. gadam; vienlaikus vēlreiz apstiprina, ka šajā sadarbībā jābūt iesaistītām arī reģionālajām un vietējām pašvaldībām, kuras nodrošinās prasmes un resursus savā darbības jomā;

25. uzsver, ka decentralizētai sadarbībai var būt svarīga nozīme tādu daudzpusēju partnerību veidošanā, kas virzītas uz pārmaiņu veicināšanu jaunattīstības valstīs, kā tas norādīts programmā 2030. gadam; jaunajā konsensā attīstības jomā jābūt atzītam šāda veida sadarbības ieguldījumam un tās papildināmībai ar citām iespējām;

26. uzsver, ka Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm būtu jāsekmē koordinācijas un uzdevumu sadalīšanas procesi un saskaņotība starp pasaules aliansē iesaistītajiem dalībniekiem; uzskata, ka šo mērķi varēs vieglāk sasniegt, ja ES un tās dalībvalstis stiprinās kopīgu plānošanu attīstības sadarbības jomā, balstoties uz kopīgu redzējumu, par kuru panākta vienošanās ar partnervalstīm; tomēr norāda, ka šajā dialoga un saskaņošanas procesā jāiesaista arī reģionālās un vietējās pašvaldības;

27. uzskata arī, ka šāda koordinācija jāīsteno ar konkrētām darbībām, uzsākot kopīgu indikatīvu programmu īstenošanu partnervalstīs; turklāt uzsver, ka ir svarīgi veikt, kad vien iespējams, kopīgas darbības valstu, reģionālajā un starptautiskajā līmenī, lai palielinātu Eiropas Savienības un tās dalībvalstu rīcības kopējo ietekmi; norāda, ka minēto programmu izstrādes un īstenošanas, kā arī uzraudzības un izvērtēšanas procesos jāiesaista arī decentralizētas sadarbības dalībnieki;

28. mudina partnervalstīs, ja iespējams, izmantot tādus sadarbības veidus kā tiešs budžeta atbalsts vai ES trasta fondi (*EU Trust Funds*), kas veicina koordināciju starp dalībniekiem un partnervalstīs resursus ļauj izmantot integrētāk un elastīgāk;

29. piekrīt Komisijai, ka programmas 2030. gadam mērķu īstenošanai ir lietderīgi plašā apjomā piesaistīt publiskā un privātā sektora, valstu un starptautiskos resursus, kā tas norādīts Akras rīcības programmā; uzskata, ka šajā nolūkā ir jāizmanto publiskā sektora resursi, lai attīstības mērķiem mobilizētu un piesaistītu privātā sektora resursus, izmantojot inovatīvus finanšu instrumentus un dažādus kombinētos finansēšanas modeļus (ziedojumu un aizdevumu apvienojumu); vērš uzmanību arī uz nepieciešamību pienācīgi garantēt, ka piesaistītie resursi i) paredzēti tieši attīstības mērķim, ii) atbilst partnervalsts prioritātēm un iii) nepārprotami papildina publiskā sektora resursus; iv) ir pakļauti efektīviem kontroles mehānismiem, ņemot vērā to izmantošanu/galamērķi, un pakāpeniski pārbaudīti attiecībā uz progresu paziņoto attīstības mērķu īstenošanā;

30. uzsver, ka ES un dalībvalstu sadarbībā attīstības jomā ir svarīgi IAM atbalstam organizēt, mobilizēt un iesaistīt pēc iespējas lielāku skaitu dalībnieku, tostarp vietējās un reģionālās pašvaldības, privāto sektoru, pilsonisko sabiedrību un akadēmiskās aprindas, jo katrs dalībnieks var sniegt ieguldījumu ar savām prasmēm, pieredzi un resursiem; norāda, ka decentralizēta sadarbība ir īpaši piemērota sadarbības forma, lai veicinātu un strukturētu šāda veida daudzpusējas partnerības, kas balstītas uz konkrētu teritoriju; mudina Komisiju un dalībvalstis sniegt atbalstu vietējām un reģionālajām publiskās pārvaldes iestādēm, lai tās savās politikās varētu iekļaut ilgtspējīgas attīstības mērķus; uzsver, ka decentralizēta sadarbība nodrošina labvēlīgu vidi globālā pilsoniskuma forumu veidošanai, lai pilsoņi varētu apspriest ilgtspējīgas attīstības mērķus, piedalīties publisko politiku īstenošanā šo mērķu sasniegšanai, kā arī uzraudzīt programmas 2030. gadam īstenošanu;

31. norāda, ka partnervalstu tehnisko un institucionālo spēju stiprināšanai ir svarīga nozīme, lai tās varētu uzsākt pāreju virzībā uz iekļaujošām un ilgtspējīgām attīstības stratēģijām, kā tas paredzēts programmā 2030. gadam; vērš uzmanību uz to, ka šajā procesā jābūt iesaistītām arī partnervalstu decentralizētajām pārvaldes iestādēm;

32. uzver, ka ES un tās dalībvalstu sadarbībā attīstības jomā resursi būtu jāpiešķir saskaņā ar skaidriem un pārredzamiem noteikumiem, ņemot vērā partnervalstu vajadzības, strukturālās nepilnības un spēju piesaistīt alternatīvus resursus; vienlaikus uzsver, ka resursu izmantošanai un pasākumu īstenošanai jābūt orientētai uz principa "neizmirst nevienu" ievērošanu;

33. norāda, ka saskaņā ar iepriekš minēto ES un tās dalībvalstu starptautiskās palīdzības visizdevīgākie komponenti prioritāri jāpiešķir valstīm ar viszemākajiem ienākumiem, jo īpaši vismazāk attīstītām valstīm (VAV), kā arī nestabilām valstīm vai valstīm pēckonflikta situācijā;

34. tomēr brīdina, ka lielas valstu grupas ar vidējiem ienākumiem saskaras ar nopietniem strukturāliem ierobežojumiem, būtiski atšķirīgu reālo iekšējo situāciju, nestabilām iestādēm un sadrumstalotu sabiedrību; attīstības sadarbība, tostarp finansiālā sadarbība, var būt noderīga, lai minētās valstis pārvarētu šos ierobežojumus un sekmētu ilgtspējīgas attīstības procesu, kas savukārt uzlabotu attiecīgās valsts spēju aktīvāk iesaistīties programmas 2030. gadam īstenošanā;

35. uzskata, ka sakārtota migrācija var darboties kā svira, kas veicina progresu gan izcelsmes valstī, gan galamērķa valstī, turklāt dot labumu pašiem migrantiem; uzskata, ka sakārtota migrācijas pārvaldība ir jāiekļauj attīstības veicināšanas darbības mērķos, lai nodrošinātu pienācīgus regulatīvos risinājumus un atbalstu migrantu cilvēktiesību aizstāvībai visā migrācijas laikā un galamērķa valstī, kā arī lai piedāvātu viņiem iespējas izcelsmes valstīs ar nolūku samazināt nekontrolētu migrācijas plūsmu radīto spiedienu;

36. konstatē, ka attīstības sadarbības instrumentu klāsts neaprobežojas vienīgi ar starptautisko palīdzību, bet tajā ietverti arī rīki, kuri (lai gan tos nevar izteikt skaitļos kā OAP) varētu radīt attīstības iespējas; uzskata, ka ES un tās dalībvalstu sadarbībā attīstības jomā ir aktīvi jāiekļauj šis instrumentu kopums un izmantotie avoti un instrumenti jāpielāgo apstākļiem

katrā konkrētajā partnervalstī, arī valstīs ar vidējiem ienākumiem;

37. atbalsta Komisijas priekšlikumu sākt īstenot vērīgu ārējo investīciju plānu, lai piesaistītu privātās investīcijas, stiprinātu tehnisko palīdzību vietējo iestāžu un uzņēmumu projektu pienācīgai izstrādei un radītu labvēlīgu uzņēmējdarbības vidi, pienācīgi ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību noteiktās teritoriālās attīstības prioritātes; uzskata, ka minētais plāns ir jāsaskaņo ar mērķiem, kas noteikti programmā 2030. gadam, un tam jāatvieglo vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalība šā plāna atbilstīgā īstenošanā;

38. piekrīt Komisijai, ka ir svarīgi atbalstīt reģionālās integrācijas shēmas nolūkā stiprināt iesaistīto valstu attīstības procesus un uzlabot reģionālo sabiedrisko labumu sniegšanu, lai tādējādi efektīvāk īstenotu programmu 2030. gadam; pieņem zināšanai kaimiņattiecību politikas pārskatīšanu atbilstīgi jaunajām prioritātēm, kas izvirzītas programmā 2030. gadam; vienlaikus uzsver, ka šīs politikas ietvaros ir jāstiprina reģionu sadarbība, izmantojot piemērotus atbalsta pasākumus;

Eiropas Savienības ietekmes palielināšana

39. uzsver nepieciešamību turpināt centienus uzlabot attīstības sadarbības efektivitāti, piemērojot Romas, Parīzes, Akras un Pusanas samītos panāktās vienošanās; vienlaikus uzskata, ka ir svarīgi atbalstīt institucionālo spēju attīstīšanu partnervalstīs, tostarp rosināt partnervalstu nacionālajos plānošanas dokumentos ņemt vērā arī būtiskākās vietējo un reģionālo pašvaldību prioritātes, lai centieni attīstības jomā būtu rezultatīvi un atspoguļotu visas konkrētās teritorijas un iedzīvotāju vajadzības;

40. atzīst, ka ar attīstības sadarbību vien nepietiks, lai finansētu pārmaiņas, kas prasītas programmā 2030. gadam; tāpēc uzskata, ka ES un dalībvalstīm sadarbība ir jāizmanto kā sviras mehānisms papildu resursu piesaistīšanai no citiem avotiem un kā katalizators, kas palīdz mainīt stimulus un veicināt pozitīvas pārmaiņas jaunattīstības valstīs;

41. atkārtoti norāda: ja ES valstis vēlas kļūt par uzticamu paraugu starptautiskajā līmenī, tām ir jāpilda savas saistības; tāpēc uzskata, ka valstīm jācenšas sasniegt mērķus, ko ES izvirzījusi saistībā ar starptautisko attīstības finansēšanas programmu; atbalsta arī to, ka valstīm jāpilda saistības, ko tās uzņemušas ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām, kā arī nolīgumiem par vides pasākumu finansēšanu;

42. apstiprina, ka sadarbība ir jāpielāgo instrumentiem un pasākumiem, kurus attīstības procesu veicināšanai starptautiskajā sistēmā izmanto papildus palīdzībai; šajā saistībā piekrīt, ka ir jāturpina ESAO iesāktais darbs, kura mērķis ir izstrādāt jaunu attīstības finansēšanas aprēķina metodi, tostarp radīt jēdzienu "kopējais oficiālais atbalsts ilgtspējīgai attīstībai" (*Total Official Support for Sustainable Development*);

43. atzīst, ka daudzām programmā 2030. gadam minētajām problēmām trūkst efektīvu tehnisku risinājumu un ir jāmeklē alternatīvi, uz radošumu balstīti risinājumi, jāveicina zinātība, tehnoloģiju un sociālā inovācija; uzskata, ka šajā jomā svarīga nozīme var būt decentralizētai sadarbībai, vietējā un reģionālajā līmenī uzkrāto pieredzi nododot tālāk;

44. konstatē, ka programma 2030. gadam nebūs īstenojama, ja netiks būtiski uzlabota politiku saskaņotība, ņemot vērā visu publiskā sektora politikas virzienu ietekmi uz attīstības mērķiem; turklāt uzsver, ka progress saskaņotības jomā jāpanāk gan publiskās rīcības jomās (horizontālā līmenī), gan arī dažādos pārvaldības līmeņos (vietējā, reģionālajā, valsts un ES līmenī), izmantojot visaptverošu pārvaldības pieeju (*Whole of Government*) īstermiņa, vidējā termiņa un ilgtermiņa publiskajās politikās un programmās;

45. norāda, ka visiem ES sadarbībā iesaistītajiem dalībniekiem ir jāpiedalās centienos palielināt pārredzamību attiecībā uz resursiem, ko katrs no tiem ir piesaistījis; uzskata, ka (ES, valsts, reģionālā un vietējā līmeņa) publiskās pārvaldes iestādēm ir jāuzņemas vadošā loma šajā darbā, jo tas ir līdzeklis, kā uzlabot pārskatatbildību un palīdzības sniegšanas kvalitāti;

46. uzskata, ka pārmaiņas veicinošo darbību piesaistīšana konkrētajai teritorijai apvienojumā ar attiecīgajā teritorijā esošo dalībnieku līdzdalību un decentralizētas sadarbības atbalstu, var būt labākais veids, kā veicināt piesātinātu un plašu pārejas procesu virzībā uz iekļaujošiem un ilgtspējīgiem attīstības modeļiem;

47. ņemot vērā iepriekš minēto, Reģionu komiteja vēlreiz piedāvā sniegt ieguldījumu Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošanā un zinātnības un pieredzes apmaiņā ar pārējām publiskās pārvaldes iestādēm un līdzīgām iestādēm jaunattīstības valstīs, izmantojot vietējo un reģionālo pašvaldību informācijas un diskusiju platformu (portālu) attīstības jautājumos, reizi divos gados rīkoto dialogu par decentralizētu sadarbību, Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu reģionālo un vietējo pašvaldību asamblejas (ARLEM) starptautiskos forumus un Austrumu partnerības valstu un ES valstu reģionālo un vietējo pašvaldību gadskārtējo konferenci (CORLEAP); Reģionu komiteja vēlas veicināt un koordinēt Eiropas Savienības vietējo un reģionālo iestāžu decentralizētu sadarbību ar kaimiņvalstu vietējām un reģionālajām iestādēm konkrētu iniciatīvu ietvaros, piemēram, Nikosijas iniciatīva Lībijai;

48. uzskata, ka ir svarīgi īstenot efektīvu komunikācijas politiku ilgtspējīgas attīstības jomā, lai veidotu uz informāciju balstītu izpratni par risināmajām problēmām un īstenojamām politikām un panāktu apzinātāku un aktīvāku sabiedrības atbalstu, uzskatot attīstības sadarbību un programmas 2030. gadam īstenošanas saistības par ieguldījumu nākotnē; ir jāveido Eiropas iedzīvotāju izpratne par attīstības sadarbības mērķu nozīmīgumu, informējot par šīs politikas radīto savstarpējo labumu, piemēram, reģionālās stabilitātes zonu izveidošanu; visbeidzot, uzskata, ka ir plaši jāinformē par darbībām, ko veic dažādi šajā procesā iesaistītie dalībnieki, tostarp vietējās un reģionālās pašvaldības, it īpaši tālāko reģionu pašvaldības, kuras jau gadiem ilgi veiksmīgi īsteno politikas sadarbībai ar kaimiņvalstīm;

Mūsu saistību īstenošanas uzraudzība

49. atbalsta ieceri, ka visi sadarbības dalībnieki savas pārskatu sniegšanas sistēmas un uzraudzības rādītājus pakāpeniski pielāgo programmas 2030. gadam saturam; atbalsta arī tādu kopīgu kopsavilkuma ziņojumu izstrādi, kuros tiktu sniegts pārskats par programmas 2030. gadam īstenošanā panākto progresu un kurus varētu iesniegt ANO Augsta līmeņa politiskajā forumā; aicina šo ziņojumu sagatavošanā aktīvi iesaistīt reģionālās un vietējās pašvaldības, lai tās ziņotu par darbībām, ko tās veikušas savas kompetences jomās un ar decentralizētas sadarbības palīdzību;

50. piekrīt, ka programmas 2030. gadam īstenošanas uzraudzības nolūkā ir jāuzlabo statistikas sistēmas; norāda, ka tās jāuzlabo arī saistībā ar reģionāla un vietēja rakstura informācijas sagatavošanu, tādējādi garantējot progresu visās jomās un visās teritorijās.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Efektīva ūdens resursu apsaimniekošanas sistēma: inovatīvu risinājumu pieeja”

(2017/C 207/09)

Ziņotājs: Cees Loggen (NL/ALDE), Ziemeļholandes provinces padomes loceklis**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. norāda, ka tīrs un pietiekamā apjomā pieejams ūdens – dzīvības avots – ir absolūti nepieciešams veselībai un labklājībai. Ūdens paver daudzas iespējas attīstībai, bet tas var arī būt bīstams. Plūdi, sausuma periodi un slikta ūdens kvalitāte apdraud mūsu dzīvību, veselību un labsajūtu;
2. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas 2000. gada Ūdens pamatdirektīvu, kas, papildināta ar specifiskākiem Eiropas tiesību aktiem⁽¹⁾, ir racionalizējusi lielu daļu spēkā esošo tiesību aktu. Turklāt ar tās palīdzību ir definēta pieeja ūdens apsaimniekošanai upju baseinu līmenī un noteikti tālejoši ilgtermiņa mērķi ūdens apsaimniekošanas jomā;
3. ir informēta par Eiropas Komisijas pašreizējo darbu, kurš saistīts ar šādiem Eiropas ūdens apsaimniekošanas politikas aspektiem:
 - a) Ūdens pamatdirektīvas (Direktīva 2000/60/EK) pārskatīšana 2019. gadā: Eiropas Parlamenta Izpētes dienesta pētījumā “Water Legislation – Cost of Non-Europe Report” (Tiesību akti ūdens apsaimniekošanas jomā. Ziņojums par Eiropas integrācijas trūkuma radītajām izmaksām) ir ietverts īstenošanas problēmu saraksts;
 - b) dažādi pasākumi, tostarp priekšlikums leģislatīvam aktam, kura mērķis ir attīstīt ūdens atkārtotu izmantošanu, kas ir būtiska ES rūpniecības ekoloģijas jomas sastāvdaļa. Ūdens atkārtotas izmantošanas veicināšanas iniciatīva ir viens no svarīgākajiem faktoriem rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku. Tādēļ ir vajadzīgs leģislatīvā akta priekšlikums par minimālajām kvalitātes prasībām ūdens atkārtotai izmantošanai, piemēram, irīgācijai un pazemes ūdeņu papildināšanai;
 - c) Dzeramā ūdens direktīvas (Direktīva 98/83/EK) paredzamā pārskatīšana 2017. gadā: apspriežu un priekšizpētes gaitā tika uzsvērta nepieciešamība uzlabot ES politiku dzeramā ūdens jomā saistībā ar cilvēktiesībām uz ūdeni un sanitāriju;
 - d) Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīvas (Direktīva 91/271/EEK) iespējamā pārskatīšana;
4. aicina pievērst uzmanību tam, ka lielākajā daļā dalībvalstu ūdens apsaimniekošana ir vietējo un reģionālo pašvaldību institucionāls un politisks pienākums un ir to kompetencē, un tāpēc tās īsteno lielāko daļu to Eiropas direktīvu, kuras attiecas uz ūdeni. Vietējās un reģionālās pašvaldības parasti ir arī atbildīgas par tām darbības jomām, kas ir svarīgas no ūdens ilgtspējīgas apsaimniekošanas viedokļa. To vidū jāmin telpiskā plānošana, infrastruktūra, mobilitātes politika, atļauju izsniegšana, lauksaimniecība un ainavu pārvaldība, ūdensapgāde un virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzība, pielāgošanās klimata pārmaiņām un aizsardzība pret plūdiem;
5. ņem vērā Padomes 2016. gada 17. oktobra secinājumus par ūdens resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu. Komiteja atbalsta Padomes secinājumus, ka ūdens ir galvenā prioritāte, un piekrīt atzinumam, ka uzdevumi, kas attiecas uz ūdens apsaimniekošanu dalībvalstīs, ir atšķirīgi un ka tādēļ pasākumu izvēlē ir vajadzīgs elastīgums; tostarp nepieciešams izveidot ūdens resursu pārvaldības infrastruktūru, lai panāktu labu ekoloģisko un ūdenstilpju stāvokli un nodrošinātu pieprasījumu;

⁽¹⁾ Gruntsūdeņu direktīva (2006), Vides kvalitātes standartu direktīva (2008), Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīva (1991), Nitrātu direktīva (1991), jaunā Peldvietu ūdens direktīva (2006), Dzeramā ūdens direktīva (1998), Plūdu direktīva (2007), Jūras stratēģijas pamatdirektīva (2008), kā arī divi Komisijas lēmumi (2005. un 2008. gads) par ekoloģisko stāvokli.

6. tāpēc norāda, ka ir svarīgi ievērot subsidiaritātes un proporcionālītātes principus. Piemēram, pasākumos, kas orientēti uz ūdens atkārtotu izmantošanu vai efektivitātes uzlabošanu no pieprasījuma viedokļa (ūdens taupīšana), valsts, reģionālajiem un vietējiem apstākļiem ir izšķiroša nozīme, jo ūdens resursu pieejamība ir atšķirīga. Tādēļ ir svarīgi, lai, pamatojoties uz ES satvaru, būtu iespējams šādus jautājumus izskatīt un noteikt vajadzīgos pasākumus valsts, reģionālajā un vietējā līmenī;
7. atzinīgi vērtē ļoti vērienīgo, nesaistošo "Pilsētu ūdens programmu 2030", kas izveidota 2016. gada februārī Leuverdenā konferencē "Pilsētas un ūdens", un mudina Eiropas pilsētas parakstīt to;
8. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas apņemšanos, 2017. gadā īstenojot aprites ekonomikas rīcības plānu, iesniegt priekšlikumu par minimālajām ūdens atkārtotas izmantošanas prasībām, kā arī par Dzeramā ūdens direktīvas⁽²⁾ pārskatīšanu (REFIT), nodrošinot, ka netiek radīta nesamērīga negatīva ietekme uz citām jomām, piemēram, lauksaimniecību;
9. uzsver, ka jāņem vērā reģionu atšķirības ūdens pieejamības jomā. Nevajadzētu izvirzīt prasību atkārtoti izmantot ūdeni, ja šādu prasību nevar pamatot. Būtībā ūdens atkārtota izmantošana var būt risinājums tādos reģionos, kur ūdens pieejamība rada problēmas;
10. šajā saistībā aicina Eiropas Komisiju, balstoties uz līdzsvarotu un konsekventu pieeju, nodrošināt, lai vienlaikus ar ūdens atkārtotu izmantošanu – kas būtu tikai kā ūdensapgādes papildu iespēja – tiktu uzlabota arī efektivitāte no pieprasījuma viedokļa un lai tiktu analizētas un ņemtas vērā ierobežotas ūdens pieejamības iespējamās sekas;
11. uzskata, ka ir svarīgi, lai vietējās un reģionālās pašvaldības ar šā pašiniciatīvas atzinuma starpniecību varētu paust ieteikumus ES ūdens resursu apsaimniekošanas tiesību aktu uzlabošanas nolūkā un vienmēr būtu aktīvi iesaistītas turpmākajā Eiropas ūdens resursu politikā;

Pašiniciatīvas atzinuma konteksts un tvērums

12. jau ir paudusi savu viedokli par jautājumiem, kas saistīti ar ūdens resursu pārvaldību. Šis pašiniciatīvas atzinums ir saistīts ar iepriekšējiem RK atzinumiem, piemēram:
- a) atzinumu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par Direktīvas 2000/60/EK un 2008/105/EK grozīšanu attiecībā uz prioritārajām vielām ūdens resursu politikas jomā", CdR 1120/2012⁽³⁾;
 - b) atzinumu "7. Vides rīcības programma", CdR 593/2013⁽⁴⁾;
 - c) atzinumu "Koncesijas līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana", CdR 100/2012⁽⁵⁾;
 - d) atzinumu "Reģionālo un vietējo pašvaldību loma ilgtspējīgas ūdens resursu apsaimniekošanas veicināšanā", CdR 5/2011⁽⁶⁾;
13. attiecībā uz klimata pārmaiņu ietekmi uz ūdens resursu apsaimniekošanu uzsver, ka jānodrošina ES, valstu, reģionālā un vietējā līmeņa politikas pasākumu saskaņotība un konsekvence ar pasākumiem saistībā ar ES stratēģiju par pielāgošanos klimata pārmaiņām, un šajā sakarā atsaucas uz atzinumu "Ceļā uz jaunu ES stratēģiju par pielāgošanos klimata pārmaiņām – izmantojot integrētu pieeju", CdR 2430/2016;
14. atzīst, ka ūdens resursu politika ir ļoti plaša joma, un uzskata, ka šajā pašiniciatīvas atzinumā uzmanība vērsta uz iekšējo ūdens resursu apsaimniekošanu, proti, ūdens kvalitāti, saldūdens nepietiekamību, kā arī aizsardzību pret plūdiem. Šis atzinums neattiecas uz jūras vai okeānu ūdens resursu aizsardzību un tādējādi arī uz Jūras stratēģijas pamatdirektīvu un direktīvu par jūras telpisko plānošanu, kas aplūktas iepriekšējos RK atzinumos;

Labas ūdens resursu apsaimniekošanas nozīme

15. aicina pievērst uzmanību tām lielajām problēmām, kas mūs sagaida ūdens apsaimniekošanas jomā, ņemot vērā klimata pārmaiņas un augsnes izmantošanas intensitātes pastiprināšanos:

⁽²⁾ Komisijas darba programma 2017. gadam, COM(2016) 710 final, I pielikums.

⁽³⁾ OV C 17, 19.1.2013., 91. lpp..

⁽⁴⁾ OV C 218, 30.7.2013., 53. lpp..

⁽⁵⁾ OV C 277, 13.9.2012., 74. lpp.

⁽⁶⁾ OV C 259, 2.9.2011., 13. lpp.

- a) īstermiņā arvien lielākas nokrišņu daudzuma svārstības palielina plūdu un sausuma risku. Ūdens temperatūras paaugstināšanās un mainīgās ekstrēmās parādības, tostarp ūdens līmeņa paaugstināšanās un sausums, ietekmē ūdens kvalitāti; tāpat arī izmaiņas ūdens kvalitātē un daudzumā ietekmē tā pieejamību un stabilitāti, kā arī pašreizējās infrastruktūras darbību un izmantošanu un pārvaldības metodes;
- b) vidējā termiņā: efektīvi ir jāsasniedz mērķi, kas noteikti ūdens kvalitātes jomā;
- c) ilgākā termiņā: galvenā problēma jūras ūdens līmeņa celšanās un ūdens (saldūdens) trūkums – abi šie faktori izraisīs dziļas ekonomiskas un sociālas sekas, piemēram, migrāciju no tām zonām, kuras applūdinās jūra un/vai kurās ūdens trūkuma dēļ vairs nav pieejami saldūdens resursi; tāpat prognozētās nokrišņu daudzuma un temperatūras izmaiņas var ietekmēt plūdu biežumu, kas rada būtiskas sekas sociālajā, ekonomikas un veselības jomā;

16. uzsver ūdenssaimniecības nozares lielo ekonomisko vērtību un labas ūdens apsaimniekošanas saimniecisko nozīmi. Šajā saistībā vēlas minēt dažus piemērus:

- a) mūsu sabiedrība lielā mērā ir atkarīga no globālās ūdensapgādes, ūdens attīrīšanas un sadales, kas garantē pārtiku, sanitāriju, veselību un labsajūtu. No pasaules ekonomikas kopējās vērtības, kuras apmērs ir aptuveni EUR 70 000 triljoni, aptuveni EUR 63 000 miljardi ir tieši atkarīgi no ūdens ⁽⁷⁾;
- b) saskaņā ar jaunāko ANO ziņojumu vairāk nekā miljards darbvietu, proti, vairāk nekā 40 % no darbvietu kopskaita pasaulē ir lielā mērā atkarīgas no ūdens resursiem un vēl miljards darbvietu ir daļēji atkarīgas no ūdens resursiem. Respektīvi, aptuveni 80 % darbvietu visā pasaulē ir atkarīgas no piekļuves ūdensapgādei ⁽⁸⁾;
- c) Eiropas ūdenssaimniecības nozari veido aptuveni 9 000 aktīvu mazo un vidējo uzņēmumu, un tā nodrošina 600 000 tiešo darbvietu tikai ūdensapgādes uzņēmumos vien ⁽⁹⁾;
- d) kopējā aplēstā bruto pievienotā vērtība (BPV), ko rada ar sanitāriju un ūdensapgādes pakalpojumiem saistītā nozare, 2010. gadā sasniedza EUR 44 miljardus un radīja aptuveni 500 000 darbvietu ⁽¹⁰⁾;
- e) pēdējos 15 gados plūdi ir radījuši vismaz EUR 25 miljardus lielus apdrošinātos zaudējumus, neskaitot neapdrošinātās izmaksas. 2014. gadā vien aplēsti zaudējumi gandrīz EUR 5 miljardu apmērā. Prognozes liecina, ka līdz 2050. gadam šī ikgadējā summa pieaugs četrkārsā apmērā ⁽¹¹⁾;

Cita veida politikas nepieciešamība

17. Uzskata: tā kā vēl ir lielas neskaidrības par turpmāko ar ūdeni saistīto problēmu apmēru un ietekmi un arī tiesiskais regulējums ir atšķirīgs, politikas, kas balstīta uz "pamatshēmu", izstrādi var uzskatīt par labu sākumpunktu, lai uzlabotu dažādu iestāžu attiecības un izpētītu jaunas inovatīvas pieejas tādas politikas veidošanai, kas nodrošinātu dažādu nozaru sadarbību, meklējot sinerģijas un novēršot konfliktus. Ir jāisteno t. s. "adaptīvā politika". Šajā tabulā sniegts pārskats par dažādām iespējām:

		Standarti un vērtības	
		kopējas	atšķirīgas
Zināšanas	konsenss	Plānotā politika	Standartu apspriešana
	domstarpības	Zināšanu apspriešana	Adaptīva politika

⁽⁷⁾ WssTP Water Vision 2030 "The Value of Water: Towards a Future proof model for a European water-smart society", October 2016. <http://wsstp.eu/publications/>

⁽⁸⁾ ANO ziņojums par ūdens resursu apsaimniekošanu pasaulē 2016. gadā.

⁽⁹⁾ COM(2012) 216 final.

⁽¹⁰⁾ Eurostat (2013) dati COM(2014) 363 final.

⁽¹¹⁾ "Multi-hazard assessment in Europe under climate change" (Giovanni Forzieri e.a., *Climatic Change*, 2016. gada jūlijs, 137. sējums, Nr. 1, 105.–119. lpp.).

18. aicina Eiropas Komisiju saistībā ar paredzēto Dzeramā ūdens direktīvas pārskatīšanu, ūdens atkārtotas izmantošanas pasākumiem, Komunālo notekūdeņu direktīvas iespējamo pārskatīšanu un visbeidzot Ūdens pamatdirektīvas pārskatīšanu noteikt, kādas ir iespējas ūdens resursu politikas jomā īstenot adaptīvu politiku. Šajā izpētes darbā vajadzētu koncentrēties uz galvenajiem šādas politikas nosacījumiem, respektīvi: tvērumu, informācijas apmaiņu, elastību un diferencēšanu mērķu un ieguldāmā darba ziņā, kā arī inovāciju. Pētot iespējas īstenot jaunu politiku, Komisijai būtu jāapspriežas ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, lai nodrošinātu, ka visi turpmākie priekšlikumi ir vietējo un reģionālo pašvaldību interesēs un ar tiem atbalsta, nevis ierobežo vietējo un reģionālo pašvaldību pilnvaras;

Visaptveroša politika

19. aicina Eiropas Komisiju pārveidot ūdens resursu politiku, kas pašlaik ir galvenokārt nozares politika, par visaptverošu politiku, un tāpēc mudina Eiropas Komisiju gādāt, lai ūdens apsaimniekošana kā horizontāls elements tiktu iekļauta citās ar šo resursu cieši saistītās politikas jomās, piemēram, pārtikā, enerģētikā, lauksaimniecībā, zivsaimniecībā, tūrismā, vidē utt.;

20. uzskata, ka piesardzības principam un "piesārņotājs maksā" principam arī turpmāk ir jābūt ūdens resursu politikas pamatā. Tomēr, piemērojot diferencētu pieeju, visām iespējām būtu jāpaliek atvērtām, lai būtu iespējams nonākt līdz visefektīvākajiem un visiedarbīgākajiem risinājumiem, izņēmuma gadījumos pieļaujot arī atkāpes no minēto pamatprincipu ievērošanas. Šie risinājumi būs jāīsteno, balstoties uz inovatīvām, speciālām un vides aspektā ilgtspējīgām zinātniskām pieejām;

21. šajā saistībā aicina pievērst uzmanību tam, ka enerģija un/vai enerģijas izmaksas var būtiski apgrūtināt ūdens trūkuma novēršanas nolūkā īstenotu inovāciju un tādu oriģinālu risinājumu izmantošanu kā, piemēram, ūdens transportēšana uz sausuma skartajiem reģioniem vai uz atsāļošanas iekārtām, un uzsver, ka, izstrādājot ES politiku, ir jāņem vērā atjaunojamo energoresursu izmantošana šajā kontekstā, tāpat kā paša ūdens potenciāls enerģijas ražošanā;

22. aicina pievērst uzmanību pieaugošai tādu medikamentu izmantošanai kā, piemēram, antibiotikas, kuru galvenās aktīvās vielas caur kanalizāciju nonāk virszemes ūdeņos. Šā iemesla dēļ dzeramā ūdens sagatavošanā no virszemes ūdeņiem ir jāiegulda daudz lielāks darbs, turklāt tas var būt arī par iemeslu lielākam antibiotiku rezistences riskam. Lai šo problēmu atrisinātu, ir vajadzīga pieeja, kas virzīta uz zāļu atliekvielu difūzajiem avotiem, proti, zāļu pārpalikumiem un zāļu atliekām, ko satur urīns un feces;

23. mudina dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības iekļaut zaļās infrastruktūras koncepcijas un dabīgās ūdensaiztures pasākumus kā papildinājumu vai alternatīvu tradicionālajiem pelēkajiem strukturālajiem pasākumiem (piemēram, samazināt hidromorfoloģisko slodzi upju baseinos) savā ūdens resursu politikā, savās darbības programmās, ko finansē no ESI fondiem (piemēram, mitrāju un mežu atjaunošana), vai pilsētplānošanā (piemēram, lietus ūdens savākšana (atkārtotai izmantošanai) vai palielināt ūdensaiztures spēju, lai samazinātu plūdu ietekmi);

24. vērš uzmanību uz nepieciešamību uzlabot ūdens resursu apsaimniekošanu, palīdzot aizsargāt tīra ūdens apgādi dabas katastrofu gadījumā ⁽¹²⁾;

25. mudina vietējās un reģionālās pašvaldības sadarbībā ar apdrošināšanas sabiedrībām un valsts valdību rūpēties, lai visām plūdu apdraudētajām majsaimniecībām, saimniecībām un uzņēmumiem būtu pieejama apdrošināšana par pieņemamu cenu. Jāturpina strādāt arī pie tā, lai varētu garantēt, ka visas ieinteresētās personas apzinās: noturības veidošana ir efektīvākais veids, kā līdz minimumam samazināt draudus un dabas katastrofu radītās ilgtermiņa izmaksas;

Informācijas apmaiņa starp politisko lēmumu pieņēmējiem un īstenošanas instancēm

26. norāda, kā dažādu politikas nostādņu mērķi kā tādi ir pieņemami ("plānotā politika"), taču nepieciešamie pasākumi, tos īstenojot, bieži vien izrādās pretrunīgi. Komiteja aicina pievērst uzmanību tam, ka reģioniem un pilsētām, kurās notiek īstenošana, bieži vien jārod līdzsvars starp šāda veida konfliktējošiem pasākumiem;

27. aicina Eiropas Komisiju pastiprināt informācijas apmaiņu starp vietējām un reģionālajām pašvaldībām, kas īsteno ūdens resursu politiku, un politisko lēmumu pieņēmējiem Briselē un šādu informāciju, piemēram, par pretrunīgajiem mērķiem integrēt savā jaunajā politikā vai savas politikas izmaiņās;

⁽¹²⁾ CdR 2646/2014.

Spēkā esošo tiesību aktu pārskatīšana un īstenošana

28. sagaida, ka, veicot Dzeramā ūdens direktīvas plānoto pārskatīšanu, tiks uzlabotas uzraudzības sistēmas un analīzes parametri, iedzīvotājiem tiks nodrošināta labāka piekļuve informācijai par dzeramā ūdens kvalitāti, risinātas noplūdes problēmas, izstrādāts tiesiskais regulējums mazām vai individuālām dzeramā ūdens apgādes sistēmām, ierosināti risinājumi problēmām, ko rada materiālu saskare ar dzeramo ūdeni, kā arī aktualizētas esošās atkāpes no tiesību aktiem;

29. mudina Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīvas turpmākā pārskatīšanā īpaši tiekties uz uzraudzības, ziņošanas un datu publiskošanas uzlabošanu un stingri iesaka ņemt vērā saiknes ar aprites ekonomiku un resursu efektīvāku izmantošanu ES; attiecībā uz ziņošanu dalībvalstis būtu jāatslogo vismaz tiktāl, ciktāl tās jau ir izpildījušas savus pienākumus;

30. atzinīgi vērtē jauno pieeju, pēc kuras Eiropas Komisija vērtē "attālumu līdz izpildei", orientējoties uz atlikušajiem trūkumiem gadījumos, kad notekūdeņi faktiski tiek pareizi savākti, sapludināti un attīrīti, un oficiālo atbilstības novērtējumu papildina ar juridiskām saistībām, kas izriet no Komunālo notekūdeņu attīrīšanas direktīvas (UWWTD); ir gandarīta, ka savā astotajā UWWTD īstenošanas ziņojumā Eiropas Komisija pirmo reizi ir apstrādājusi un iekļāvusi reģionālā līmeņa rezultātus, un aicina Eiropas Komisiju saglabāt gan nostādni "attālums līdz izpildei", gan reģionālo pieeju, kā arī tās pilnveidot sadarbībā ar vietējiem un reģionālajiem dalībniekiem;

31. aicina Eiropas Komisiju, dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības mazināt ūdens trūkumu un vēl vairāk palielināt ūdens izmantošanas efektivitāti, jo īpaši:

- a) par prioritāti skaidri noteikt ūdens pieprasījuma pārvaldību, kā arī ūdens izmantošanas efektivitāti apūdeņošanas, ēku ūdensapgādes un enerģētikas nozarē;
- b) novērst ūdens resursu pārmērīgu izmantošanu, pārskatot atļaujas vai nodrošinot labāku īstenošanu saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu;
- c) pasākumi pēc iespējas agrākā produktu politikas posmā, tai skaitā turpmāki tiesību akti, ar ko Ekodizaina direktīvā paredzētajos darba plānos palielina ūdens izmantošanas efektivitāti iekārtās;
- d) turpmāks atbalsts ūdens mērierīču lietošanai visās nozarēs un attiecībā uz visiem lietotājiem;
- e) novērst ūdens zudumus noplūdes rezultātā, sekmējot ieguldījumus infrastruktūrā, kurus finansē arī ar atbilstīgām ūdens cenām un piemērotiem izpildes pasākumiem;

Elastība un mērķu diferenciacija

32. konstatē spriedzi starp ūdens kvalitātes un kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) mērķiem un aicina Komisiju censties labāk saskaņot šīs abas jomas. Eiropas Savienībai būtu jāvairās pastiprināt šādas pretrunas un ar tām saistīto administratīvo slogu, ko rada pienākums īstenot potenciāli konfliktējošus tiesību aktus, bet drīzāk vajadzētu meklēt pēc iespējas efektīvākus, rentablākus un savstarpēji pastiprinošus kompromisus;

33. uzskata, ka Ūdens pamatdirektīvā vajadzētu iekļaut 1991. gada 12. decembra Direktīvu 91/676/CEE attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti, lai tādējādi standartizētu pasākumus, ar kuriem paredzēts panākt ūdenstilpju labu stāvokli un pienācīgu dzeramā ūdens kvalitāti;

34. aicina Eiropas Komisiju izskatīt, kādas ir iespējas palielināt ūdens resursu politikas elastību un diferenciaciju. Elastība ir nepieciešama, ņemot vērā neskaidrību par turpmākajām ar ūdeni saistītajām problēmām. Šā iemesla dēļ ūdens resursu politikai – gan tās mērķiem, gan pieejai – būs jārod līdzsvars starp, no vienas puses, nepieciešamo juridisko noteiktību, lai būtu iespējama ilgtermiņa plānošana un daudzgadīgi, ar lielām izmaksām saistīti ieguldījumi, un, no otras puses, vajadzību nepieciešamības gadījumā pielāgoties jauniem apstākļiem. Tāpēc ir vajadzīga mērķu diferenciacija atkarībā no laika un vietas ar mērķi paaugstināt pasākumu efektivitāti un palielināt atbildību⁽¹³⁾, nepazeminot prasības.

⁽¹³⁾ Piemēram, daudz efektīvāk ir pasākumus plūdu novēršanai un ūdens kvalitātes uzlabošanai upes baseinā veikt augštecē, nevis lejtecē. Tomēr skaidrs, ka lejtecē esošajiem reģioniem būtu jāpiedalās augštecē veiktajos pasākumos.

35. aicina Eiropas Komisiju Ūdens pamatdirektīvā paredzētās uzraudzības nolūkā noteikt nevis klases pazemināšanas faktoru (*one out, all out*), bet definēt citu principu. Tāda faktora princips, kas izraisa klases pazemināšanu, rada priekšstatu, ka situācija ir sliktāka nekā reālais ekoloģiskais un ķīmiskais stāvoklis, turklāt, to piemērojot, netiek ņemts vērā ūdens kvalitātes uzlabošanā jau ieguldītais darbs. Lai nodrošinātu līdzdalību nepieciešamajos pasākumos, jāizstrādā tāds pārraudzības instruments, ar ko tiktu ņemti vērā attiecīgajā dalībvalstī jau gūtie panākumi;

Pētniecība un inovācija

36. ir pārliecināta, ka līdztekus inovācijai politikā izšķiroša nozīme ir tehniskai inovācijai, kas vērsta uz pašreizējo un nākotnes problēmu risināšanu ūdens resursu jomā ⁽¹⁴⁾. Lai atbalstītu šādu inovāciju, Komiteja uzsver ieguvumus, ko var dot ES līmeņa Eiropas ūdens inovācijas pasākumu programma, kuras mērķis būtu ilgtspējīga, uz ūdens aprites ciklu orientēta, gudra sabiedrība. Šāda sistēma palīdzētu iedrošināt dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības ar Eiropas Komisijas atbalstu piemērot inovatīvas sistēmiskas pieejas un dibināt un veidot vai sekmēt inovācijas projektu partnerības ūdens resursu jomā. Lai gan pašreizējās zināšanu platformas un inovācijas finansēšanas iespējas tiek attīstītas, nostiprinātas un paplašinātas, Komiteja konstatē, ka inovatīvu risinājumu ieviešanai ir divi šķēršļi. Tādēļ Komiteja aicina Eiropas Komisiju:

- a) vēl vairāk samazināt administratīvo slodzi, kas apgrūtina piekļuvi Eiropas inovācijas fondiem, sadarbojoties un veicot ieguldījumus ar mērķi izvairīties no lielām ilgtermiņa problēmām ūdens apsaimniekošanas jomā visā ES. Īpaša uzmanība jāvelta pretrunīgajiem tiesību aktiem valsts atbalsta jomā, kā arī grūtībām, ar ko uzņēmumi saskaras, tiecoties piekļūt inovācijas fondiem;
- b) izskatīt zināmas elastības iespējas paredzēšanu tajos gadījumos, kad ierobežojumi citās politikas jomās apgrūtina inovatīvo risinājumu īstenošanu;

Secinājumi

37. Ūdens apsaimniekošana ir kapitālietilpīga politikas joma, kurā ir nepieciešamas būtiskas investīcijas, kas turpmāk tikai palielināsies. Paplašinot perspektīvu, kādā tiek definētas problēmas un iespējamie risinājumi, un uzlabojot saistīto politikas jomu (piemēram, lauksaimniecības, enerģētikas un veselības aizsardzības) integrāciju, kā tas jau ierosināts spēkā esošajā regulējumā, rodas iespēja samazināt investīciju aizplūšanas risku, pavērt jaunas iespējas un radīt inovāciju veicinošus apstākļus. Svarīgi ir lēmumus pieņemt pārdomāti, ņemot vērā to, ko vēlamies aizsargāt, un vienlaikus ir jānodrošina pietiekama rīcības brīvība, lai varētu risināt nākotnē gaidāmās problēmas, kas ir precīzi jānosaka, jo runa ir par **dzīvībai svarīga resursa apsaimniekošanu** (*"Manage the source of life"*).

Brisele, 2017. gada 9. februārī

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Markku MARKKULA

⁽¹⁴⁾ Piemēram, pēc otrreizējas attīrīšanas notekūdeņi kļūst par piemērotu avotu dzeramā ūdens ražošanai, īpaši salīdzinājumā ar atsāļošanu. Tomēr ir jāiegūst sabiedrības atbalsts.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ceļā uz jaunu pielāgošanās klimata pārmaiņām ES stratēģiju – integrēta pieeja”

(2017/C 207/10)

Ziņotāja: Sirpa Hertell (FI/PPE), Espo pilsētas domes deputāte**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

REĢIONU KOMITEJA

1. uzsver, ka daudzi no tās sākotnējiem ieteikumiem par ES pielāgošanās stratēģiju (CoR 3752/2013) joprojām ir spēkā un būtu jāņem vērā saistībā ar šo atzinumu; īpaši vērš uzmanību uz ieteikumu pielāgošanās stratēģiju tiešāk saistīt ar klimatzinātnes koncepciju un ieteikumu turpināt attīstīt koncepciju/novērtējumus par dažādu teritoriju neaizsargātību, uz priekšlikumu vairāk uzvērt pielāgošanās risinājumus, kas balstīti uz zaļo infrastruktūru un bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu apsvērumiem; vērš uzmanību arī uz brīdinājumu, ka var būt nepieciešams izstrādāt arī scenārijus par pielāgošanos temperatūras pieaugumam, kurš pārsniedz 2 grādus, ja globālie centieni īstenot Parīzes nolīgumu nebūs sekmīgi;

2. atzīst, ka noris darbs pie visām astoņām darbībām, kas paredzētas pielāgošanās klimata pārmaiņām ES stratēģijā (SACC), un ir redzami pirmie rezultāti (piemēram, 75 % ES dalībvalstu pieņemtas valsts pielāgošanās stratēģijas, sākusies iniciatīvas *Mayors Adapt*, kas tagad integrēta Pilsētas mēru paktā, īstenošana), un tādēļ ar interesi gaida Eiropas Komisijas veiktu minētās stratēģijas novērtēšanu un pārskatīšanu. Uzsver, ka tas ir nepārtraukts process, kurā arī dalībvalstīm vajadzētu pastāvīgi atjaunināt savas stratēģijas, tās pielāgojot attīstībā esošajai zināšanu bāzei un attiecīgajiem tiesiskajiem nosacījumiem un starptautiskajiem nolīgumiem;

A. PĀRVALDĪŠANA**Stiprināt daudzlīmeņu pārvaldības sistēmu**

3. atzīst, ka Komisijai un dalībvalstīm ir galvenā loma politikas un tiesiskā regulējuma noteikšanā, bet tieši vietējās un reģionālās pašvaldības ir pirmās, kam ar konkrētiem pielāgošanās pasākumiem jāmazina savu teritoriju neaizsargātība pret dažādo klimata pārmaiņu ietekmi; tāpēc uzsver labi funkcionējošas daudzlīmeņu pārvaldības izšķirīgo nozīmi;

4. aicina Eiropas Komisiju veicināt ciešāku sadarbību starp dažādajiem pārvaldes līmeņiem (ES, dalībvalstu, reģionālajām un vietējām pārvaldes iestādēm), lai saskaņotu prioritātes, līdz minimumam samazinātu pretrunīgu vai paralēlu un nesavienotu procesu norisi, maksimāli palielinātu ES un valstu līmenī un arī reģionālā un vietējā līmenī izstrādātu stratēģiju un plānu sinerģiju – un tādējādi nodrošinātu lielāku politikas saskaņību, kā arī koordinētu un papildinošu rīcību;

5. atbalsta tādas ES iniciatīvas kā Pilsētas mēru pakts klimata un enerģētikas jomā un jaunās ES pilsētprogrammas partnerības, kas sekmē koordinētu daudzlīmeņu pārvaldības sistēmu un sadarbības platformu izveidi. Būtu jāapsver to nozīme pārdomās par pilsētu un reģionu vajadzībām un sadarbības uzlabošanu. RK pauž cerību, ka pilsētprogrammas ietvaros laikus tiks izveidota partnerība saistībā ar tematisko prioritāti “pielāgošanās klimata pārmaiņām”, ietverot tās ekonomisko, sociālo un vides dimensiju;

6. tāpēc uzsver, ka pilsētām un reģioniem vairāk jāiesaistās valstu pielāgošanās stratēģiju un plānu sagatavošanā un īstenošanā. Komiteja tādēļ rosina ES dalībvalstis izveidot atbilstošas institucionālas struktūras vai platformas, kas, ņemot vērā dalībvalstu īpatnības, veicinātu nepārtrauktu konsultēšanos un ciešāku sadarbību (piemēram, darba grupās), un lūdz Eiropas Komisiju atbalstīt un sekmēt šādu attīstību;

7. uzskata, ka, pārskatot SACC, labāk jāatspoguļo reģionu būtiskā nozīme (piemēram, tam veltītā īpašā sadaļā) un vairāk jāatbalsta to centieni. Reģioniem pielāgošanās procesā vajadzētu būt koordinatoriem/starptautiskajiem, nodrošinot, ka dalībvalstu noteiktās prioritātes atbilst vietējā līmenī izteiktajām vajadzībām un cerībām un otrādi. Tie var būt arī

katalizatori, atbalstot vietējo pašvaldību centienus stiprināt savu noturību pret klimata pārmaiņu un katastrofu radīto apdraudējumu, veidot savas spējas un izmantot pieejamo finansējumu – kā to pierāda reģioni, kas Pilsētas mēru paktā jau iesaistījušies kā “koordinatori”. RK aicina Eiropas Komisiju vairāk atzīt ne tikai vietējo, bet arī reģionālo pašvaldību uzņemto atbildību un veiktos pasākumus Pilsētas mēru pakta iniciatīvas ietvaros (piemēram, līdzīgi, kā tas tiek darīts iniciatīvā *Regions Adapt*);

8. uzsver, ka dažās dalībvalstīs vietējās un reģionālās pašvaldības normatīvā regulējuma trūkumu uztver kā šķērslī darbībai. Tāpēc tās atzinīgi vērtētu skaidrākas ES un dalībvalstu noteiktās pilnvaras rīkoties pielāgošanās jomā. Attiecībā uz valsts līmeni RK atzinīgi vērtē dažu dalībvalstu nesenos centienus pielāgošanās apsvērumus integrēt specifiskos tiesību aktos (piemēram, pēc Ūdens pamatdirektīvas un Plūdu direktīvas pieņemšanas);

9. aicina Eiropas Komisiju apzināt, cik daudzām vietējām un reģionālajām pašvaldībām Eiropas Savienībā un katrā dalībvalstī ir pielāgošanās stratēģija vai plāns. Pamatojoties uz to, Eiropas Komisija sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām varētu ierosināt ES mēroga un valstu mērķus, lai palīdzētu tālāk attīstīt vietējā un reģionālā līmeņa pielāgošanās stratēģijas/plānus, ko īsteno vietējās un reģionālās pašvaldības;

B. LĪDZDALĪBA un VADĪBA

Stiprināt daudzpusēju ieinteresēto personu iesaisti un pārvarēt “ierobežotu domāšanu”

10. uzsver, ka papildus labi funkcionējošai daudzlīmeņu pārvaldības sistēmai SACC pārskatīšanā vairāk jāuzsver vajadzība iesaistīt daudzās ieinteresētās puses un pārnozaru (nevis ierobežota) pieeja ar mērķi panākt efektīvāku un integrētu vietējā līmeņa rīcību pielāgošanās klimata pārmaiņām jomā. Pārskatītajā stratēģijā varētu iekļaut dažus konkrētus piemērus (vai uz tiem norādīt), kas apliecina kopējas rīcības, kura virzīta uz kopējiem risinājumiem reģionālā/vietējā līmenī, priekšrocības salīdzinājumā ar atsevišķu rīcību. Šāda līdzdalības pieeja būtu sevišķi jāveicina un jāatbalsta, izmantojot arī ES finansētus projektus (piemēram, turpmākajos programmu *LIFE* un “Apvārsnis 2020” uzaicinājumos);

11. uzsver, ka ir svarīgi rūpīgi izpētīt veiksmes faktoros un šķēršļus, kas saistīti ar dažādiem sadarbības veidiem starp zinātniekiem, praktiķiem un politikas veidotājiem vietējā/reģionālā līmenī. Izmantojot iegūto informāciju, vajadzētu izstrādāt praktiskus ieteikumus, pamatojoties uz konkrētiem partnerattiecību (daudzu ieinteresēto personu/publiskā un privātā sektora) piemēriem. Tos vajadzētu plaši izplatīt, piemēram, izmantojot Pielāgošanās klimata pārmaiņām Eiropas platformu (*Climate-ADAPT*);

12. atgādina, ka, izmantojot visus iespējamus saziņas kanālus, ir jāvairo izpratne par vajadzību veikt integrētus pielāgošanās un pārmaiņu ierobežošanas pasākumus, lai panāktu iespējami lielāku sinerģiju starp abiem minētajiem klimata politikas virzieniem un novērstu “nepareizu pielāgošanos”. Tāpēc komiteja aicina Eiropas Komisiju, veicot pārskatīšanu, izpētīt inovatīvus mehānismus, kas ļautu uzlabot informētību, palielināt izpratni vietējo un reģionālo dalībnieku (tostarp iedzīvotāju un uzņēmumu) vidū un veicināt attieksmes maiņu;

Ieguldīt spēju vairošanā un zināšanu apmaiņā

13. uzsver, ka liela nozīme ir turpmākai spēju veidošanai un zināšanu trūkuma problēmas risināšanai pilsētās un reģionos, un uzskata, ka labs pamats tam ir portāls *Climate-ADAPT* un ar to saistītais pilsētu pielāgošanās atbalsta instruments (*Urban Adaptation Support Tool*). Minētais instruments tomēr pastāvīgi jānostiprina un jāpapildina, vairāk jāpopularizē un labāk jāsaista ar Pilsētas mēru pakta platformu, kā arī tas jāpadara lietotājdraudzīgāks. RK aicina Komisiju apspriesties ar pilsētām un reģioniem un kopīgi noteikt, kā *Climate-ADAPT* portālu pielāgot, lai tas, cik vien iespējams, labi atbilstu viņu vajadzībām, kā arī nolemt, vai šis instruments būtu jāiekļauj Pilsētas mēru pakta tīmekļa vietnē;

14. uzsver, ka jāturpina apkopot labākās prakses piemērus, kas pārbaudīti uz vietas. Pilsētās un reģionos apzinātie labas prakses piemēri būtu jāglabā vienā, publiski pieejamā un vienkārši atrodamā repozitorijā (piemēram, *Climate-ADAPT* portālā un/vai kritēriju katalogā (*catalogue of Benchmarks*) Pilsētas mēru pakta tīmekļa vietnē), lai veicinātu dalībnieku pieredzes apmaiņu. It īpaši šādai datubāzei vajadzētu būt veidota tā, lai varētu atrast piemērus, kuru pamatā ir līdzīgi apstākļi (piemēram, apdraudējumi klimata apstākļu dēļ, apdzīvotības blīvums) vai līdzīgas ģeogrāfiskas īpatnības (tādas kā atrašanās vieta pie kalniem, upes vai jūras). RK var palīdzēt apzināt veiksmīgas reģionālās prakses piemērus un mobilizēt

priekšgājējus reģionus, sākotnēji balstoties uz darbu, kuru veikusi ENVE komisija un RK grupa "Pilsētas mēru pakta vēstnieki" un kurš būtu jāpaplašina un jāpopularizē;

15. uzsver, ka zināšanu nodošana ir jāveicina arī pilsētu sadarbības ietvaros. Piemēroti līdzinieku sadarbības un pieredzes nodošanas pasākumi Eiropas Komisijai būtu jāapzina, jāsekmē un pienācīgi jāfinansē. Pilsētas mēru pakta iniciatīvas ietvaros jau ierosinātās partnerības programmas ir izrādījušās sekmīgas un vērtīgas, tāpēc nākotnē tās var atkārtot un paplašināt (piemēram, ik gadu aicinot iesniegt pieteikumus);

16. mudina Eiropas Komisiju konsolidēt centienus radīt labvēlīgu vidi spēju veidošanai pilsētās un reģionos. Lielais skaits ES iniciatīvu, instrumentu un programmu, kas jau piedāvā dažādas spēju veidošanas iespējas pilsētām un reģioniem (darbseminārus, seminārus tīmeklī, vadlīnijas), patlaban lietotājiem rada neskaidrības;

17. lai gan tiek veikti daži pasākumi, īpaši ES pilsētprogrammas ietvaros nesēn izveidojot jauno "vienas pieturas aģentūras" portālu, Komisijai būtu jāprecizē dažādu pakalpojumu, kas pilsētām un reģioniem tiek piedāvāti ar pielāgošanos saistītās jomās, īpatnības un arī to savstarpējā papildināmība un jāaņem aizpildīt šādas apzināšanas un apkopošanas gaitā atklātos robus zināšanās. Šajā procesā RK aicina Komisiju:

- a) cik vien iespējams labi izmantot tās galveno ES pielāgošanās iniciatīvu pilsētām un reģioniem, proti, Pilsētas mēru pakta klimata un enerģētikas jomā, un to padarīt par svarīgāko pamatiniciatīvu vietējā līmeņa rīcībai klimata jomā;
- b) pielāgošanās apsvērumus turpināt integrēt citās pašreizējās ES iniciatīvās ar pilsētu, reģionālo vai lauku dimensiju;
- c) stiprināt sinerģiju ar citām partneru iniciatīvām (piemēram, *Regions Adapt, Under2MoU, Resilient Cities Campaign*), lai izmantotu to pieredzi un zināšanas, nodrošinātu lielāku saskaņotību un veicinātu kopīgu darbību pilsētu un reģionu labā;
- d) sekmēt centienus veidot saiknes ar valsti, reģionu un vietējām iniciatīvām, arī tām, kas nav saistītas ne ar vienu no minētajām iniciatīvām, bet kam ir tālejoši mērķi un kas paver sadarbības tīklu un partnerību veidošanas iespējas;

Paplašināt zināšanas par klimata pārmaiņu radīto risku un apdraudējumiem

18. atzīst, ka visos pārvaldes līmeņos, arī pilsētu un reģionu līmenī, ir nepieciešama laba izpratne par klimata pārmaiņu radītajiem riskiem un neaizsargātību to teritorijā, lai varētu pieņemt pareizos lēmumus un veidot atbilstošu politiku. Tāpēc RK aicina Komisiju vairāk atbalstīt vietējā un reģionālā līmeņa risku un neaizsargātības novērtēšanas sistēmas, jo bez tām nevar izstrādāt pielāgošanās stratēģijas un tās ir uz pierādījumiem balstītas rīcības pamatā;

19. uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības regulāri norāda, ka 1) derīgas un saprotamas informācijas par klimatu (un piekļuves tai) trūkums un 2) šādas informācijas skaidrošanai nepieciešamo zināšanu un pieredzes trūkums ir šķēršļi, kas tām traucē veikt pielāgošanās pasākumus. Tāpēc ir vajadzīgs papildu atbalsts – izmantojot dokumentāciju un labas prakses apmaiņu –, lai tām vispirms palīdzētu orientēties jau esošajā informācijā, tad to reducēt un izprast ietekmi pilsētas/reģiona mērogā;

20. aicina Komisiju arī turpmāk atbalstīt pilsētu un reģionu pašreizējos centienus klimata prognozēšanā un riska novērtēšanā, pastiprinot savu (pētniecības) darbu, kas saistīts ar piemērotu (riska modelēšanas) instrumentu un metožu apzināšanu, (makro-) reģionālo klimata ietekmes scenāriju izstrādi un klimata pakalpojumu tīklu izveidi (programmas "Apvārsnis 2020" ietvaros) Eiropas, valsts, kā arī vietējā un reģionālā līmenī. Šādi klimata pakalpojumu tīkli mobilizē attiecīgos ekspertus un datu sniedzējus (piemēram, pētnieku kopienas) un esošo informāciju un zināšanas dara pieejamas un saprotamas vietējās un reģionālās politikas veidotājiem;

21. uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt informēšanu par klimata pārmaiņu radītajiem apdraudējumiem, lai veicinātu ar pielāgošanos saistītus pasākumus un stimulētu ieguldījumus. Patlaban tiek sāktas vairākas jaunas brīvprātīgas un/vai privāta sektora vadītas iniciatīvas informēšanai par klimata riskiem, un Komisija tās varētu vēl atbalstīt un sekmēt;

22. tāpēc atzinīgi vērtē Komisijas iniciatīvu izpētīt iespējas sadarbībai ar apdrošināšanas nozari kā datu svarīgu sniedzēju un potenciālu ieguldītāju. Rosina Komisiju novērtēt apdrošināšanas mehānismus, kas varētu stimulēt riska novēršanu un atbalstīt kaitējuma mazināšanu, un sadarboties ar apdrošināšanas uzņēmumiem, lai tie savās zināšanās un pieredzē riska modelēšanā un katastrofu riska pārvaldībā dalītos ar publisko sektoru. Pārskatot stratēģiju, vajadzētu vairāk atbalstīt sekmīgas esošās partnerības, lai iedvesmotu un motivētu pārējos. Šajā sakarā arī uzsver, ka vienlaikus reģioni vai pilsētas, kurus apdrošinātāji uzskata par pakļautiem “augstam riskam”, var saskarties ar īpašiem šķēršļiem ieguldījumiem un attīstībai, un mudina Eiropas Komisiju pārskatīšanas gaitā apsvērt, kā šādas problēmas varētu risināt;

Izpētīt sociālās un ekonomiskās priekšrocības

23. uzskata, ka pārskatītajā stratēģijā vēl vairāk jānorāda uz priekšrocībām, kādas ir pielāgošanās sociālās un ekonomiskās ietekmes novērtēšanai. Šāda ekonomiskā un sociālā analīze palīdz pieņemt lēmumus, nodrošinot skaidrāku pārskatu par iespējamām pielāgošanās rīcības izmaksām un ieguvumiem salīdzinājumā ar atteikšanos no rīcības, un tādējādi palīdz vairot izpratni, saprast kapacitātes ierobežojumus un noteikt saimnieciski visdzīvotspējīgākos politiskos risinājumus;

24. uzsver, ka pilsētām un reģioniem ir vajadzīga papildu informācija par dažādām pastāvošajām metodēm, kuras var izmantot šāda novērtējuma veikšanai (piemēram, izmaksas un ieguvumi, daudzkritēriju novērtējums, ieinteresēto personu lēmums, eksperiments un novērojums) un to atbilstību dažādos apstākļos, un tādēļ ierosina, lai Komisija sniedz pienācīgu atbalstu, izmantojot savas atsauces platformas – *Climate-ADAPT* un Pilsētas mēru paktu;

Darbības uzraudzība, novērtēšana un ziņošana par to

25. uzsver vajadzību vietējām un reģionālajām pašvaldībām nodrošināt pienācīgus uzraudzības, ziņošanas un novērtēšanas instrumentus un rādītājus, lai to rīcībā būtu informācija vietējā līmeņa plānošanai pielāgošanās jomā un lai to varētu atbalstīt. Šādu plānošanu arī šajā gadījumā varētu sekmēt, izmantojot atsauces pielāgošanās platformas (*Climate-ADAPT* un Pilsētas mēru paktu);

26. pauž pārliecību, ka ir svarīgi pārliecināties par starptautisko, Eiropas, valstu un reģionālo un vietējo uzraudzības, ziņošanas un novērtēšanas instrumentu savstarpējo saderību un papildināmību – tas nodrošinās saskaņotību un mazinās slogu pilsētām un reģioniem;

27. atzinīgi vērtē progresu, kas šajā saistībā panākts kopš pielāgošanās klimata pārmaiņām ES stratēģijas (SACC) publicēšanas, jo ir izstrādāts “pielāgošanās gatavības rezultātu pārskats” dalībvalstīm un “Pilsētas mēru pakta uzraudzības un ziņošanas veidne” pakta parakstījušajām pilsētām, un ir gandarīta par to, ka abi minētie rīki ir cieši saistīti, bet uzskata, ka tie vēl jāpopularizē un ir nepieciešami norādījumi par to izmantošanu (piemēram, Pilsētas mēru pakta tīmekļa vietnē);

28. uzsver, ka vēl jāapzina turpmāka sinerģija ar citām partneru iniciatīvām, kas vienlaikus ierosinātas starptautiskā vai Eiropas līmenī (piemēram, *Regions Adapt*, *CRAFT*, *Resilient Cities*) un kam ir savas uzraudzības, ziņošanas un novērtēšanas sistēmas, bet norāda, ka turpmāka saskaņošana un sadarbība nedrīkstētu kaitēt pilsētu un reģionu vajadzībām un interesēm;

C. FINANSĒJUMS

Atbalstīt piekļuvi publiskajam finansējumam

29. atzinīgi vērtē jau pastāvošos ES finansēšanas instrumentus vietējā un reģionālā līmeņa rīcības atbalstam klimata jomā (piemēram, Eiropas strukturālie un investīciju fondi, kā arī programma “Apvārsnis 2020”, *LIFE*, ES Solidaritātes fonds, Dabas kapitāla finansēšanas mehānisms), bet uzsver, ka piekļuve šiem fondiem joprojām ir lielākais izaicinājums, ar ko saskaras pilsētas un reģioni. Tāpēc RK aicina Komisiju nodrošināt Eiropas vietējām un reģionālajām pašvaldībām 1) viegli pieejamu un saprotamu informāciju par fondiem un finanšu instrumentiem, kas pieejami to rīcības plānu izstrādei un īstenošanai, un 2) papildu norādījumus un palīdzību saistībā ar to, kā piekļūt esošajiem instrumentiem un kā tos izmantot, kā arī, iespējams, kombinēt (piemēram, izmantojot pielāgotu apmācību);

30. atgādina par savu priekšlikumu pieņemt “pilna dzīves cikla” pieeju kapitāla izmaksu un ieguvumu novērtēšanai, lai nodrošinātu, ka ieguldījumi noturības pret klimata pārmaiņām veicināšanā ilgtermiņā atmaksājas. Būtu jāparedz pienākums pārskatos un riska reģistros iekļaut informāciju par to, kāda ekonomiskā, ekoloģiskā un sociālā ietekme ir tiem pasākumiem un kapitāla ieguldījumiem, kuru īstenošanā klimata pārmaiņas nav ņemtas vērā, vai kāda ietekme ir rīcības trūkumam;

31. pauž cerību, ka, stratēģiju pārskatot, vairāk tiks uzsvērtā reģionu iespējamā loma piekļuves dažiem finansēšanas mehānismiem atvieglošanā. Daži reģioni jau palīdz apsaimniekot un pārdalīt ES struktūrfondus, sasaistot un apvienojot mazāka mēroga projektus, ko izstrādājušas to teritorijā esošās pašvaldības, vai tieši piedāvājot finansējumu. RK tomēr uzsver, ka joprojām ir vajadzīgi turpmāki norādījumi, lai šīm vadības iestādēm palīdzētu izmantot pieejamo Eiropas fondu un inovatīvu finanšu instrumentu pilnu potenciālu;

32. aicina Komisiju vēl vairāk izpētīt ideju attiecīgām vietējām un reģionālajām pašvaldībām nodrošināt paātrinātu piekļuvi finanšu instrumentiem, pamatojoties uz noteiktiem faktoriem – tādiem kā publiski pausta apņemšanās veikt visaptverošus pielāgošanās pasākumus (piemēram, pievienojoties Pilsētas mēru pakta iniciatīvai, veicot visaptverošu risku un neaizsargātības novērtējumu, pieņemot pielāgošanās rīcības plānu). Ja Komisija pārskatītu priekšnosacījumus piekļuvei dažiem fondiem vai subsīdiju piešķiršanas atlasē kritērijus dažādu programmu ietvaros (piemēram, “Apvārsnis 2020” un *LIFE*), tas darītu iespējamu un sekmētu šādu “paātrinātu piekļuvi”. Šāda pieeja būtu pamatīgāk jāizpēta arī Eiropas strukturālo un investīciju fondu ietvaros, visām pārvaldības iestādēm iesakot izmantot dažās reģionālās darbības programmās jau minēto variantu, proti, piešķirt prioritāti iniciatīvām, kas minētas Pilsētas mēru paktā iesaistīto pašvaldību pieņemtajos ilgtermiņīgās enerģētikas rīcības plānos (*SEAPs*) un ilgtermiņīgās enerģētikas un klimata rīcības plānos (*SECAPs*);

Pastāvošo finansēšanas instrumentu pilnveidošana

33. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu nākamās daudzgadu finanšu shēmas (*DFS*) sagatavošanas gaitā izvērtēt progresu dažādu ES fondu īstenošanā un dotāciju un citu finanšu instrumentu izmantošanā (piemēram, programmas *LIFE* īstenošanā gūtās atziņas un klimata pasākumu integrēšanu *ESI* fondos). Tas palīdzētu 1) ierosināt atbilstošu instrumentu kopumu, ko veidotu gan vispārēji, gan īpaši pielāgošanās pasākumiem paredzēti finanšu instrumenti, nesamazinot klimata pārmaiņu mazināšanai vajadzīgos budžeta resursus, un 2) izstrādāt ieteikumus attiecībā uz gaidāmajiem projektu konkursiem (piemēram, *LIFE* un “Apvārsnis 2020” ietvaros), un tādējādi novērst atlikušās nepilnības, kas kavē finansējuma piešķiršanu pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumiem vietējā līmenī;

34. uzsver: pilsētas un reģioni uzskata, ka programma *LIFE* – un, konkrētāk, tās klimata pasākumu integrētie projekti (*IP*) – ir viens no galvenajiem finanšu instrumentiem pielāgošanās pasākumu pārbaudīšanai, izmēģināšanai un demonstrēšanai, izmantojot starpnozaru pieeju un plašā teritoriālā mērogā (reģionālā, vairāku reģionu, valsts vai starptautiskā), un tāpēc jo īpaši mudina Komisiju šo programmu paplašināt un turpināt atbalstīt;

Ieguldījumu sekmēšana

35. atzīst, ka daudzām Eiropas pilsētām un reģioniem ir liels neizmantots potenciāls piesaistīt vairāk ieguldījumu un ka turklāt daudzi no tiem saskaras ar nopietniem šķēršļiem pašiem savu ieguldījumu izvēršanā;

36. uzskata, ka tāpēc Komisijai jāturpina meklēt inovatīvus veidus, kā ieguldījumus pielāgošanās pasākumiem novirzīt vietējām un reģionālajām pašvaldībām, un aicina Komisiju tām nodrošināt atbilstošas ekspertu konsultācijas, vadlīnijas un atbalstu dzīvotspējīgu ieguldījumu sagatavošanā (piemēram, ar Eiropas Investīciju konsultāciju centra vai citu atbilstošu spēju veidošanas darbību starpniecību) un finansējuma iegūšanā. Stratēģiju pārskatot, varētu sniegt tādu mehānismu piemērus, kas ļauj sadarboties ar privātajiem investoriem un apdrošināšanas uzņēmumiem, un Komisijai būtu vairāk jāatbalsta attiecīgas izmēģinājuma iniciatīvas;

Publiskā un privātā finansējuma savienošana

37. uzsver, ka vajadzētu palīdzēt pilsētām un reģioniem izveidot tādu publiskā un privātā finansējuma kombināciju – no starptautiskiem, Eiropas, valsts un vietējiem avotiem –, kas konkrētajos vietējos apstākļos ir vispiemērotākā pielāgošanās pasākumu finansēšanai. Daudzgadu finanšu shēmas 2014.–2020. gadam starpposma pārskatā uzsvērts, ka Komisija turpinās apzināt iespējas, kā apmierināt atlikušās vajadzības pēc ieguldījumiem, apvienojot ES, valsts un privāto finansējumu;

D. DARBĪBA starptautiskajā mērogā**Starptautisks uzdevums, kura risināšanai vajadzīga starptautiska rīcība**

38. atzīst, ka pēdējos gados starptautiskais dialogs par klimata jautājumiem ir pastiprinājies un ir tapuši jauni starptautiski nolīgumi – piemēram, Sendai pamatprogramma katastrofu riska mazināšanai laikposmam no 2015. gada līdz 2030. gadam, Ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam un Parīzes nolīgums par klimata pārmaiņām –, un tāpēc aicina Komisiju savus pasākumus saskaņot ar šīm globālajām pamatiniciatīvām, pastiprināt savu parauga lomu un sekmēt centienus panākt minēto nolīgumu sinerģiju;

39. uzsver, ka pārskatītajā stratēģijā vajadzētu labāk atspoguļot klimata riska pārvaldības pārrobežu aspektu. Makroreģionālā sadarbība šķiet piemērota pieeja, kas sekmētu ES pielāgošanos klimata pārmaiņām, veicinot informācijas apmaiņu un apvienojot centienus pāri administratīvajām robežām. Tāpēc Komisijai būtu jāapsver iespēja savas starptautiskās izmēģinājuma iniciatīvas, piemēram, tās, ko īsteno Donavas, Baltijas jūras, Alpu, Adrijas un Jonijas jūras reģionos, paplašināt un turpināt atbalstīt citos makroreģionos Eiropā un ārpus tās;

40. aicina Komisiju vairāk uzsvērt reģionu (un pilsētu) savstarpējās sadarbības priekšrocības. Šajā sakarā jaunais globālais Pilsētas mēru pakts klimata un enerģētikas jomā gan sniegs jaunas iespējas citiem pasaules reģioniem izmantot Eiropas pieredzi un piemērus, gan arī Eiropas vietējām un reģionālajām pašvaldībām dos iespēju mācīties no kolēģiem citos kontinentos;

41. norāda: ņemot vērā UNFCCC nesenās prognozes par turpmākajām migrācijas plūsmām, stratēģijas pārskatīšanas gaitā jāpievēršas saiknei starp pielāgošanos klimata pārmaiņām un migrāciju, un tādēļ ir jāparedz jauna nodaļa par problēmām un iespējām, ko rada klimata pārmaiņu izraisīta migrācija. Tāpēc Komisijai jāizpēta veidi, kā vēl vairāk atbalstīt pilsētas un reģionus ar mobilitāti saistīto jautājumu risināšanā un, ja vajadzīgs, migrantu un bēgļu integrēšanā;

42. visbeidzot, Reģionu komiteja vēlas paust vēlmi piedalīties konsultāciju ar ieinteresētajām personām procesā, kas veltīts pielāgošanās klimata pārmaiņām ES stratēģijas (SACC) pārskatīšanai, ko Eiropas Komisija veiks 2017. gada sākumā, un uzskata, ka šajā atzinumā – un citos atzinumos, kuros skarts pielāgošanās temats ⁽¹⁾, – izklāstītie ieteikumi ir labs pamats gaidāmajai viedokļu apmaiņai.

Briselē, 2017. gada 9. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ "Efektīva ūdens resursu apsaimniekošanas sistēma: inovatīvu risinājumu pieeja" – ziņotājs: *Cees Loggen*.

"Programmas LIFE vidusposma novērtējums" – ziņotājs: *Witold Stepień*.

"Rīcības plāns par Sendai pamatprogrammu katastrofu riska mazināšanai laikposmā no 2015. gada līdz 2030. gadam – uz katastrofu riska novērtēšanu balstīta pieeja visās ES politikas jomās" – ziņotājs: *Adam Banaszak*.

"Pasaules līmeņa nolīguma par klimata pārmaiņām īstenošana – teritoriāla pieeja COP22 sarunām Marrakešā" – ziņotājs: *Francesco Pigliaru*.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Atbalsts jaunajiem Eiropas lauksaimniekiem”

(2017/C 207/11)

Ziņotājs: Arnold Hatch (UK/NL), Kreigevonas pilsētpagasta padomes loceklis**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. norāda, ka Eiropas Savienībā tikai 6 % no tiem, kas vada lauku saimniecības, ir jaunāki par 35 gadiem, savukārt vairāk nekā puse ir vecāki par 55 gadiem. Šis gados vecāku cilvēku skaita pieaugums ir vispārēja ES sabiedrības pazīme, jo paredzamais mūža ilgums palielinās, bet dzimstības līmenis pazeminās. Tomēr lauksaimniecības nozarē šī tendence ir izteiktāka nekā citās ekonomikas nozarēs. Gados vecāki lauksaimnieki dzīvo ilgāk, un viņiem ir spēcīgi stimuli turpināt lauksaimniecisko darbību, taču maz stimulu atteikties no tās, tāpēc pamazām noveco Eiropas lauku saimniecību darbaspēks, un tas rada nopietnus šķēršļus lauksaimnieciskās darbības uzsācējiem;
2. gados vecāku lauksaimnieku nevēlēšanos nodot savas lauku saimniecības faktiski ietekmē tas, ka lauksaimnieciskā darbība nozīmē sabiedrisku dzīvi, kas tiek turpināta arī pēc likumā noteiktā pensionēšanās vecuma sasniegšanas. Šajā ziņā lauksaimnieciskā darbība atšķiras no pārējiem ekonomiskās darbības veidiem. Saimniecības nodošanu bieži vien kavē tas, ka gados vecākiem saimniecību vadītājiem ir grūti atstāt savas lauku saimniecības un pakāpeniski atteikties no lauksaimniecības, jo viņi dzīvesvieta ir arī vieta, kur viņi veic lauksaimniecisko darbību. Vispārēja intelektuālā darbaspēka aizplūšana no lauku apvidiem saasina problēmu, jo arvien labāk izglītots darbaspēks vairs nav ieinteresēts strādāt lauksaimniecībā;
3. uzskata, ka daudzu jauniešu skatījumā darbs lauksaimniecībā ir neapskaužama profesija, jo lauksaimniecības nozarē ir zemi ienākumi, zema ieguldījumu atdeve, garas darba stundas, maz atvaļinājuma iespēju – īpaši lopkopjiem – un ar to ir saistīti daudzi riski un neskaidrības. Lai gan tieša saimniecības mantošana vienas un tās pašas ģimenes locekļiem joprojām ir visizplatītākais veids, kā uzsākt lauksaimniecisko darbību, ir pazīmes, ka aizvien palielinās to lauksaimnieciskās darbības uzsācēju skaits, kas saimniecību nav mantojuši. Problēmjautājumi, ar ko saskaras lauku apvidi – ierobežota vai sarežģīta piekļuve transportam; slikti sakari; kā arī nepietiekami izglītības, kultūras, sociālie un veselības pakalpojumi –, vēl vairāk saasina šo problēmu. Lai jaunieši paliktu lauku apvidos, viņiem ir nepieciešama attīstīta lauku ekonomika ar pakalpojumiem un brīvā laika pavadīšanas iespējām, citādi viņi bieži vien izvēlēsies pārcelties uz pilsētu un strādāt ar lauksaimniecību nesaistītās profesijās;
4. uzskata, ja trūkst jauniešu, kas izvēlas lauksaimniecības profesijas, ir apdraudēta lauku apvidu saimnieciskā un sociālā ilgtspēja. Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem ir priekšnoteikums, kas ļauj saglabāt lauksaimniecību visā ES un uzturēt lauku apvidu dzīvotspēju, lai sasniegtu teritoriālās kohēzijas mērķi, kā noteikts Lisabonas līgumā;
5. atkārtoti aicina Komisiju un dalībvalstis, lai tās, popularizējot pasākumus, kas palīdz lauksaimniekiem vieglāk panākt darbu un privātās dzīves līdzsvaru, proaktīvāk veicinātu un sekmētu jauniešu, jo īpaši sievietes, uzņēmējdarbības veikšanu lauku apvidos⁽¹⁾;
6. uzskata, ka būtu jāturpina darbs, kas ļautu apzināt un likvidēt šķēršļus, kuri sievietēm rada grūtības dibināt uzņēmumus un veidot karjeru šajā nozarē;
7. norāda uz “Jauno lauksaimnieku manifestu”, ko 2015. gadā izsludināja Eiropas Jauno lauksaimnieku padome un kurā izvirzītas šādas prasības: ar publiskā atbalsta pasākumiem nodrošināta piekļuve zemei un aizdevumiem; regulējums negodīgas tirdzniecības prakses apkarošanai pārtikas piegādes ķēdē; pasākumi, kas ļautu samazināt jauno lauksaimnieku ienākumu svārstības; visu ES standartu juridiskā aizsardzība tirdzniecības sarunās un lielāks atbalsts ES ražotāju reklāmas kampaņām; atbalsts, kurš nodrošinātu piekļuvi zemei, lai saglabātu un aizsargātu zemi un lai jaunie lauksaimnieki to optimāli izmantotu pārtikas ražošanai;

⁽¹⁾ OV C 225, 27.7.2012., 174. lpp.

8. piekrīt bažām, kas paustas Korkas 2.0. deklarācijā (2016. gada 6. septembris) par iedzīvotāju skaita samazināšanos lauku apvidos un jauniešu darbaspēka aizceļošanu, un piekrīt arī tam, ka, uzlabojot lauku iedzīvotāju piekļuvi pakalpojumiem un iespējām un veicinot uzņēmējdarbību tradicionālajās lauku jomās, kā arī jaunās ekonomikas nozarēs, jāgādā par to, lai lauku apvidi un kopienas (lauku ainavas, saimniecības, ciemati un mazpilsētas) arī turpmāk būtu pievilcīgas cilvēku dzīves un darba vietas;

Finanses

9. uzskata, ka pašreizējā ekonomikas krīze ir vēl vairāk apgrūtinājusi aizdevumu pieejamību daudziem jaunajiem lauku uzņēmējiem, kuriem bieži trūkst nepieciešamā nodrošinājuma, kas viņiem garantētu aizdevumu, un kuri var saskarties ar pārmērīgu birokrātiju;

10. atzinīgi vērtē to, ka ir izveidots lauksaimniecības garantiju instruments, ko 2015. gada martā ierosinājusi Komisija un Eiropas Investīciju banka un kam vajadzētu atvieglot jauno lauksaimnieku piekļuvi aizdevumiem;

11. atzinīgi vērtē to, ka ar KLP 2014.–2020. gada reformu ir ieviesti jauni pasākumi, kuru mērķis ir sniegt atbalstu jaunajiem lauksaimniekiem saimniecību veidošanā; tomēr pauž bažas par to, ka birokrātija un birokrātisms varētu kavēt šo pasākumu īstenošanu. Nedrīkst pieļaut, ka pārmērīgs birokrātisks regulējums traucē jaunajiem lauksaimniekiem optimāli izmantot šos jaunus pasākumus. Piemēram, vairākās dalībvalstīs jaunie lauksaimnieki apvienojas profesionālās civilsabiedrībās. Tāpēc Briselē izstrādātajiem pasākumiem ir jābūt pielāgotiem šīm vietējām juridiskajām un finanšu struktūrām;

12. mudina dalībvalstis izmantot iespējas, ko jaunā KLP sniedz, lai atbalstītu jaunus lauksaimniekus un paaudžu maiņu, piemēram, nodrošinot atbalstu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1307/2013 50. un 51. pantu;

13. vērs uzmanību uz iespējām, kas jaunajiem lauksaimniekiem ir piedāvātas ESI fondu ietvaros⁽²⁾, lai izstrādātu un piemērotu finanšu instrumentus aizdevumu, garantiju vai privātā kapitāla veidā un tādējādi finansējuma pieejamību nodrošinātu tiem, kam ir vajadzīgs finansējums;

14. tomēr uzskata, ka jauno lauksaimnieku ekonomiskās situācijas konsolidācija ir daudz spēcīgāka un daudz efektīvāka pēc lauku saimniecības faktiskas pārņemšanas. Lai stiprinātu to jauno lauksaimnieku ekonomisko stāvokli, kas lauku saimniecības pārņem profesionālo civilsabiedrību veidā, ir jāgroza Regulas (ES) Nr. 1307/2013 50. panta 5. punkts. Tāpēc, ja vēlreiz tiks pārskatīta regula, Reģionu komiteja ierosina pilnībā atcelt 50. panta 5. punkta otro teikumu un formulēt šo punktu šādi: "Maksājumu gados jaunajiem lauksaimniekiem piešķir maksimāli uz pieciem gadiem." Reģionu komiteja arī prasa Eiropas Komisijai piemērot pagaidu risinājumu, kas ļautu jaunajiem lauksaimniekiem iespējami labāk izmantot šos pasākumus;

15. norāda, ka kopotajā jeb *Omnibus* regulā, ko Komisija ierosināja 2016. gadā, ir iecerēts paplašināt finanšu instrumentu veidā sniegto atbalstu, to piešķirot arī jauno lauksaimnieku darbības uzsākšanai; ņemot vērā šāda veida instrumentu iezīmes (aizdevuma vai garantijas veidā sniegtā atbalsta saturs ir daudz mazāks nekā dotāciju gadījumā), būs iespējams palielināt finansējumu šai grupai;

16. uzskata: tā kā vieglāk ir nodot tālāk dzīvotspējīgu un saprātīga lieluma saimniecību, atbalsts būtu jāsniedz galvenokārt un pirmkārt ģimenes saimniecībām, jo tās rada pievienoto vērtību un darbvietas un palīdz jaunajām lauksaimnieku paaudzēm sākt darbību nozarē;

Piekļuve zemei un cīņa pret "zemes piesavināšanos"⁽³⁾

17. atgādina, ka Eiropas Komisijas ziņojums par jauno lauksaimnieku vajadzībām liecina, ka zemes pieejamība pirkšanas un nomas vajadzībām ir lielākā problēma jaunajiem lauksaimniekiem un lauksaimnieciskās darbības uzsācējiem⁽⁴⁾;

⁽²⁾ Tas precizēts Kopīgo noteikumu regulas (ES) Nr. 1303/2013 37.–46. pantā un tās deleģētajos un īstenošanas aktos.

⁽³⁾ "Zemes piesavināšanās" (*land-grabbing*) ir zemes iegādāšanās lielos apmēros bez apspriešanās ar vietējiem iedzīvotājiem vai bez viņu piekrišanas. Galarezultātā samazinās vietējo iedzīvotāju iespējas neatkarīgi vadīt lauksaimniecības uzņēmumus.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/agriculture/external-studies/2015/young-farmers/final-report-1_en.pdf

18. ar bažām atzīst, ka lauksaimniecība arvien straujāk attālinās no ģimenes saimniecības modeļa un tas notiek tik lielā mērā, ka 2014. gads tika pasludināts par Starptautisko ģimenes saimniecību gadu, lai šim jautājumam pievērstu pasaules uzmanību. RK uzskata, ka jaunajiem lauksaimniekiem, kas vēlas izveidot lauksaimniecības uzņēmumu, ir aizvien grūtāk piekļūt zemei, jo zeme mēdz būt droša investīcija ar lauksaimniecību nesaistītiem ieguldītājiem;

19. aicina Komisiju izvērtēt ES politikas tiešo un netiešo ietekmi uz zemes īpašumtiesību koncentrāciju un zemes piesavināšanos Eiropā; piemēram, kopējā lauksaimniecības politika (KLP) un saskaņā ar to piešķirtās subsīdijas nepārprotami dod priekšroku lielām lauku saimniecībām un atstāj novārtā mazās lauku saimniecības, un var dažādos veidos ietekmēt atšķirīgas nozares;

20. norāda, ka vairākas dalībvalstis piemēro valsts regulējumu, ar ko novērš zemes īpašumtiesību pastiprinātu koncentrāciju un nonākšanu ārvalstnieku īpašumā, piemēram, paredzot pirmpirkuma tiesības, un uzskata, ka dalībvalstīm un reģioniem jāsaņem lielākas pilnvaras attiecībā uz lauksaimniecības zemes regulējumu un jānosaka ierobežojumi šajā sakarā it īpaši tādēļ, lai risinātu Eiropas zemes piesavināšanās un īpašumtiesību koncentrācijas jautājumu, kas ierobežo jauno lauksaimnieku iespējas sākt darbību;

21. lai gan Eiropas Komisijas iespējas ietekmēt zemes tirgus regulējumu (tas ietilpst valstu kompetencē) ir ļoti ierobežotas, varētu apsvērt šādas idejas:

- veicināt lauku attīstības iespēju izmantošanu, lai atbalstītu jaunus pasākumus, kuri paredzēti zemes mobilitātes veicināšanai (zemes bankas, lauksaimniecības zemes savietošanas iniciatīvas un citas iniciatīvas, ko vietējā līmenī veicina, lai sekmētu lauksaimnieciskās darbības uzsācēju piekļuvi zemei),
- paplašināt atbalsta piemērošanas jomu, tajā iekļaujot jaunus lauksaimnieciskās uzņēmējdarbības modeļus (konkrēti, jaunus lauksaimnieku partnerību veidus),
- mudināt dalībvalstis aktīvāk izstrādāt politikas pasākumus līdztekus ES ieteikumiem par piekļuvi zemei un paraugpraksi (atkarībā no pieejas vērienīguma);

22. uzskata, ka rūpniecība, brīvā laika pavadīšana un jo īpaši pieaugošā urbanizācija rada strauju lauksaimniecības zemes pārveidošanu un izzušanu; tādēļ uzskata, ka vietējā sabiedrība būtu jāiesaista lēmumu pieņemšanā par zemes izmantošanu, tādējādi piešķirot tai papildu tiesības un iespējas;

Nodarbinātība un apmācība

23. uzsver vajadzību pavērt ilgtermiņa perspektīvas jaunajiem lauksaimniekiem, lai novērstu lauku iedzīvotāju skaita samazināšanos, un aicina Komisiju un dalībvalstis ierosināt iniciatīvas, kas ļautu atbalstīt uzņēmējdarbību, jaunas rūpniecības nozares un lauksaimniecības un mežsaimniecības darba tirgu, lai radītu jaunas un saglabātu esošās darbvietas lauksaimniecībā, kā arī lai padarītu tās pievilcīgākas jauniešiem;

24. norāda, ka jauno lauksaimnieku vajadzības apmācības un informācijas ziņā ir būtiskas un ļoti atšķirīgas, proti, dažiem jaunajiem lauksaimniekiem vissvarīgākās ir tehnoloģiskās prasmes un iemaņas saistībā ar lauku saimniecības attīstības stratēģiju, savukārt citiem ir vajadzīgas uzņēmējdarbības prasmes (piemēram, tirgvedības, sadarbības tīklu veidošanas un komunikācijas prasmes, kā arī finanšprātība), lai saglabātu savas saimniecības dzīvotspēju. Viņi ne vienmēr apzinās, ka varētu gūt labumu no visām šīm dažādajām prasmēm, tāpēc sliecas vadīt savas saimniecības tradicionālā veidā un nesaskata vajadzību kaut ko mainīt;

25. uzskata, ka tāpēc būtu jāpieliek papildu pūliņi, lai palielinātu informētību par šīm iespējām un ieguvumiem, ko dod prasmju uzlabošana ar vidējās un augstākās izglītības palīdzību. Vietējam un reģionālajam pašvaldībām, kā arī valstu un ES aģentūrām ir svarīga loma šajā sakarā;

26. uzsver, ka jaunie lauksaimnieki ir arī jaunie uzņēmēji. Tāpēc RK norāda uz ievērojamo potenciālu, kāds ir programmai "Erasmus jaunajiem uzņēmējiem" (to finansē no MVU konkurētspējas pamatprogrammas COSME). Šo programmu, kas ļauj veikt pārrobežu apmaiņu, tādējādi sniedzot jaunajiem uzņēmējiem vai tiem, kuri vēlas par tādiem kļūt, iespēju apgūt pieredzējušu uzņēmēju amata noslēpumus, vajadzētu pienācīgi izmantot un piemērot arī primārajā sektorā;

27. atgādina, ka savā atzinumā par lauku ekonomikas inovāciju un modernizāciju ir ieteikusi modernizēt lauku reģionos piedāvāto profesionālo apmācību un nodrošināt tās atbilstību globālās konkurences apstākļiem un vietējo uzņēmēju vajadzībām, un vairāk ESF līdzekļu novirzīt profesionālajai apmācībai lauku apvidos ⁽⁵⁾.

Briselē, 2017. gada 9. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽⁵⁾ OV C 120, 5.4.2016., 10. lpp.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Nepieciešamība izstrādāt un virzība uz ES stratēģiju ar alkohola lietošanu saistītu jautājumu risināšanai”

(2017/C 207/12)

Ziņotāja: Ewa-May Karlsson (SE/ALDE), Vindelnas komūnas padomes locekle

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

PRIEKŠNOTEIKUMI AR ALKOHOLA LIETOŠANU SAISTĪTU JAUTĀJUMU RISINĀŠANAI ES LĪMENĪ

Jāņem vērā subsidiaritātes princips, konteksts un problēma darbavietā

1. iesaka vispārīgi definēt terminus “pārmērīgs” patēriņš, “(veselībai) kaitīgs” patēriņš un “riskants” patēriņš, izmantojot zinātniski pamatotus kritērijus;
2. konstatē, ka alkohola pārmērīga lietošana sabiedrībai rada lielas izmaksas; uzsver, ka ES iedzīvotāju labklājība, veselība un dzīves kvalitāte ir svarīgākas par ekonomiskām interesēm;
3. uzskata, ka saskaņā ar Līgumu pasākumi veselības jomā veicami ar mērķi uzlabot iedzīvotāju veselību, veicināt pētījumus un novērst slimības un veselības riskus, tostarp ar dzīvesveidu saistītus apdraudējumus, piemēram, pārmērīgu alkohola patēriņu;
4. apzinās īpašu neaizsargātību pret alkohola iedarbību grūtniecības laikā, agrā bērnībā un pusaudža gados, kā arī neiroloģisko kaitējumu, ko rada neiroloģiskās attīstības traucējumi;
5. norāda: risinot ar alkohola lietošanu saistītus jautājumus, ir jāievēro subsidiaritātes princips un proporcionalitātes princips un jārikojas ar mērķi papildināt attiecīgus dalībvalstu pasākumus un veselības aizsardzības politikas iniciatīvas un sekmēt dalībvalstu sadarbību;
6. norāda, ka jāņem vērā nacionālie alkohola lietošanas ieradumi, sabiedrības veselības stāvoklis un nevienlīdzība veselības aprūpes jomā, kā arī kultūras, ģeogrāfiskie un vēsturiskie apstākļi. Ir svarīgi ievērot dažādos apstākļus un vajadzības dažādos Eiropas reģionos un pašvaldībās;
7. uzsver, ka ES iestādēm ir svarīga funkcija dažādos veidos atbalstīt dalībvalstis pētniecības veicināšanas jomā, kā arī politiku, pasākumu, rīcības un likuma izmaiņu un aizliegumu vērtēšanā;
8. atzīst, ka liela nozīme ir vīna nozarei, kurā nodarbināti 3 miljoni darba ņēmēju⁽¹⁾, alus ražošanas nozarei ar 2,3 miljoniem darbvietu visā ražošanas ķēdē⁽²⁾ un alkoholisko dzērienu nozarei, kas ražošanā un tirdzniecībā nodarbina vairāk nekā miljonu cilvēku⁽³⁾. Turklāt ražošana veicina tūrisma un tādējādi sekmē jaunu darbvietu radīšanu;

⁽¹⁾ <http://www.ceev.eu/about-the-eu-wine-sector>

⁽²⁾ http://www.brewersofeurope.org/uploads/mycms-files/documents/publications/2016/EU_economic_report_2016_web.pdf

⁽³⁾ <http://spirits.eu/spirits/a-spirit-of-growth/introduction-2>

Pārmērīgas alkohola lietošanas sabiedriskās, sociālās un ekonomiskās sekas

9. norāda, ka alkohola patēriņš ir globālā slimību sloga lielākais riska faktors attiecībā uz personām vecumā no 15 līdz 49 gadiem, kurš apsteidz smēķēšanu ⁽⁴⁾. Dalībvalstu statistika liecina, ka alkohola patēriņš 15–64 gadu vecuma grupā ir iemesls vienam no septiņiem nāves gadījumiem vīriešu un vienam no 13 nāves gadījumu sievietes vidū ⁽⁵⁾;

10. apzinās, ka alkohola lietošana riskantā, pārmērīgā un atkarību izraisošā daudzumā rada ievērojamas izmaksas tautsaimniecībai saistībā ar ražīguma zudumu (EUR 11,3 miljardi) un bezdarbu (EUR 17,6 miljardi) ⁽⁶⁾;

11. uzsver, ka alkohola radītā kaitējuma tiešās sociālās izmaksas ES sasniedz EUR 155,8 miljardus, no kuriem lielākā daļa (EUR 82,9 miljardi) neietilpst veselības aprūpes sistēmā ⁽⁷⁾. Ja ņem vērā arī trešām personām nodarīto kaitējumu, t. i., kaitējumu, kas var tikt nodarīts sabiedrībai un nepilngadīgām meitenēm un zēniem, sievietēm un vīriešiem alkohola lietotāju apkārtnē, alkohola patēriņa radītās sociālās izmaksas divkāršojas ⁽⁸⁾;

12. uzstāj, ka nepieciešams veikt pasākumus vardarbības novēršanai, īpašu uzmanību veltot visneaizsargātākajām grupām un noteiktām situācijām, tādām kā seksuāla izmantošana naktsdzīves vietās;

13. uzsver, ka ar alkohola lietošanu saistītās sociālās izmaksas tiek lēstas vidēji 1,3 % apjomā no valsts IKP ⁽⁹⁾;

14. norāda, ka pārmērīgs alkohola patēriņš ir vairāk nekā 60 hronisku slimību riska faktors. Eiropas Savienībā pieaug hronisko saslimšanu skaits, gadā radot veselības aprūpes izmaksas aptuveni EUR 700 miljardu apjomā ⁽¹⁰⁾;

Turpmākā rīcība ar alkohola lietošanu saistītu jautājumu risināšanai ES līmenī

15. aicina pieņemt jaunu ES stratēģiju alkohola jomā un vēlas būt pārliecināta, ka ES iestādes turpina stiprināt attiecīgās dalībvalstu spējas un nodrošina efektīvu koordināciju; tāpēc atbalsta Padomes un Eiropas Parlamenta prasību šajā jautājumā uzņemties spēcīgu politisko vadību ⁽¹¹⁾;

16. uzsver, ka kopīgajos ES līmeņa pasākumos būtu jāietver ieteikumi un norādes uz labiem piemēriem, kā stiprināt valsts, reģionāla un vietēja līmeņa aktivitātes;

17. uzsver, ka Eiropas Komisijai būtu jāsniedz atbalsts, nevis jāliek šķēršļi tām dalībvalstīm, kuras ir nolēmušas izvērst alkohola lietošanas profilakses pasākumus;

18. uzsver, ka ir svarīgi dot vietējām un reģionālajām pašvaldībām iespēju piedāvāt savu pieredzi un zināšanas, jo tās var ietekmēt un vislabāk pārzina ieradumus un priekšnoteikumus attiecībā uz pārmērīgas alkohola lietošanas novēršanu un alkohola lietošanas negatīvās ietekmes uz sabiedrību ierobežošanu. Vietējais līmenis ir īpaši nozīmīgs, jo tas ir personām un to kopienām tuvākais līmenis;

⁽⁴⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0008/178163/E96726.pdf?ua=1

⁽⁵⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0017/190430/Status-Report-on-Alcohol-and-Health-in-35-European-Countries.pdf

⁽⁶⁾ Centre for Addiction and Mental Health (2012). *Alcohol consumption, alcohol dependence and attributable burden of disease in Europe*.

⁽⁷⁾ Turpat.

⁽⁸⁾ Skatīt 4. zemsvītras piezīmi.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf
Anderson P & Baumberg B (2006). *Alcohol in Europe: A public health perspective*. London: Institute of Alcohol Studies.

⁽¹⁰⁾ http://ec.europa.eu/health/major_chronic_diseases/docs/reflection_process_cd_en.pdf

⁽¹¹⁾ [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52015XG1216(01))

19. uzskata, ka alkohola lietošanas profilakse, kas ietilpst hronisku slimību apkarošanas pasākumos, ir vērtējama atzinīgi, taču tā ir nepietiekama, jo nav ņemti vērā preventīvi aspekti un kaitējums citām personām⁽¹²⁾;
20. kopīgajā ES darbā būtu jāiekļauj ieteikumi, kuru mērķis ir nepieļaut, lai alkohola pārmērīga lietošana un ar to saistītie riski kļūtu par piesaistošu faktoru tūrisma galamērķos;
21. uzskata, ka ir svarīgi, lai stratēģiskais darbs pie jautājumiem, kas saistīti ar alkoholu, sekmētu un tiktu koordinēts ar starptautiskā līmenī notiekošo darbu; šajā sakarā uzsver, ka turpmākajā darbā jācenšas panākt lielāku sinerģiju ar PVO rīcības plānu⁽¹³⁾ un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem;
22. norāda, ka svarīgi sadarbības partneri ir nevalstiskās organizācijas ar savām ekspertzināšanām un starptautiskajā, valsts, reģionālajā un vietējā līmenī gūto pieredzi;

PRIORITĀTES AR ALKOHOLA LIETOŠANU SAISTĪTU JAUTĀJUMU RISINĀŠANĀ ES LĪMENĪ

Nepieciešamība pēc ES līmeņa koordinācijas forumiem

23. norāda, ka četru gadu laikā pēc iepriekšējās stratēģijas alkohola jomā (2006–2012)⁽¹⁴⁾ uzsāktie pasākumi un izveidotās sadarbības platformas (CNAPA un EAHF) zināmā mērā ir turpinājušās. Šie un citi forumi joprojām ir vajadzīgi ar alkoholu saistītu jautājumu risināšanai. To īpašās zināšanas un uzkrātā pieredze jāizmanto un jāturpina attīstīt;
24. vērš uzmanību uz to, ka 2016. gadā noslēgsies gan Rīcības plāns par jauniešu dzeršanu un epizodisku pārmērīgu alkohola lietošanu (*Action Plan on Youth Drinking and on Heavy Episodic Drinking*), gan arī kopīgā iniciatīva alkohola radītā kaitējuma mazināšanai (*RARHA – Reducing alcohol related harm*); norāda, ka ir svarīgi pagarināt un/vai īstenot jaunu rīcības plānu attiecībā uz bērniem un jauniešiem;
25. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt ES atbalstu pētniecībai un tam, lai zināšanas ātrāk varētu izmantot praksē un jaunās darba metodēs. Ir jāizpēta, kā pasākumi vienlaikus varētu palīdzēt mazināt nevienlīdzību veselības aprūpes jomā;
26. atzinīgi vērtē labākās prakses apmaiņu dalībvalstīs un starp tām. Tā ir stratēģiski svarīga un mudina mācīties, uzkrāt zināšanas un apzināt kopīgas problēmas. Pasākumu un rīcības pamatā jābūt faktiem un praktiskai pieredzei attiecībā uz izmaksu lietderību;
27. uzsver, ka ir svarīgi mērķtiecīgi uzraudzīt alkohola jomas politikas pasākumu attīstību. Ir svarīgi turpināt attīstīt esošās datubāzes, kurās uzraudzībai un analīzei izmanto salīdzināmus, uzticamus un standartizētus rādītājus;
28. uzskata, ka būtu jāizveido zinātnieku grupa, lai atbalstītu zinātniski pamatotu datu vākšanu;

Alkoholisko dzērienu tirgvedība un reklāma

29. uzsver, ka tirgvedība un reklāma sniedzas pāri robežām, tāpēc izšķiroši svarīga ir dalībvalstu sadarbība;
30. pasākumiem, ar ko mazina alkoholisko dzērienu tirgvedības un reklāmas pasākumu ietekmi uz bērniem un nepilngadīgiem jauniešiem, jābūt ar ierobežojošu un piespiedu raksturu, t. i., ar tiem būtu jāaizliedz alkohola tirgvedība un reklāma, kuras mērķauditorija ir nepilngadīgie;

⁽¹²⁾ Termins "alkohola kaitējums citām personām" attiecas uz iespējamo kaitējumu sabiedrībai un indivīdiem, kuri atrodas saskarsmē ar alkohola patērētājiem.

⁽¹³⁾ Skatīt 4. zemsvītras piezīmi.

⁽¹⁴⁾ Reģionu komitejas atzinums "ES stratēģija dalībvalstu atbalstam alkohola radītā kaitējuma mazināšanai" (OV C 197, 24.8.2007.).

31. uzsver, ka ir svarīgi, lai alkoholisko dzērienu ražotāji un izplatītāji stingri ievērotu noteikumus, ko piemēro tirgvedības un reklāmas jomā;

32. uzskata, ka centienos samazināt alkohola tirgvedības un reklāmas ietekmi uz bērniem un jauniešiem jāņem vērā arī tirgvedība sociālajos plašsaziņas līdzekļos un internetā, kā arī produktu izvietošana un citi ar alkohola zīmoliem saistīti produkti. Somijā kopš 2015. gada ir aizliegts izmantot konkursus un spēles alkohola tirgvedības nolūkā. Aizliegta ir arī alkoholisko dzērienu reklāma sabiedriskās vietās un sociālajos plašsaziņas līdzekļos⁽¹⁵⁾;

33. norāda, ka sporta un kultūras pasākumu sponsorēšana ir augošs tirgus un rentabla tirgvedības stratēģija. Šādā veidā jaunieši tiek uzrunāti gan pasākuma norises vietā, gan TV pārraidēs un līdz ar to pakļauti alkohola reklāmai;

34. norāda, ka visos alkoholisko dzērienu tirdzniecības un reklāmas pasākumos ir svarīgi iekļaut informāciju par alkohola pārmērīgas lietošanas riskiem;

35. apzinās, ka alkohola tirgvedības jomā Eiropas Savienībā plaši izmanto paškontroli/pašregulējumu, lai arī a) nav vienprātības par to, vai šāda pieeja alkohola jomā sevi attaisno⁽¹⁶⁾, un b) ir skaidrs, ka ar to vien nepietiek, lai grūtnieces, bērnus un jauniešus pasargātu no alkohola lietošanas negatīvajām sekām⁽¹⁷⁾;

Bērna un jaunieša tiesības

36. norāda, ka pārāk daudzi bērni un jaunieši izaug ģimenēs, kurās ir alkohola atkarība un pārmērīga lietošana. Saskaņā ar aplēsēm Eiropas Savienībā alkoholisma skartās ģimenēs dzīvo 5–9 miljoni bērnu⁽¹⁸⁾. Šiem bērniem draud sliktākas iespējas izglītības un veselības jomā;

37. uzskata, ka ir svarīgi nošķirt rīcības jomas, kas Eiropas valstīs jāattīsta, lai samazinātu alkohola masveida patēriņu jauniešu vidū, ar mērķi nodrošināt jauniešiem drošu un veselīgu vidi; šajā saistībā uzsver, ka ir svarīgi veicināt izklaides un svinību pasākumu modeļus, kas nav saistīti ar alkohola lietošanu;

38. atzīst, ka grūtniecības un zīdīšanas periods ir īpaši neaizsargāts, jo šajā laikposmā rodas alkohola izraisīti augļa spektra traucējumi; alkohols jebkurā grūtniecības brīdī var iedarboties uz augļa augšanu un attīstību, un nav zināms nekāds “drošs” alkohola daudzums, ko var patērēt grūtniecības laikā;

39. piekrīt viedoklim, ka Konvencijā par bērna tiesībām paredzēta arī bērnu un jauniešu aizsardzība pret alkohola radīto kaitējumu. Saskaņā ar minētā dokumenta 33. pantu Konvencijas dalībvalstīm ir jārikojas bērna interesēs un visi lēmumi, kas attiecas uz bērniem, jāpieņem no bērna perspektīvas;

40. uzskata, ka prioritāri ir preventīvi pasākumi grūtniecības laikā, bērnībā un pusaudžu vecumā, ar ko veicina profilakses kultūru un popularizē labu veselību;

41. norāda, ka skola ir nozīmīga vieta, kurā stiprināt bērnu aizsardzības faktorus, kā arī agri atklāt alkohola pārmērīgu lietošanu un tās apdraudētus bērnus. Skolā sniegtajai izglītošanai par alkohola radītiem riskiem jābalstās uz zinātniskiem pierādījumiem, jo tikai informatīva rakstura programmas un pasākumi nav pietiekami efektīvi, un tiem būtu visaptverošā veidā jāsasniedz visi ar izglītību saistītās kopienas dalībnieki – skolēni, ģimene un skolotāji;

⁽¹⁵⁾ <http://www.finlex.fi/sv/esitykset/he/2013/20130070.pdf>

⁽¹⁶⁾ Babor, T. F. (2010). *Alcohol: No Ordinary Commodity – a summary of the second edition*. Addiction.

⁽¹⁷⁾ CAMY. (2003). *Alcohol Advertising on Sports Television 2001 to 2003: Center on Alcohol Marketing and Youth*, Madden, P. A., & Grube, J. W. (1994). *The frequency and nature of alcohol and tobacco advertising in televised sports, 1990 through 1992*. *Am J Public Health*.

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/health/archive/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_europe_en.pdf, 6. lappuse.

42. uzsver, ka ir svarīgi samazināt alkohola pārmērīgu patēriņu pieaugušo vidū, arī izmantojot izglītojošos pasākumus, jo pieaugušo rādītāis piemērs ir būtisks efektīvā profilakses darbā ar jauniešiem un jauniem pieaugušajiem; gan pieaugušajiem, gan bērniem paredzētos informācijas materiālus vajadzētu izstrādāt neatkarīgām pētniecības struktūrām; šajā nolūkā ir svarīgi sadarboties ar viesnīcu un ēdināšanas nozari izglītošanā par alkoholisko dzērienu atbildīgu piedāvājumu, lai maksimāli samazinātu pārmērīgu alkohola patēriņu pieaugušo vidū;

43. uzskata par prioritāti īstenot profilakses programmas ģimenes lokā, jo tā ir svarīga vide bērnu audzināšanai un izglītošanai, kā arī stratēģiju, vērtību, iemaņu un prasmju tālāknodošanai.

Patērētāju informēšana – sastāvdaļu saraksts ar norādēm par uzturvērtību un kalorijām

44. mudina ES iestādes uzlabot alkohola marķēšanu ES līmenī un izstrādāt ziņojumu, kā alkohola iepakojumu iekļaut spēkā esošajos tiesību aktos par satura marķēšanu, norādot piedevas uzturvērtību un kalorijas; norāda uz patērētāju tiesībām zināt produktu sastāvu, lai viņi varētu izdarīt apzinātu izvēli;

45. uzskata, ka svarīgs papildinājums un līdzeklis informēšanai par alkohola radīto risku un tā mazināšanai būtu īpašs brīdinājums grūtniecēm, bērniem, jauniešiem un autovadītājiem. Ir svarīgi brīdinājumus pielāgot dažādām mērķgrupām; atzinīgi vērtē pasākumus, ko šajā jomā jau veikuši daži ražotāji un izplatītāji;

46. iesaka ar izglītības un informācijas kampaņām panākt labāku informētību par uzdzīves dzeršanas radīto apdraudējumu un par vietām, kur saņemt padomu, atbalstu un terapiju;

47. uzsver, ka plašsaziņas līdzekļiem ir svarīga nozīme, lai pienācīgi informētu par alkohola lietošanas riskiem;

Pieklūve alkoholam un lēta alkohola pārdošana

48. norāda, ka sociālekonomiski neaizsargātas grupas un jaunieši ir pakļauti lielākam veselības problēmu riskam, un mudina nepieļaut nevienlīdzības pieaugumu veselības aprūpes jomā. Viena no problēmām ir pārāk lēts un viegli pieejams alkohols, kas veicina lielu alkohola patēriņu un tādējādi rada aknu bojājumus un izraisa pāragru nāvi⁽¹⁹⁾. Dalībvalstis var apsvērt kopīgus pasākumus, t. sk. pētījumus, lai nepieļautu ļoti lēta alkohola pārdošanu, tostarp tirdzniecību internetā;

49. norāda, ka pastāv saikne starp alkohola pieejamību, pārmērīgu alkohola lietošanu un alkohola radīto kaitējumu. Pētījumi liecina, ka alkohola vieglāka pieejamība noved pie lielāka patēriņa un tādējādi pie biežākām veselības problēmām un kaitējuma⁽²⁰⁾;

50. uzskata, ka dalībvalstis var noteikt vēl stingrākus ierobežojumus un pastiprināt kontroli attiecībā uz pirkšanu un pārdošanu, lai arī lielākajā daļā dalībvalstu ir noteikts 18 gadu vecuma ierobežojums. Citas iespējas ir ierobežot tirdzniecības vietu skaitu, aizliegt alkohola patēriņu un tirdzniecību publiskās vietās noteiktā laikā, ierobežot darba laiku un licences, kā arī īstenot atbildīgu alkohola pārdošanu, izmantojot profesionāļiem, izplatītājiem un viesnīcu personālam paredzētus apmācības pasākumus. Ierobežojumi jāpapildina ar to ievērošanas kontroli;

Profilakse darbavietā

51. atzīmē, ka riskants, pārmērīgs un atkarību izraisošs alkohola patēriņš palielina darbnespēju un pazemina darba ražīgumu, kā arī negatīvi ietekmē citas personas. 20–25 % no visiem nelaimes gadījumiem darbavietā ir iesaistītas reibumā esošas personas, tās apdraud drošību. Darbavieta ir svarīga vieta, kur īstenot profilaksi pret pārmērīgu alkohola lietošanu⁽²¹⁾;

⁽¹⁹⁾ http://www.easl.eu/medias/EASLimg/News/3f9dd90221ef292_file.pdf

⁽²⁰⁾ Skatīt 4. zemsvītras piezīmi.

⁽²¹⁾ http://ec.europa.eu/health/alcohol/docs/science_02_en.pdf

52. norāda, ka jāņem vērā iespēja pārkāpējam piedalīties izglītības/rehabilitācijas programmās, kas ir alternatīva naudas sodam vai uzraudzības pasākumiem, it īpaši tad, ja pārkāpējs ir nepilngadīgs;

53. uzsver, ka ar agrīnas iejaukšanās pasākumiem ir jārisina jautājums par alkohola lietošanu darbvietā. Darbvietās ir jābūt instrukcijām, kā šādās situācijās rīkoties. Tā būtu laba arodveselības aprūpes profilakse;

54. uzsver, ka publiskais sektors var uzņemties vadību alkohola lietošanas profilakses jomā, lai nodrošinātu drošu un nekaitīgu darba vidi, arī tāpēc, ka daudzi publiskā sektora darbinieki sniedz nozīmīgus sociālos pakalpojumus iedzīvotājiem;

Profilakse veselības un aprūpes jomā

55. norāda, ka ir nepieciešama savlaicīga piekļuve palīdzībai, ārstēšanai un aprūpei un ka ir svarīgi, lai bērni, kuru vecāki ārstējas pret alkohola atkarību un pārmērīgu lietošanu, saņemtu padomu un atbalstu. Viens no veidiem, kā novērst slimības, ir popularizēt veselīgu dzīvesveidu, sniedzot atbalstu saistībā ar riskantu alkohola patēriņu;

56. uzskata, ka darba vidē jāveicina vienošanās starp arodbiedrībām un darba devēju organizācijām, iesaistot darba devējus profilakses pasākumu izstrādē;

57. norāda, ka alkohola izraisītas aknu slimības bieži skar darbspējīga vecuma iedzīvotājus. Pastāv arī medicīniska rakstura saikne starp alkohola pārmērīgu lietošanu un vairākām citām smagām slimībām, piemēram, vēzi, sirds un asinsvadu slimībām un garīgām slimībām ⁽²²⁾;

Ceļu satiksmes drošība

58. norāda, ka ceļu satiksmē pieļaujamo alkohola promiņu ierobežojumi, informācijas kampaņas, izglītošana un uzraudzība palīdz uzlabot ceļu satiksmes drošību. Braukšana alkohola reibumā ir iemesls 25 % visu ceļu satiksmes negadījumu ar bojāgājušajiem ⁽²³⁾;

59. atzinīgi vērtē Komisijas 2014. gadā publicēto pētījumu par alkometriskajiem autobloķētājiem un to izmantošanu alkohola lietošanas izraisītu ceļu satiksmes negadījumu skaita samazināšanai ⁽²⁴⁾;

60. uzskata, ka iespējams darīt vairāk, lai Eiropas Savienībā paaugstinātu ceļu satiksmes drošību, tai skaitā izmeklēt ar alkohola lietošanu saistītus ceļu satiksmes negadījumus, un dalībvalstīm būtu jādalās pieredzē par efektīviem pasākumiem šajā jomā. Jaunajiem autovadītājiem ir svarīgi apzināties, kādas sekas izraisa braukšana reibumā.

Brisele, 2017. gada 9. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽²²⁾ http://www.eurocare.org/library/updates/eurocare_eu_alcohol_strategy2

⁽²³⁾ http://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/behaviour/fitness_to_drive_lv

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/transport/road_safety/sites/roadsafety/files/pdf/behavior/study_alcohol_interlock.pdf

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

121. PLENĀRSESĪJA 2017. GADA 8. UN 9. FEBRUĀRĪ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas kopējās patvēruma sistēmas reforma: otrais dokumentu kopums un Savienības pārmitināšanas sistēma”

(2017/C 207/13)

Ziņotājs: Vincenzo Bianco (PSE/IT), Katānijas mērs

Atsauces dokumenti: Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (pārstrādāta redakcija)

COM(2016) 465 final

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu, un ar ko veic grozījumus Padomes 2003. gada 25. novembra Direktīvā 2003/109/EK par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji

COM(2016) 466 final

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES

COM(2016) 467 final

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Savienības pārmitināšanas sistēmu un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 516/2014

COM(2016) 468 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

COM(2016) 466 final (Kvalificēšanās kritēriji aizsardzības piešķiršanai)

1. grozījums

8. panta 3. punkts – Iekšējā aizsardzība

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Pārbaudot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamats bailēm no vajāšanas vai pastāv reāls risks, ka tiks nodarīts būtisks kaitējums, vai ir pieejama aizsardzība pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu izcelsmes valsts daļā saskaņā ar 1. punktu, atbildīgās iestādes, pieņemot lēmumu par pieteikumu, ņem vērā vispārējos apstākļus, kādi dominē attiecīgajā valsts daļā, un pieteikuma iesniedzēja personīgos apstākļus, ievērojot 4. pantu. Šajā nolūkā atbildīgās iestādes nodrošina, ka iegūta precīza un aktuāla informācija no visiem attiecīgajiem avotiem, tostarp pieejamā Savienības līmeņa izcelsmes valsts informācija un izcelsmes valsts situācijas kopējā analīze, kas minētas Regulas (ES) Nr. XXX/XX [Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras regula] 8. un 10. pantā, kā arī informācija un norādījumi, kurus sniedzis Apvienoto Nāciju Augstais komisārs bēgļu jautājumos.</p>	<p>Pārbaudot, vai pieteikuma iesniedzējam ir pamats bailēm no vajāšanas vai pastāv reāls risks, ka tiks nodarīts būtisks kaitējums, vai ir pieejama aizsardzība pret vajāšanu vai būtisku kaitējumu izcelsmes valsts daļā saskaņā ar 1. punktu, atbildīgās iestādes, pieņemot lēmumu par pieteikumu, ņem vērā vispārējos apstākļus, kādi dominē attiecīgajā valsts daļā, un pieteikuma iesniedzēja personīgos apstākļus, ievērojot 4. pantu. Šajā nolūkā atbildīgās iestādes nodrošina, ka iegūta precīza un aktuāla informācija no visiem attiecīgajiem avotiem, tostarp pieejamā Savienības līmeņa izcelsmes valsts informācija un izcelsmes valsts situācijas kopējā analīze, kas minētas Regulas (ES) Nr. XXX/XX [Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras regula] 8. un 10. pantā, kā arī informācija un norādījumi, kurus sniedzis Apvienoto Nāciju Augstais komisārs bēgļu jautājumos. Var tikt izvērtēta arī informācija un norādījumi no neatkarīgiem avotiem un ekspertiem.</p>

Pamatojums

Neatkarīga informācija un novērtējumi var sniegt datus, kas ne vienmēr ir pieejami oficiālos avotos.

2. grozījums

15. pants – Bēgļa statusa pārskatīšana

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Lai piemērotu 14. panta 1. punktu, atbildīgā iestāde pārskata bēgļa statusu, jo īpaši:</p> <p>a) ja Savienības līmeņa izcelsmes valsts informācija un izcelsmes valsts situācijas kopējā analīze, kas minēta Regulas (ES) Nr. XXX/XX [Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras regula] 8. un 10. pantā, liecina par ievērojamām izmaiņām izcelsmes valstī, kas ir būtiskas saistībā ar pieteikuma iesniedzēja aizsardzības vajadzībām,</p> <p>b) pirmo reizi atjaunojot bēglim izsniegto uzturēšanās atļauju.</p>	<p>Lai piemērotu 14. panta 1. punktu, atbildīgā iestāde pārskata bēgļa statusu, jo īpaši:</p> <p>a) ja Savienības līmeņa izcelsmes valsts informācija un izcelsmes valsts situācijas kopējā analīze, kas minēta Regulas (ES) Nr. XXX/XX [Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras regula] 8. un 10. pantā, liecina par ievērojamām izmaiņām izcelsmes valstī, kas ir būtiskas saistībā ar pieteikuma iesniedzēja aizsardzības vajadzībām,</p> <p>b) pirmo reizi atjaunojot bēglim izsniegto uzturēšanās atļauju saskaņā ar vienkāršotu procedūru: ja vienkāršotās procedūras laikā atklājas tādi kā a) apakšpunktā minētie fakti, kas varētu liecināt par iespējamu pagarinājuma atteikumu, vienkāršotā procedūra nekavējoties jāpārveido par parasto procedūru un par to jāpaziņo pieteikuma iesniedzējam; jebkurā gadījumā pastāv iespēja vērsties tiesā pret uzturēšanās atļaujas nepagarināšanu.</p>

Pamatojums

Komisijas priekšlikums nosaka bēgļiem piešķirtā statusa pārskatīšanu, kas notiek šādi: a) automātiski katru reizi, kad EASO ziņo par būtiskām izmaiņām izcelsmes valsts situācijā, b) jebkurā gadījumā regulāri, pat ja nav ziņots par izmaiņām; tomēr uzskatām, ka otrajā gadījumā atjaunošana var notikt un tai ir jānotiek saskaņā ar vienkāršotu procedūru, lai pārmērīgi neapgrūtinātu bēgļus un neradītu pārmērīgu nestabilitātes sajūtu.

COM(2016) 467 final (Kvalificēšanās kritēriji aizsardzības piešķiršanai)**3. grozījums**

7. panta 4. punkts – Pieteikuma iesniedzēju pienākumi

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Pieteikuma iesniedzējs informē tās dalībvalsts atbildīgo iestādi, kurā viņam ir jāuzturas, par savu dzīvesvietu vai adresi, vai tālruņa numuru, ar kura palīdzību atbildīgā iestāde vai citas kompetentās iestādes ar viņu var sazināties. Viņš informē atbildīgo iestādi par izmaiņām šajās ziņās. Pieteikuma iesniedzējam ir pienākums saņemt paziņojumus pēdējā dzīvesvietā vai adresē, kuru viņš attiecīgi norādījis, jo īpaši, ja viņš iesniedz pieteikumu saskaņā ar 28. pantu.	Pieteikuma iesniedzējs informē tās dalībvalsts atbildīgo iestādi, kurā viņam ir jāuzturas, par savu dzīvesvietu vai adresi un tālruņa numuru, ar kura palīdzību atbildīgā iestāde vai citas kompetentās iestādes ar viņu var sazināties. Viņš informē atbildīgo iestādi par izmaiņām šajās ziņās. Pieteikuma iesniedzējam ir pienākums saņemt paziņojumus pēdējā dzīvesvietā vai adresē, kuru viņš attiecīgi norādījis, jo īpaši, ja viņš iesniedz pieteikumu saskaņā ar 28. pantu.

Pamatojums

Pieteikuma iesniedzējam būtu jānorāda gan dzīvesvieta, gan adrese, nevis tikai tālruņa numurs, lai viņu varētu savlaicīgi informēt par lēmumiem, kas attiecas uz viņa pieteikuma izskatīšanas procedūru.

4. grozījums

15. panta 5. punkts – Bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība (pārsūdzības procedūrā)

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību pārsūdzības procedūrā var nenodrošināt, ja: a) pieteikuma iesniedzējam pašam ir pietiekami līdzekļi; b) uzskatāms, ka pārsūdzībai nav reālu izredžu uz panākumiem; c) pārsūdzība vai izskatīšana ir otrajā vai augstākā instancē, kas paredzēta saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tostarp atkārtota uzklauššana vai pārsūdzības izskatīšana. Ja lēmumu nepiešķirt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību pieņem iestāde, kas nav tiesa, pamatojoties uz to, ka tiek uzskatīts, ka pieteikumam nav reālu izredžu uz panākumiem, pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt tiesību efektīvu aizsardzību tiesā pret šādu lēmumu un šādā nolūkā viņš ir tiesīgs lūgt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību.	Bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību pārsūdzības procedūrā var nenodrošināt, ja: a) pieteikuma iesniedzējam pašam ir pietiekami līdzekļi. Ja pārsūdzība ir iesniegta tikai maldinošos nolūkos vai ir acīmredzami nepamatota, tiesnesis var nolemt atsaukt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvniecību un samazināt vai atcelt atlīdzību (ja tāda paredzēta), ko valsts maksā speciālistam.

Pamatojums

Uzskatām, ka pārsūdzības procedūras gadījumā (gan pirmajā, gan otrajā, gan turpmākajās instancēs) atteikums piešķirt tiesības uz juridisko palīdzību obligāti jāpamato ar stingriem kritērijiem un iespējami mazāk jāpamatojas uz varbūtību vai subjektivitāti, turklāt attiecīgais lēmums jāpieņem tiesnesim.

5. grozījums

33. panta 2. punkts – Pieteikuma izskatīšana

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>2. Atbildīgā iestāde pieņem lēmumus par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem pēc pieteikuma pieņemamības pienācīgas pārbaudes vai tā izskatīšanas pēc būtības. Atbildīgā iestāde izskata pieteikumus objektīvi, neitrāli un individuāli. Pieteikuma izskatīšanas nolūkā tā ņem vērā:</p> <p>a) attiecināmus paziņojumus un dokumentāciju, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, tostarp informāciju par to, vai pieteikuma iesniedzējs bijis vai var tikt pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam;</p> <p>b) visu saistīto, precīzo un aktuālo informāciju par situāciju, kas izveidojusies pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstī laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu, tostarp par izcelsmes valsts tiesību aktiem un noteikumiem, un veidu, kādā tie tiek piemēroti, kā arī visu citu saistīto informāciju, ko saņem no Eiropas Patvēruma aģentūras, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos un attiecīgajām starptautisko cilvēktiesību organizācijām vai citiem avotiem;</p> <p>c) izcelsmes valsts informācijas kopējo analīzi, kas minēta Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Eiropas Patvēruma aģentūras regula) 10. pantā;</p> <p>d) pieteikuma iesniedzēja individuālo stāvokli un personīgos apstākļus, tostarp tādas faktorus kā priekšvēsture, dzimums, vecums, seksuālā orientācija un dzimumidentitāte, lai, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem, novērtētu, vai darbības, ar kādām pieteikuma iesniedzējam bijis jāsaskaras vai ar kādām tam var nākties saskarties, būtu uzskatāmas par vajāšanu vai būtisku kaitējumu;</p> <p>e) vai darbības, kurās pieteikuma iesniedzējs bija iesaistīts kopš izcelsmes valsts pamešanas, viņš ir veicis vienīgi vai galvenokārt starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanai nepieciešamo nosacījumu radīšanai, lai novērtētu, vai minēto darbību dēļ pieteikuma iesniedzējam būs jāsaskaras ar vajāšanu vai būtisku kaitējumu, ja viņš atgrieztos minētajā valstī;</p>	<p>2. Atbildīgā iestāde pieņem lēmumus par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem pēc pieteikuma pieņemamības pienācīgas pārbaudes vai tā izskatīšanas pēc būtības. Atbildīgā iestāde izskata pieteikumus objektīvi, neitrāli un individuāli. Pieteikuma izskatīšanas nolūkā tā ņem vērā:</p> <p>a) attiecināmus paziņojumus un dokumentāciju, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs, tostarp informāciju par to, vai pieteikuma iesniedzējs bijis vai var tikt pakļauts vajāšanai vai būtiskam kaitējumam;</p> <p>b) visu saistīto, precīzo un aktuālo informāciju par situāciju, kas izveidojusies pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstī laikā, kad tiek pieņemts lēmums par pieteikumu, tostarp par izcelsmes valsts tiesību aktiem un noteikumiem, un veidu, kādā tie tiek piemēroti, kā arī visu citu saistīto informāciju, ko saņem no Eiropas Patvēruma aģentūras, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos un attiecīgajām starptautisko cilvēktiesību organizācijām vai citiem avotiem;</p> <p>c) izcelsmes valsts informācijas kopējo analīzi, kas minēta Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Eiropas Patvēruma aģentūras regula) 10. pantā;</p> <p>d) pieteikuma iesniedzēja individuālo stāvokli un personīgos apstākļus, tostarp tādas faktorus kā priekšvēsture, dzimums, vecums, seksuālā orientācija un dzimumidentitāte, lai, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja personīgajiem apstākļiem, novērtētu, vai darbības, ar kādām pieteikuma iesniedzējam bijis jāsaskaras vai ar kādām tam var nākties saskarties, būtu uzskatāmas par vajāšanu vai būtisku kaitējumu;</p> <p>e) vai darbības, kurās pieteikuma iesniedzējs bija iesaistīts kopš izcelsmes valsts pamešanas, viņš ir veicis vienīgi vai galvenokārt starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniegšanai nepieciešamo nosacījumu radīšanai, lai novērtētu, vai minēto darbību dēļ pieteikuma iesniedzējam būs jāsaskaras ar vajāšanu vai būtisku kaitējumu, ja viņš atgrieztos minētajā valstī;</p>

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>d) vai būtu pamatoti sagaidāms, ka pieteikuma iesniedzējs pieņemtu citas valsts aizsardzību, kurā viņš varētu pieprasīt pilsonību.</p>	<p>f) vai būtu pamatoti sagaidāms, ka pieteikuma iesniedzējs pieņemtu citas valsts aizsardzību, kurā viņš varētu pieprasīt pilsonību;</p> <p>g) <i>pieteikuma iesniedzēja iesniegtos datus, ja tie ir pamatoti ar oficiāliem dokumentiem, un dokumentus, kas kalpo tam, lai uzsvērtu savu izvēli, ģimenes attiecības, saikni ar kopienu izcelsmes valstī, valodas vai profesionālās prasmes, kas varētu veicināt iekļaušanos vienā vai vairākās galamērķa dalībvalstīs.</i></p>

Pamatojums

Grozījums atbilst tam, kas ietverts atzinumā par Dublīnas regulas pārskatīšanu (..); minēto atzinumu jau ir apstiprinājusi CIVEX komisija, un tajā ir noteikts, ka ir jāizvērtē prasītāja vēlmes un arī saikne, lai noteiktu atbildīgo dalībvalsti.

6. grozījums

34. pants – Izskatīšanas procedūras ilgums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>1. Izskatīšana nolūkā noteikt, vai pieteikums ir pieņemams saskaņā ar 36. panta 1. punktu, ilgst ne vairāk kā vienu mēnesi no pieteikuma iesniegšanas.</p> <p><i>Minētās izskatīšanas termiņš ir desmit darba dienas, ja saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Dublīnas regula) 3. panta 3. punkta a) apakšpunktu dalībvalsts, kurā pieteikums iesniegts vispirms, piemēro pirmās patvēruma valsts vai drošas trešās valsts koncepciju, kas minēta 36. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā.</i></p> <p>2. Atbildīgā iestāde nodrošina, ka pieteikuma izskatīšana pēc būtības tiek pabeigta tik drīz, cik iespējams, bet ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no pieteikuma iesniegšanas, neskarot pienācīgu un pilnīgu izskatīšanu.</p> <p>3. Atbildīgā iestāde var pagarināt minēto sešu mēnešu termiņu ne vairāk kā par trīs mēnešiem, ja:</p> <p>a) uz starptautisko aizsardzību vienlaikus pretendē nesamērīgi liels skaits trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kas praksē apgrūtinā procedūras pabeigšanu sešu mēnešu termiņā;</p> <p>b) ir izskatāmi sarežģīti faktiski vai juridiski jautājumi.</p>	<p>1. Izskatīšana nolūkā noteikt, vai pieteikums ir pieņemams saskaņā ar 36. panta 1. punktu, ilgst ne vairāk kā vienu mēnesi no pieteikuma iesniegšanas.</p> <p>2. Atbildīgā iestāde nodrošina, ka pieteikuma izskatīšana pēc būtības tiek pabeigta tik drīz, cik iespējams, bet ne vēlāk kā sešu mēnešu laikā no pieteikuma iesniegšanas, neskarot pienācīgu un pilnīgu izskatīšanu.</p> <p>3. Atbildīgā iestāde var pagarināt minēto sešu mēnešu termiņu ne vairāk kā par vēl sešiem mēnešiem, ja:</p> <p>a) uz starptautisko aizsardzību vienlaikus pretendē nesamērīgi liels skaits trešo valstu valstspiederīgo vai bezvalstnieku, kas praksē apgrūtinā procedūras pabeigšanu sešu mēnešu termiņā;</p> <p>b) ir izskatāmi sarežģīti faktiski vai juridiski jautājumi.</p>

Pamatojums

Termiņu mainīgums var vājināt aizstāvības tiesību īstenošanu, jo palielinātos slogs, kas gulstas uz aizstāvi, kuram būtu jāpārbauda un jāievāc jaunākā informācija par viņa klienta situāciju.

Ņemot vērā iespējamās krīzes situācijas vai pārmērīga pieplūduma periodus un neraugoties uz EASO un dalībvalstu ārkārtējo atbalstu, ir ieteicams paaugstināt maksimālo procedūras izpildes termiņu, proti, deviņu mēnešu vietā paredzot vienu gadu (kopumā).

7. grozījums36. panta 2. punkts – Lēmums par pieteikuma pieļaujamību **un kompetenci**

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Pieteikumu neizskata pēc būtības gadījumos, kad pieteikums netiek izskatīts saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula), tostarp, ja cita dalībvalsts ir piešķirusi starptautisku aizsardzību pieteikuma iesniedzējam vai ja pieteikums ir noraidīts kā nepieņemams saskaņā ar 1. punktu.	Pieteikumu neizskata pēc būtības gadījumos, kad pieteikums netiek izskatīts saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula), tostarp, ja cita dalībvalsts ir piešķirusi starptautisku aizsardzību pieteikuma iesniedzējam vai ja pieteikums ir noraidīts kā nepieņemams saskaņā ar 1. punktu, vai ja saskaņā ar Regulas (ES) Nr. XXX/XXX (Dublinas regula) 7. pantu pieteikuma iesniedzējs ir devis priekšroku vienai vai vairākām galamērķa dalībvalstīm, kurās saskaņā ar EASO ceturkšņa datiem nav sasniegts sliekšnis, ko nosaka minētās regulas 7. un 35. pants.

Pamatojums

Arī šis grozījums ir saskaņā ar CIVEX komisijas jau pieņemto atzinumu par ierosināto Dublinas regulas pārskatīšanu; pamatojoties uz minētajiem apsvērumiem, izskatīšanu pēc būtības veic valsts, kas noteikta atbilstīgi izvēlei/saiknei, nevis pirmās ierašanās valsts, kura vienkārši nodrošina attiecīgo personu nodošanu atbildīgajai valstij.

8. grozījums

39. pants – Pieteikumu netieša atsaukšana

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Atbildīgā iestāde noraida pieteikumu kā pārtrauktu, ja: (..)	1. Atbildīgā iestāde noraida pieteikumu kā pārtrauktu, ja: (..)
2. Šā panta 1. punktā minētajos apstākļos atbildīgā iestāde pārtrauc pieteikuma izskatīšanu un nosūta rakstveida paziņojumu pieteikuma iesniedzējam uz viņa dzīvesvietu vai 7. panta 4. punktā minēto adresi, informējot viņu, ka viņa pieteikuma izskatīšana tiek pārtraukta un ka pieteikums noteikti tiks noraidīts kā pārtraukts, izņemot, ja pieteikuma iesniedzējs piesakās atbildīgajā iestādē viena mēneša laikā no rakstveida paziņojuma nosūtīšanas.	2. Šā panta 1. punktā minētajos apstākļos atbildīgā iestāde pārtrauc pieteikuma izskatīšanu un nosūta rakstveida paziņojumu pieteikuma iesniedzējam uz viņa dzīvesvietu vai 7. panta 4. punktā minēto adresi, informējot viņu, ka viņa pieteikuma izskatīšana tiek pārtraukta un ka pieteikums noteikti tiks noraidīts kā pārtraukts, izņemot, ja pieteikuma iesniedzējs piesakās atbildīgajā iestādē divu mēnešu laikā no rakstveida paziņojuma nosūtīšanas.
3. Ja pieteikuma iesniedzējs piesakās atbildīgajā iestādē minētajā viena mēneša laikā un pierāda, ka savus pienākumus nav izpildījis tādu apstākļu dēļ, kurus viņš nevarēja ietekmēt, atbildīgā iestāde atsāk pieteikuma izskatīšanu.	3. Ja pieteikuma iesniedzējs piesakās atbildīgajā iestādē divu mēnešu laikā un pierāda, ka savus pienākumus nav izpildījis tādu apstākļu dēļ, kurus viņš nevarēja ietekmēt, atbildīgā iestāde atsāk pieteikuma izskatīšanu.

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
4. Ja pieteikuma iesniedzējs nepiesakās atbildīgajā iestādē minētajā viena mēneša laikā un nevar pierādīt, ka savus pienākumus nav izpildījis tādu apstākļu dēļ, kurus viņš nevarēja ietekmēt, atbildīgā iestāde uzskata, ka pieteikums ir netieši atsaukts.	4. Ja pieteikuma iesniedzējs nepiesakās atbildīgajā iestādē divu mēnešu laikā un nevar pierādīt, ka savus pienākumus nav izpildījis tādu apstākļu dēļ, kurus viņš nevarēja ietekmēt, atbildīgā iestāde uzskata, ka pieteikums ir netieši atsaukts.

Pamatojums

Tā kā pieteikuma iesniedzējam var gadīties saziņas problēmas, būtu jānosaka termiņš, kas garantē lielāku drošību.

9. grozījums

43. pants – Izņēmumi attiecībā uz tiesībām palikt valstī turpmāku pieteikumu gadījumā

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Neskarot neizraidīšanas principu, dalībvalstis var paredzēt izņēmumus tiesībās palikt to teritorijā un atkāpties no 54. panta 1. punkta, ja:	Neskarot neizraidīšanas principu, dalībvalstis var paredzēt izņēmumus tiesībās palikt to teritorijā un atkāpties no 54. panta 1. punkta, ja:
a) atbildīgā iestāde ir noraidījusi turpmāku pieteikumu kā nepieņemamu vai acīmredzami nepamatotu;	a) atbildīgā iestāde ir noraidījusi turpmāku pieteikumu kā nepieņemamu vai acīmredzami nepamatotu;
b) otrais vai cits turpmāks pieteikums ir pausts jebkurā dalībvalstī pēc galīgā lēmuma, ar kuru noraida iepriekšēju turpmāko pieteikumu kā nepieņemamu, nepamatotu vai acīmredzami nepamatotu.	b) otrais vai cits turpmāks pieteikums ir pausts jebkurā dalībvalstī pēc galīgā lēmuma, ar kuru noraida iepriekšēju turpmāko pieteikumu kā nepieņemamu, nepamatotu vai acīmredzami nepamatotu;
	šā panta b) punktā minētais nosacījums nav spēkā, ja iepriekšējais pieteikums ticis iesniegts pirms šīs regulas stāšanās spēkā un šajā gadījumā attiecīgā persona nav saņēmusi juridisko palīdzību;

Pamatojums

Ņemot vērā, ka pienākums sniegt informāciju, nodrošināt pārstāvību un palīdzību tiek ieviests visos līmeņos tikai ar šo Komisijas priekšlikumu kopumu, uzskatām, ka dalībvalstis nevar atteikties piešķirt uzturēšanās tiesības savā teritorijā, ja pieteikuma iesniedzējam nav tikusi piešķirta juridiska palīdzība pirmā pieteikuma laikā.

10. grozījums

45. panta 3. punkts – Drošas trešās valsts koncepcija

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Atbildīgā iestāde uzskata trešo valsti par drošu trešo valsti konkrētam pieteikuma iesniedzējam pēc individuālas pieteikuma izskatīšanas vienīgi tad, ja tā pārliecinās par trešās valsts drošību konkrētajam pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar 1. punktā noteiktajiem kritērijiem un ja tā konstatējusi, ka:	Atbildīgā iestāde uzskata trešo valsti par drošu trešo valsti konkrētam pieteikuma iesniedzējam pēc individuālas pieteikuma izskatīšanas vienīgi tad, ja tā pārliecinās par trešās valsts drošību konkrētajam pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar 1. punktā noteiktajiem kritērijiem un ja tā konstatējusi, ka:
a) pastāv saistība starp pieteikuma iesniedzēju un konkrēto trešo valsti, uz kā pamata minētajai personai būtu pamatoti doties uz minēto valsti, tostarp tāpēc, ka pieteikuma iesniedzējs ir devies tranzītā caur minēto trešo valsti, kura atrodas ģeogrāfiski tuvu pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valstij;	a) pastāv saistība starp pieteikuma iesniedzēju un konkrēto trešo valsti, uz kā pamata minētajai personai būtu pamatoti doties uz minēto valsti, tostarp tāpēc, ka pieteikuma iesniedzējs ir uzturējies tur ilgāku laika periodu vai viņam tur ir izveidota saikne vai kontakti ar ģimeni vai tautiešiem;

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
b) pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis nopietnu pamatojumu, kura dēļ valsti nevarētu uzskatīt par drošu trešo valsti viņa konkrētajos apstākļos.	b) pieteikuma iesniedzējs nav iesniedzis nopietnu pamatojumu, kura dēļ valsti nevarētu uzskatīt par drošu trešo valsti viņa konkrētajos apstākļos.

Pamatojums

Tas, ka pieteikuma iesniedzējs ir devies tranzītā cauri trešai valstij ceļā uz ES (vai tajā uzturējies, lai vienīgi sagatavotos ceļam), nevar tikt uzskatīts par pietiekamu argumentu, lai pieteikuma iesniedzēju nosūtītu atpakaļ uz šo valsti.

11. grozījums

53. panta 6. punkts – Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Pieteikuma iesniedzēji iesniedz pārsūdzību saistībā ar 1. punktā minētajiem lēmumiem:</p> <p>a) vienas nedēļas laikā, ja lēmums pieņemts par turpmāka pieteikuma noraidīšanu kā nepieņemamu vai acīmredzami nepamatotu;</p> <p>b) divu nedēļu laikā, ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepieņemamu vai ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā skaidri atsauktu vai pārtrauktu, vai ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepamatotu saistībā ar bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu pēc paātrinātas procedūras vai robežprocedūras, vai ja pieteikuma iesniedzējs ir aizturēts;</p> <p>c) viena mēneša laikā, ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepamatotu saistībā ar bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu, ja izskatīšana nenotika paātrinātās procedūras ietvaros, vai ja lēmums pieņemts par starptautiskās aizsardzības atņemšanu.</p> <p>Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā dalībvalstis var paredzēt robežprocedūras ietvaros pieņemto lēmumu <i>ex officio</i> pārskatīšanu.</p> <p>Šajā punktā noteiktos termiņus sāk skaitīt no dienas, kad par atbildīgās iestādes lēmumu ir paziņots pieteikuma iesniedzējam, vai no brīža, kad ir norīkots juridiskais konsultants vai padomdevējs, ja pieteikuma iesniedzējs ir paudis lūgumu piešķirt bezmaksas juridisko palīdzību vai pārstāvību.</p>	<p>Pieteikuma iesniedzēji iesniedz pārsūdzību saistībā ar 1. punktā minētajiem lēmumiem:</p> <p>a) piecpadsmit dienu laikā, ja lēmums pieņemts par turpmāka pieteikuma noraidīšanu kā nepieņemamu vai acīmredzami nepamatotu;</p> <p>b) piecpadsmit dienu laikā, ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepieņemamu vai ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā skaidri atsauktu vai pārtrauktu, vai ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepamatotu saistībā ar bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu pēc paātrinātas procedūras vai robežprocedūras, vai ja pieteikuma iesniedzējs ir aizturēts;</p> <p>c) viena mēneša laikā, ja lēmums pieņemts par pieteikuma noraidīšanu kā nepamatotu saistībā ar bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu, ja izskatīšana nenotika paātrinātās procedūras ietvaros, vai ja lēmums pieņemts par starptautiskās aizsardzības atņemšanu.</p> <p>Šā punkta b) apakšpunkta nolūkā dalībvalstis var paredzēt robežprocedūras ietvaros pieņemto lēmumu <i>ex officio</i> pārskatīšanu.</p> <p>Šajā punktā noteiktos termiņus sāk skaitīt no dienas, kad par atbildīgās iestādes lēmumu ir paziņots pieteikuma iesniedzējam, vai no brīža, kad ir norīkots juridiskais konsultants vai padomdevējs, ja pieteikuma iesniedzējs ir paudis lūgumu piešķirt bezmaksas juridisko palīdzību vai pārstāvību.</p>

Pamatojums

Uzskatām, ka, ņemot vērā Tiesas judikatūru, jāievieš saprātīgi minimālie termiņi, kas neatšķirtos cits no cita.

COM(2016) 465 final (uzņemšanas nosacījumi)

12. grozījums

7. panta 5. punkts – Dzīvesvieta un pārvietošanās brīvība

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis pieprasa, lai pieteikuma iesniedzēji informē kompetentās iestādes par savu pašreizējo dzīvesvietu vai adresi, vai tālruņa numuru, uz kuru viņus var sazināt, un, cik drīz vien iespējams, paziņo šādām iestādēm par jebkurām izmaiņām tālruņa numurā vai adresē.	Dalībvalstis pieprasa, lai pieteikuma iesniedzēji informē kompetentās iestādes par savu pašreizējo dzīvesvietu vai adresi un tālruņa numuru, uz kuru viņus var sazināt, un, cik drīz vien iespējams, paziņo šādām iestādēm par jebkurām izmaiņām tālruņa numurā vai adresē.

Pamatojums

Pieteikuma iesniedzējam būtu jānorāda gan dzīvesvieta, gan adrese, nevis tikai tālruņa numurs, lai viņu varētu savlaicīgi informēt par lēmumiem, kas attiecas uz viņa pieteikuma izskatīšanas procedūru.

13. grozījums

19. pants – Materiālo uzņemšanas apstākļu aizstāšana, pasliktināšana vai atteikšana

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>1. Attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem, kuriem ir jāatrodas to teritorijā saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX [Dublinas regula], dalībvalstis 2. pantā aprakstītajās situācijās var:</p> <p>a) izmitināšanu, pārtiku, apģērbu un citus būtiski svarīgus nepārtikas priekšmetus, kas tiek nodrošināti finansiālu pabalstu vai talonu veidā, aizstāt ar materiālo uzņemšanas apstākļu nodrošināšanu natūrā; vai</p> <p>b) pasliktināt vai – ārkārtas un pienācīgi pamatotos gadījumos – atteikt dienasnaudu.</p> <p>2. 1. punktu piemēro, ja pieteikuma iesniedzējs:</p> <p>a) atstāj dzīvesvietu, ko viņam noteikusi kompetentā iestāde, par to nepaziņojot šai iestādei vai, ja tas ir prasīts, bez atļaujas, vai aizbēg; vai</p> <p>b) nepilda pienākumus par pieteikšanos vai informācijas sniegšanu vai saprātīgā termiņā, kas noteikts attiecīgās valsts tiesību aktos, neierodas uz personīgām intervijām attiecībā uz patvēruma procedūru; vai</p> <p>c) ir iesniedzis turpmāku pieteikumu, kā definēts Regulas (ES) Nr. XXX/XXX [procedūru regula] [4. panta 2. punkta a) apakšpunktā]; vai</p> <p>d) ir slēpis finansiālos līdzekļus un tādējādi ir nepamatoti baudījis materiālos uzņemšanas apstākļus; vai</p> <p>e) ir smagi pārkāpis izmitināšanas centra noteikumus vai ir uzvedies sevišķi vardarbīgi; vai</p>	<p>1. Attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem, kuriem ir jāatrodas to teritorijā saskaņā ar Regulu (ES) Nr. XXX/XXX [Dublinas regula], dalībvalstis 2. pantā aprakstītajās situācijās var:</p> <p>a) izmitināšanu, pārtiku, apģērbu un citus būtiski svarīgus nepārtikas priekšmetus, kas tiek nodrošināti finansiālu pabalstu vai talonu veidā, aizstāt ar materiālo uzņemšanas apstākļu nodrošināšanu natūrā; vai</p> <p>b) samazināt dienasnaudu.</p> <p>2. 1. punktu piemēro, ja pieteikuma iesniedzējs:</p> <p>a) atstāj dzīvesvietu, ko viņam noteikusi kompetentā iestāde, par to nepaziņojot šai iestādei vai, ja tas ir prasīts, bez atļaujas, vai aizbēg uz saprātīgu laiku, kas noteikts valsts tiesību aktos; vai</p> <p>b) nepilda pienākumus par pieteikšanos vai informācijas sniegšanu vai saprātīgā termiņā, kas noteikts attiecīgās valsts tiesību aktos, neierodas uz personīgām intervijām attiecībā uz patvēruma procedūru; vai</p> <p>c) ir iesniedzis turpmāku pieteikumu, kā definēts Regulas (ES) Nr. XXX/XXX [procedūru regula] [4. panta 2. punkta a) apakšpunktā]; vai</p> <p>d) ir slēpis finansiālos līdzekļus un tādējādi ir nepamatoti baudījis materiālos uzņemšanas apstākļus; vai</p> <p>e) ir smagi pārkāpis izmitināšanas centra noteikumus vai ir uzvedies sevišķi vardarbīgi; vai</p>

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>f) nepiedalās obligātajos integrācijas pasākumos; vai</p> <p>g) nav ievērojis Regulas (ES) Nr. XXX/XXX [Dublīnas regula] [4. panta 1. punktā] paredzēto pienākumu un ir bez pienācīga pamatojuma devies uz citu dalībvalsti un paudis pieteikumu tur; vai</p> <p>h) pēc bēgšanas uz citu dalībvalsti ir pārsūtīts atpakaļ.</p> <p>Saistībā ar a) un b) apakšpunktu, kad pieteikuma iesniedzējs atrasts vai pats brīvprātīgi piesakās kompetentajai iestādei, pieņem attiecīgi pamatotu lēmumu par dažu vai visu aizstāto, atteikto vai pasliktināto materiālo uzņemšanas apstākļu atjaunošanu, ņemot vērā pazušanas iemeslus.</p> <p>3. Lēmumus par materiālo uzņemšanas apstākļu aizstāšanu, pasliktināšanu vai atteikšanu pieņem objektīvi un taisnīgi, balstoties uz konkrētās lietas apstākļiem un paskaidrojot iemeslus. Lēmumu pamatā ir attiecīgās personas īpašā situācija, jo sevišķi attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām uzņemšanas vajadzībām, ņemot vērā samērīguma principu. Dalībvalstis jebkurā gadījumā nodrošina medicīnisko palīdzību saskaņā ar 18. pantu un nodrošina cilvēka cienīgu dzīves līmeni visiem pieteikuma iesniedzējiem.</p> <p>4. Dalībvalstis nodrošina, lai materiālos uzņemšanas apstākļus neaizstāj, nepasliktina vai neatsaka līdz lēmuma pieņemšanai saskaņā ar 3. punktu.</p>	<p>f) nepiedalās obligātajos integrācijas pasākumos; vai</p> <p>g) nav ievērojis Regulas (ES) Nr. XXX/XXX [Dublīnas regula] [4. panta 1. punktā] paredzēto pienākumu un ir bez pienācīga pamatojuma devies uz citu dalībvalsti un paudis pieteikumu tur; vai</p> <p>h) pēc bēgšanas uz citu dalībvalsti ir pārsūtīts atpakaļ.</p> <p>Saistībā ar a) un b) apakšpunktu, kad pieteikuma iesniedzējs atrasts vai pats brīvprātīgi piesakās kompetentajai iestādei, pieņem attiecīgi pamatotu lēmumu par dažu vai visu aizstāto, atteikto vai pasliktināto materiālo uzņemšanas apstākļu atjaunošanu, ņemot vērā pazušanas iemeslus.</p> <p>3. Lēmumus par materiālo uzņemšanas apstākļu aizstāšanu, pasliktināšanu vai atteikšanu pieņem objektīvi un taisnīgi, balstoties uz konkrētās lietas apstākļiem un paskaidrojot iemeslus. Lēmumu pamatā ir attiecīgās personas īpašā situācija, jo sevišķi attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām uzņemšanas vajadzībām, ņemot vērā samērīguma principu. Dalībvalstis jebkurā gadījumā nodrošina medicīnisko palīdzību saskaņā ar 18. pantu un nodrošina cilvēka cienīgu dzīves līmeni visiem pieteikuma iesniedzējiem.</p> <p>4. Dalībvalstis nodrošina, lai materiālos uzņemšanas apstākļus neaizstāj, nepasliktina vai neatsaka līdz lēmuma pieņemšanai saskaņā ar 3. punktu.</p>

Pamatojums

Uzskatām, ka persona jāpasludina par aizbēgušu/pazudušu tikai tad, kad prombūtne ilgst garāku periodu; tādējādi varētu novērst to, ka sporādiskas vai nepieciešamības spiestas prombūtnes dēļ tiek uzlikti pārmērīgi sodi. Mēs ierosinām dienasnaudu vienīgi samazināt, jo pilnīga tās atteikšana radītu sociālo nestabilitāti.

14. grozījums

23. pants – Nepavadīti nepilngadīgie

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Nepavadīti nepilngadīgie</p> <p>Dalībvalstis pēc iespējas ātrāk un ne vēlāk kā piecu darbdienu laikā no brīža, kad nepavadīts nepilngadīgais pauž starptautiskās aizsardzības pieteikumu, veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka aizbildnis pārstāv nepavadīto nepilngadīgo un palīdz viņam, lai viņš varētu baudīt šajā direktīvā paredzētās tiesības un izpildīt tajā noteiktos pienākumus.</p>	<p>Nepavadīti nepilngadīgie</p> <p>Dalībvalstis piecu darbdienu laikā no brīža, kad nepavadīts nepilngadīgais pauž starptautiskās aizsardzības pieteikumu, vai arī, cik drīz vien iespējams, veic pasākumus, lai nodrošinātu, ka pārstāvis vai atbalsta persona pārstāv nepavadīto nepilngadīgo un palīdz viņam, lai viņš varētu baudīt šajā direktīvā paredzētās tiesības un izpildīt tajā noteiktos pienākumus.</p>

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p><i>Dalībvalstis gādā par to, ka pārejas periodā līdz laikam, kad ieceļ atbalsta personu vai pārstāvi, jebkāda dalībvalstī paredzēta atbilstīga pārstāvība, kuras mērķis ir aizsargāt bērna intereses un ko var nodrošināt citstarp ar likumu saistībā ar steidzamiem jautājumiem, kuru dēļ varētu rasties nelabojams kaitējums bērnam, ir pietiekoša arī šīs direktīvas mērķiem.</i></p>

Pamatojums

Laikā, kad ES uzņem daudz nepavadītu nepilngadīgo, var būt nepieciešams izvairīties no konkrētu, saistošu termiņu noteikšanas atbalsta personas iecelšanai. "Aizbildņa" traktējums un pats jēdziens var būt maldinošs un nesavietojams ar daudzu dalībvalstu tiesībām: aicinām to aizstāt ar "atbalsta personu".

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. uzsver, ka ir nepieciešama visaptveroša un vispārēja pieeja, kas veicina pieteikuma iesniedzēju integrācijas un patvēruma politikas pasākumu ilgtspēju un iesaista Eiropas Savienību kā veselumu patiesas un arī starp dalībvalstīm apliecinātas solidaritātes sistēmā;
2. uzsver, ka reģionālās un vietējās pašvaldības ir nozīmīgi dalībvalstu un Eiropas Savienības partneri un ka tās galvenokārt ir ļoti ieinteresētas, lai patvēruma meklētāju pieteikumu izskatīšana un patvēruma meklētāju uzņemšana notiktu atbilstīgi taisnīgam un pārredzamam regulējumam tā, lai tiktu ievēroti sociālās integrācijas nosacījumi un personas pamattiesības; turklāt uzsver, ka vietējās un reģionālās pašvaldības, kas garantē iedzīvotāju tiesības kopumā, šo funkciju varēs pildīt labāk, ja to rīcībā būs ES tiesiskais regulējums un atbilstoši līdzekļi, kuri garantētu iedzīvotāju drošību un patvēruma pieprasītāju pamattiesības;
3. atkārtoti, ka, kā jau uzsvērts atzinumā par pirmo priekšlikumu kopumu, ir nepieciešami ilgtspējīgi risinājumi, kas problēmu ļautu risināt strukturāli, un ir jāatmet ilūzija, ka runa ir par atsevišķām ārkārtas situācijām. Tāpēc, lai gan Komiteja atzinīgi vērtē Komisijas pūles, kas vērstas uz to, lai, ņemot vērā steidzamību un ar to saistīto politisko spiedienu, piedāvātu risinājumus, tā uzskata, ka ir nopietnāk jāpārdomā problēmas cēloņi, ņemot vērā starptautiskās saistības, migrantu tiesības un vajadzības dažādos pārvaldības līmeņos, kā arī visā Eiropas Savienībā, lai formālu vai principiālu apsvērumu dēļ nepārslogotu robežvalstis vai valstis, kurās ierodas vai uz kurām vēlas doties visvairāk pieteikuma iesniedzēju;
4. atzinīgi vērtē to, ka pieteikuma iesniedzējiem paredzētās palīdzības nosacījumus satuvina un vienādo, lai tādējādi atturētu arī pieteikuma iesniedzēju tālāku pārvietošanos Eiropas Savienībā; tomēr uzskata, ka pieeja, kura paredz vienīgi vienādot materiālos nosacījumus un sankcijas, kas saistītas ar neatļautu sekundāro kustību, ir nepietiekama;
5. uzskata: lai veicinātu integrāciju un pēc iespējas novērstu sekundārās kustības pamatcēloņus, ir svarīgi un nepieciešami ņemt vērā faktiskās saiknes, darba prasmes un pretendenta vēlmes attiecībā uz vienu vai vairākām dalībvalstīm, kā Komiteja jau ir uzsvērusi savā atzinumā par pirmo Eiropas Komisijas priekšlikumu kopumu, un tāpēc norāda, ka sadarbībā ar iesaistītajām personām ir svarīgi vākt attiecīgos datus, lai veicinātu pieteikuma iesniedzēju sociālo un profesionālo integrāciju;
6. lai gan pozitīvi vērtē starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas procedūru paātrinājumu, uzsver, ka tam nevajadzētu izraisīt pamattiesību ierobežojumus un ka saīsinātās procedūras, kas noteiktas priekšlikumu kopumā, jāveic ar īpašu piesardzību, vispirms rūpīgi pārbaudot to izmantošanas nosacījumus;
7. pauž nopietnas šaubas par normatīvo risinājumu, kas izmantots attiecībā uz Vienoto pārmitināšanas sistēmu – COM (2016) 468 final – (vienotu sistēmu pieņem ar Padomes aktu un īsteno ar Komisijas lēmumu) un kas izslēdz Eiropas Parlamentu, un šajā nozarē, atšķirībā no ārvalstu un drošības politikas, ir reti sastopams;

8. pozitīvi vērtē Komisijas priekšlikumus, kuru mērķis ir atvieglot starptautiskās aizsardzības saņēmējiem piekļuvi darba tirgum un apmācībai, tostarp profesionālai apmācībai; aicina Komisiju un dalībvalstis arī ieviest mehānismus, kas ļautu raiti un efektīvi apstiprināt iegūto izglītību un atzīt profesionālās kvalifikācijas, tādējādi starptautiskās aizsardzības pieteikumu iesniedzējiem atvieglot piekļuvi darba tirgum;
9. pozitīvi vērtē to, ka EASO birojam ir piešķirta lielāka loma saistībā ar atbalsta sniegšanu dalībvalstīm;
10. pozitīvi vērtē to, ka ir skaidri paredzētas vispārējas tiesības uz juridisko palīdzību, un uzsver iespējamo pozitīvo ietekmi arī laika un apelācijas procesu skaita samazināšanās ziņā;
11. iesaka to pasākumu īstenošanai, kas attiecas uz uzņemšanas apstākļiem, palielināt ES līdzekļu pieejamību un piešķirumu, lai tādējādi reģioni un vietējās pašvaldības, kurās jābūt atbilstošiem priekšnoteikumiem patvēruma meklētāju un jaunpienācēju uzņemšanai, varētu vieglāk piekļūt šiem līdzekļiem;
12. atzinīgi vērtē to, ka Komisijas priekšlikumos principā ir ņemtas vērā nepavadītu nepilngadīgo intereses un labklājība un ir paredzēts arī ātri iecelt pārstāvi vai atbalsta personu. Laikā, kad ES uzņem daudz nepavadītu nepilngadīgo, tomēr var būt nepieciešams izvairīties no konkrētu, stingru termiņu noteikšanas iecelšanai, kas daudzās dalībvalstīs notiek saskaņā ar tiesvedības procedūru. Šāda procedūra ir saistīta ar attiecīgām procesuālām garantijām, piemēram, mutiskā tulka pieaicināšanu, un konkrētām izmeklēšanas prasībām, kuru izpilde nav iespējama Komisijas ierosinātajā laikposmā;
13. pauž pārliecību, ka minētajos priekšlikumos ir ievērots subsidiaritātes princips, jo tajos ir visaptveroši ņemtas vērā starpvalstu problēmas, piemēram, dalībvalstu solidaritāte, integrētākas patvēruma sistēmas veidošana un labāka informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm – mērķi, kurus nevar sasniegt dalībvalstis vienas pašas; atzīst, ka arī ierosinātie pasākumi, ar kuriem nosaka vienotus noteikumus, kas piemērojami visā Eiropas Savienībā, atbilst proporcionalitātes principam; vēlas, lai viss lēmumu pieņemšanas process tiktu pastāvīgi uzraudzīts ar mērķi kontrolēt minēto principu ievērošanu;

COM(2016) 467 final

14. jēdziena “aizbildnis” definīcijā (4. panta 2. punkta f) apakšpunkts) iesaka uzsvērt, ka tai personai vai organizācijai, kura izraudzīta, lai palīdzētu nepavadītam nepilngadīgajam un viņu pārstāvētu procedūrās, kuras noteiktas regulā, ir jārikojas objektīvi un neatkarīgi no administrācijas;
15. iesaka noteikt, ka nepilngadīgajam vienmēr jāsaņem advokāta palīdzība sarunās ar administratīvajām iestādēm, kuras izskata viņa pieteikumu (22. pants);
16. turklāt iesaka (vēl aizvien atsaucoties uz 22. pantu) noteikt, ka nepilngadīgā pārstāvim ir jābūt no administrācijas neatkarīgai personai vai iestādei un ka pārstāvis tiek iecelts saskaņā ar likumu vai tiesas lēmumu tikai paša nepilngadīgā interesēs;
17. saistībā ar turpmākiem pieteikumiem (42. pants) iesaka noteikt, ka sākotnējā pieteikuma izskatīšanā par tā pieļaujamību tiek pārbaudīts, vai pieteikuma iesniedzējs iepriekšēju pieteikumu gadījumā ir saņēmis juridisku informāciju un palīdzību; tādējādi, ja persona nebūtu saņēmusi juridisku informāciju vai palīdzību, tās atkārtots pieteikums būtu uzskatāms par pamatotu;
18. iesaka pārstrādāt noteikumus, kuri izklāstīti ierosinātās regulas 22. panta 4. punktā par to, ka personu, kas darbojas kā aizbildnis, nomaina, kad atbildīgās iestādes uzskata, ka tā nav pienācīgi izpildījusi aizbildņa uzdevumus. Cita vietējā pārstāvja iecelšana var būt vajadzīga, piemēram, arī tad, ja nepilngadīgais maina savu dzīvesvietu;
19. saistībā ar pirmās patvēruma valsts jēdzienu iesaka uzskatīt, ka frāze “tika nodrošināta aizsardzība” ir interpretējama tā, ka šāda aizsardzība ir oficiāli atzīta, nevis tikai formāli piešķirta;
20. saistībā ar pirmās instances pārsūdzības procedūras ilgumu (55. pants) uzsver un iesaka noteikt, ka termiņi nav strikti un (kā skaidri norādīts pantā) neietekmē pilnīgu un atbilstošu pārsūdzības izskatīšanu;

COM(2016) 466 final

21. kategoriski iebilst pret periodisku starptautiskās aizsardzības pārskatīšanas un atcelšanas procedūru ieviešanu: tās faktiski var ne tikai potenciāli apgrūtināt administrācijas iestādes (tostarp vietējā un reģionālajā mērogā), tām veicot darbības un uzdevumus saistībā ar bēgļu integrāciju, bet arī radīt nedrošību pieteikuma iesniedzēju vidū; Šajā saistībā RK nosoda ksenofobiskus, populistiskus un vardarbību raisošos politiskos vēstījumus un patvēruma meklētāju kolektīvo kriminalizāciju, kas rada nevajadzīgu sociālo spriedzi, un aicina politiskās varas pārstāvjus un visus politikā iesaistītos rīkoties atbildīgi;

22. pauž stipras bažas par maksimālā termiņa noteikšanu starptautiskajai aizsardzībai un šāda ierobežojuma tiesiskumu un aicina likumdevējus nopietnāk pārspriest šo punktu;

23. attiecībā uz starptautiskās aizsardzības atņemšanu iesaka izskatīt iespēju, vai uzturēšanās atļaujas saņemšanai citu iemeslu dēļ (piemēram, darba meklēšanai) varētu piešķirt garāku termiņu nekā Komisijas priekšlikumā (piem., sešus mēnešus), ņemot vērā, ka ierosinātais termiņš ir pārāk īss (trīs mēneši);

COM(2016) 465 final

24. ierosina pārskatīt Komisijas priekšlikuma 17.a pantu, lai noteiktu, ka dalībvalstīs, kuras nav kompetentā valsts, pieteikuma iesniedzējam nav tiesību uz regulā noteikto materiālo palīdzību, un gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējs attaisno savu prombūtni ar nepieciešamību vai nepārvaramu varu, tam var piešķirt samazinātu materiālo palīdzību uz ierobežotu laiku, kā noteikts 19. pantā;

25. iesaka pārstrādāt noteikumus, kas izklāstīti ierosinātās direktīvas 23. panta 1. punktā par to, ka personu, kura veic aizbildņa pienākumus, nomaina "tikai vajadzības gadījumā". Cita vietējā pārstāvja iecelšana var būt vajadzīga, piemēram, arī tad, ja nepilngadīgais maina savu dzīvesvietu;

26. iesaka pārskatīt Komisijas priekšlikuma 17.a pantu, lai noteiktu, ka dalībvalstīs visiem pieteikuma iesniedzējiem nodrošina cilvēka cienīgu dzīves līmeni un ka Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ir pienākums atbalstīt, arī finansiāli, tās vietējās pašvaldības, kuras palīdz nodrošināt cilvēka cienīgu dzīves līmeni visiem pieteikuma iesniedzējiem;

COM(2016) 468 final

27. iesaka pārskatīt lēmumu par to, ka no pārmitināšanas jāizslēdz pieteikuma iesniedzēji, kuri pēdējo piecu gadu laikā nelikumīgi ieceļojuši ES teritorijā; ņemot vērā to, ka izceļošana no kaimiņvalstīm ir saistīta vispār ar nelegāliem apstākļiem, šis lēmums pārmērīgi soda tos pieteikuma iesniedzējus, kas bieži ir šādu apstākļu upuri.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Autortiesības digitālajā vienotajā tirgū”

(2017/C 207/14)

Ziņotājs:	Mauro D’Attis (IT/PPE), Brindizi padomes loceklis
Atsauces dokumenti:	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Kā digitālajā vienotajā tirgū veicināt taisnīgu, efektīvu un konkurētspējīgu, uz Eiropas autortiesībām balstītu ekonomiku”
	COM(2016) 592 final
	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par autortiesībām digitālajā vienotajā tirgū
	COM(2016) 593 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Priekšlikums direktīvai

13. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Sakarā ar izņēmuma dabu un tvērumu kaitējumam vajadzētu būt minimālam , tāpēc par izmantošanu, kas notiek saskaņā ar šīs direktīvas ieviesto tekstizraces un datizraces izņēmumu, kompensāciju tiesību īpašniekiem paredzēt nav nepieciešams .	Arī tad, ja sakarā ar izņēmuma dabu un tvērumu kaitējums ir minimāls, tas tomēr ietver konkrētus ieguvumus tiem, kas no šā izņēmuma gūst labumu , tāpēc par izmantošanu, kas notiek saskaņā ar šīs direktīvas ieviesto tekstizraces un datizraces izņēmumu, dalībvalstīs var paredzēt kompensāciju tiesību īpašniekiem.

Pamatojums

Komisijas dokumenta 10. apsvērumā starp labumguvējiem minētas arī tās pētniecības organizācijas, kas iesaistītas “publiskā un privātā sektora partnerībās”. No tā izriet, ka, pateicoties izņēmumam, privātais sektors var iegūt netiešas priekšrocības. Tāpēc Komisijai jautājumā par kompensāciju nevajadzētu izslēgt atvērtāku pieeju.

2. grozījums

Priekšlikums direktīvai

24. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Minētajos licencēšanas mehānismos liela nozīme ir stingrai un labi funkcionējošai kolektīvā pārvaldījuma sistēmai . Konkrētāk, minētajā sistēmā ietilpst Direktīvā 2014/26/ES paredzētie noteikumi par labu pārvaldību, pārredzamību un paziņošanu, kā arī par atsevišķiem tiesību īpašniekiem pienākošos summu regulāru, pienācīgu un precīzu sadalīšanu un samaksu. Vajadzētu būt tā, ka attiecīgi papildu aizsardzības mehānismi ir pieejami visiem tiesību īpašniekiem, kuriem būtu jāsaņem iespēja izslēgt šādu mehānismu piemērošanu saviem darbiem vai citiem tiesību objektiem. Šo mehānismu pavadnosacījumi nedrīkstētu ietekmēt to praktisko nozīmību attiecībā uz kultūras mantojuma iestādēm.	Minētajos licencēšanas mehānismos un iesaistīto tiesību īpašnieku interesēs ir svarīgi izveidot stingru un labi funkcionējošu kolektīvā pārvaldījuma sistēmu . Konkrētāk, minētās sistēmas pamatā būtu Direktīvā 2014/26/ES paredzētie noteikumi par labu pārvaldību, pārredzamību un paziņošanu, kā arī par atsevišķiem tiesību īpašniekiem pienākošos summu regulāru, pienācīgu un precīzu sadalīšanu un samaksu; šajā nolūkā jāizmanto pieejamie tehnoloģiskie sasniegumi . Vajadzētu būt tā, ka attiecīgi papildu aizsardzības mehānismi ir pieejami visiem tiesību īpašniekiem, kuriem būtu jāsaņem iespēja izslēgt šādu mehānismu piemērošanu saviem darbiem vai citiem tiesību objektiem. Šo mehānismu pavadnosacījumi nedrīkstētu ietekmēt to praktisko nozīmību attiecībā uz kultūras mantojuma iestādēm.

Pamatojums

Komisija uzsver kolektīvā pārvaldījuma organizāciju būtisko nozīmi, taču tai būtu skaidri jāatbalsta vērienīgāka šo organizāciju modernizācija. Šis apsvēruma izteikts, ņemot vērā tehnoloģiskos sasniegumus, kuri, ja pārvaldījuma organizācijas tos pieņem un pilnībā izvērs to pielietojumu, pirmām kārtām uzlabotu pašreizējos licenču saņemšanas, tiesību apkopšanas un sadalīšanas procesus un tādējādi paaugstinātu dalībnieku labklājības līmeni.

3. grozījums

Priekšlikums direktīvai

38. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Ja informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji glabā ar autortiesībām aizsargātus darbus vai citus tiesību objektus vai dara tos publiski piekļūstamus, tādējādi nodrošinot vairs ne tikai fizisku infrastruktūru vien un veicot publiskošanas aktu, tiem ir pienākums ar tiesību īpašniekiem slēgt licencēšanas nolīgumus, ja vien uz tiem neattiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/31/EK ⁽¹⁾ 14. pantā paredzētais atbrīvojums no atbildības.</p> <p>Attiecībā uz 14. pantu nepieciešams verificēt, vai pakalpojumu sniedzējam ir aktīva loma, tostarp vai tas optimizē augšupielādēto darbu vai citu tiesību aktu pasniegšanu vai tos reklamē, neatkarīgi no tā, kāda veida līdzekļus šīm darbībām izmanto.</p> <p>Lai nodrošinātu jebkāda licencēšanas nolīguma funkcionēšanu, informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem, kas lielā apjomā glabā un sabiedrībai piekļūstamus dara ar autortiesībām aizsargātus darbus vai citus to lietotāju augšupielādētus tiesību objektus, būtu jāveic atbilstīgi un samērīgi pasākumi, kas nodrošinātu darbu vai citu tiesību objektu aizsardzību, piemēram, jāievieš produktīvas tehnoloģijas. Šādam pienākumam vajadzētu būt spēkā arī, ja informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji ir tiesīgi uz Direktīvas 2000/31/EK 14. pantā paredzēto atbrīvojumu no atbildības.</p> <p>⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīva 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.).</p>	<p>Ja informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji glabā ar autortiesībām aizsargātus darbus vai citus tiesību objektus vai dara tos publiski piekļūstamus, tādējādi nodrošinot vairs ne tikai fizisku infrastruktūru vien un veicot publiskošanas aktu, tiem ir pienākums ar tiesību īpašniekiem slēgt licencēšanas nolīgumus, ja vien uz tiem neattiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/31/EK ⁽¹⁾ 14. pantā paredzētais atbrīvojums no atbildības.</p> <p>Attiecībā uz 14. pantu nepieciešams verificēt, vai pakalpojumu sniedzējam ir aktīva loma, tostarp vai tas optimizē augšupielādēto darbu vai citu tiesību aktu pasniegšanu vai tos reklamē, neatkarīgi no tā, kāda veida līdzekļus šīm darbībām izmanto.</p> <p>Lai nodrošinātu jebkāda licencēšanas nolīguma funkcionēšanu, informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem, kas lielā apjomā glabā un sabiedrībai piekļūstamus dara ar autortiesībām aizsargātus darbus vai citus to lietotāju augšupielādētus tiesību objektus, būtu jāveic atbilstīgi un samērīgi pasākumi, kas nodrošinātu darbu vai citu tiesību objektu aizsardzību, piemēram, jāievieš produktīvas tehnoloģijas, <i>kuŗu mērķis ir panākt vērtības taisnīgu pārdali par labu tiesību īpašniekiem.</i> Šādam pienākumam vajadzētu būt spēkā arī, ja informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji ir tiesīgi uz Direktīvas 2000/31/EK 14. pantā paredzēto atbrīvojumu no atbildības.</p> <p>⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīva 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.).</p>

Pamatojums

13. panta 3. punktā Komisija pareizi norāda uz prakses definēšanas nozīmi satura atpazīšanā.

Ar šo aspektu cieši saistīts jautājums ir reiz atpazītu darbu radītās vērtības pārdale par labu tiesību īpašniekiem. Lai palielinātu saskaņotību starp abiem punktiem (38. apsvērumu un 13. panta 3. punktu), tekstā vajadzētu precīzi norādīt uz šo detaļu, jo vienkārši darbu atpazīšana ir tikai pirmais posms vērtību ķēdē.

4. grozījums

Priekšlikums direktīvai

3. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>1. Attiecībā uz Direktīvas 2001/29/EK 2. pantā, Direktīvas 96/9/EK 5. panta a) punktā un 7. panta 1. punktā un šīs direktīvas 11. panta 1. punktā paredzētajām tiesībām dalībvalstis nosaka izņēmumu, kas attiecas uz reproducēšanu un ekstrahēšanu, kuru pētniecības organizācijas veikušas, lai izdarītu tekstizrāci un datizrāci darbos vai citos tiesību objektos, kas tiem ir likumīgi pieklūstami zinātniskas pētniecības vajadzībām.</p> <p>2. Nevar likt pildīt līgumiskus noteikumus, kas ir pretrunā 1. punktā noteiktajam izņēmumam.</p> <p>3. Tiesību īpašniekiem atļauj veikt pasākumus, kas darbus vai citus tiesību objektus mitinošajiem tīkliem un datubāzēm nodrošina drošību un integritāti. Šādi pasākumi nepārsniedz minētā mērķa sasniegšanai vajadzīgo.</p> <p>4. Dalībvalstis tiesību īpašniekus un pētniecības organizācijas rosina attiecībā uz 3. pantā minēto pasākumu piemērošanu definēt tādas labās prakses, par kurām panākta kopīga vienošanās.</p>	<p>1. Attiecībā uz Direktīvas 2001/29/EK 2. pantā, Direktīvas 96/9/EK 5. panta a) punktā un 7. panta 1. punktā un šīs direktīvas 11. panta 1. punktā paredzētajām tiesībām dalībvalstis nosaka izņēmumu, kas attiecas uz reproducēšanu un ekstrahēšanu, kuru pētniecības organizācijas veikušas, lai izdarītu tekstizrāci un datizrāci darbos vai citos tiesību objektos, kas tiem ir likumīgi pieklūstami zinātniskas pētniecības vajadzībām.</p> <p>2. Nevar likt pildīt līgumiskus noteikumus, kas ir pretrunā 1. punktā noteiktajam izņēmumam.</p> <p>3. Tiesību īpašniekiem atļauj veikt pasākumus, kas darbus vai citus tiesību objektus mitinošajiem tīkliem un datubāzēm nodrošina drošību integritātes, pieejamības un konfidencialitātes ziņā. Šādi pasākumi nepārsniedz minētā mērķa sasniegšanai vajadzīgo.</p> <p>4. Dalībvalstis tiesību īpašniekus un pētniecības organizācijas rosina attiecībā uz 3. pantā minēto pasākumu, tostarp to, kuru mērķis ir panākt vērtības taisnīgu pārdali par labu tiesību īpašniekiem, piemērošanu definēt tādas labās prakses, par kurām panākta kopīga vienošanās.</p>

Pamatojums

Datu drošības tradicionālajā modelī ir noteikti trīs mērķi: konfidencialitāte, integritāte un pieejamība. Katrs mērķis attiecas uz datu aizsardzības citu aspektu. Šajā punktā Komisija varētu konkrētizēt skaidru mērķi: sekmēt pasākumus, ar ko koriģē nevienlīdzīgu vērtības sadali starp pakalpojumu sniedzējiem un tiesību īpašniekiem, kuru darbi tiek izmantoti.

5. grozījums

Priekšlikums direktīvai

10. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Sarunu mehānisms</p> <p>Dalībvalstis gādā, lai puses, kas vēlas slēgt nolīgumu par to, lai audiovizuālus darbus darītu pieejamus pieprasījumuvideo platformās, bet saskaras ar tiesību licencēšanas grūtībām, varētu paļauties, ka tām palīdz neitrāla institūcija ar attiecīgu pieredzi. Šī institūcija palīdz risināt sarunas un panākt vienošanos.</p>	<p>Sarunu mehānisms</p> <p>Dalībvalstis gādā, lai puses, kas vēlas slēgt nolīgumu par to, lai audiovizuālus darbus darītu pieejamus pieprasījumuvideo platformās, bet saskaras ar audiovizuālo tiesību licencēšanas grūtībām, varētu paļauties, ka tām palīdz neitrāla institūcija ar attiecīgu pieredzi. Šī institūcija palīdz risināt sarunas un panākt vienošanos.</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis 1. punktā minēto institūciju Komisijai paziņo vēlākais [date mentioned in Article 21(1)].	Dalībvalstis 1. punktā minēto institūciju Komisijai paziņo vēlākais [date mentioned in Article 21(1)].

Pamatojums

Sākotnējais panta formulējums ir pārprotams, ja netiek precizēts, ka runa ir vienīgi par audiovizuālajām tiesībām, bet nevis, piemēram, par tiesībām uz muzikālajiem darbiem, kas iekļauti audiovizuālajā materiālā. Ierosinātais grozījums ļauj novērst sākotnējo pārprotamo formulējumu.

6. grozījums

Priekšlikums direktīvai

13. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji, kas lielā apjomā glabā savu lietotāju augšupielādētus darbus vai citus tiesību objektus, sadarbībā ar tiesību īpašniekiem veic pasākumus, kuri nodrošina, ka funkcionē ar tiesību īpašniekiem slēgtie nolīgumi par viņu darbu vai citu tiesību objektu izmantošanu vai ka pakalpojumos nav pieejami darbi vai citi tiesību objekti, ko sadarbībā ar pakalpojumu sniedzējiem identificējuši tiesību īpašnieki. Minētie pasākumi, piemēram, rezultatīvu satura atpazīšanas tehnoloģiju izmantošana, ir lietderīgi un samērīgi. Pakalpojumu sniedzēji tiesību īpašniekiem sniedz atbilstīgu informāciju par minēto pasākumu funkcionēšanu un to ieviešanu, kā arī attiecīgā gadījumā atbilstīgi ziņo par darbu un citu tiesību objektu atpazīšanu un izmantošanu.	1. Informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji, kas lielā apjomā glabā savu lietotāju augšupielādētus darbus vai citus tiesību objektus, sadarbībā ar tiesību īpašniekiem veic pasākumus, kuri nodrošina, ka funkcionē ar tiesību īpašniekiem slēgtie nolīgumi par viņu darbu vai citu tiesību objektu izmantošanu vai ka pakalpojumos nav pieejami darbi vai citi tiesību objekti, ko sadarbībā ar pakalpojumu sniedzējiem identificējuši tiesību īpašnieki. Minētie pasākumi, piemēram, rezultatīvu satura atpazīšanas tehnoloģiju izmantošana, ir lietderīgi un samērīgi, kā arī vērsti uz vērtības taisnīgu pārdali par labu tiesību īpašniekiem. Pakalpojumu sniedzēji tiesību īpašniekiem sniedz atbilstīgu informāciju par minēto pasākumu funkcionēšanu un to ieviešanu, kā arī attiecīgā gadījumā atbilstīgi ziņo par darbu un citu tiesību objektu atpazīšanu un izmantošanu.

Pamatojums

13. panta 3. punktā Komisija pareizi norāda uz prakses definēšanas nozīmi satura atpazīšanā.

Ar šo aspektu cieši saistīts jautājums ir reiz atpazītu darbu radītās vērtības pārdale par labu tiesību īpašniekiem. Lai nodrošinātu saskaņotību starp abiem punktiem (13. panta 1. un 3. punktu), uzskatām, ka tekstā vajadzētu precīzi norādīt uz šo detaļu, jo vienkārši darbu atpazīšana ir tikai pirmais posms vērtību ķēdē.

7. grozījums

Priekšlikums direktīvai

14. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Dalībvalstis gādā, lai autori un izpildītāji no tiem, kam ir licencējuši vai nodevuši savas tiesības, regulāri un katras nozares īpatnībām atbilstoši saņemtu savlaicīgu, atbilstīgu un pietiekamu informāciju par savu darbu un izpildījumu izmantošanu, jo īpaši attiecībā uz izmantošanas veidiem, gūto peļņu un sev pienākošos atlīdzību.	1. Dalībvalstis gādā, lai autori un izpildītāji no tiem, kam ir licencējuši vai nodevuši savas tiesības, vismaz vienu reizi gadā un katras nozares īpatnībām atbilstoši saņemtu savlaicīgu, atbilstīgu un pietiekamu informāciju par savu darbu un izpildījumu izmantošanu, jo īpaši attiecībā uz izmantošanas veidiem, gūto peļņu un sev pienākošos atlīdzību.

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>2. Šā panta 1. punktā minētais pienākums ir samērīgs un iedarbīgs un katrā nozarē nodrošina pienācīgu pārredzamības līmeni. Tomēr, ja, ņemot vērā no darba vai izpildījuma izmantošanas gūtos ieņēmumus, 1. punktā minētais pienākums radītu nesamērīgu administratīvo slogu, dalībvalstis šo pienākumu var korigēt, ja vien pienākums joprojām ir spēkā un nodrošina pienācīgu pārredzamības līmeni.</p> <p>3. Dalībvalstis var nolemt, ka 1. punktā minētais pienākums nav piemērojams tad, ja autora vai izpildītāja ieguldījums kopējā darbā vai izpildījumā ir nebūtisks.</p>	<p>2. Šā panta 1. punktā minētais pienākums ir samērīgs un iedarbīgs un katrā nozarē nodrošina pienācīgu pārredzamības līmeni. Tomēr, ja, ņemot vērā no darba vai izpildījuma izmantošanas gūtos ieņēmumus, 1. punktā minētais pienākums radītu nesamērīgu administratīvo slogu, dalībvalstis šo pienākumu var korigēt, ja vien pienākums joprojām ir spēkā un nodrošina pienācīgu pārredzamības līmeni.</p> <p>3. Dalībvalstis var nolemt, ka 1. punktā minētais pienākums nav piemērojams tad, ja autora vai izpildītāja ieguldījums kopējā darbā vai izpildījumā ir nebūtisks.</p>

Pamatojums

1. punktā minētais jēdziens “regulāri” varētu būt neskaidrs. Pamatojoties uz nozares praksi, piemērots šķiet 12 mēnešu periods, neizslēdzot to, ka, protams, ir vēlama un bieži vien arī iespējama biežāka informācijas sniegšana.

8. grozījums

Priekšlikums direktīvai

15. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Līgumu korigēšanas mehānisms</p> <p>Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja atlīdzība, par kuru sākumā noslēgta vienošanās, salīdzinājumā ar vēlāk no darbu vai izpildījumu izmantošanas gūtajiem attiecīgajiem ienākumiem un labumiem ir nesamērīgi maza, autoriem un izpildītājiem no puses, ar ko viņi ir stājušies līgumattiecībās par tiesību izmantošanu, ir tiesības pieprasīt pienācīgu papildatlīdzību.</p>	<p>Līgumu korigēšanas mehānisms</p> <p>Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja atlīdzība, par kuru sākumā noslēgta vienošanās, salīdzinājumā ar vēlāk no darbu vai izpildījumu izmantošanas gūtajiem attiecīgajiem ienākumiem un labumiem ir nesamērīgi maza, autoriem un izpildītājiem no puses, ar ko viņi ir stājušies līgumattiecībās par tiesību izmantošanu, ir tiesības pieprasīt pienācīgu papildatlīdzību. Šāda mehānisma uzdevums ir garantēt taisnīgu atlīdzību, ņemot vērā dažādu nozaru īpatnības.</p>

Pamatojums

Pastāv risks, ka šāds mehānisms varētu radīt juridisko nenoteiktību, ja to piemērotu visās radošās nozares jomās vienādi, kā Komisija to jau minējusi 42. apsvērumā.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Ievadpiezīmes

1. apstiprina, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir nozīmīga loma un potenciāls digitālo pakalpojumu sniegšanā iedzīvotājiem, kā arī digitālās infrastruktūras izveidē un pārvaldībā, bieži vien pārrobežu vai starpreģionālās sadarbības ietvaros ar mērķi likvidēt šķēršļus pārrobežu darbībām tiešsaistē;

2. atzinīgi vērtē priekšlikumus par pasākumiem iekšējā elektronisko sakaru tirgū, ar kuriem iespējams paātrināt dinamisku un ilgtspējīgu izaugsmi visās tautsaimniecības nozarēs un radīt jaunas darbvietas, kā arī nodrošināt tiesību aktu par autortiesībām modernizēšanu, ņemot vērā digitālo revolūciju un izmaiņas patērētāju uzvedībā;

3. atbalsta pasākumu izstrādi tiesību īpašnieku stāvokļa uzlabošanai saistībā ar sarunām par viņu radītā satura izmantošanu, it īpaši, ja to izmanto tiešsaistes pakalpojumos, kas ļauj piekļūt lietotāju augšupielādētam saturam un dažreiz nenodrošina taisnīgu atalgojumu par šādu izmantošanu; tomēr uzsver, ka reģionālā un vietējā līmeņa dalībnieku, jaunuzņēmumu un mazu uzņēmumu iespējas panākt sev izdevīgus nosacījumus ir mazākas nekā lielajiem tiesību īpašniekiem, un tos nedrīkst nepamatoti ierobežot;

4. norāda, ka Komisija izvirza pilnīgi pārliecinošus argumentus par pievienoto vērtību, kāda var būt ES līmeņa regulatīvai darbībai šajā jomā, un ka tādējādi šī darbība atbilst subsidiaritātes principam. To pašu var teikt par sniegtajiem argumentiem attiecībā uz proporcionalitātes principu ⁽¹⁾;

Autortiesības digitālajā tirgū

5. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir piešķirusi dalībvalstīm rīcības brīvību attiecībā uz izņēmumu piemērošanu aizsargāto darbu izmantošanai izglītības nolūkā. Šādi tiek respektēta nacionālā, reģionālā un vietējā identitāte un ar to saistītie pastāvošie īpašie licenču veidi, kuri radušies atšķirīgos politiskajos un sociālajos apstākļos;

6. aicina padziļināti pievērsties kolektīvā pārvaldījuma organizāciju lomai autortiesību īstenošanā, kas vienlaikus būtu taisnīga, mūsdienīga un efektīva;

7. vērs uzmanību uz to, ka ir svarīgi, lai digitālos mācību materiālus varētu izmantot arī, piemēram, tālmācībā vai uz laiku uzturoties ārzemēs, un ne tikai dalībvalstī, kurā atrodas mācību iestāde;

8. īpaši iesaka, lai Komisija atkārtoti uzsver, ka bez mērķtiecīgiem ieguldījumiem modernizācijas instrumentos pārvaldījuma organizācijas liegs tirgum un saviem locekļiem pakalpojumu, ar ko uzlabo gan licencēšanas sistēmas, gan ieņēmumu iekasēšanu un sadali;

9. atbalsta aicinājumu ieviest pārredzamību tirgū, kurā ilgu laiku tās ir pietrūcis un kurā tika veicinātas privileģētu kategoriju intereses, bieži noslēdzot satura radītājiem neizdevīgu līgumisku vienošanos;

10. pauž nožēlu arī par nodomu ieviest atkāpi no pārredzamības pienākuma, ja autora vai izpildītāja ieguldījums ir nebūtisks. Ar pašreizējām repertuāra atpazīšanas un dokumentēšanas tehnoloģijām ir iespējams pietiekami precīzi noteikt darba un dažādu ieinteresēto personu kopējo vērtību neatkarīgi no individuālā ieguldījuma apjoma;

11. piekrīt nostādnei, ka pārredzamības klauzulu nostiprināšana līgumos starp satura radītājiem un viņu partneriem galvenokārt ir paredzēta, lai līdzsvarotu sarunu pozīcijas autoriem neizdevīgās situācijās. Tādēļ Komiteja norāda, ka šāda ieviešana nav līgumslēgšanas brīvības pārkāpšana un respektē tirgus lomu attiecīgo subjektu prasībām atbilstoša piedāvājuma apzināšanā;

12. ierosina: lai nodrošinātu lielāku efektivitāti un labāku sadarbību, Komisijai jānodrošina vērtības ķēdē iesaistītie pakalpojumu sniedzēji un organizācijas kopīgi veidot standartformātus, kas ļautu apmainīties ar informāciju par darbu izmantošanu;

Kultūras mantojuma saglabāšana

13. atzinīgi vērtē to, ka Komisija ir pievērsusi uzmanību to darbu saglabāšanai, kurus skar tehnoloģiska novecošana vai sākotnējā datneša nolietojšanās. Komiteja ir pārliecināta, ka šis izņēmums atvieglos dalībvalstu kultūras un mākslas bagātību saglabāšanas procedūru, un pauž cerību, ka tas rosinās veidot partnerības, kuru mērķis ir saglabāšana sabiedrības interesēs un kurās iesaistīsies kultūras mantojuma iestādes un pētniecības organizācijas ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Saskaņā ar RK subsidiaritātes ekspertu grupas ziņojumu, kura pamatā ir 2016. gada 4.–14. oktobrī notikušā apspriešanās.

⁽²⁾ Jau 1996. gadā Milānas Universitātes mūzikas datorzinātnes laboratorijas (*Laboratorio di Informatica Musicale – LIM*) un Milānas teātra *Teatro alla Scala* sadarbības rezultātā tika digitalizēts vairāk nekā 5 000 magnētisko lentu no fonotēkas arhīva, tādējādi padarot tās pastāvīgi un augstā kvalitātē pieejamas nākamajām paaudzēm.

Eiropas audiovizuālo darbu kataloga izaugsme

14. atzinīgi vērtē Komisijas nodomu palielināt Eiropas audiovizuālo darbu kataloga klātbūtni dažādās digitālajās platformās, it īpaši ņemot vērā tādu darbu ierobežoto klātbūtni, kuriem to nelielās ekonomiskās vērtības dēļ ir grūti atrast vietu tradicionālajos izplatīšanas kanālos;

15. atbalsta to, ka vairs netirgotu darbu kolektīvās licencēšanas piemērošana tiek paplašināta, to attiecinot arī uz kolektīvā pārvaldījuma organizācijām un kultūras mantojuma saglabāšanas iestādēm. RK īpaši norāda uz šādu pasākumu lietderību, jo tie nodrošina pienācīgu atlīdzību tiesību subjektiem, kā arī juridisko noteiktību iestādēm;

16. tomēr pauž nožēlu, ka tekstā nav minēts šo darbu vietējais un reģionālais raksturs. Īpaši jānorāda, ka bez biežas sadarbības starp māksliniekiem, uzņēmējiem un vietējām pašvaldībām, kas nodrošina subsīdijas kultūrai, daudzi no šiem darbiem nebūtu tapuši;

Izdevēju loma

17. uzskata, ka kvalitatīvu publikāciju aprītē ir jāaizstāv izdevēju nozīmīgā funkcija, kuriem ir nepieciešami ievērojami ieguldījumi, lai saglabātu neatkarību un integritāti;

18. atzinīgi vērtē Komisijas atbalstu izdevējiem, lai tiem būtu piemēroti instrumenti, ar ko konkurēt digitālajā jomā.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Telekomunikāciju tiesību aktu kopuma pārskatīšana”

(2017/C 207/15)

Ziņotājs:	Mart Vörklaev (EE/ALDE), Rae pašvaldības mērs
Atsauces dokumenti:	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu sabiedrību”
	COM(2016) 587 final
	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “5G Eiropai. Rīcības plāns”
	COM(2016) 588 final
	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz interneta savienojamības veicināšanu vietējās kopienās groza Regulu (ES) Nr. 1316/2013 un Regulu (ES) Nr. 283/2014
	COM(2016) 589 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Jauns priekšlikums grozījumam

11. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Nemot vērā interneta savienojamības vajadzības Savienībā un nepieciešamību steidzami veicināt tādu piekļuves tīklus, kas visā ES spēj nodrošināt augstas kvalitātes interneta pieslēgumu, kurš balstās uz ļoti ātras ātrgaitas platjoslas pakalpojumiem, finansiālo atbalstu būtu jācenšas sadalīt ģeogrāfiski līdzsvaroti.	Ņemot vērā interneta savienojamības vajadzības Savienībā un nepieciešamību steidzami veicināt tādu piekļuves tīklus, kas visā ES spēj nodrošināt augstas kvalitātes interneta pieslēgumu, kurš balstās uz ļoti ātras ātrgaitas platjoslas pakalpojumiem, finansiālo atbalstu būtu jācenšas sadalīt ģeogrāfiski līdzsvaroti, sekmējot – faktiski saņemto priekšlikumu robežās un pilnībā ievērojot Finanšu regulā noteiktos principus attiecībā uz īpašas finansiālās palīdzības veidiem – ES ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, jo īpaši ņemot vērā vietējo kopienu vajadzības.

Pamatojums

Ģeogrāfiski līdzsvarotam sadalījumam nav būtiskas nozīmes, ja tas nekalpo kohēzijas mērķim.

2. grozījums

Jauns priekšlikums grozījumam

11. apsvērums

Jauns punkts:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	Lai nodrošinātu, ka vietējos bezvadu piekļuves punktus ierīko arī mazākās pilsētās un lauku apvidos, sadarbībā ar dalībvalstīm, reģionālajām pašvaldībām un attiecīgām vietējo pašvaldību apvienībām ir jāsteno īpaša informatīva kampaņa par šo finansiālo atbalstu.

Pamatojums

Ir svarīgi, lai informācija par iniciatīvu “Wi-Fi Eiropai” sasniegtu arī mazākas pilsētas un lauku pašvaldības.

3. grozījums

Jauns priekšlikums grozījumam

2. panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>3) regulas 5. pantu groza šādi:</p> <p>a) panta 7. punktu aizstāj ar šādu:</p> <p>“7. Kopējā budžeta summa, kas piešķirta finanšu instrumentiem attiecībā uz platjoslas tīkliem, nepārsniedz minimumu, kas vajadzīgs, lai noteiktu izmaksu ziņā efektīvas intervences, kuras nosaka, pamatojoties uz <i>ex-ante</i> novērtējumiem, kā minēts Regulas (ES) Nr. 1316/2013 14. panta 1. punktā.</p> <p>Minētā summa ir līdz 15 % no Regulas (ES) Nr. 1316/2013 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētā finansējuma telesakaru nozarei.”;</p> <p>b) pantā iekļauj šādu 5.a punktu:</p> <p>“5.a Darbību, kas sekmē kopīgu interešu projektus, kuri vērsti uz vietējas bezmaksas bezvadu savienojamības nodrošināšanu vietējās kopienās, atbalsta ar:</p> <p>a) dotācijām, un/vai</p> <p>b) tādiem finansiālā atbalsta veidiem, kas nav finanšu instrumenti.”;</p>	<p>3) regulas 5. pantu groza šādi:</p> <p>a) panta 7. punktu aizstāj ar šādu:</p> <p>“7. Kopējā budžeta summa, kas piešķirta finanšu instrumentiem attiecībā uz platjoslas tīkliem, nepārsniedz minimumu, kas vajadzīgs, lai noteiktu izmaksu ziņā efektīvas intervences, kuras nosaka, pamatojoties uz <i>ex-ante</i> novērtējumiem, kā minēts Regulas (ES) Nr. 1316/2013 14. panta 1. punktā.</p> <p>Minētā summa ir līdz 15 % no Regulas (ES) Nr. 1316/2013 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētā finansējuma telesakaru nozarei.”;</p> <p>b) pantā iekļauj šādu 5.a punktu:</p> <p>“5.a Darbību, kas sekmē kopīgu interešu projektus, kuri vērsti uz vietējas bezmaksas bezvadu savienojamības nodrošināšanu vietējās kopienās, un kas atbilst noteiktajiem obligātajiem tehniskajiem standartiem, atbalsta ar:</p> <p>a) dotācijām, un/vai</p> <p>b) tādiem finansiālā atbalsta veidiem, kas nav finanšu instrumenti.</p> <p>c) Komisija ar deleģētu aktu nosaka 5.a punktā minētos obligātos tehniskos standartus.”</p>

Pamatojums

Ir ļoti svarīgi “Wi-Fi Eiropai” tīklam noteikt obligātas tehniskās prasības. Vienotu prasību izstrāde novērsīs tāda tīkla izveidi, kurš balstās uz novecojušām tehnoloģijām vai kuru skar kvalitātes problēmas.

4. grozījums

Jauns priekšlikums grozījumam

2. panta 6. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>6) regulas pielikumam pievieno šādu 4. iedaļu:</p> <p>“4. IEDAĻA. BEZVADU SAVIENOJAMĪBA VIETĒJĀS KOPIENĀS</p> <p>Par darbībām, kuru mērķis ir nodrošināt vietēju bezmaksas bezvadu savienojamību tādos vietējās sabiedriskās dzīves centros (tostarp ārtelpās, kas pieejamas plašai sabiedrībai), kuriem ir nozīmīga loma vietējo kopienu sabiedriskajā dzīvē, ir tiesības saņemt finansiālu atbalstu.</p> <p>Finansiālais atbalsts ir pieejams sabiedrības interesēs strādājošām iestādēm, piemēram, pašvaldībām un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, kas apņēmušies nodrošināt vietēju bezmaksas bezvadu savienojamību, uzstādot vietējus bezvadu piekļuves punktus.</p> <p>Projekti, ar kuriem nodrošina bezvadu savienojamību, izmantojot brīvi pieejamus vietējus bezvadu piekļuves punktus, var saņemt finansējumu, ja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tos īsteno sabiedrības interesēs strādājoša iestāde, kas ir spējīga plānot un uzraudzīt iekštelpu vai ārtelpu vietējo bezvadu piekļuves punktu uzstādīšanu sabiedriskās telpās; 2) tie balstās uz ļoti ātras ātrgaitas platjoslas savienojamību, kas ļauj nodrošināt lietotājiem augstas kvalitātes interneta pieslēgumu, kurš: <ol style="list-style-type: none"> a. ir bezmaksas, viegli pieejams un izmanto mūsdienīgu aprīkojumu, un b. atbalsta pieeju novatoriskiem digitāliem pakalpojumiem, piemēram, tādiem, ko piedāvā digitālā pakalpojumu infrastruktūrā; 3) tie izmanto kopīgo logotipu, ko nodrošina Komisija, un saiti uz saistītajiem tiešsaistes rīkiem. <p>Projektiem, kas dublējas ar jau esošiem līdzīga rakstura, tostarp kvalitātes, privātiem vai publiskiem piedāvājumiem tajā pašā teritorijā, finansējumu nepiešķir.</p>	<p>6) regulas pielikumam pievieno šādu 4. iedaļu:</p> <p>“4. IEDAĻA. BEZVADU SAVIENOJAMĪBA VIETĒJĀS KOPIENĀS</p> <p>Par darbībām, kuru mērķis ir nodrošināt vietēju bezmaksas bezvadu savienojamību tādos vietējās sabiedriskās dzīves centros (tostarp ārtelpās, kas pieejamas plašai sabiedrībai), kuriem ir nozīmīga loma vietējo kopienu sabiedriskajā dzīvē, ir tiesības saņemt finansiālu atbalstu.</p> <p>Finansiālais atbalsts ir pieejams sabiedrības interesēs strādājošām iestādēm, piemēram, pašvaldībām un sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, kas apņēmušies nodrošināt vietēju bezmaksas bezvadu savienojamību, uzstādot vietējus bezvadu piekļuves punktus.</p> <p>Projekti, ar kuriem nodrošina bezvadu savienojamību, izmantojot brīvi pieejamus vietējus bezvadu piekļuves punktus, var saņemt finansējumu, ja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tos īsteno sabiedrības interesēs strādājoša iestāde, kas ir spējīga plānot un uzraudzīt iekštelpu vai ārtelpu vietējo bezvadu piekļuves punktu uzstādīšanu sabiedriskās telpās; 2) tie atbilst 5.b pantā noteiktajām obligātajām tehnikajām specifikācijām un balstās uz ļoti ātras ātrgaitas platjoslas savienojamību, kas ļauj nodrošināt lietotājiem augstas kvalitātes interneta pieslēgumu, kurš: <ol style="list-style-type: none"> a. ir bezmaksas, viegli pieejams un izmanto mūsdienīgu aprīkojumu, un b. atbalsta pieeju novatoriskiem digitāliem pakalpojumiem, piemēram, tādiem, ko piedāvā digitālā pakalpojumu infrastruktūrā; 3) tie izmanto kopīgo logotipu, ko nodrošina Komisija, un saiti uz saistītajiem tiešsaistes rīkiem. <p>Projektiem, kas dublējas ar jau esošiem līdzīga rakstura, tostarp kvalitātes, privātiem vai publiskiem piedāvājumiem tajā pašā teritorijā, finansējumu nepiešķir.</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Pieejamos budžeta līdzekļus projektiem, kas atbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem, piešķir, ievērojot ģeogrāfisko līdzsvaru, ņemot vērā saņemtos priekšlikumus un principā rindas kārtībā.	Pieejamos budžeta līdzekļus projektiem, kas atbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem, piešķir ģeogrāfiski līdzsvarotā veidā, kas sekmē – faktiski saņemto priekšlikumu robežās un pilnībā ievērojot Finanšu regulā noteiktos principus attiecībā uz īpašas finansiālās palīdzības veidiem – ES ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, jo īpaši ņemot vērā vietējo kopienu vajadzības.

Pamatojums

Ir ļoti svarīgi “Wi-Fi Eiropai” tīklam noteikt obligātas tehniskās prasības. Vienotu prasību izstrāde novērsīs tāda tīkla izveidi, kurš balstās uz novecojušām tehnoloģijām vai kuru skar kvalitātes problēmas.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. norāda, ka tā ir pirmā reize, kad piekļuve platjoslas pamatpakalpojumiem tiek uzskatīta par universālu pakalpojumu. Eiropas iedzīvotājiem ir tiesības uz piekļuvi tādiem funkcionāliem interneta pakalpojumiem par pieņemamām cenām, kuri visā Eiropas Savienības teritorijā ļauj pilnībā piedalīties digitālajā ekonomikā un sabiedrības dzīvē. Tas ir ļoti svarīgs solis ceļā uz digitālo iekļaušanu, arī ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt īpašu tarifu opcijas vai nodrošināt kuponus iedzīvotājiem ar īpašām vajadzībām, kā arī ciematiem un pilsētām, lai izveidotu publiskus punktus bezmaksas piekļuvei pie bezvadu lokālā tīkla;

2. uzskata, ka piekļuves platjoslas pamatpakalpojumiem nodrošināšana ir vispārējās nozīmes mērķis un ka tās atzīšanai par universālo pakalpojumu ir jāiet roku rokā ar universālā pakalpojuma saistību pilnīgu atzīšanu; tas ir īpaši svarīgi teritorijās, kurās tirgus nav efektīvs un kurās izšķiroša nozīme ir publiskajiem ieguldījumiem;

3. apzinās, ka kopš ES telekomunikāciju tiesiskā regulējuma pārskatīšanas 2009. gadā ir notikušas būtiskas pārmaiņas. Lai arī tas palīdzēja nodrošināt platjoslas pamatpakalpojumu pieejamību visā ES, strauji rodas jaunas vajadzības un jauni patēriņa veidi, un turpmākajos gados šī tendence turpināsies. Lietiskā interneta attīstība, virtuāla un paplašināta realitāte, mākoņdatošana, liela datu apjoma pārvaldība, sadarbīgās ekonomikas pakalpojumi un lietojumi, 4.0 rūpniecības nozares – visas šīs jomas radīs vēl lielāku pieprasījumu pēc lielaudas tīkliem un savienojumiem;

4. uzsver, ka šodien mēs veidojam nākotnes infrastruktūru;

5. uzsver, ka, ņemot vērā datu aizvien lielāko patēriņu⁽¹⁾ un to, ka datus aizvien biežāk izmanto vienlaicīgi, tendenci uz lielu augšupielādes/lejupielādes ātrumu, kā arī nepieciešamību nodrošināt visaptverošu un reāllaikam tuvu pārraidi, kas būtu arī atbilstoša un uzticama, visā Eiropā būs vajadzīgi ļoti augstas kapacitātes tīkli, kam ir piesaistīts aizvien lielāks skaits galalietotāju. Gigabitu savienojumi dažās valstīs – Japānā, Korejā – jau ir realitāte, un tos jācenšas nodrošināt arī Eiropā, lai veicinātu izaugsmi un nodarbinātību, Eiropas konkurētspēju un iekšējo kohēziju;

6. uzskata, ka ir svarīgi, lai ekonomikas un sociālās jomas dalībniekiem, piemēram, skolām, augstskolām, pētniecības centriem un transporta mezgliem, sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem, piemēram, slimnīcām un izglītības iestādēm, kā arī uzņēmumiem būtu nodrošināta piekļuve ātrdarbīgam internetam, kas lietotājiem ļauj augšupielādēt un lejupielādēt datus ar ātrumu vismaz 1 Gb/s;

7. uzskata, ka Eiropas Savienībā visām mājāsaimniecībām pilsētās un laukos vajadzētu būt piekļuvei interneta savienojumam, kura lejupielādes ātrums ir vismaz 100 Mb/s, ko var izvērst līdz 1 Gb/s;

⁽¹⁾ Pētījumi liecina, ka uzņēmumi, kas izmanto lielo datu analīzi, var palielināt ražīgumu par 5–10 % salīdzinājumā ar tiem uzņēmumiem, kuri to neizmanto, un ka, Eiropā izmantojot lielo datu tehnoloģijas, laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam varētu palielināt tās IKP par 1,9 %.

8. piekīt Komisijas viedoklim, ka visās pilsētu teritorijās un uz svarīgākajām sauszemes transporta maģistrālēm vajadzētu nodrošināt nepārtrauktu 5G pārklājumu; atbalsta starpposma mērķi, ka līdz 2020. gadam vismaz vienā katras ES dalībvalsts lielpilsētā kā komercpakalpojumam vajadzētu būt pieejamai 5G savienojamībai. Eiropas Komisijai pēc iespējas ātrāk jāpieņem vēl vajadzīgie šīs jaunās bezvadu tehnoloģijas standarti, lai aizkavētu izolētus risinājumus. Mērķis to ieviest līdz 2020. gadam ir ļoti ambiciozs arī citu iemeslu dēļ: pastāvošo tikai nesēn ierīkoto 4G tīklu veiktspēju var izvērst līdz ātrumam, kas daudz vairāk pārsniegtu 1 000 Mb/s, un telekomunikāciju uzņēmumi ir daudz ieguldījuši to attīstīšanā, tāpēc gatavība atkal mainīt tehnoloģijas varētu būt ierobežota, ja netiks radīti nepieciešamie nosacījumi;

9. atbalsta jauno kuponu shēmu bezmaksas Wi-Fi piekļuves nodrošināšanai, platjoslas fonda izveidi sadarbībā ar EIB un mērķi palielināt turpmāku finansiālu atbalstu pēc 2020. gada, un norāda, ka tas ir solis pareizajā virzienā;

10. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu sadarbībā ar Reģionu komiteju līdz 2016. gada beigām izveidot līdzdalības platjoslas platformu, lai nodrošinātu publisko un privāto struktūru sadarbību un to stingru apņemšanos ieguldīt platjoslas tīklu attīstīšanā, un veikt turpmākus pasākumus, lai īstenotu valstu plānus platjoslas tīklu attīstīšanas jomā; pauž gatavību visaptveroši un konstruktīvi sadarboties platformas izveidē;

11. rosina platformas sanāksmēs galveno uzmanību veltīt šādiem jautājumiem: **politikas izvēle:** izpētīt vislabākās politiskās iespējas, ņemot vērā vietējo un reģionālo pašvaldību dažādās pilnvaras un īpašās vajadzības vietējā un reģionālajā līmenī; **tehnoloģiju izvēle:** apspriest iespējas izmantot šiem apgabaliem vispiemērotākās tehnoloģijas; **finansēšanas iespējas:** iesaistīt diskusijās EIB, izpētīt iespējamo sinerģiju starp fondiem (Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI), Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF), Eiropas strukturālie un investīciju fondi (ESI fondi)) un apspriest jauno kuponu sistēmu, kas ierosināta saistībā ar iniciatīvu "Wi-Fi Eiropai" (Wi-Fi4EU); **citi aspekti:** attiecas uz veiktspējas veidošanas pasākumiem vietējā un reģionālajā līmenī, pārskats par ieguldījumiem IT un platjoslas pārklājumu, kā arī e-prasmju un e-pārvaldības pakalpojumu veicināšana;

12. uzskata, ka **platjoslas platformas** galvenais **ieguldījums** būtu tas, ka tā veicinātu ātrāku, labāku un ilgtspējīgāku ātrdarbīga platjoslas interneta ieviešanu lauku apvidos un mazapdzīvotos Eiropas Savienības apgabalos, kur vērojamas smagas strukturālas, ekonomiskas un sociālas problēmas, un tādējādi palīdzētu mazināt digitālo plaisu šajos reģionos;

13. secina, ka plāni atbilst subsidiaritātes un proporcionalitātes principiem, jo šie jautājumi ietekmē visas dalībvalstis un tos var vienoti, saskaņā ar augstiem standartiem un efektīvi atrisināt tikai ES mērogā;

14. saprot, ka Eiropas digitālā vienotā tirgus (DVT) mērķis ir virzīties prom no neelastīgām struktūrām un digitalizēt ES iekšējo tirgu. Telekomunikāciju tiesību aktu kopuma pārskatīšanas mērķis ir veicināt Eiropas ekonomiku un konkurētspēju, rosināt kopienas aktīvi iesaistīties digitālajā vienotajā tirgū un apmierināt Eiropas iedzīvotāju aizvien pieaugošo vajadzību piekļūt savienojumiem;

15. uzsver, ka tādas iezīmes kā "lauki", "nomaļš" un "tālākais reģions" tāpat kā "zems apdzīvotības blīvums" privātiem investoriem liekas nepievilcīgas, lai šajos reģionos ieguldītu IKT infrastruktūrā. Salīdzinājumā ar pilsētu aglomerācijām šie reģioni saskaras ar kopīgām problēmām saistībā ar platjoslas tīkla izbūvi, piemēram, strukturāli mazāks un fragmentēts pieprasījums, kā arī augstākas izmaksas uz vienību (t. i., galalietotāju) saistībā ar infrastruktūras izbūvi un uzturēšanu;

16. norāda, ka it īpaši pieprasījums pēc savienojamības ir izšķirošs faktors, kas piesaista privātā sektora ieguldījumus. Tāpēc tirgus dalībniekiem nav ekonomiski izdevīgi darboties reģionos, kuros apdzīvotības nelielā blīvuma dēļ nevar nodrošināt tādu pieprasījumu pēc pakalpojumiem, kas attaisno tīkla izvēršanas izmaksas. Apgabalos, kurus ietekmē tirgus nepilnības un/vai tirgus kropļojumi, pašvaldībām ir daudzējādi uzdevumi. Faktiski pierādījumi liecina, ka Eiropas vietējās un reģionālās pašvaldības saistībā ar platjoslas izvēršanas/modernizēšanas iniciatīvām darbojas kā finanšu struktūras, uzņemas risku vai darbojas kā iniciatori/starpnieki;

Gigabitu sabiedrība

17. uzsver, ka ir svarīgi attīstīt ātrdarbīgus nākamās paaudzes platjoslas tīklus, jo īpaši mazapdzīvotās teritorijās. Visi ar to saistītie regulējošie un finansēšanas pasākumi ir vērtējami atzinīgi;
18. brīdina par pārmērīgu pārslogotību, ko var radīt lielāka jaudīgu savienojumu pieejamība izcilības un/vai zināšanu centros. Šajās zonās koncentrētos ražošana un pieaugtu iedzīvotāju skaits, kam būtu nelabvēlīga teritoriālā ietekme. Savukārt citviet tas krasi samazinātos, it sevišķi novatoriskas digitālās darbības un ar tehnoloģijām saistīto profesiju jomā. Tādēļ jaudīga savienojamība būtu jāveicina pēc iespējas simetriski;
19. norāda, ka visas ES attīstības perspektīvā ir svarīgi atrisināt tā dēvēto “pēdējā kilometra” problēmu, un šajā saistībā ir vajadzīgi elastīgi pasākumi;
20. ierosina, sākot no nākamā finanšu plānošanas perioda, paredzēt līdzekļus ne tikai pamattīkla attīstīšanai, bet arī piekļuves tīklu izbūvei lauku un tālākajos reģionos;
21. uzsver, ka savienojamības cenas sniedz noderīgu ieskatu par komunikācijas tirgos valdošās konkurences intensitāti un efektivitātes līmeni. Šo cenu salīdzinoša novērtēšana ļauj ieinteresētajām personām, tostarp telekomunikāciju operatoriem, politikas veidotājiem un patērētājiem, novērtēt progresu ceļā uz saviem mērķiem. Būtu lietderīgi izstrādāt rādītājus savienojamības cenu salīdzināšanai, kā norāda ESAO savā ziņojumā “Digitālās ekonomikas mērīšana. Jauna perspektīva” (*Measuring the Digital Economy. A New Perspective*)⁽²⁾;
22. uzsver, ka, attīstot un plānojot tīklu, ir svarīgi nodrošināt, lai publiskajām iestādēm būtu tieša piekļuve stabilam interneta pieslēgumam. Lai nodrošinātu šo pieslēgumu kvalitāti, ir svarīgi nodrošināt vadību valsts līmenī, kā arī apspriešanos vietējā līmenī, lai pēc iespējas optimāli varētu veikt ieguldījumus un pēc iespējas vairāk lietotāju ātri varētu sākt izmantot pakalpojumus;
23. atzīmē: lai sasniegtu Eiropas Savienības (ES) 2020. gada mērķus platjoslas pārklājuma un izplatības jomā, 2014.–2020. gada plānošanas periodā jau ir paredzēti aptuveni 22 miljardi EUR no Eiropas Savienības publiskajiem fondiem vai nu jau esošās platjoslas infrastruktūras modernizēšanai vai jaunas infrastruktūras izveidei. ES fondiem ir būtiska nozīme ne tikai tādēļ, ka tie sniedz tiešu ieguldījumu platjoslas infrastruktūras finansēšanā, bet arī tādēļ, ka no tiem tiek gaidīts sviras efekts, lai piesaistītu ieguldījumus no citiem avotiem, tostarp no privātā sektora;

5G Rīcības plāns

24. uzsver, ka “piektās paaudzes” telekomunikāciju sistēmas (5G) nākamajā desmitgadē būs vissvarīgākais digitālās sabiedrības pamatelements. Eiropa ir pielikusi ievērojamas pūles, lai pasaules attīstību virzītu uz šo stratēģisko tehnoloģiju: tā pavērs iespēju kabeļu un bezvadu sakaru jomās izmantot vienu un to pašu infrastruktūru, kas virzīs tīklā savienotu nākotnes sabiedrību. Tā nodrošinās gandrīz visaptverošu savienojamību, kurai raksturīgs īpaši ātrdarbīgs joslas platums, ne tikai atsevišķiem lietotājiem, bet arī savienotiem objektiem (lietiskais internets). Tāpēc sagaidāms, ka nākotnes 5G infrastruktūra kalpos plašam lietojumu klāstam un daudzās nozarēs, tostarp profesionāliem lietojumiem (piemēram, automatizēta automašīnas vadība, e-veselības pakalpojumi, enerģētikas pārvaldība, iespējamās lietotnes drošības jomā u. c.);
25. vērš uzmanību uz paziņojumu par IKT standartizācijas prioritātēm⁽³⁾, kuru Komisija pieņēma pagājušā gada aprīlī un kurā ierosināti konkrēti pasākumi, ar ko paātrināt kopēju standartu izstrādi, galveno uzmanību pievēršot piecām prioritārajām jomām, un viena no tām ir 5G;
26. īpaši uzsver, ka jebkurā gadījumā jāizvairās no tā, ka dažādos reģionos tiek ieviesti 5G standarti, kas nav savstarpēji savietojami;
27. norāda, ka vietējais līmenis var sniegt ieguldījumu tīkla attīstīšanā un pieteikumu iesniegšanā un palīdzēt tīkla plānošanā. Šādā veidā jauno 5G tīklu plānošanas un izveides posmā jau laikus var ņemt vērā vietējā līmeņa plānus, kas attiecas uz jaunu ceļu būvi vai citu infrastruktūras objektu atrašanās vietu;

⁽²⁾ Publicēts 2014. gada 8. decembrī, <http://www.oecd.org/sti/measuring-the-digital-economy-9789264221796-en.htm>.

⁽³⁾ COM(2016) 176 final, Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “IKT standartizācijas prioritātes digitālajam vienotajam tirgum”.

28. uzskata, ka ir svarīgi norādīt: produktus un pakalpojumus, kas balstās uz 5G ātrdarbīgiem savienojumiem, visā Eiropas Savienībā varēs ieviest tikai tad, ja visā ES būs ātrdarbīgu interneta savienojumu pārklājums; turklāt ir svarīgi izvairīties no 4G tīklu ieviešanā pieļautajām kļūdām un raudzīties, lai tīklu kvalitāte un ātrums dažādās ES dalībvalstīs nebūtu pārāk atšķirīgi. 5G tīkla izveidei vajadzētu notikt visā ES vienlaikus un vienādā ātrumā;

Iniciatīva “Wi-Fi Eiropai”

29. atzinīgi vērtē iniciatīvu dot visām ieinteresētājām pašvaldībām iespēju nodrošināt iedzīvotājiem augstas kvalitātes Wi-Fi bezmaksas savienojumus sabiedriskās iestādēs un to apkārtnē, kā arī parkos, sabiedriskos laukumos u. c. Eiropas Savienībā vēl ir daudzas vietas, kur nav pietiekama interneta pieslēguma; un ir arī iedzīvotāji, kas interneta pieslēgumu nevar atļauties. Šī programma piedāvā šīs problēmas risinājumu;

30. uzsver, ka jānodrošina, lai šī shēma attiektos tikai uz jauniem un papildinošiem punktiem, kas ļauj piekļūt bezvadu lokālajam tīklam. Būtu jāizvairās no tā, ka publiski finansētas iniciatīvas konkurē ar pastāvošajām privātajām shēmām;

31. atzinīgi vērtē Komisijas ieceri ātri radīt iespējas īstenot programmu “Wi-Fi Eiropai”; tajā ir paredzēts, ka saskaņā ar pašreizējiem plāniem vietējās pašvaldības jau 2017. gada vasaras sākumā varēs iesniegt attiecīgus pieteikumus;

32. atzinīgi vērtē saistībā ar ES finanšu atbalstu līdz šim vēl neizmantotos ātros finanšu pasākumus, kuri balstās uz publiskā sektora kuponiem; šos pasākumus var ātri īstenot, un tie ātri sniedz rezultātus un samazina birokrātiju; tomēr norāda: lai uzņēmumus neatturētu no kuponu shēmas izmantošanas attiecībā uz projektiem, ir pienācīgi jāprognozē kuponu shēmas iespējamās nepilnības (pārredzamības trūkums, kavēšanās vai problēmas, kas saistītas ar maksājumu, dalībvalstu iepirkuma nosacījumu atšķirības);

33. uzsver, ka jāizstrādā tādas finanšu atbalsta pārdalīšanas metodes, kas nodrošina, ka “Wi-Fi Eiropai” sniedz labumu arī mazākām pašvaldībām un lauku reģioniem;

34. uzsver, ka piešķiramie līdzekļi ir ierobežoti un Komisijas mērķis ir iniciatīvas “Wi-Fi Eiropai” pēc iespējas ātra un visaptveroša īstenošana, un tāpēc arī pašvaldības pēc iespējas savlaicīgi jāinformē par plānoto programmu un attiecīgajiem nosacījumiem;

35. turklāt savlaicīga informācija ļauj vietējām pašvaldībām uzsākt sagatavošanos, lai tad, kad tiek publicēts uzaicinājums iesniegt priekšlikumus, varētu ātri iesniegt līdzekļu pieprasījumu un varētu pieejamos resursus nekavējoties izmantot iedzīvotāju, valsts un visas ES labā;

36. uzskata, ka Reģionu komitejai, neapšaubāmi, jāuzņemas būtiska loma attiecībā uz vietējo un reģionālo pašvaldību iesaisti un informācijas un paraugprakses apmaiņas veicināšanu;

37. uzskata: ir svarīgi norādīt, ka ir jāizskaidro vietējām pašvaldībām, ka tām ir pienākums nodrošināt platjoslas savienojumus bezvadu lokālajam tīklam, kuru pašreiz attīsta, un nodrošināt šā tīkla uzturēšanu; norāda, ka iniciatīvai “Wi-Fi Eiropai” jābūt ilgtspējīgai un ka tās īstenošana vietējām pašvaldībām nedrīkst radīt lielas pieskaitāmās izmaksas;

38. iesaka izstrādāt prasību obligāto minimumu, kas attiecas uz tīklu “Wi-Fi Eiropai”. Vienotu prasību izstrāde novērsīs tāda tīkla izveidi, kurš balstās uz novecojušām tehnoloģijām vai kuru skar kvalitātes problēmas. Iesaka izveidot internetā iniciatīvas “Wi-Fi Eiropai” ievadlappusi, kurā sniegta sīka informācija par iniciatīvu un tās atrašanās vietām;

39. norāda, ka veidojamajiem tīkliem jābūt izmantošanas ziņā drošiem, un tāpēc iesaka izmantot tīklu modeļus, kuru pamatā ir *eduroam*⁽⁴⁾/*govroam*⁽⁵⁾. Šis modelis nodrošina tīklā jau autentificētiem lietotājiem viesabonēšanas iespējas visā Eiropā, un lietotāja autentifikācijai var izmantot *eIDAS* risinājumus⁽⁶⁾;

⁽⁴⁾ *Eduroam* – “Viesabonēšana izglītības struktūrās visā pasaulē: pētniecībai un izglītībai”, <https://www.eduroam.org/>.

⁽⁵⁾ *Govroam* nozīmē “viesabonēšanu valdību vajadzībām”, un tā ir uz *RADIUS* balstīta infrastruktūra, <http://govroam.be/>.

⁽⁶⁾ Uzticamības pakalpojumi un elektroniskās personas apliecības (*e-ID*), <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/trust-services-and-eid>.

40. uzskata; lai nodrošinātu ērtumu lietotājiem, ir vēlams atteikties no *Captive Portal* izmantošanas un izmantot *Landingpage* pēc lietotāja autentifikācijas posma, kur tas ir atbilstīgi. Līdz ar to galalietotājiem tīkla izmantošana ir vienkāršāka un ātrāka. *Landingpage*, kas parādās pēc autentifikācijas, lietotājiem paver iespēju attiecīgā gadījumā iegūt informāciju par vietējo pašvaldību piedāvātajiem pakalpojumiem, un tajā ir īss kopsavilkums par iniciatīvas “Wi-Fi Eiropai” mērķiem;

41. uzsver, ka vajadzētu izvairīties no prasības lietotājiem ievadīt savus datus, jo tas lietotājiem nav patīkami un var radīt nepamatotas bailes, ka datus varētu izmantot reklāmas sūtīšanai vai citiem nevēlamiem mērķiem. Tāpēc komiteja atzinīgi vērtē to, ka personas datu sniegšana ir norādīta kā viens no apsvērumiem, kas būtu par šķērslī vietējās bezvadu savienojamības atzīšanai par bezmaksas pakalpojumu;

42. atzinīgi vērtē ideju, ka “Wi-Fi Eiropai” tīkla kvalitāte pastāvīgi tiks uzraudzīta un rezultāti būs pieejami sabiedrībai;

43. uzskata, ka vienota Eiropas mēroga tīkla izveide rīcības plāna “Wi-Fi Eiropai” (SSID) ietvaros ir būtiska, jo, no vienas puses, tā būtu laba iespēja popularizēt ES iniciatīvu bezmaksas bezvadu lokālā tīkla izveidei un, no otras puses, tas būtu zīmols ātram un drošam Eiropas mēroga bezvadu lokālajam tīklam. Lai paplašinātu iniciatīvas tvērumu, vienotajā sistēmā būtu jāļauj iesaistīties arī jau pastāvošām līdzīgām shēmām, kas nav saņēmušas finansiālo atbalstu, taču atbilst obligātajām tehniskajām prasībām un visiem pārējiem iniciatīvas “Wi-Fi Eiropai” kritērijiem.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Starptautisko kultūras attiecību ES stratēģijas veidošana”

(2017/C 207/16)

Ziņotājs: Apostolos Tzitzikostas (EL/PPE), Centrālās Maķedonijas gubernators

Atsauces dokuments: kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Starptautisko kultūras attiecību ES stratēģijas veidošana”,

JOIN(2016) 29 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atzinīgi vērtē kopīgo paziņojumu “Starptautisko kultūras attiecību ES stratēģijas veidošana”⁽¹⁾ un tajā paredzētos pasākumus, jo uzskata, ka tas ir vērtīgs pamats, uz kura veidot visaptverošu un integrētu stratēģisku pieeju starptautiskajām kultūras attiecībām ar mērķi veicināt sadarbību ar partnervalstīm un palielināt Eiropas Savienības kā ietekmīga globālo procesu dalībnieka lomu;
2. uzskata: tā kā aplūkotais jautājums ir ļoti svarīgs, būtu daudz lietderīgāk, ja priekšlikumā būtu izklāstīta galīgā stratēģija, nevis tās veidošanas pasākumi. RK tādēļ rosina dalībvalstis paātrināt stratēģijas pieņemšanu;
3. uzsver, ka kultūrai ir jābūt vienam no ES starptautisko attiecību pamatelementiem, it īpaši tādēļ, ka mūsdienu globalizētajā pasaulē starptautiskajai diplomātijai ir uzticēti jauni pienākumi un ir radušies alternatīvi diplomātijas veidi un pieejas. Šajā saistībā ir jānorāda uz kultūras diplomātiju, kas paziņojumā minēta reti;
4. atzinīgi vērtē to, ka uzsvērts dalībvalstu pienākums respektēt, sargāt un veicināt tiesības uz uzskatu brīvību un vārda brīvību, tostarp brīvu māksliniecisko un kultūras izpausmi. Kultūras politikas mērķis ir nodrošināt, ka sabiedrībā kultūra var būt brīvs, neatkarīgs un izaicinošs spēks. Šai nostādnei būtu jāveido pamats centieniem veicināt savstarpēju cieņu un starpkultūru dialogu;
5. tādēļ rosina Eiropas Komisiju noteikt, ka prioritāte ir turpmākā kultūras diplomātijas attīstība, lai tā kļūtu par ES ārpolitikas sastāvdaļu;
6. atzinīgi vērtē paziņojumā vairākkārt minēto atziņu, ka kultūra un kultūras mantojums ir reģionālās un vietējās attīstības instruments. Ieviešot visaptverošu satvaru un konsekventu pieeju kultūras pasākumu veicināšanai, pirmkārt, tiks radīta liela Eiropas pievienotā vērtība un, otrkārt, varēs rosināt ES dalībvalstu reģionus un pilsētas sadarbībā ar partneriem trešās valstīs plānot un izstrādāt programmas, kas sniegs abpusēju labumu visiem iesaistītajiem;
7. uzsver, ka kultūras daudzveidība ir neatņemama ES vērtību daļa un ka ES ir cieši apņēmusies panākt starptautisku kārtību, kas balstīta uz mieru, tiesiskumu, vārda brīvību, savstarpēju sapratni un pamattiesību respektēšanu. Turklāt Eiropas Savienībai kā vienam no nozīmīgākajiem Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) partneriem būtu jāturpina cieši sadarboties ar UNESCO⁽²⁾, lai aizsargātu pasaules kultūras mantojumu. Tā kā ES ir pievienojusies UNESCO 2005. gada konvencijai⁽³⁾, Eiropas Savienībai arī vajadzētu pildīt savu apņemšanos starptautiskajās kultūras attiecībās veicināt kultūras izpausmju daudzveidību;

⁽¹⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽²⁾ ANO Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija.

⁽³⁾ http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=31038&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

8. atzinīgi vērtē to, ka atzīta kultūras nozīme ES sadarbības ģeogrāfiskajos satvaros, tostarp a) paplašināšanās politikā, b) Eiropas kaimiņattiecību politikā, c) sadarbībā attīstības jomā un d) partnerattiecību nolīgumā, kas parakstīts 2000. gada jūnijā Kotonū⁽⁴⁾;

9. atzīmē, ka Eiropas kultūras diplomātija koncentrējas uz Eiropas un tās dalībvalstu popularizēšanu, tai skaitā apmaiņu izglītības un kultūras jomā. Taču tā ir orientēta arī uz sabiedrisko domu trešās valstīs un to iedzīvotājiem ar acīmredzamu ieinteresētību veidot pozitīvu priekšstatu par Eiropu un tās dalībvalstīm. Kultūras diplomātijas nozīme izpaužas arī dialogā starp valstīm, miera un kultūras daudzveidības veicināšanā un ekonomiskajā apmaiņā;

10. norāda, ka par kultūras diplomātijas nozīmīgumu liecina tās veidošanās jaunietekmes un austrumu valstīs pēdējo gadu laikā. Eiropas Savienībā ir svarīgi attīstīt kultūras diplomātiju un tādā veidā nodrošināt, ka ES spēj pasaules mērogā konkurēt ar jaunietekmes valstīm visos līmeņos, tostarp kultūras līmenī;

11. atgādina, ka starptautisko kultūras attiecību jomā viens no ES rīcības pamatprincipiem ir papildināmības un subsidiaritātes principu ievērošanas nodrošināšana⁽⁵⁾. Kultūras jomā Savienības kompetencē ir veikt darbības, lai atbalstītu, koordinētu vai papildinātu dalībvalstu darbības⁽⁶⁾. Nesen publicētajos Padomes secinājumos par kultūru ES ārējās attiecībās norādīts, ka labāk jākoordinē centieni Eiropas stratēģiskās pieejas veidošanā⁽⁷⁾;

12. īpaši norāda, ka vietējā, reģionālajā un valstu līmenī jāstiprina un jāpadziļina sadarbība ar mērķi rosināt un izstrādāt stratēģijas, kas atbalsta starptautiskās kultūras attiecības un pasākumus. Mērķim vajadzētu būt konsolidēt šo līmeņu stratēģijas, kas ir līdzeklis, lai veidotu atšķirīgāku, plurālistisku Eiropas kultūras identitāti, kuru atpazīst gan visā pasaulē, gan visu ES dalībvalstu iedzīvotāji;

13. uzskata, ka ir svarīgi, lai pilsoniskā sabiedrība, nevalstiskās organizācijas, klubi, grupas, uzņēmumi, mākslinieki, apvienības un organizācijas vēl aktīvāk un koordinētāk sekmētu centienus izstrādāt iniciatīvas saskaņā ar ES starptautisko kultūras attiecību stratēģiju;

Prioritātes

14. norāda, ka ES starptautisko kultūras attiecību stratēģijai būs ierobežota ietekme, ja pēc tās pieņemšanas nesekos konsolidētas darbības un ja tā tieši nesniegs jūtamu labumu vai arī šis labums būs jūtams tikai tālā nākotnē;

15. uzsver mākslas un kultūras radīšanas pašvērtību un norāda, ka kultūru nedrīkst traktēt vienīgi kā līdzekli mērķa sasniegšanai. Tādēļ būtu jāparedz, ka kultūras darbinieku apmaiņa ir prioritāte. Svarīgs ES uzdevums kultūras politikas jomā ir veicināt mākslinieku mobilitāti un kultūras vērtību apmaiņu, jo tādā veidā tiek nodrošināta Eiropas pievienotā vērtība;

16. uzskata, ka ES starptautisko kultūras attiecību stratēģijai ir jābūt mērķtiecīgai (tas jāpanāk ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm) un tādēļ tajā jāiekļauj noteikumi attiecībā uz: a) konkrētiem darbības un izpildes panākšanas politikas mehānismiem, kuru pamatā ir kopējas koordinācijas satvars, kas paredz visu pušu iesaisti, un b) konkrētiem mērķiem un skaidriem dažādu pasākumu īstenošanas termiņiem. Vēlams arī nodrošināt, ka ir iespējams novērtēt īstenoto stratēģiju efektivitāti un lietderību;

17. norāda uz saviem iepriekš paustajiem viedokļiem par kultūras un radošo nozaru ietekmi uz izaugsmi un nodarbinātību⁽⁸⁾ un savām ierosmēm, pirmkārt, uzlabot kultūras un radošo nozaru integrāciju stratēģijā "Eiropa 2020" un, otrkārt, atzīt nozīmi, kāda ir saiknei starp šīm nozarēm un citām politikas jomām, piemēram, rūpniecības, tūrisma, vides, izglītības un finanšu politiku;

⁽⁴⁾ <http://ec.europa.eu/europeaid/node/1584>

⁽⁵⁾ JOIN(2016) 29 final.

⁽⁶⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 6. pants.

⁽⁷⁾ Padomes secinājumi par kultūru ES ārējās attiecībās ar uzsvāru uz kultūru attīstības sadarbībā, 2015. gada 24. novembris.

⁽⁸⁾ CdR 181/2010 fin.

18. joprojām uzskata, ka Eiropas Savienības un ES partnervalstu prioritātei jābūt centieniem nodrošināt, ka kultūras pasākumi ir patiešām iekļaujoši un visiem pieejami, neraugoties uz cilvēku vecumu, dzimumu, invaliditāti, valstspiederību, rasi, etnisko izcelsmi, reliģisko piederību vai sociālekonomiskajiem apstākļiem. Lai sociālā integrācija būtu sekmīga, būtiski ir rosināt jauniešu plašāku iesaisti un aktīvāku līdzdalību iekļaujošu kultūras pasākumu sagatavošanā un īstenošanā;

19. norāda, ka kultūras nozares (kino, māksla, literatūra utt.) ir viens no sektoriem, kas visvairāk ietekmē kultūras diplomātiju un kas, pateicoties tām raksturīgajiem izplatīšanas veidiem, sasniedz visdažādāko auditoriju. Kultūras diplomātijai būtu būtiski jāatbalsta šo nozaru veikuma izplatīšana ārvalstīs ar mērķi uzlabot Eiropas tēlu pasaulē;

20. uzskata, ka īpašs ES starptautisko kultūras attiecību stratēģijas aspekts ir ES un tās partnervalstu darbību koordinācija tādā jomā kā bēgļi un migranti. Nesenā krīze un arvien lielākā bēgļu plūsma uz Eiropas Savienību rada jaunas problēmas, kas ir pienācīgi jārisina. Šajā procesā būtiska nozīme varētu būt kultūras pasākumiem, kas: a) mazina bailes, nemieru un neuzticēšanos, b) veicina labāku izpratni par kultūras identitātēm un vidēm, c) sekmē bēgļu integrāciju sabiedrībā, d) nostiprina un sargā Eiropas Savienībā izveidoto brīvas, demokrātiskas un iecietīgas sabiedrības modeļus, e) vairo bēgļu un uzņēmējas valsts kopienu abpusēju cieņu un f) demonstrē Eiropas sabiedrībai tādu uzņemšanu, kādu pieredzēja mūsu priekšteči, kad pagātnē viņi bija spiesti emigrēt no kontinenta ekonomisku, politisku, reliģisku vai ar karu saistītu iemeslu dēļ;

21. īpaši norāda, ka pēdējā laikā arvien biežāk izpaužas ekstrēmisms, kā arī populisms ar ksenofobijas ievirzi, kas var būt raksturīga arī noteiktām eirosepticismā izpausmēm. Tāpēc RK uzskata, ka steidzami jāīsteno vairāk kultūras pasākumu, kuru mērķis ir palielināt izpratni par mākslas un kultūras izpausmēm un Eiropas kultūras mantojumu. Komiteja uzskata, ka šajā saistībā svarīgi līdzekļi ir mobilitātes programmas, piemēram, *Erasmus+*, universitāšu sadarbība un lielākā daudzpusējas pētniecības un inovācijas programma pasaulē "Apvārsnis 2020", jo tās nodrošina pastāvīgu komunikāciju un atvieglo ideju apmaiņu neatkarīgi no cilvēku kultūras un etniskās vai reliģiskās piederības;

Lielāka ietekme uz ekonomiku

22. atzinīgi vērtē to, ka paziņojumā uzsvērtā nepieciešamība stiprināt kultūras un radošās nozares, jo tās ir svarīgas nozares, kas nodrošina kvalitatīvi augstvērtīgas darbvietas un veicina gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi;

23. vēlreiz norāda uz savu jau pausto viedokli par kultūras un radošo nozaru ietekmi uz izaugsmi un nodarbinātību⁽⁹⁾ un šajā saistībā minēto atziņu: lai iespējami palielinātu saimnieciskos ieguvumus, būs jāatvieglo kultūras produktu ražošana un patēriņš un jāstimulē radošuma izpausmes. RK uzsver, cik svarīga ir radošo spēju attīstība jau agrīnā vecumā gan izglītības iestādēs, gan brīvajā laikā, lai jaunā paaudze var visaptveroši gūt labumu no jaunajām kultūras pieejamības iespējām;

24. norāda, ka daži reģioni, piemēram, salas vai tālākie reģioni, ģeogrāfisko ierobežojumu dēļ nevar attīstīt savas kultūras un radošās nozares tādā pašā veidā kā pārējie Eiropas reģioni. Svarīga nozīme ir ES pierobežas un tālākajiem reģioniem, kas Eiropas Savienībai nodrošina unikālu pievienoto vērtību, jo gadsimtu gaitā izveidojuši vēsturiskas, ar kultūru saistītas un lingvistiskas saiknes ar citiem kontinentiem. Tādēļ ir jāveicina šo reģionu kultūras apmaiņa un komunikācija ar pārējo ES, veicot pasākumus, kas atvieglo mākslinieku un viņu darbu mobilitāti no šiem reģioniem uz pārējo ES un tās kaimiņvalstīm un arī pretējā virzienā. Tas minētajiem reģioniem nodrošinās ar konkurenci saistītās priekšrocības, ko var sniegt kultūras un radošās nozares, un te īpaši jāmin ekonomikas izaugsme un nodarbinātība, kā jau norādīts RK atzinumā CDR2391-2012_00_00_TRA_AC;

25. norāda uz politisko lēmumu, it īpaši lēmumu par budžetu un līdzekļu piešķiršanu, ietekmi (arī ilgtermiņā) uz kultūras mantojumu un kultūras politiku;

⁽⁹⁾ CDR181-2010_FIN_AC.

26. uzskata, ka ir svarīgi izstrādāt instrumentu, kas būtu paredzēts gados jauniem talantiem un kas veicinātu viņu mobilitāti, kā arī iespējas mācīties un iesaistīties apmaiņā ar citām valstīm ne tikai Eiropas Savienībā, bet arī ārpus tās. Kā pamatu varētu izmantot ideju par *Erasmus* programmu jaunajiem autoriem, un tā varētu īpašu uzmanību veltīt attālo reģionu, piemēram, tālāko reģionu, jauniešiem, ņemot vērā, ka viņu dzīvesvietas reģionu īpašo iezīmju dēļ viņiem bieži ir ierobežota piekļuve mobilitātes programmām uz tādiem pašiem noteikumiem kā jauniešiem no kontinenta;

27. atzīmē, ka ekonomikas un finanšu grūtību laikā daudzās ES dalībvalstīs būtiski skarti un samazināti ieguldījumi kultūras jomā;

28. uzsver, ka izdevumi kultūras jomā nav greznība, bet ieguldījums un ka vajadzīgs stratēģisks atbalsts, lai atraisītu izaugsmes potenciālu nozarē, kurā nodarbināti vairāk nekā trīs miljoni cilvēku un darbojas miljons Eiropas uzņēmumu;

Reģionālo un vietējo pašvaldību nozīme

29. norāda, ka lielākajā daļā dalībvalstu vietējās un reģionālās pašvaldības ir atbildīgas par kopīgajā paziņojumā minētajām nozarēm, it īpaši par kultūru un kultūras mantojumu, pētniecību, izglītību, tūrismu, sadarbību attīstības jomā un nodarbinātību;

30. uzsver, ka kultūras jomu ir vēlams iekļaut nacionālajos un reģionālajos internacionalizācijas plānos un atbalstīt pašu kultūras nozaru internacionalizāciju;

31. norāda, ka svarīgi ir saglabāt ainavu un apdzīvoto vietu tradicionālo izskatu un ka šim aspektam ir liela nozīme kultūras mantojuma saglabāšanā. Lai varētu vairojot apdzīvoto vietu pievilcību, jāatbalsta programmas, kuru arhitektoniskajos risinājumos gan plānošanas, gan materiālu izmantošanas ziņā tiek ievērotas tradīcijas un kuras vienlaikus atbilst mūsdienu telpiskās vides prasībām;

32. norāda, ka jaunā stratēģija varētu sekmēt centienus likt pamatus ilgtspējīgam tūrismam ES kaimiņvalstīs un palielināt izpratni par ievērojamo labumu, ko kultūras mantojums var nodrošināt vietējā un reģionālajā līmenī;

33. rosina Komisiju ievērot subsidiaritātes principu un kopīgajā paziņojumā ierosināto darbības virzienu un pasākumu plānošanā iesaistīt Reģionu komiteju, un to izstrādē un īstenošanā iesaistīt reģionālās un vietējās pašvaldības;

34. uzskata, ka svarīgi ir vienkāršot un paātrināt kultūras pasākumu finansēšanas procedūras, nodrošinot, ka reģionālās un vietējās pašvaldības var tiešāk piekļūt izveidotajām sadarbības struktūrām un finansējumam, kas paredzēti ES tematiskajās programmās starptautisko kultūras attiecību veicināšanai;

35. atzinīgi vērtē priekšlikumu izveidot Eiropas kultūras namus, balstoties uz ES un attiecīgās partnervalsts sadarbību; uzskata, ka jāveic papildu analīze par ietekmi uz budžetu, un uzsver, ka līdztekus kultūras institūtiem un citiem dalībniekiem jāiesaista arī reģionālās un vietējās pašvaldības. RK atzīmē, ka attiecīgie kultūras centri varētu būt dažāda veida. Tie varētu būt veidoti kā, piemēram, digitālās vai analogās bibliotēkas. Šajā saistībā jāpiebilst, ka pašreizējā iesaistīto dalībnieku apmācība nodrošinās iniciatīvas sekmīgu īstenošanu tikai tad, ja būs reāla sadarbība un nebūs konkurences starp ES struktūru pārstāvjiem, kas darbojas partnervalstīs;

36. iesaka, īpašu uzmanību veltot stratēģiskajiem partneriem, 2016. gada februārī izveidotajā Kultūras diplomātijas platformā iesaistīt ieinteresētās personas no reģionālā un vietējā līmeņa;

37. norāda uz savu jau agrāk pausto viedokli, ka "Eiropas kultūras galvaspilsēta" ir vērtīga iniciatīva, kas atspoguļo Eiropas kultūru bagātību, daudzveidību un kopējos aspektus⁽¹⁰⁾. Gan šo iniciatīvu, gan iniciatīvu "Eiropas kultūras mantojuma zīme" varētu arī turpmāk izmantot kā sadarbības un iedzīvotāju iesaistīšanas laboratorijas.

⁽¹⁰⁾ CDR191-2011_FIN_AC.

38. nav mainījusi savu jau pausto viedokli, ka ir atbalstāma iniciatīvas “Eiropas kultūras galvaspilsēta” atvēršana ne tikai kandidātvalstu un iespējamo kandidātvalstu pilsētām, bet arī Eiropas kaimiņattiecību politikas valstu un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas valstu pilsētām ⁽¹⁾. Iniciatīva “Eiropas kultūras galvaspilsēta” var sniegt ieguldījumu Eiropas kaimiņattiecību politikā un attiecībās ar citām Eiropas valstīm, jo tā dod iespēju ne tikai pastiprināt ar kultūru saistīto sadarbību Eiropas Savienībā, bet arī sekmēt vēl ciešāku attiecību veidošanu starp ES un tās austrumu un dienvidu kaimiņvalstīm, lai veicinātu labklājību, stabilitāti un drošību pie ES ārējām robežām;

39. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir svarīgas pilnvaras kultūru dialoga veicināšanā, jo daudzas ar kultūrām saistītās iniciatīvas tiek koordinētas vietējā un/vai reģionālajā līmenī. Tā kā vietējās un reģionālās pašvaldības ir iedzīvotājiem tuvākais pārvaldes līmenis, tās stratēģiski ir ļoti piemērotas, lai savā teritorijā reaģētu uz dažādu kultūru grupu konkrētajām vajadzībām un prasībām un lai šīs grupas efektīvi mobilizētu ar mērķi veicināt kultūru dialoga paplašināšanu ⁽²⁾;

40. ar nepacietību gaida Eiropas Komisijas priekšlikumu tiesību aktam, kura mērķis ir apkarot nelikumīgu kultūras mantojuma tirdzniecību; norāda, ka šim priekšlikumam būtu jāaptver ne tikai nelikumīgs kultūras preču imports uz Eiropas Savienību, bet arī nelikumīgs ES kultūras preču eksports, un tas jādara, lai apkarotu nelikumīgu tirdzniecību un aizsargātu nacionālus dārgumus, kuriem ir mākslinieciska, vēsturiska vai arheoloģiska vērtība; uzsver tomēr, ka šajā priekšlikumā nedrīkst paredzēt nesamērīgus ierobežojumus likumīgai kultūras preču tirdzniecībai un ka administratīvajam slogam, ko ar priekšlikumu uzliks likumīgajiem tirgotājiem, jābūt iespējami mazam; komiteja uzskata, ka būtiski ir arī ierosināt stingrus pasākumus saistībā ar neatļautiem izrakumiem Eiropas Savienībā;

41. uzsver, ka Komisijas priekšlikums 2018. gadu pasludināt par Eiropas Kultūras mantojuma gadu arī nodrošinās iespēju veicināt kultūru dialogu un palielināt kultūras nozīmi kopienų miermīlīgu attiecību veidošanā.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽¹⁾ CDR2077-2012_00_00_TRA_AC.

⁽²⁾ CDR11-2006_FIN_RES.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Savienības politika attiecībā uz Arktiku”

(2017/C 207/17)

Ziņotāja: Pauliina HAIJANEN (FI/PPE), Laitilas pilsētas padomes locekle

Atsauces dokuments: kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Integrēta Eiropas Savienības politika attiecībā uz Arktiku”

JOIN(2016) 21 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē kopīgo paziņojumu, ko 2016. gada 27. aprīlī publicējusi Eiropas Komisija un Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos, un par soli pareizā virzienā uzskata to, ka paziņojumā definētas turpmākās integrētās ES Arktikas politikas prioritātes;
2. uzsver, ka Arktikas reģiona problēmas jārisina kopīgiem spēkiem vietējā, reģionālā un starptautiskā līmenī, un izsaka atzinību Komisijai par to, integrētā politika, kas palīdzēs piepildīt reģionālos mērķus un vajadzības, balstās uz reģiona īpašajām ģeogrāfiskajām un demogrāfiskajām iezīmēm;
3. norāda, ka šis ir trešais paziņojumu par Arktikas reģionu. Pirmajā Komisijas paziņojumā, ko publicēja 2008. gadā, tika izteikti priekšlikumi pasākumiem Arktikas reģiona aizsardzībai un saglabāšanai, kuri cita starpā balstījās uz dažādiem nolīgumiem vides jomā un uz starptautisko sadarbību. Turklāt tika ierosināti pasākumi resursu ilgtspējīgas izmantošanas veicināšanai un daudzpusējas pārvaldības modelim Arktikas reģionā. Paziņojuma mērķis bija sekmēt strukturētu un konsekventu pieeju Arktikas reģiona jautājumiem un pavērt jaunas iespējas sadarboties ar Arktikas reģiona valstīm;
4. norāda, ka Komisija un Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos 2012. gadā publicēja kopīgu paziņojumu, kurā, papildinot spēcīgo vides aizsardzības dimensiju, priekšplānā tika izvirzīta jaunu transporta maršrutu (tostarp Ziemeļaustrumu jūrasceļu) izveides iespēja, kas paveras klimata pārmaiņu dēļ, un plašāks potenciāls ilgtspējīgai resursu izmantošanai, kura pamatā ir jaunās tehnoloģijas un zināšanas. Paziņojumā arī uzsvērtā starptautiskās sadarbības nozīme miera un drošības nodrošināšanā;
5. vērš uzmanību uz visām trim prioritātēm, kas jaunākajā paziņojumā noteiktas turpmākajai integrētajai ES politikai: klimata pārmaiņām un Arktikas vides aizsardzībai, ilgtspējīgai attīstībai gan Arktikā, gan tai tuvīnajā teritorijā, un starptautiskai sadarbībai Arktikas jautājumos. Viens no grūtākajiem uzdevumiem ir rast tādu līdzsvaru, kas ļautu gan saudzēt vidi, gan izmantot jaunās iespējas, ko sniedz sociālekonomiskā attīstība;
6. atzīmē, ka paziņojumā ir saglabāta līdzšinējā pieeja klimata un vides, ilgtspējīgas attīstības un reģionālās sadarbības jomā. RK atzinuma mērķis ir pievērst īpašu vērību tiem jautājumiem, kas iepriekšējos paziņojumos nav guvuši tik lielu uzmanību (piemēram, sociālekonomiskie jautājumi) vai kas tagad noteikti par prioritāriem;
7. atbalsta paziņojumā paustos mērķus: reģionālo drošību, stabilitāti, ilgtspējīgu attīstību un labklājību. Paziņojumā ir sniegts pilnīgs pārskats par ES darbību Arktikas reģionā. Ilgtspējīga attīstība joprojām ir viens no ES politikas Arktikas dimensijas centrālajiem aspektiem, taču aizvien biežāk tiek minēta arī spēja pielāgoties. Paziņojumā norādīts, ka turpmākajās darbībās jāņem vērā reģionā dzīvojošo tradicionālie dzīves apstākļi, kā arī tas, kā ekonomikas attīstība ietekmē Arktikas trauslo vidi. Reģionu komiteja atzinīgi vērtē to, ka paziņojumā nepārprotami uzsvērtā nepieciešamība uzlabot ar Arktikas reģionu saistīto jautājumu koordināciju;

8. norāda, ka Arktikas reģions paziņojumā aplūkots no diviem dažādiem skatupunktiem. Raugoties no Eiropas perspektīvas, Arktikas reģionā atrodas Eiropas galējie ziemeļu reģioni, kurus raksturo attālums, sarežģīti apstākļi, mazapdzīvotība un novecojoša sabiedrība. No vispārējā Arktikas viedokļa raugoties, paziņojumā izcelti dabas resursi (derīgie izrakteņi, meži, jūras nozaru ekonomika un zivsaimniecība), augsti attīstītā sabiedrība un ievērojamā zinātība, piemēram, saistībā ar ekoloģiski ilgtspējīgu tehnoloģiju izstrādi. RK atzinumā stāvoklis analizēts Eiropas perspektīvā;

9. norāda, ka Komisijas paziņojumā termins "Arktikas reģions" ietver teritoriju ap Ziemeļpolu, uz ziemeļiem no polārā loka (ziemeļu platumš: 66 grādi un 32 minūtes). Tajā ir Ziemeļu Ledus okeāns un astoņu Arktikas valstu – ASV, Kanādas, Dānijas (arī Grenlandes un Fēru Salu), Somijas, Islandes, Norvēģijas, Krievijas Federācijas un Zviedrijas – teritorijas. Grenlande un Fēru Salas, kas bauda visai plašu autonomiju, taču oficiāli pieder Dānijai, nav Eiropas Savienības daļa, bet ir parakstījušas zivsaimniecības un tirdzniecības nolīgumus ar ES. Grenlandei ir arī īpašais ES aizjūras teritorijas statuss. Arktikas reģionā kopumā dzīvo 4 miljoni cilvēku, no kuriem aptuveni trešdaļa ir pirmiedzīvotāju kopienu pārstāvji;

10. norāda, ka paziņojumā izmantotā Arktikas reģiona definīcija attiecas tikai uz reģionu, kas atrodas uz ziemeļiem no polārā loka. ES integrētā politika ietekmēs daudz plašāku teritoriju. Reģionu komiteja ierosina paplašināt paziņojumā sniegto Arktikas reģiona ģeogrāfisko definīciju, ievērojot tādas aspektus kā ilgtspējīgas attīstības veicināšana, pielāgošanās klimata pārmaiņām un Eiropas konkurētspējas stimulēšana un ņemot vērā vietējo kopienu un pirmiedzīvotāju vajadzības un iespējas;

Klimata pārmaiņas un Arktikas vides aizsardzība

11. uzskata par svarīgu to, ka paziņojumā izklāstīto politikas pasākumu vidū izcelta klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās tām, kā arī Arktikas apdraudētās vides aizsardzība. Ir jānorāda ne tikai uz to, ka Arktikas reģiona sasilsanas sekas ietekmē arī ES darbību, bet arī uz to, kāda ietekme uz reģiona klimata pārmaiņu attīstību ir Eiropas un pasaules rīcībai. Arktikas reģiona nākotni būtiski ietekmēs arī globālais klimata nolīgums. Paziņojumā uzmanība vērsta arī uz citiem starptautiskiem nolīgumiem vai nepieciešamību slēgt šādus nolīgumus, arī vides aizsardzības jomā;

12. atzīst, ka liela nozīme – gan tagad, gan nākotnē – ir pētniecības darbam un zinātniskajai sadarbībai attiecībā uz Arktikas reģionu, kā to uzsvērusi Komisija. Paziņojumā aplūkotā ES-PolarNet iniciatīva ir labs piemērs daudzpusīgai, nozīmīgai zinātniskajai sadarbībai, kurā iesaistījušās augstskolas un pētniecības iestādes no visas Eiropas. Iniciatīvas mērķis ir stiprināt starpnozaru sadarbību un noteikt īstermiņa un ilgtermiņa zinātniskās prioritātes Arktikas reģiona izpētē. Šajā saistībā par tīkla galveno uzdevumu noteikts paplašināt sadarbību ar Arktikas jautājumos ieinteresētajām personām. Reģionu komiteja uzskata, ka, lemjot par Arktikas reģiona daudzdimensiju realitātes izpēti mērķiem un līdzekļiem, ļoti svarīgi ir sadarboties arī ar vietējiem un reģionālajiem pārstāvjiem;

13. vēlētos vairāk uzsvērt Arktikas pilsētu un mazpilsētu lomu attīstības darbā. Pilsētas un mazpilsētas ir nozīmīgas dalībnieces šajā darbā un centienos pielāgoties pārmaiņām. Piemēram, ieguldījumi pilsētas infrastruktūrā un energoefektivitātē, tāpat kā risinājumi, kas vajadzīgi sabiedriskajiem pakalpojumiem, it īpaši mazapdzīvotos reģionos, rada pamatu jaunai uzņēmējdarbībai. Reģionu komiteja tomēr norāda, ka īpašajām problēmām, ko rada lieli attālumi, teritorijas mazapdzīvotība un sabiedrības novecošanās, arī turpmāk būs jāpievērš īpaša uzmanība attīstības politikā;

Ilgtermiņa attīstība Arktikā un tai tuvīnajā teritorijā

14. uzskata, ka viens no galvenajiem aspektiem ilgtspējīgā Arktikas reģiona ekonomikas izaugsmē un labklājības paaugstināšanas centienos ir ilgtspējīga dabas resursu izmantošana. Tās priekšnoteikums ir efektīvi transporta un telekomunikāciju savienojumi. Ir svarīgi izveidot plašākus ziemeļu–dienvidu transporta savienojumus, tādas, kā, piemēram, TEN-T savienojums no Somijas caur Norvēģiju uz Ziemeļu Ledus okeānu, un arī austrumu–rietumu transporta savienojumus, kas pievienoti ES transporta tīklam, lai to savienotu ar Norvēģijas, Zviedrijas un Somijas ziemeļu reģioniem. Ieguldījumi Arktikas reģionā, tostarp ieguldījumi ceļos, dzelzceļā, platjoslas savienojumos un elektrotīklos, parasti ietekmē plašāku reģionu un attiecīgi konkrētajā valstī pozitīvi iedarbojas uz uzņēmējdarbības apstākļiem, arī rūpniecības jomā;

15. šajā saistībā norāda uz ES jūras nozaru izaugsmes stratēģiju, kas veicina ilgtspējīgu jūrniecības attīstību ilgtermiņā. Stratēģijā iekļautie pasākumi, kas saistīti ar zināšanām par jūru, jūras telpisko plānošanu un integrēto jūras uzraudzību, tiek veicināti arī Ziemeļu Ledus okeānā. Attīstības pasākumi, kas saistīti ar akvakultūras stimulēšanu un jūras enerģijas izmantošanu, Arktikas reģionam ir īpaši svarīgi;

16. uzsver: izmantojot Arktikas zinātību saistībā ar rūpniecību, enerģētiku, videi nekaitīgām tehnoloģijām, infrastruktūras attīstību un tūrismu, tiks sekmēta visas Eiropas konkurētspēja. Ir svarīgi veicināt pētniecisko sadarbību starp Arktikas augstskolām un pētniecības centriem. Ilgtspējīgas attīstības stimulēšanai īpaši svarīga ir inovācijas veicināšana un tās rezultāts – produktu un komercpakalpojumu radīšana. Uzņēmējdarbības vides uzlabošana Arktikā ir viens no digitālā vienotā tirgus stratēģijas īstenošanas aspektiem;

17. norāda, ka ES 2014.–2020. gada kohēzijas politikas plānošanas perioda prioritātes Arktikas reģionā ir pētniecība un inovācija, MVU konkurētspēja un pāreja uz mazoglekļa ekonomiku. Pārdomātas ziemeļu reģionu specializācijas stratēģijas un – pārrobežu sadarbības jomā – *Interreg*, Ziemeļu perifērijas un Arktikas programma, *Interreg Nord*, *Botnia-Atlantica* un programma “Norvēģija–Zviedrija”, kuru mērķis ir radīt noturīgu, spēcīgu, konkurētspējīgu un ilgtspējīgu sabiedrību, dos stingru pamatu ES Arktikas reģiona projektiem, ko finansē no struktūrfondiem. Arī ES ārējo robežu programma *Kolarctic CBC* atbalstīs sadarbību ar Somijas, Zviedrijas un Norvēģijas ziemeļu reģioniem, kā arī Barenca jūras reģionu;

18. uzsver, ka nākotnē, īstenojot kohēzijas politiku, Arktikas reģiona attīstības pasākumu vajadzībām ir jādara pieejami dažādi finanšu instrumenti, kurus var izmantot, lai rastu veidus, kā sekmēt vietējo rūpniecību un uzlabot zinātību, inovāciju, produktus un pakalpojumus, kas stiprina visas ES konkurētspēju. Jauni, būtiski svarīgi jautājumi ir aprītes ekonomikas attīstīšana Arktikā, kā arī Arktikas veidola vispārējā koncepcija. Ir svarīgi, lai ES būtu cieši iesaistīta Arktikas reģiona pētniecības un ieguldījumu darbībās, turklāt arī turpmākajā plānošanas periodā;

19. uzsver, ka paziņojumā ir arī norādīts uz jaunu tehnoloģiju potenciālu saistībā ar elektroniskajiem sakariem, piemēram, vietējās uzņēmējdarbības, zinātnes un kultūras uzturēšanā un attīstībā. Īpaši svarīgi tas ir pirmiedzīvotāju pārstāvjiem. Paziņojumā ir minētas Komisijas gadskārtējās tikšanās ar Arktikas reģiona pirmiedzīvotāju tautu pārstāvjiem. Ļoti svarīgi ir ņemt vērā Arktikas pirmiedzīvotāju viedokli un iesaistīt viņus lēmumu pieņemšanā, tostarp arī valsts un reģionālos jautājumos;

20. atzīnīgi vērtē īpašo uzsvāru, kas paziņojumā likts uz sadarbību integrētas Arktikas politikas īstenošanā. Tāpat ir uzsvērtā nepieciešamība efektīvāk izmantot dažādos finansēšanas instrumentus, lai veicinātu ieguldījumus Arktikas reģionā; tāpēc Komisija ierosina izveidot pagaidu forumu Eiropas sadarbībai Arktikā (Eiropas Arktikas lietās ieinteresēto personu forumu). ES iestāžu, dalībvalstu un vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvji tiek aicināti piedalīties šajā sadarbības forumā, kura uzdevums ir noteikt galvenās ieguldījumu un pētniecības prioritātes ES finansējumam līdz 2017. gada beigām. Reģionu komiteja ierosina sīkāk precizēt foruma sastāvu un uzdevumus, kamēr tā darbība vēl ir sākuma posmā;

21. ierosina Komisijai sadarbības foruma darba ietvaros izveidot rokasgrāmatu par finansējuma iespējām Arktikas reģionā (līdzīgi, kā tas tika darīts saistībā ar ES Baltijas jūras stratēģiju) un informāciju par to izplatīt dažādos pasākumos un sadarbības sanāksmēs. Turklāt Eiropas Arktikas lietās ieinteresēto personu foruma darbam jābūt par pamatu ES Arktikas forumam, ko saskaņā ar Komisijas priekšlikumu ir paredzēts izveidot 2018. gadā un kas pulcēsies katru gadu;

Starptautiskā sadarbība Arktikas jautājumos

22. starptautiskās sadarbības veicināšanu uzskata par vienu no galvenajiem paziņojumā skartajiem jautājumiem. Arktikas reģiona stratēģiskā nozīme aizvien pieaug, un tas var izraisīt interešu konfliktus, tāpēc arvien svarīgāka kļūst cieša starptautiskā sadarbība. Arktikas sadarbība notiek vairāku jau izveidotu struktūru ietvaros. Arktikas Padome ir vadošs

starpvaldību forums, kas veicina valstu, pirmiedzīvotāju kopienu un citu Arktikas reģiona iedzīvotāju sadarbību Arktikas jautājumos. Barenca jūras Eiroarktikas padome un Barenca jūras reģiona padome nodarbojas ar stabilas un ilgtspējīgas attīstības veicināšanu Barenca reģionā. Arī ES Baltijas jūras valstu sadarbība ir saistīta ar vispārējo sadarbību Arktikas jautājumos;

23. norāda, ka svarīga ir arī pastāvīga sadarbība ar Krieviju, kas notiek Ziemeļu dimensijas ietvaros. Sadarbība dod iespēju satikties uzņēmumiem, pētniekiem un iedzīvotājiem, un tādējādi ir vieglāk izstrādāt konkrētus vides, uzņēmējdarbības un kultūras projektus;

24. uzskata, ka paziņojumā minēto mērķu sasniegšanas labad ir svarīgi izmantot esošās sadarbības struktūras. ES aktīvi iesaistās dažādu starptautisku organizāciju un forumu darbā. Tā ir pieteikusies uz novērotāja statusu Arktikas Padomē, un ir svarīgi, lai dalībvalstis uzstātu uz šā procesa pabeigšanu;

25. visbeidzot, norāda, ka Arktikas reģiona stratēģiskā nozīme Eiropas Savienībai arvien palielinās, un tāpat pieaug nepieciešamība Eiropas Savienībai rīkoties, lai pārvarētu grūtības, ko rada Arktikas reģiona dabiskā vide un īpašie sociālekonomiskie apstākļi. Savienībai būtu jāveicina sadarbība starp ES dalībvalstīm un trešām valstīm, lai nodrošinātu vispārēju Arktikas reģiona vides stabilitāti. Ir svarīgi stiprināt integrēto pieeju, meklējot arī saiknes un sinerģiju starp dažādajām finansēšanas programmām un citiem finansēšanas instrumentiem. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jābūt iesaistītām svarīgākajās programmās un projektos, kas paredzēti reģionālās sadarbības veicināšanai, transporta savienojumu izveidei un ilgtspējīgas ekonomikas attīstības nodrošināšanai Arktikas reģionā.

Briselē, 2017. gada 8. februārī

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “LIFE programmas vidusposma novērtējums”

(2017/C 207/18)

Ziņotājs: Witold Stepieni (PL/PPE), Lodzas vojevodistes maršals**Atsauces dokuments:** Eiropas Komisijas priekšsēdētāja vietnieka 2016. gada 26. septembra vēstule**IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas pieprasījumu izstrādāt perspektīvas atzinumu par šo tematu un ar šo atzinumu vēlas sekmēt gan 2014.–2020. gada *LIFE* programmas vidusposma novērtējumu, kurš tiek veikts saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1293/2013 (“*LIFE* regula”) 27. panta 2. punktu, gan īstenošanas akta, ar ko pieņem otro *LIFE* daudzgadu darba programmu 2018.–2020. gadam (*LIFE* regulas 24. panta 4. punkts), izpildi un centienus izstrādāt nākamo *LIFE* programmu, kuras īstenošana tiks finansēta saskaņā ar nākamo daudzgadu finanšu shēmu (2020.–2027. gadam);

2. uzskata, ka vides aizsardzība un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana arī turpmāk būs viens no Eiropas Savienības galvenajiem mērķiem. Vides programma *LIFE* stiprina Eiropas dabas kapitālu un ar to saistītos ekosistēmas pakalpojumus un atbilstīgi stratēģijai “Eiropa 2020” un RK politiskajām prioritātēm palīdz nodrošināt zaļās darbvietas, vietējo uzņēmējdarbību un gudru, ilgtspējīgu un integrējošu ekonomikas izaugsmi. Atzīts, ka tādu jaunu instrumentu ieviešana kā Klimata pasākumu apakšprogramma ir ārkārtīgi svarīga, ņemot vērā Eiropas klimata problēmas, kas rodas, un tā ir arī virzītājspēks, kurš veicina vietējo un reģionālo programmu izstrādi saistībā ar ES stratēģiju par pielāgošanos klimata pārmaiņām⁽¹⁾, kalpo ES enerģētikas un klimata politikas mērķu (2020–2030) sasniegšanai⁽²⁾ un sekmē Parīzes nolīguma īstenošanu⁽³⁾;

3. norāda, ka vietējās un reģionālās pašvaldības pieder pie nozīmīgākajiem *LIFE* programmas līdzekļu saņēmējiem un to izmanto tieši, īstenojot *LIFE* projektus un veidojot reģionālās un vietējās partnerības. Tas, ka programma ir pievilcīga vietējām un reģionālajām pašvaldībām, izskaidrojams, pirmkārt, ar finansēto tematisko prioritāšu lielo dažādību, otrkārt, ar iespējām veidot sadarbību ar daudziem dalībniekiem un, treškārt, ar finansēšanas modeļu daudzveidību;

4. atkārtoti pauž stingru atbalstu viedoklim, ka *LIFE* programma, kas ir neatkarīga, nepastarpināti pārvaldīta un pilnībā videi paredzēta finansēšanas programma, kurai ir ievērojama ietekme uz nodarbinātības un izaugsmes nodrošināšanu, jāturpina arī pēc 2020. gada un būtiski jāpalielina tās budžets⁽⁴⁾. Ņemot vērā jaunās problēmas vides un klimata jomā un vajadzību pēc jauninājumiem, ir nepieciešamas īpašas koncepcijas, kas ļautu risināt jautājumu par nevienādu vides un klimata mērķu integrēšanu dalībvalstu praksē un par tiesību aktu īstenošanu;

1. iedaļa. Izmaiņas izdevumu attiecināmībā*Saikne ar ES prioritātēm*

5. uzskata, ka *LIFE* programmas tematiskās prioritātes, kas izklāstītas *LIFE* regulas⁽⁵⁾ III pielikumā, vēl aizvien ir atbilstīgas, tāpēc šajā gadījumā nav vajadzīga vidusposma pārskatīšana ar deleģētu aktu, kā paredzēts *LIFE* regulas 9. panta 2. punktā;

⁽¹⁾ COM(2013) 216 final.

⁽²⁾ COM(2014) 015 final.

⁽³⁾ Sk. arī COR-2016-01412-00-01-AC-TRA.

⁽⁴⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1293/2013.

6. joprojām pauž nopietnas bažas par to, ka kopējais budžets, kas piešķirts *LIFE* programmas prioritārajai jomai "Daba un bioloģiskā daudzveidība" 2014.–2020. gadam, ir aptuveni 1,155 miljardi euro, taču Komisijas aplēses liecina, ka 5,8 miljardi euro⁽⁶⁾ no gada ieguldījumiem ir nepieciešami visam *Natura 2000* tīklam, lai saskaņā ar Dzīvotņu direktīvas 8. panta prasībām tas varētu pienācīgi aizsargāt dabu Eiropas Savienībā. RK pauž cerību, ka viena no svarīgākajām atziņām pēc pašlaik veiktās Dzīvotņu direktīvas un Putnu direktīvas atbilstības pārbaudes būs tā, ka trūkst finansējuma to pienācīgai īstenošanai, kā komiteja to jau uzsvērusi⁽⁷⁾. Tādēļ RK rosina Eiropas Komisiju saskaņā ar *LIFE* regulas 9. panta 4. punktu pieņemt deleģētu aktu, kas ļautu palielināt līdzekļu piešķirumu rīcības dotācijām, kuras paredzētas *LIFE* programmas prioritārajai jomai "Daba un bioloģiskā daudzveidība", un saglabāt ievērojami lielāku budžetu pēc 2020. gada, lai ievērojami palielinātu *LIFE* programmas ieguldījumu *Natura 2000* finansēšanā;

7. neatlaidīgi iesaka otrajā *LIFE* daudzgadu darba programmā un arī pēc 2020. gada saglabāt un nostiprināt Klimata pasākumu apakšprogrammu, lai tā būtu kā virzītājspēks vietējiem un reģionālajiem pasākumiem Eiropas Savienībā un starptautiskajā klimata politikas programmā. Tādēļ vajadzētu ievērojami palielināt budžetu, kas paredzēts pasākumiem, kuru mērķis ir klimata pārmaiņu ierobežošana un pielāgošanās šīm pārmaiņām, un ņemt vērā to, ka plānots pārskatīt ES stratēģiju par pielāgošanos klimata pārmaiņām⁽⁸⁾. Turklāt Klimata pasākumu apakšprogrammā tematiskās prioritātes un projektu tēmas būtu jānosaka un jāsaista ar rīcības dotācijām. It īpaši prioritārajā jomā "Klimata pārmaiņu mazināšana" būtu jāņem vērā ES politikas prioritātes un svarīgu ekonomikas nozaru, piemēram, enerģētikas un transporta, ietekme uz attīstības tendencēm SEG emisiju jomā;

8. uzskata, ka vides aizsardzības un klimata jomā *LIFE* programmai ir būtiska nozīme jaunu risinājumu izstrādē un tā veicina ekoinovāciju un spēju veidošanu tādu jaunu instrumentu jomā kā zaļā infrastruktūra⁽⁹⁾ un dabas iedvesmoti risinājumi⁽¹⁰⁾. RK rosina Komisiju turpināt šo pieeju gan pašreizējā daudzgadu programmā, gan arī pēc 2020. gada;

9. uzsver: lai attīstītu aprites ekonomiku, kā norādīts Eiropas Komisijas rīcības plānā pārejai uz aprites ekonomiku un ko atbalsta RK⁽¹¹⁾, būs vajadzīgs publiskā un privātā sektora finansējums, kurš ļautu uzlabot tehnoloģijas un procesus, pilnveidot infrastruktūru un paplašināt sadarbību starp ieinteresētajiem dalībniekiem vērtību ķēdē. RK uzskata, ka tematiskās prioritātes atkritumu un efektīvas resursu izmantošanas jomā lielā mērā atbilst šai koncepcijai, un rosina attiecīgi turpināt otro daudzgadu darba programmu, nākamajā *LIFE* programmā tieši norādot uz aprites ekonomiku un priekšplānā izvirzot jautājumus, kas gaidāmajā stratēģijā risināmi saistībā ar plastmasu aprites ekonomikā un būvniecības atkritumiem;

10. atzinīgi vērtē *LIFE* programmas lomu, kas izpaužas, novēršot nevienmērīgu un neatbilstošu vides tiesību aktu īstenošanu un izpildi dalībvalstīs, un šī problēma ir viena no RK galvenajām prioritātēm⁽¹²⁾. Šāda virzība būtu jāturpina un ievērojami jāpastiprina nākamajā programmā, turpinot īstenot integrētus projektus un *LIFE* prioritārās jomas "Vides pārvaldība un informācija" pasākumus;

11. šajā saistībā arī uzsver, ka *LIFE* programma, izvirzot un pielāgojot attiecīgos mērķus un izmantojot labākus atsauksmju mehānismus un finansēto projektu īstenošanā uzkrāto pieredzi, arī sekmē ES "labāka regulējuma" mērķa sasniegšanu, ilgtspējīgas izaugsmes nodrošināšanu un darbvieta izveidi un Savienības vides un klimata aizsardzības politikas īstenošanu; tomēr uzsver arī, ka *LIFE* programmas pamatmērķim arī turpmāk jābūt vides kā tādas un bioloģiskās daudzveidības kā tādas aizsardzībai, jo apdraudēts ir Eiropas un cilvēces bioloģiskais mantojums;

⁽⁶⁾ http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/docs/financing_natura2000.pdf. Jāņem vērā, ka Horvātija nav iekļauta.

⁽⁷⁾ COR-2015-02624-00-01-AC-TRA, CDR86-2012_FIN_AC.

⁽⁸⁾ Sk. arī RK atzinumu ENVE-VI/015 (tiek izstrādāts).

⁽⁹⁾ COM(2013) 249 final.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Komisija, *Towards an EU Research and Innovation policy agenda for Nature-Based Solutions & Re-Naturing Cities*, 2015. gads.

⁽¹¹⁾ COR-2016-01415-00-01-AC-TRA, COM(2015) 614 final.

⁽¹²⁾ COR-2015-05660-00-00-AC-TRA.

Budžets un izdevumu attiecināmības struktūra

12. joprojām pauž bažas par ierobežoto *LIFE* programmas budžetu, ko daudzgadu darba programmā 2014.–2020. gadam veido tikai aptuveni 0,3 % no Regulā (ES) Nr. 1311/2013 minēto kopējo saistību apropriācijām. RK atkārtoti savu 2012. gadā pausto ierosmi ievērojami palielināt programmas budžetu, sākot no 2020. gada⁽¹³⁾;

13. norāda, ka *LIFE* programmas mērķu sasniegšanu varētu kavēt nepietiekams līdzfinansējuma līmenis⁽¹⁴⁾, jo saņēmējiem, it īpaši partneriem no bezpeļņas sektora, būs jāveic izvēle, piesakoties finansējumam. RK rosina Eiropas Komisiju palielināt līdzfinansējuma likmi nākamajā *LIFE* programmā un labāk saskaņot *LIFE* līdzfinansējuma likmes ar tādām likmēm un to diferenciaciju, kas tieši un kopīgi pārvaldītajās ES finansējuma programmās attiecas uz mazāk attīstītajiem reģioniem. Īpašas līdzfinansējuma likmes saistībā ar rīcības dotācijām prioritārajā jomā “Daba un bioloģiskā daudzveidība” varētu noteikt atbilstīgi faktoram, kas atvasināts gan no kopējās aizsargājamās platības, gan ekonomiskās labklājības reģionā (piemēram, *NUTS* 3 līmenī), tomēr nepieļaujot vairāk attīstītiem reģioniem nelabvēlīgu nelīdzsvarotību;

14. pauž šaubas par 102 % principu, kas attiecas uz publiskām iestādēm un paredz, ka pašu ieguldījumam projekta budžetā jābūt vismaz par 2 % lielākam nekā plānotajām kopējām publiskā sektora darbinieku atalgojuma izmaksām. Minētais princips bieži vien apgrūtina vai nedod iespēju publiskām iestādēm (it īpaši zinātniskajiem un pētniecības centriem, kā arī NVO) piedalīties projektos, lai gan to iesaistīšanās ir būtiska *LIFE* projektu mērķu sasniegšanai;

15. pauž šaubas par ierobežoto infrastruktūras finansējumu, kas pieejams *LIFE* programmā, un it īpaši tas attiecas uz lieliem infrastruktūras projektiem. RK rosina Komisiju pašreizējā novērtējumā pievērst uzmanību iespējamībai, ka *LIFE* projekti varētu būt arvien vairāk vērsti uz spēju veidošanu (*capacity building*), nevis uz faktisko vides vai klimata politikas mērķu sasniegšanu;

16. rosina vairāk izmantot vienotas likmes un vienreizējus maksājumus, lai vienkāršotu ziņošanu par PVN, un tas jādara, vienlaikus neapdraudot PVN izmaksu atbilstīgumu⁽¹⁵⁾, kā jau minēts pašlaik spēkā esošās *LIFE* regulas 38. apsvērumā. RK atkārtoti pauž pārliecību, ka PVN izslēgšana no attiecināmajām izmaksām varētu atturēt daudzus iespējamus pieteikumu iesniedzējus no priekšlikuma izstrādes. PVN būtu arī turpmāk jāuzskata par attiecināmajām izmaksām, ja finansējuma saņēmēji var pierādīt, ka nevar atgūt PVN⁽¹⁶⁾;

17. uzsver, ka arī turpmāk būtu jāsauglabā tiesības pretendēt uz finansējumu zemes iegādei saskaņā ar *LIFE* programmu (*LIFE* regulas 20. panta 3. punkts), tostarp jāsauglabā nosacījums, ka iegādātajām platībām ilgtermiņā jākalpo dabas aizsardzībai. Zemes iegāde bieži ir priekšnosacījums, kas jārada, lai varētu saglabāt *Natura 2000* teritorijas un nodrošināt dabas ilgtermiņa aizsardzību;

Pārvaldības vienkāršošana

18. uzsver, ka administratīvais slogs, kas saistīts ar projektu sagatavošanu un iesniegšanu, bieži vien attur reģionus no pieteikšanās uz *LIFE* atbalstu. Tas it īpaši attiecas uz lieliem (piemēram, integrētiem) projektiem, ja pieteikuma iesniedzējiem, it īpaši mazāk pieredzējušiem partneriem, jāiegulda daudz laika, enerģijas un cilvēkresursu, lai aizpildītu un iesniegtu cerīgu pieteikumu. Tāpēc, kā RK norādījusi jau pieņemtā atzinumā⁽¹⁷⁾, ir jāvienkāršo pieteikumu iesniegšanas un administrācijas procedūras, kā arī jāsaīsina laiks, kas jāgaida līdz lēmumam par projekta finansēšanu;

⁽¹³⁾ COM(2015) 614 final, atbalstīts RK atzinumā COR-2016-01415-00-01-AC-TRA.

⁽¹⁴⁾ Tradicionālie prioritārās jomas “Daba un bioloģiskā daudzveidība” projekti: līdzfinansējums 60 % apmērā, bet 75 % – projektiem, kas paredzēti prioritāriem biotopiem un sugām. Integrētie projekti, sagatavošanas projekti un tehniskās palīdzības projekti: līdzfinansējums 60 % apmērā. Spēju veidošanas projekti: līdzfinansējums 100 % apmērā. Visiem pārējiem projektiem, t. i., tradicionāliem projektiem Klimata pasākumu apakšprogrammas ietvaros un tradicionāliem projektiem, kas Vides apakšprogrammā paredzēti prioritārajām jomām “Vide un efektīva resursu izmantošana” un “Pārvaldība un informācija vides jomā”: pirmajā daudzgadu darba programmā (2014–2017) līdzfinansējums 60 % apmērā, otrajā daudzgadu darba programmā (2018–2020) līdzfinansējums 55 % apmērā.

⁽¹⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽¹⁶⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽¹⁷⁾ CDR112-2010_FIN_AC.

19. rosina Eiropas Komisiju apsvērt iespēju noteikt, ka *LIFE* programmas tradicionālo projektu priekšlikumus var iesniegt divos posmos, kā tas līdz šim ir bijis ar integrētajiem projektiem. Pirmajā posmā būtu jāiesniedz īss, vispārīgs ierosinātā projekta apraksts (konceptijas skaidrojums), un, ja tas saņem pozitīvu vērtējumu, saņēmējam būtu jāiesniedz viss priekšlikums. Komiteja arī rosina Eiropas Komisiju apsvērt, kā vienkāršot projektu finansiālo un tehnisko elementu galīgās apstiprināšanas procedūras un kā tās vienmērīgi sadalīt visā darbības laikā. Tas ierosinātajiem nodrošinātu lielāku elastību un samazinātu iespējamību, ka viņi koncentrējas vienīgi uz projekta finansiālajiem un administratīvajiem aspektiem, atstājot novārtā tā tehnisko saturu;

20. atzinīgi vērtē *LIFE* regulas 3. pantā un pirmajā daudzgadu darba programmā (2014–2017) likto uzsvāru uz *LIFE* programmas panākumu izvērtēšanu un tādēļ noteiktos jaunus kvalitatīvos un kvantitatīvos ekoloģiskos, sociālos un saimnieciskos rādītājus. RK tomēr rosina tos turpmāk vienkāršot, jo ir vairāki rādītāji, kurus nevar ticami novērtēt projektu īstenošanas laikā. Šādiem rādītājiem jābūt arī elastīgākiem un vairāk jāatbilst vietējām vai reģionālajām īpatnībām, un līdz minimumam jāsamazina ziņošanas pienākumu izpildei vajadzīgais laiks;

2. iedaļa. ES finansēto programmu finansēšanas un īstenošanas sistēmu papildināmība

Papildināmība ar citiem ES fondiem

21. atzīst, ka *LIFE* programmas papildināmība un saskaņotība ar citiem ES fondiem, piemēram, kohēzijas politikas fondiem (ESF, ERAF, Kohēzijas fondu), lauku attīstības fondu (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF), ir uzlabota pašreizējā daudzgadu darba programmā. Saistībā ar *LIFE* programmas pēc 2020. gada⁽¹⁸⁾ izstrādi RK mudina veidot sinerģiju un strukturētu sadarbību ar citiem ES fondiem;

22. uzskata, ka *LIFE* programma ir neliela, taču elastīga programma, kas atbalsta centienus sasniegt tālejošus vides un klimata aizsardzības mērķus, kurus citas ES programmas neļauj sasniegt tiešā veidā vai nodrošina to sasniegšanu citā jomā. Tā kā programma ļauj atbalstīt konkrētus pasākumus reģionālajā līmenī, tā dod spēcīgus stimulus pārējiem projektiem un valsts un privāto līdzekļu piesaistīšanai⁽¹⁹⁾. RK rosina Komisiju izstrādāt modeli, kas ļautu visaptveroši saskaņot *LIFE* programmu ar pārējām ES programmām, kuras tieši vai netieši saistītas ar vides aizsardzību un klimatu;

LIFE programmas izmantojums dalībvalstīs

23. pauž bažas par nevienmērīgo *LIFE* programmas izmantojumu ES dalībvalstīs un reģionos. Gan otrajā daudzgadu darba programmā, gan nākamajā *LIFE* programmā ir vajadzīgs efektīvs rīcības plāns, kas ļautu vairot *LIFE* programmas atpazīstamību mazāk veiksmīgās valstīs un palielināt interesi par līdzdalību šajā programmā⁽²⁰⁾, un šajā sakarā varētu ieviest ikgadēju pārskatu par līdzekļu apguves efektivitāti katrā dalībvalstī;

24. saistībā ar iepriekš minēto iesaka vēlreiz apsvērt, vai būtu jāturpina pašreiz notiekošā pakāpeniskā valsts piešķirumu izbeigšana tradicionālajiem *LIFE* projektiem. Ja valstis izbeigtu veikt piešķirumus, varētu vēl vairāk palielināties ģeogrāfiskās atšķirības *LIFE* finansējuma apguves ziņā, tādējādi mazinātos mazāk pieredzējušu valstu iespējas, taču joprojām saglabātos vides un klimata problēmas. RK ierosina apsvērt sistēmu, kas paredzētu piešķirumu uz vienu gadu, nevis uz četriem gadiem, lai tādējādi palielinātu tās elastīgumu attiecībā uz pieejamajiem budžeta līdzekļiem un līdzekļu apguves ģeogrāfisko sadalījumu. RK tomēr uzsver, ka tiem projektiem, kam piešķirts finansējums, ir jāatbilst prasībām attiecībā uz novatorisma pakāpi un atkārtojamību, lai šie projekti Eiropā radītu pievienoto vērtību. Kā alternatīvu risinājumu komiteja ierosina daļu budžeta paturēt, lai līdzekļus piešķirtu katrai valstij atsevišķi, savukārt atlikušajai daļai dalībvalstis varētu piekļūt, vienīgi savstarpēji konkurējot;

25. atzīst, ka dažu valstu kontaktpunkti ir ieguldījuši papildu darbu, lai piesaistītu jaunus pieteikuma iesniedzējus. RK rosina tās dalībvalstis, kurās ir zemāks līdzekļu apguves rādītājs, iesaistīt savas valsts kontaktpunktu, lai vietējās un reģionālajās pašvaldībās aktīvāk popularizētu programmu;

⁽¹⁸⁾ COM(2013) 840 final

⁽¹⁹⁾ CDR86-2012_FIN_AC, CDR6-2011_FIN_AC.

⁽²⁰⁾ Sk. arī GHK et al., "Combined Impact Assessment and Ex Ante Evaluation of the Review of the LIFE+ Regulation", 2011. gads.

26. rosina Eiropas Komisiju arī turpmāk atbalstīt apmācības pasākumus tajās dalībvalstīs, kurās ir mazāka līdzekļu izmantošanas pieredze un zemāks līdzekļu apguves līmenis. Šāda atbalsta mērķim vajadzētu būt valsts un reģionālo kontaktpunktu iespēju palielināšanai un pieteikumu iesniedzēju aktīvai atbalstīšanai, lai varētu palielināt augstas kvalitātes pieteikumu skaitu it īpaši tajās valstīs, kurās ir nopietnas ekoloģiskās un klimata problēmas un mazāka pieredze ar *LIFE* finansējuma pieprasījumiem;

3. iedaļa. Sabiedrības konsensa veidošana un reģionālo un starpreģionālo partnerību stiprināšana

Attiecības ar ieinteresētajiem dalībniekiem un sociālie jautājumi

27. norāda, ka *LIFE* programma piedāvā daudzus instrumentus un mehānismus, kas veicina risinājumu pārņemšanu un tālāku nodošanu, un ir lielisks instruments, kurš parāda vietējiem un reģionālajām pašvaldībām, kādus ieguvumus var gūt no ieguldījumiem vides un klimata aizsardzībā. Tas, cik ilgstošas būs ieinteresēto dalībnieku attiecības, ir atkarīgs no viņu pieredzes, vietējiem kontaktiem un kontaktiem starp reģioniem, vēlmes sadarboties un izpratnes, kuras veidošana ir ilgstošs process. RK mudina veikt turpmākus ieguldījumus minēto spēju veidošanā ⁽²¹⁾, finansējumu piešķirot spēju veidošanas projektiem arī pēc 2020. gada;

28. uzskata, ka vides un dabas aizsardzībā un klimata pārmaiņu ierobežošanā vienmēr ir jārod dažādu mērķu līdzsvars, nodrošinot cilvēka drošību, dzīves kvalitāti un īpašumu. Vajadzīgi pasākumi un atbalsts projektiem, kas ļauj panākt visiem ieinteresētajiem dalībniekiem pieņemamus kompromisus minētajā jomā, un to var sekmēt *LIFE* projektu īstenošana. RK rosina Eiropas Komisiju projekta pieteikumu novērtēšanā ņemt vērā projekta spēju veicināt tādu jaunu noteikumu izstrādi, kas noteiktu sugu apdraudētās cilvēka dzīvības aizsardzību saskaņā ar apdraudētu sugu aizsardzību. Komiteja arī iesaka noteikt, ka viens no projektu pozitīva novērtējuma nosacījumiem ir plāns attiecīgajā teritorijā rīkot atklātas ieinteresēto personu debates un izskatīt viņu priekšlikumus;

Ekojauninājumi un to laišana apgrozībā

29. norāda uz *LIFE* programmas nozīmi ES inovācijas spēju attīstīšanā un aicina apsvērt, kādā veidā *LIFE* projektos izstrādāto prototipu un risinājumu komercializāciju varētu sekmēt, izmantojot atbilstīgu finansiālu modeli. *LIFE* projektu īstenošanas beigās ieviešot paātrinātu procedūru, varētu efektīvāk laist apgrozībā *LIFE* projektos izstrādātos jauninājumus. Tas ļautu uzlabot ES konkurētspēju pasaules tirgos un radīt jaunas zaļās darbvietas;

30. vērš uzmanību uz to, ka ekojauninājumu izstrādē un komercializācijā ir ārkārtīgi svarīgi iesaistīt zinātnes un pētniecības iestādes un privāto sektoru. RK mudina Komisiju arī turpmāk veikt pasākumus, kas veicina šādu sadarbību. RK rosina arī izvērtēt noteikumus, kas tikai pēc *LIFE* projektu pabeigšanas ļauj laist apgrozībā šajos projektos izstrādātos prototipus. Šādi noteikumi ierobežo zinātnes un pētniecības institūtu un uzņēmumu interesi piedalīties novatoriskos projektos;

31. uzskata: lai *LIFE* programma vairāk ietekmētu ES ekonomikas pāreju uz aprites sistēmu, kurai raksturīga dekarbonizēta ražošana un patēriņš, otrajai daudzgadu darba programmai un nākamajai *LIFE* programmai būs jāpanāk, ka ekoinovācijas, demonstrējumu un izmēģinājumu projekti kļūst par rūpnieciskā mēroga projektiem. Jāmeklē jaunas iespējas, kā varētu atbalstīt novatorisku *LIFE* projektu sasniegto rezultātu izplatīšanu un ieviešanu tirgū. RK rosina Eiropas Komisiju novērtēt, vai nākamajā *LIFE* programmā ir iespējams piešķirt papildu atbalstu veiksmīgiem projektiem, piemēram, lai, izmantojot arī citus finanšu instrumentus, atbalstītu labāko ekojauninājumu pilnveidošanu;

Projekta rezultātu ilgtermiņā, pārņemamība un tālāknodamība

32. atzīst, ka *LIFE* projekti lielā mērā nodrošina pozitīvu ietekmi ilgtermiņā un dod pārņemamus, tālāk nododamus rezultātus ⁽²²⁾, taču RK joprojām saskata uzlabošanas iespējas. Otrajā daudzgadu darba programmā un pēc 2020. gada uzmanība pastāvīgi jāpievērš tam, kā nodrošināt projektu rezultātu ilgtermiņu, tālāknodošanu un pārņemšanu, jo tas ir

⁽²¹⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

⁽²²⁾ Eiropas Komisija, Vides ĢD (2014): *LIFE Focus "Long-term impact and sustainability of LIFE Nature"*; Eiropas Parlaments, Eiropas Savienības Iekšpolitikas ģenerāldirektorāts (2016).

svarīgi, lai sasniegtu *LIFE* mērķus, efektīvi izmantotu līdzekļus, veicinātu ekoinovāciju un atbalstītu ilgtspējīgu un atbildīgu izaugsmi. RK rosina Eiropas Komisiju noteikt skaidrus atlases kritērijus, lai projekta pieteikšanas brīdī varētu izvērtēt tā potenciālu ilgtspējas, pārņemamības un tālāknododamības ziņā, un rādītājus, ar ko izvērtēt tā faktisko ilgtspēju, pārņemamību un tālāknododamību projekta īstenošanas laikā un pēc tam;

33. uzskata, ka īpaši svarīgi ir atbalstīt projektus, kuru mērķis ir sagatavot statistikas apkopojumu par sugu populācijām, kas ietilpst aizsargājamo dzīvnieku kategorijā, un par to dzīves telpas lielumu, kā arī projektus, kuru mērķis ir apsekot, cik apdraudētas ir dabiskās dzīvotnes, kas klasificētas kā aizsargājamas, šā apdraudējuma iemeslus un riska faktorus;

34. pauž bažas par to, ka savvaļas dzīvnieki aizvien vairāk tiek izstumti no to dabiskajām dzīvotnēm, un tāpēc aicina izstrādāt un integrēti īstenot novatoriskus krīzes pārvarēšanas pasākumus, kas nodrošinātu dzīvnieku dabiskās dzīvotnes saglabāšanu;

35. ierosina, ka Eiropas Komisijai būtu jāizstrādā ilgtspējas nodrošināšanas, pārņemšanas un tālāknodošanas plāns attiecībā uz *LIFE* programmu, lai šajā jomā vēl vairāk uzlabotu programmas sniegumu. Šādā plānā varētu iekļaut arī šādus pasākumus⁽²³⁾: pilnveidot inovācijas platformu, kuras pamatā ir *LIFE* projektu tiešsaistes datubāze, kas varētu palīdzēt pārņemamu ekojauninājumu meklējumos; efektīvi un mērķtiecīgi izplatīt informāciju par inovāciju; veidot tematiskas platformas, tīklus un projektu kopas saistībā ar prioritārajām jomām; uzlabot *LIFE* tīmekļa vietnē pieejamo komunikācijas instrumentu izmantojumu; turpināt pilnveidot "vislabāko no labākajiem" *LIFE* projektu rezultātu atlasī un izplatīšanu⁽²⁴⁾;

36. uzskata: lai uzlabotu *LIFE* projektu ilgtspēju ilgtermiņā, būtu jāsauglabā pienākums iesniegt tādu plānu par pasākumiem pēc *LIFE* projekta īstenošanas, kurā atspoguļotos, ka finansējums tiek turpināts projekta rezultātu saglabāšanas nolūkā, ka ir atbildīgā struktūra ar personāla nepārtrauktību, ir oficiāls iestāžu atbalsts un notiek saziņa ar vietējiem ieinteresētajiem dalībniekiem;

Intervences veidi un jauni finanšu instrumenti

37. uzskata, ka *LIFE* regulas 17. pantā izklāstītie *LIFE* finansējuma veidi ir atbilstīgi un nodrošina finansēšanas iespēju dažādību reģioniem, un rosina novērtēt rezultātus, kas sasniegti laikposmā no 2014. gada līdz 2017. gadam, un tādā veidā panākt labāku rezultātu sasniegšanu ar nākamo *LIFE* programmu;

38. atzīst, ka integrētie projekti ir svarīgs virzītājspēks, jo publiskajām iestādēm tie ļauj likvidēt atšķirības ES vides politikas īstenošanas ziņā. Tā kā RK uzskata, ka vēl nav pietiekami daudz pieredzes ar šāda veida finansējumu, tā ierosina otrajā daudzgadu darba programmā saglabāt budžetu tādā līmenī, kāds noteikts *LIFE* regulas 17. panta 5. punktā. RK ierosina izvērtēt integrēto projektu rezultātus 2020. gada beigās un uzskata, ka tie varētu būt svarīgs instruments nākamajā *LIFE* programmā; tas it īpaši attiecas uz prioritārās rīcības satvaros paredzēto atbalstu *Natura 2000* pārvaldības plānu izstrādei, īstenojot integrētus projektus;

39. rosina nākamajā *LIFE* programmā saglabāt tehniskās palīdzības projektus, lai, ņemot vērā pieteikuma sagatavošanas sarežģītību, laikietilpību un tam nepieciešamos resursus, palīdzētu finansējuma saņēmējiem, kuri vēl nav īstenojuši nevienu integrētu projektu⁽²⁵⁾;

40. atzinīgi vērtē divus jaunus finanšu instrumentus: Energoefektivitātes privātā finansējuma instrumentu (*PF4EE*) un Dabas kapitāla finansēšanas mehānismu (*Natural Capital Financing Facility – NCF*); tie piedāvā jaunas iespējas piesaistīt privātos ieguldītājus, lai finansētu energoefektivitātes paaugstināšanas un ar dabas kapitālu saistītus projektus, un tie palīdz veicināt vispārēju pāreju uz zaļo finansējumu. RK atzīst, ka abi instrumenti vēl nav izsmēlušī visu savu potenciālu, jo īpaši tādēļ, ka projekti ir jauni un pirmajos īstenošanas mēnešos zināmā mērā saskārās ar administratīviem sarežģījumiem.

⁽²³⁾ Eiropas Revīzijas palāta (2014), Īpašais ziņojums (SR 15/2013); Eiropas Komisija, Vides ĢD (2014): *LIFE Focus "Long-term impact and sustainability of LIFE Nature"*; Eiropas Parlaments, Eiropas Komisijas Iekšpolitikas ģenerāldirektorāts (2016), Budžeta kontroles komiteja, Darba dokuments par Eiropas Revīzijas palātas īpašo ziņojumu (PE535.987), "*LIFE+ Final Evaluation*".

⁽²⁴⁾ *LIFE* programma, Vides ĢD tīmekļa vietne, komunikācijas instrumenti pieejami šeit: <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>.

⁽²⁵⁾ CDR86-2012_FIN_AC.

Komiteja rosina Eiropas Komisiju turpināt novērot programmas un izstrādāt to efektivitātes novērtēšanas metodiku. Komiteja arī lūdz Eiropas Komisiju apsvērt iespēju paplašināt pašreizējos instrumentus vai ieviest jaunu, atbilstoši finansētu finanšu instrumentu, lai piesaistītu ieguldītājus arī apakšprogrammai "Vide un efektīva resursu izmantošana". RK atbalsta Eiropas Parlamenta aicinājumu nodrošināt, ka Energoefektivitātes privātā finansējuma instruments (PF4EE) garantē to, ka projektu īstenošana sniedz atbilstošus, pozitīvus un zinātniski pierādāmus rezultātus bioloģiskās daudzveidības jomā;

41. atzīst, ka svarīga loma ir Energoefektivitātes privātā finansējuma instrumentam (PF4EE), kas, nodrošinot gan finansējumu, gan tehniskās zināšanas un zinātību finansējuma saņēmējiem, atbalsta valsts prioritāšu īstenošanu energoefektivitātes jomā. RK ierosina: lai labāk izmantotu PF4EE potenciālu, varētu apsvērt iespēju šo mehānismu izmantot kā papildu finansējumu LIFE projektiem energoefektivitātes jomā. Gadskārtējās pamatnostādņēs, kas paredzētas pieteikumu iesniedzējiem, Eiropas Komisijai būtu jānorāda uz šādu papildu finansēšanas iespēju. Šis modelis būtu jāizmanto līdz otrās daudzgadu darba programmas beigām un instrumenta pozitīva novērtējuma gadījumā jā saglabā arī pēc 2020. gada;

42. atzinīgi vērtē to, ka, izmantojot Dabas kapitāla finansēšanas mehānismu (NCFE), tiek risināts sarežģīts un pilnībā jauns problēmjautājums, proti, tādu pasākumu finansēšana, kas saistīti ar ekosistēmas pakalpojumiem un privātā sektora ieguldījumu piesaistīšanu šajā jomā. RK uzskata, ka ieguldījumi ekosistēmas pakalpojumos ir Eiropas nākotne, un atzinīgi vērtē to, ka ar LIFE programmu tiek risināts šis jautājums. RK iesaka NCFE darbību analizēt un vērtēt, ņemot vērā jau sasniegtos un prognozētos rezultātus, lai nodrošinātu tā efektīvu izmantošanu līdz otrās daudzgadu darba programmas beigām un pozitīva vērtējuma gadījumā arī pēc 2020. gada;

43. atzinīgi vērtē LIFE programmas novatorisko lomu un uzskata, ka vides un klimata politika ne vienmēr prasa izstrādāt novatoriskus risinājumus, bet gan bieži ir atkarīga no uzsākto darbību turpināšanas vai citos projektos izstrādāto jauninājumu izmantošanas. RK rosina Komisiju apsvērt divējādu finansējumu projektiem, proti, finansēt novatoriskus projektus un tādus projektus, kas vērsti uz aktuālām vides un klimata politikas vajadzībām. Subsīdiu piešķiršana tad nebūtu atkarīga no tā, vai tiek radīti jauninājumi, bet gan no tā, vai pasākumi tiek turpināti, izmantojot citu LIFE projektu ietvaros radītos jauninājumus un iedibināto labo praksi.

Briselē, 2017. gada 9. februārī

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Markku MARKKULA

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV